

MELCHIOR JUNG OCH HANS GLASBRUK

... AT GIÖRA GLAS PÅ FENIDISCHE MANERET

GLASTILLVERKNING UNDER TIDIGMODERN TID PÅ SÖDERMALM I STOCKHOLM

JAN KOCKUM
MED BIDRAG AV GEORG HAGGRÉN OCH MIKAEL JOHANSSON

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3336

MELCHIOR JUNG OCH HANS GLASBRUK

... AT GIÖRA GLAS PÅ FENIDISCHE MANERET

GLASTILLVERKNING UNDER TIDIGMODERN TID PÅ SÖDERMALM I STOCKHOLM

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING I DEL AV
FORNLÄMNING L2015:7789 INOM TRANBODARNE 11, STOCKHOLMS STAD, STOCKHOLMS LÄN

JAN KOCKUM
MED BIDRAG AV GEORG HAGGRÉN OCH MIKAEL JOHANSSON

Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3336

ARKEOLOGIKONSULT
Karins väg 5
194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

OMSLAG:

Citat i rapportens titel: Det uppges i flera källor att Melchior Jung kunde producera glasvaror av många olika slag. Redan omkring 1650 uppges han i ett brev till drottning Kristina att de italienska glasblåsarna har lärt upp "två svenska poiker ...at gjöra glas på fenidische maneret; i lika måtto uthlofwat 800 rdr om åhret för information på materialernas praeparation..." (Andrén 1972:72). Med "fenidische maneret" avses glastillverkning efter venetiansk tradition, något som Jung var först med i Sverige.

Bild på omslaget: Glasbruksmiljö under tidigmodern tid i boken *De re metallica* av *Georgius Agricola*. I bilden syns glasblåsarens viktigaste verktyg, pipan (A) och valsplattor (E). Källa: CMGL 66820. Courtesy of the Rakow Research Library, Corning Museum of Glass, Corning, NY (www.cmog.org, CC BY-NC-SA 4.0). Bilden är beskuren. För glasfragmenten på baksidan se figur 63 (medicinflaska) och figur 52 (bägare) i inlagan.

ALLMÄNT KARTMATERIAL:

Fastighetskartan: © Lantmäteriet

TRYCK: LaserTryck.se AB, Stockholm 2023

©Arkeologikonsult 2023

ISBN TRYCK: 978-91-987745-4-2

ISBN PDF: 978-91-987745-5-9

Svanmärkt trycksak
541-826 LaserTryck.se

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.

Villkor finns tillgängliga på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	5
INLEDNING	9
Syfte med undersökningen	9
BAKGRUND	11
Kulturhistorisk bakgrund	11
<i>Melchior Jung och hans glasbruk – Georg Haggrén, Åbo universitet</i>	15
Tidigare undersökningar.....	17
METOD OCH GENOMFÖRANDE.....	21
RESULTAT – REDOGÖRELSE FÖR STRATIGRAFIN.....	23
Yta A.....	24
Yta B	24
Yta C	24
<i>Period 1: fram till cirka 1640</i>	26
<i>Period 2: landutfyllning runt 1640</i>	27
<i>Period 3: etablering av tomter fram till cirka 1650</i>	30
<i>Period 4: Melchior Jungs glasbruk, cirka 1650–1680</i>	32
<i>Period 5: perioden efter glasbruket, cirka 1680–1930</i>	38
<i>Period 6: 1930-talets omdaning av området</i>	40
Sammanfattning av den stratigrafiska redogörelsen.....	41
FYNDEN OCH MELCHIOR JUNG	43
Hushållet: osteologiskt material.....	44
Hushållet: keramik	45
Keramik – Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser	46
Hushållet: övrigt.....	54
Bruket: glas och glasavfall – Georg Haggrén, Åbo universitet	56
Bordsglas	57
<i>Remmare</i>	57
<i>Passglas</i>	58
<i>Humpen</i>	58
<i>Vinglas façon de Venice</i>	59
<i>Dricksglas façon de Venice</i>	60
<i>Bägare façon de Venice</i>	60
<i>Karaffer</i>	62
<i>Skålar</i>	62
<i>Tidiga mjölkglaskärl</i>	63
<i>Lackröda kärl</i>	63

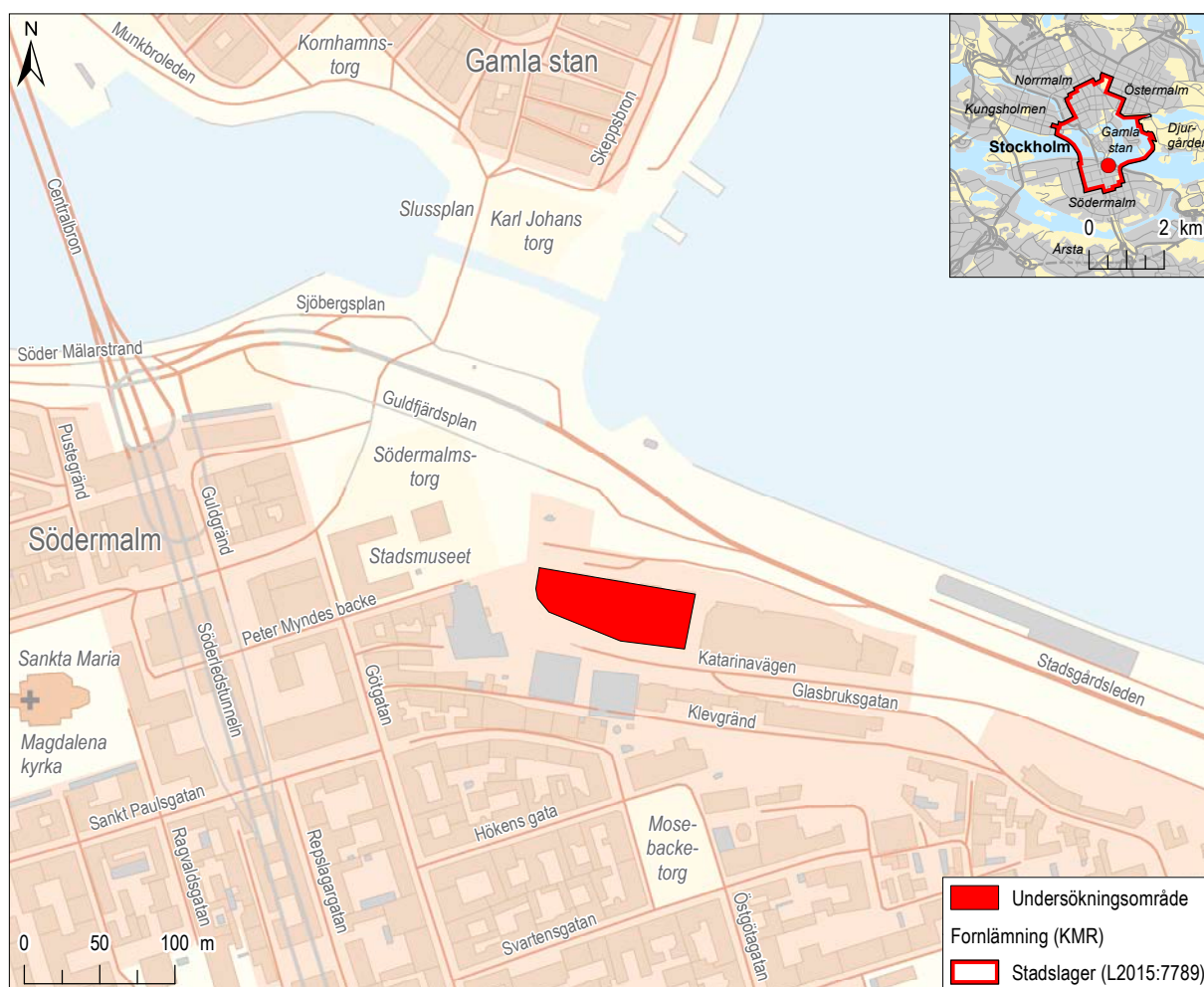
FYNDEN OCH MELCHIOR JUNG, FORTS.

Flaskor och buteljer.....	64
<i>Veckade flaskor</i>	64
<i>Kantiga flaskor</i>	65
<i>Runda buteljer</i>	66
<i>Medicinflaskor</i>	66
<i>Glasburkar</i>	66
Fönsterglas	67
Andra glasfynd	67
Produktionsavfall	68
Degelfragment.....	71
Glasets konsistens.....	72
Sammanfattning av Bruket: glas och glasavfall	73
MÅLUPPFYLLELSE	75
SLUTNOTER	77
REFERENSER.....	83
Litteratur	83
Digitala källor	86
Arkiv	87
Personliga meddelanden.....	87
Kartor	87
ADMINISTRATIVA UPPGIFTER.....	89
BILAGOR.....	91
Bilaga 1. Kontexter.....	93
Bilaga 2. Fynd.....	99
Bilaga 3. Osteologisk analys – Agneta Flood, Arkeologikonsult.....	125
Bilaga 4. Arkeobotanisk analys – Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult	141
Bilaga 5. Utdrag ur Stockholms rådhusrätt – Georg Haggrén, Åbo universitet.....	145
Bilaga 6. Keramik – Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser	181
Bilaga 7. Micro-XRF glas – Gry Hoffman Barfod, Århus universitet	201
Bilaga 8. Glasanalys – Georg Haggrén, Åbo universitet.....	215
Bilaga 9. ICP-analys av deglar – Torbjörn Brorsson, KKS Kontoret för Keramiska Studier	239
Bilaga 10. Dendrokronologisk analys – Hans Linderson, Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Lunds universitet	247

SAMMANFATTNING

Efter ett beslut av Länsstyrelsen i Stockholms län utförde Arkeologikonsult en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning (Lst dnr 431-55539-2019). Arbetet företogs inom fastigheten Tranbodarne 11 i Stockholms

historiska stadsområde, upptaget som lämning L2015:7789 i Kulturmiljöregistret. Undersökningen genomfördes under perioden september 2020 till juni 2021 och undersökningsområdet omfattade en yta om cirka 900 m² (figur 1).

Figur 1. Undersökningsområdet inom fastigheten Tranbodarne 11. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000. Översikt med platsen för undersökningen inom Stockholms stadslager enligt Kulturmiljöregistret (KMR; urval), skala 1:200 000.

Figur 2. Yta C. Foto från öster.

Inom undersökningsområdet berördes tre större ytor (figur 3): Yta A (inne i det så kallade KF-husets källar- och parkeringsplan) och ytorna B och C (längs med husets norra fasad; figur 2).

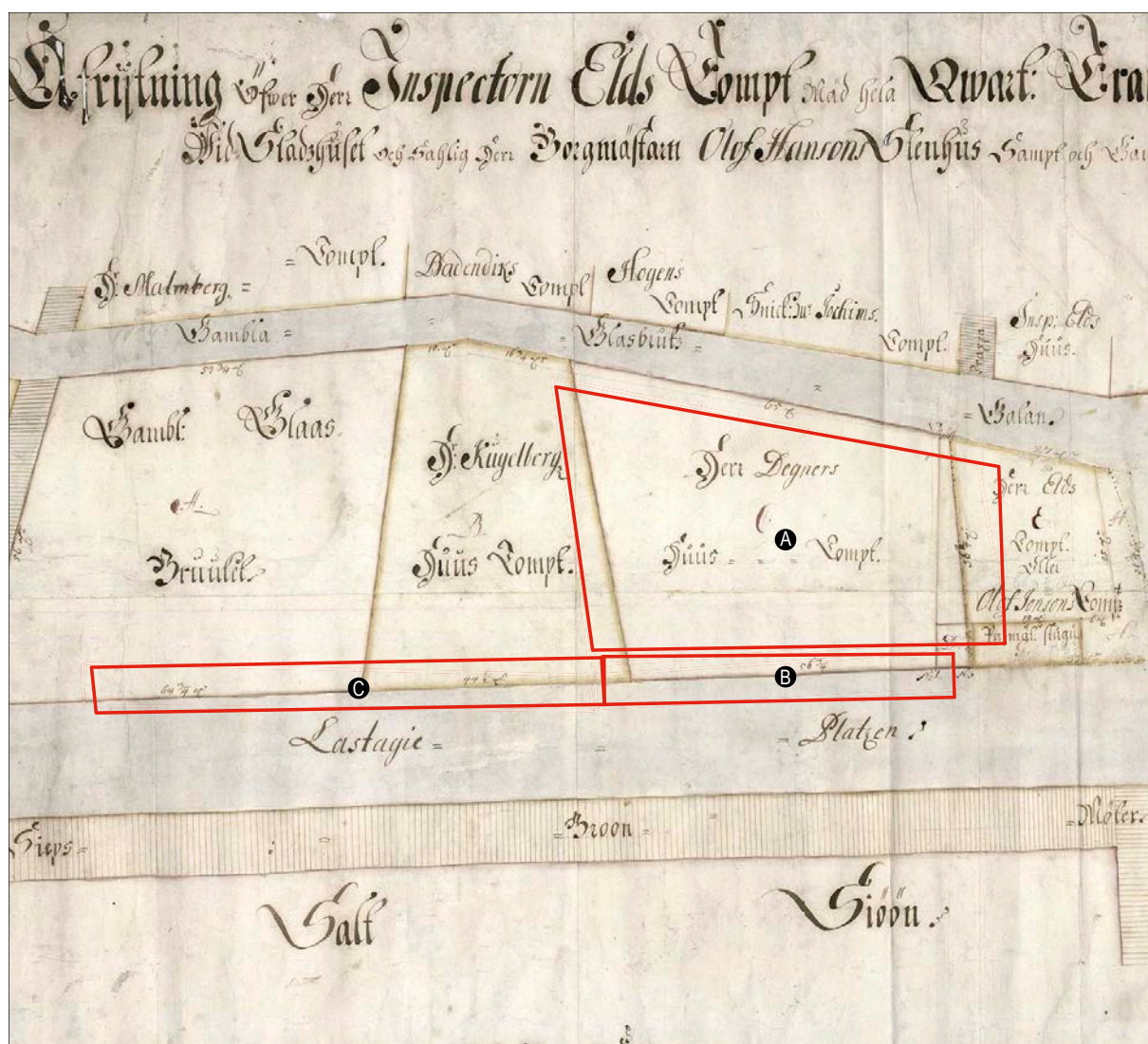
I *yta A* framkom berggrund under moderna utjämningslager av bergkross. Dessa har tillkommit i samband med uppförandet av befintlig byggnad under åren 1934–36.

I *yta B* gjordes flera men begränsade markingrepp. Störst schakt utgjordes av ett ledningsschakt som främst berörde befintliga pelarfundament, moderna bärlager, sprängsten och ledningsgravar. Vid ett djup om 1,5–1,6 meter framkom dock ett lerigt lager med inslag av gödsel och träflis. Här fanns

även inslag av flinta. Detta utgjorde delar av de landvinningsåtgärder som gjordes under tidigmodern tid.

I *yta C* grävdes ett cirka 50 meter långt sammanhållet schakt. Här påträffades bebyggelselämningar och spår av glasproduktion som kan knytas till Melchior Jungs hushåll och glasbruk och åren 1654–1678.

Genom undersökningen har vi kommit personen Jung närmare och lämningarna har gett en unik inblick den svenska glasindustrins tidiga historia. Med undersökningen finns nu möjligheten att spåra denna tidigmoderna glastillverkning både typologiskt och kemiskt.

Figur 3. Delområdena A, B och C markerade i förhållande till 1716 års situation. Observera att norr är nedåt i bild (SSA: Stadsingenjörskontorets församlingsritningar, KAT 37–38). Bilden är beskuren.

INLEDNING

I denna rapport redogörs för resultaten av den arkeologiska undersökningen som gjordes i samband med ombyggnationen av KF-huset, med ett av Stockholms kända landmärken Katarinahissen som en integrerad del. Företagaren, Tranbodarne 11 KB, har rustat upp och moderniserat fastigheten, vilket har inneburit markgrepp i form av el-kanalisationer, avloppsgravar, hissgröpar samt sänkning av ett markområde närmast den norra fasaden.

Då området berör Stockholms historiska stadsområde, upptaget som lämning L2015:7789 i Kulturmiljöregistret, har Arkeologikonsult på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län (Lst dnr 431-55539-2018, med delbeslut 431-55539-2019) genomfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning i syfte att dokumentera berörda lämningar och kulturlager. Undersökningen genomfördes under perioden 2 september 2020–22 juni 2021.

Syfte med undersökningen

Syftet med undersökningen var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen. När undersökningen nått yta C visade det sig att områdets stratigrafiska komplexitet skulle komma att innebära högre krav på dokumentation, naturvetenskapliga analyser och mer tid än vad som är brukligt vid schaktningsövervakning samt att den stora mängden fyndmaterial, främst keramik och glasbruksmaterial, skulle komma att innebära en större insats kring fyndanalysen. Detta meddelades Länsstyrelsen och företagaren i ett missiv 2021-04-21.¹

Efter vidare diskussioner med Länsstyrelsen beviljades analyser i form av dendrokronologi, makrofossilanalys, osteologisk analys samt fördjupade fyndanalyser avseende keramik- och glasfynd för att få fördjupad kunskap om landutfyllningen i området och Melchior Jung och hans glastillverkning.²

Där KF-huset idag står fanns fram till 1930-talet en bebyggelse bestående av flerfamiljshus med affärsrörelser på gatuplan. Källa: Digitala Stadsmuseet, dokumentID SSMC001268. Fotograf okänd, foto från 1896 (CC BY).

2 travar
Karlshuset
1896

BAKGRUND

Kulturhistorisk bakgrund

Undersökningsområdet sammanfaller med ytan för det så kallade KF-huset, även känt som Katarinahuset, samt med ett smalt område längs med denna byggnads norra fasad.

KF-huset uppfördes under åren 1934–36, men området har en lång bebyggelsekontinuitet. I den äldsta

avbildningen av Stockholm, den så kallade Vädersolstavlan, syns området nedanför Katarinaberget (figur 4). Här sträcker sig nakna klipphällar ut i Saltsjön och nedanför dessa tre stolpburna bodar som rymmer trankokerier. Tavlan hänger i Storkyrkan och huvudmotivet utgörs av ett väderfenomen som syntes över staden år 1535. Även om det befintliga verket har visat sig vara en cirka 100 år yngre kopia av originalet har tidigare arkeologiska undersökningar påvisat

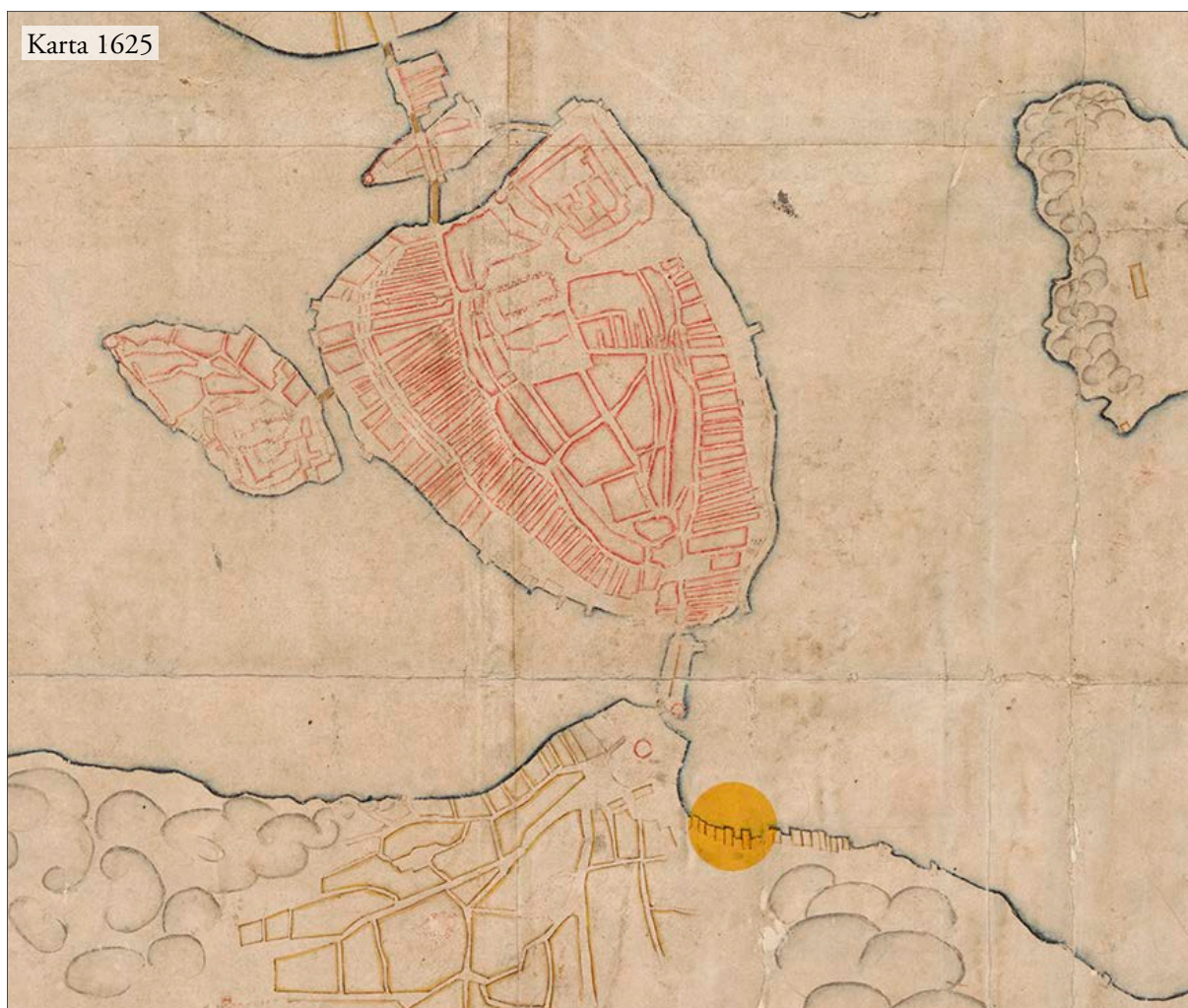
Figur 4. Utsnitt av Vädersolstavlan från 1535, tillskriven Urban Målare. Motivet utgör den äldsta kända bilden av Stockholm. Den bevarade tavlan som hänger i Storkyrkan är dock en kopia från 1636 utförd av Jacob Elbfas. I målningens högra parti är tranbodarna och området som sedan kom att fyllas ut och bli platsen för glasbruket markerat. Källa: Stockholms stadsmuseum, fotograf Göran Fredriksson (CC-BY).

både strandlinje och tranbodnar under 1500-talet.³ Tranbodarna syns även i det äldsta kartmaterialet över staden – en karta från 1625 (figur 5).

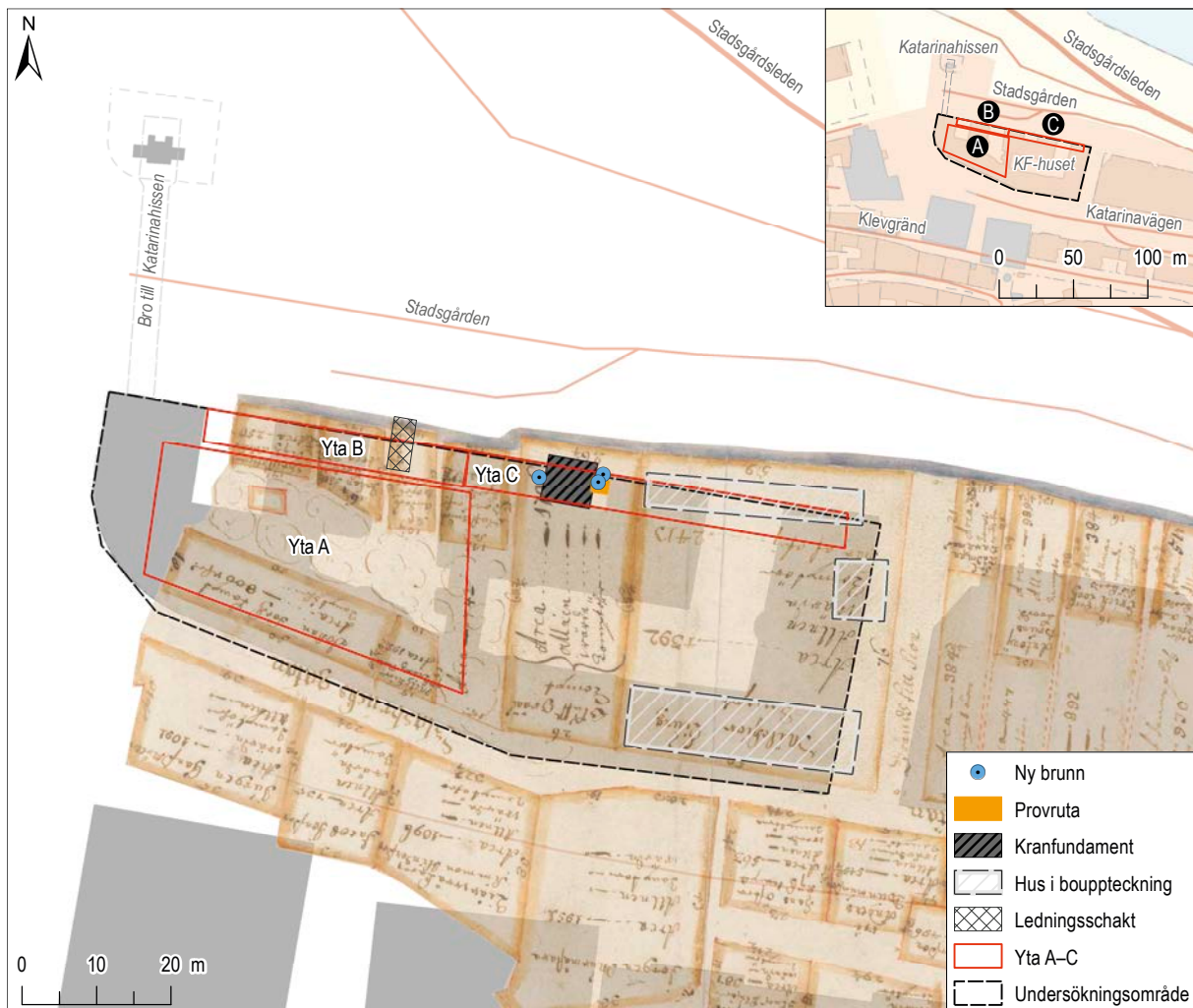
Under 1630-talet planeras för en omreglering av gatunäten på Stockholms malmar. Från den nya Kristinaslussen, färdig 1642, och Södermalmstorg utgick två huvudvägar: Hornsgatan i öst–västlig riktning och Stoorä Giöthe gatan (Götgatan) i nord–sydlig riktning. Till dessa huvudstråk kom sedan de övriga gatorna att anpassas i ett rutnät som följde renässansens stadsplaneideal. Regleringsarbetet påbörjades åren 1641–42. I kartmaterial från den senare delen av 1600-talet så framgår dock att området runt just Katarinaberget har fått behålla ett äldre gatunät, sannolikt på grund av den oregelbundna terrängen.⁴ Vid slutet av 1600-talet uppmanas också församlingsborna att tippa sina sopor i vattnet

utanför Stadsgården, dels för att få bort soporna från Södermalm, dels för att fylla ut kajen.⁵ Stadsgården syftar på stadens skeppsgård och namnet kan beläggas i skrift från 1448. Området omfattade då endast den västra delen av nuvarande Stadsgården och Stadsgårdshamnen.⁶ Utfyllnaden innebär i praktiken en utvidgning av landmassorna och att fastigheterna längs med strandlinjen blev större.

Dels med syfte att kunna kontrollera hur regleringen efterföljdes, dels som ett skatteunderlag, upprättades så kallade tomtböcker. Dessa bestod av ritningar som redovisade de uppmätta tomternas arealer och gränser, ibland även med byggnader markerade och markens beskaffenhet noterad. Tomtens yta och dess läge reglerade värderingen av marken och därmed storleken på den avgift som staden kunde ta ut för respektive tomträtt.⁷

Figur 5. 1625 års karta över Stockholm med området för undersökningen markerat med en orange cirkel. Källa: Stockholms stadsarkiv Stockholms stadsarkivs kartsamling NS 442, SE/SSA/0234/J 1:22 Handritade kartor HK 68:1. Kartan är beskuren.

Figur 6. Utsnitt ur Holms tomtbok från 1674 och en modern situationsplan med de undersökta ytorna A–C, läget för ledningsschaktet, för provschaktet, nya brunnar och kranfundamentet markerade. En möjlig tolkning utifrån bouppteckningen efter Jung hur glasbrukstomten var disponerad har markerats i bild. Mot bakgrund av Fastighetskartan (urval), skala 1:1 000. Översikt mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:5 000.

I tomtboken för S:ta Katarina församling, upprättad av ingenjör Johan Olofsson Holm år 1674, framgår att det aktuella undersökningsområdet sträckte sig över sex av dåtidens tomter. Av dessa berördes dock endast de två östligaste och största tomterna av full schaktbredd och fullt djup (figur 6).

För den västra av dessa tomter är ägar namnet svårt att tyda: en Oluff Gräas eller Oluff Gråå (figur 6). I Stockholm finns vid tiden för tomtboken ingen med namnet Oluff Gräas eller motsvarande, stavningarna kunde ju variera beroende på vem som skrev ner namnet. Däremot förekommer varianter på Oluff Gråå och i mantalslängden för Stockholm 1676 finns en Oloff Grå på Södermalm, dock skriven till kvarteret Uven.⁸

Den östra av tomterna ägdes av Mälcher Liung (figur 6) – i skriftligt källmaterial även Mälcher Ljung och Melchior Jung; i föreliggande rapport används härefter stavningen Melchior Jung. År 1641 anlade han en glashytta på Kungsholmen, men efter en brand år 1652 flyttades hyttan till Södermalm, där den var i gång från 1654 fram till Jungs död år 1678.⁹ Jung bör ha varit bland de första, om inte den första, innehavaren av den tomt till vilken hyttan förlades. På tomten precis väster om glasbruket hade Jung ett stall. Denna tomt berördes dock inte av undersökningen. I en bouppteckning efter Jung nämns även en gård på Bastugatan samt en trädgård på stadens grund vid Götgatan.

Figur 7. Platsen för KF-huset 1933. Gamla Katarinahissen har monterats ner. Källa: Digitala Stadsmuseet, dokumentID SSMF006642. Fotograf John Söderberg (CC BY).

Av Holms tomtbok framgår tyvärr inte hur tomten i kvarteret Tranbodarne disponerades, men genom bouppteckningen efter Ljung får vi en uppfattning om tomten och dess byggnader:

”En gård med ett halvbyggt stenhus vid gatan där själva glasbruket är, samt en träbyggnad neder på gården, där änkan bor uti. Så och en avstängd gård näst ut med denna, var uti mågen mons. Salberg bor med alla dess tillhörande lägenheter vid sjön /.../.”¹⁰

Byggnaden där själva glasbruket fanns låg således längs med gatan. Den del av undersökningsområdet

där det ännu fanns kulturlager bevarade sammanföll med tomtens bakgård och sjösida. När tomt-disposition och enskilda byggnader framträder i kartmaterialet är vi framme i 1730-tal och då är kvartersstrukturen och bebyggelsen förändrad efter den stora branden som härjade Katarina församling år 1723. Den nya tomtstrukturen lever kvar idag, även om byggnaderna har bytts ut (figur 7). Vid undersökningen visade det sig att de bäst bevarade lämningarna härrörde från tiden för omregleringen och från tiden för glasbruket. Nedan följer därför en fördjupad bakgrundsstudie av Melchior Jung och hans verksamhet.

Melchior Jung och hans glasbruk

Författare: Georg Haggren, Åbo universitet

I mars 1641 fick köpmannen Melchior Jung privilegium att inrätta ett glasbruk i Stockholm. Glasindustrin var inte helt främmande för Melchior Jung. Hans far Påvel Jung var ursprungligen en köpman i Nyköping men drev på 1630-talet ett glasbruk utanför Örebro.¹¹ Året efter att han erhållit privilegiet byggde han en glashytta på Munklägret, det vill säga dagens Kungsholmen. I mars 1652 förhärjades bruket av en eldsvåda varefter hyttan överflyttades till Södermalm.¹² Det var sommaren 1653 som Jung bestämde sig för att flytta sin hytta dit och troligen återupptogs produktionen där först år 1654.¹³

Under tidigmodern tid fanns det i Europa två traditioner att tillverka glas. I de skogsrika områdena norr om Alpena framställdes glas enligt tyska traditioner medan man kring Medelhavet följde italienska eller venetianska traditioner. Både ugnarna och de färdiga produkterna var olika men kanske låg den största skillnaden i själva glasmassan. I norr framställdes kaliumrikt pottask- eller vedaskglas medan det i söder tillverkades sodaglas med hög natriumhalt. Mot slutet av 1500-talet grundades nya italienska eller venetianska glashyttor i de västeuropeiska storstäderna (till exempel i Amsterdam, Antwerpen, Bryssel, London och Paris). Melchior Jung introducerade den italienska traditionen i Sverige.¹⁴ Kring 1640 fanns det ett halvt dussin andra små glasbruk i riket men alla följde de tyska skogsglastraditioner.¹⁵

Melchior Jung hade stora problem med att rekrytera glasblåsare till sitt nya bruk. År 1641 reste Jung till Paris och värvade en grupp glasblåsare som 1642 ankom till Sverige, men de stannade inte mer än tre år. Den andra gruppen trivdes inte heller länge i Stockholm utan rymde till Danzig. Med det tredje försöket lyckades Jung bättre. Enligt hans egen berättelse träffade han år 1647 i Bryssel ”ett partie italienar, vilka jag med största livsfara därfån brachte.”¹⁶ Senast i slutet av 1650-talet hade alla italienare flyttat tillbaka men Jung hade då övertalat dem att mot betalning lära ut sina konster till svenska glasmakare. Enligt Jung arbetade det på 1670-talet i hyttan ”8 gesäller eller mästare och 10 hantlangare” samt annat tarvligt bruksfolk som alla var infödda svenskar.¹⁷ Antalet glasblåsare indikerar

Figur 8. Ljuskrona i glas på Skokloster attribuerad Melchior Jung. Foto: Arkeologikonsult.

att det var frågan om en rätt stor hytta där man använde avancerade och komplicerade metoder som krävde biträdande arbetsfolk vid sidan av yrkeskunniga glasblåsare.

Skriftliga källor ger en inblick i produktionen vid Jungs hytta. Enligt Jung själv tillverkades glas på det venetianska maneret. Bland produkter fanns venetianskt kristall (det vill säga färglöst glas), vit ”bergkristall” och färgade glasvaror samt ädelstenar och koraller – det vill säga pärlor – gjorda av glas. Hittills har man endast kunnat identifiera ett enda glasföremål som en produkt av Jungs hytta: en stor glasljuskrona tillverkad år 1672 som finns i Kungssalen på Skokloster (figur 8).¹⁸ Jung strävade efter att tillverka högkvalitativt glas men kunderna klagade över både deras höga pris och kvalitativa brister.¹⁹ År 1670 besvärades man över den gröna tonen i brukets produkter.²⁰ Vid sidan av exklusivt glas a la façon de Venice tillverkades också vanligt fönsterglas, flaskor och enklare dricksglas.²¹ Enstaka notiser samt närvaron av

kvicksilver bland glashyttans materialförråd nedtecknad i Melchior Jungs bouppteckning visar att även spegelglas har tillverkats vid bruket.²² Det bekräftas med inventarium om verktyg för spegelglasproduktion noterade i Gustaf Johan Jungs anteckningsbok.²³

År 1665 eller 1666 begav sig Melchior Jungs son Gustaf Johan Jung ut på en studieresa i Europa. I juli 1665 hade förmyndarregeringen beviljat honom en årlig ”pension” (ett stipendium) för att under tre års tid bekanta sig med hur glasmakeriet utövades och idkades i framför allt Venedig. Det blev en lång resa och när han sex år senare kom hem hade han enligt sin egen berättelse sett över hundra glashyttor. Jung besökte glasbruk åtminstone i England, Frankrike, Italien och Tyskland.²⁴ År 1667 köpte han i London en liten anteckningsbok som han använde under nästan 30 år. Den lilla boken som främst innehåller tekniska och praktiska notiser, men även ritningar, har bevarats till våra dagar. Boken är en unik källa vad gäller tidigmodern glasmakarkonst. Där finns hans egna iakttagelser och experiment samt uppgifter som han fick av namngivna mästare under sina resor. Många detaljer omvittnar Jungs kunskheter i framför allt de italienska men också de tyska traditionerna.²⁵

Efter svårigheterna under de första åren hade Melchior Jungs glasbruk blivit ett lyckat och vinstbringande företag. Kronan hade stöttat Jungs strävanden och importen av utländskt glas var strikt begränsad och tidvis förbjuden. När han kom hem hade Gustaf Johan Jung en god förutsättning för att, liksom sin fader, lyckas som glasfabrikör.²⁶ Hans olycka blev att en italiensk äventyrare, Giacomo Scapitta, år 1675 kom till Stockholm och lyckades övertala några av rikets mäktigaste män att investera i ett nytt glasbruk i staden. Även om Scapittas bristande kunskaper snart blev blottlagda, med följd att han var tvungen att fly från Sverige, hade han lyckat grunda ett nytt glasbruk i Stockholm. Nya glasbruket som det kallades uppfördes 1676 i närheten av Klara kyrka men flyttades tio år senare till Kungsholmen. Dessvärre hade Nya glasbruket mäktiga gynnare och när Melchior

Jung dog på hösten 1678 var konkurrensen så hård att arvingarna var tvungna att lägga ned bruket. En stor del av Jungs glasblåsare hade blivit tubbade till den nya konkurrenten.²⁷ Dessutom hade Gustaf Johan Jung råkat i träta med sin styvmoder, Melchior Jungs änka Elsa Böök, som i arvskiftet fick överta den gamla glasbrukstomten på Södermalm.²⁸ Som följd av dessa motgångar hade Gustaf Johan Jung inga möjligheter att fortsätta driften där.

Gustaf Johan Jung flyttade sitt glasbruk från Södermalm till Nystad i Finland. Staden hade tidigare tillhört Vasaborgs grevskap, men återgick till kronan när grevinnan Anna Sofia von Wied-Runkel – änka efter Gustaf II Adolfs utomäktenskaplige son Carl Gustafsson af Wasaborg – under den stora reduktionen tvingades att avstå sin mans förlänningar. Jung fick tillstånd att använda grevskapets förvaltningsbyggnader för sitt nya bruks behov. År 1681 förvandlades grevinnans gamla stall till en glashytta. I Nystad hade Jung stora problem. Först hade han svårigheter att rekrytera kunniga glasblåsare. Sedan ville han experimentera och pröva nya typer av ugnar som han hade sett under sina resor till olika glashyttor i utlandet. Resultaten var inte alltid bra och snart råkade Jung i allvarliga tråtor med sina anställda som inte förstod varför man skulle använda en smältugn av en annan typ än den de hade vant sig vid i gamla bruket på Södermalm. Till råga på allt oroade borgarna i Nystad sig för den brandrisk som glashyttan innebar. På grund av denna beslöt stadens rådstugurätt den 4 september 1685 att Jung måste lägga ned sitt bruk. Ironiskt nog slapp elden lös på ett helt annat håll i staden senare samma dag. Elden spred sig snart och efter några timmar hade inte bara en stor del av staden brunnit ned utan även glasbruket.²⁹

Efter branden i Nystad återvände Gustaf Johan Jung till Stockholm. Även om ägarna till Nya glasbruket protesterade gav kung Karl XI – på grund av Melchior Jungs privilegier från 1641 – honom tillstånd att anlägga ett glasbruk i Stockholm eller ”var est han själv bäst och lägligast finner.”³⁰ Forskarna har länge antagit att Gustaf Johan Jung till och med

hade två glasbruk i Stockholm. Det ena skulle ha varit på samma tomt som hans faders hytta på Södermalm. Det andra skulle ha uppförts på Djurgården.³¹ Enligt Olof Nordström skulle det bruk han kallar "Jung II" varit i drift från 1688 till 1694 och hyttan på Djurgården från omkring 1690 till 1693.³²

Melchior Jung dog den 31 november 1678. I handlingar som rör hans arv finns ingenting som skulle bekräfta tolkningen att den gamla hyttan skulle ha återställts som ett fungerande glasbruk. I hans bouppteckning 1679 värderades en gård med ett halvbyggt stenhus vid gatan där själva glasbruket var placerat.³³ Då var glashyttan inte längre i drift. Möjligen hade Jung kort innan börjat bygga om sin hytta, vilket skulle förklara varför byggnaden kallades "halvbyggt".³⁴ Redan i april 1682 noterades att glasbrukshuset med hela dess åbyggnad var helt förfallet och förlorat det mesta av sitt värde.³⁵ I inventariet efter Melchior Jungs änka Elsa Böök år 1697 nämns igen en gård och ett halvbyggt Stenhus, som kallas g(aml) glasbruket uti Södra Förstaden.³⁶ I det sista inventariet finns ingenting som styrker hypotesen att glasbruket skulle ha varit återuppbyggt och i drift efter Melchior Jungs död.

Små notiser i Gustaf Johan Jungs anteckningsbok visar att han senast från den 1 januari 1689 hade ett glasbruk på Djurgården i gång.³⁷ I motsats till äldre tolkningar verkar Djurgårdshyttan ha varit den enda som han hade i Stockholm. Detta framgår också av Karl XI:s brev från maj 1693. Där bekräftade kungen Jungs rättigheter med påpekandet att fast "hans glasbruk intet står på det gamla stället" fick han ändå njuta sin faders gamla privilegier.³⁸ Uppgifterna om Jungs bruk på Djurgården är ytterst sparsamma men senast år 1695, när Gustaf Johan Jung gick bort, slocknade också ugnarna i denna hytta.

Som sammanfattning kan man notera att Melchior Jung flyttade över sitt glasbruk till Södermalm efter Kungsholmshyttans brand år 1652. Förmodligen blev det först därefter ett vinstbringande företag.

Bruket var i drift under ett knappt kvartssekel eller från 1654 till Melchior Jungs död år 1678. Strax därefter synes produktionen vid glasbruket ha lagts ned. Det är även möjligt att driften hade slutat redan något tidigare för hyttans återuppbyggandes skull. Melchior Jungs son Gustaf Johan Jung flyttade 1681 produktionen till Nystad i Finland. Sedan bruket i Nystad hade brunnit ned fortsatte Jung med glasproduktion på Djurgården i utkanten av Stockholm från januari 1689 till år 1694 eller 1695. Allt detta visar att fyndmaterial relaterat till glastillverkning från kvarteret Tranbodarne kan dateras till åren 1654–1678 eller den tid som produktion vid Melchior Jungs hytta var i gång.

Tidigare undersökningar

Förvånansvärt få undersökningar har tidigare gjorts i närområdet, framför allt med tanke på de stora omdaningar i området som har gjorts under 1900-talet, till exempel i samband med ombyggnationen av Slussen på 1930-talet och det i stort sett samtida uppförandet av KF-huset. Från tiden före de regelrätta arkeologiska undersökningarna finns två skattfynd. År 1900 framkom en skatt som sannolikt deponerats i en klippskreva på Stadsgården under 1700-talets andra hälft. Denna innehöll bland annat flera fingerringar i guld med innefattade ädelstenar, ett skrin och en dosa av guld och pärlemor, en fickkniv med guldblåd och flera andra föremål av guld och silver. Det andra skattfyndet gjordes i samband med att en fastighet på Glasbruksgatan 10 revs inför framdragandet av Katarinavägen. Ett antal mynt från 1400- och 1500-talen påträffades då i ett sigillförestett kuvert.³⁹

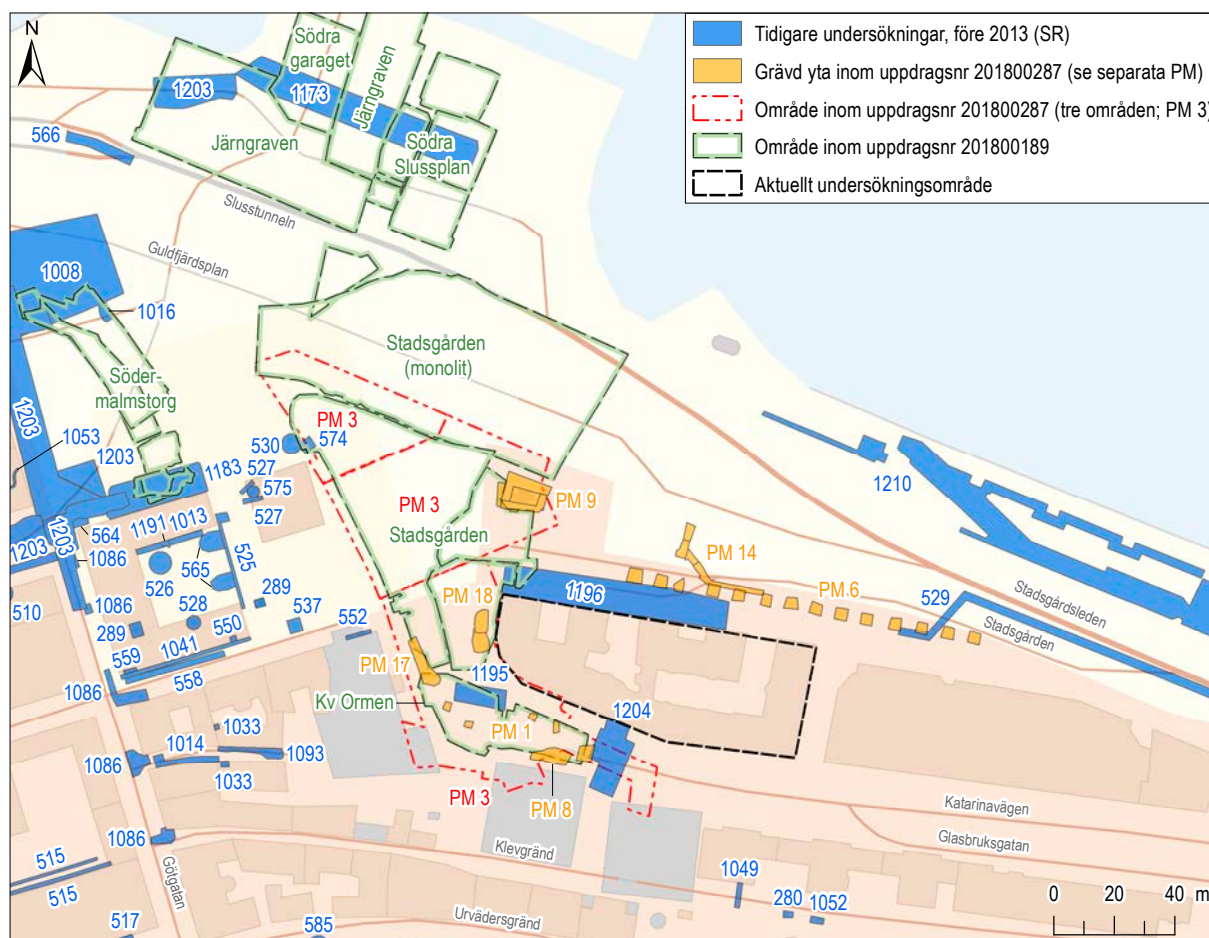
Från och med 1960-talet finner vi arkeologiskt dokumenterade schakt i närområdet och det är lämningar från tidigmodern- till modern tid som påträffas. Äldsta lämningarna i området är från den strandnära verksamheten i form av tranbodrar som stått i strandkanten (se figur 9 och 10 på sida 18 och 19).

Beteckning och undersökningsår	Fastighet/kvarter	Resultat
SR529, 1967	Glasbruket Nedra	Schaktet utgick från en punkt norr om kvarteret Glasbruket Nedra, gjorde en vinklad sväng och löpte sedan parallellt med saltsjöbanan mot tullhusen. Schaktet var 1,5 meter brett och 2,5 meter djupt. Markytan på platsen ligger +2,08 meter över Stockholms stads 0-plan. På ett djup av -07 till -37 meter fanns ett fuktigt svartjordslager. 1700-talsfynd. Källa: SR.
Uppdragsnr KMR: 201800189, 2013–2015	Södermalmstorg	Förberedande arbete inför ombyggnation av Slussen. Omfattande bebyggelselämningar från 1200-talets sista fjärdedel och framåt med perioder av ödeläggelser. Även spår av tillfällig mänsklig aktivitet på platsen i början av 1000-talet. Källa: Carlsson & Svensson 2019.
SR1195, 2014–15	Ormen 6	Ledningsomläggningar inför ombyggnaden av Slussen. I ett utrymme bakom passagen under Katarinavägen låg murar delvis synliga i en slänt, delvis täckta av rivningsmassor. Grus och småsten sögs bort i den mån det var möjligt utan rasrisk. Murarna har tillhört bebyggelsen i fastigheten Ormen 6 som revs under tidigt 1900-tal då Katarinavägen breddades. Husen uppfördes kring 1600-talets mitt. Inga kulturlager undersöktes och inga fynd tillvaratogs från rasmassorna som huvudsakligen bestod av tegel. Källa: SR.
SR1196, 2014	Tranbodarne	Schaktkontroll vid anläggandet av en kulvert under kvarteret Tranbodarne. Ett schakt för en 75x10 meter lång kulvert togs upp från golvnivån, som låg på nivån +2 m ö.h., ned till grundvattennivån som låg på +0,3 m ö.h. Senare grävdes ett djupare schakt från nivån +0,3 m ö.h. ned till ett djup av -6 m ö.h. En stenbeläggning på en kaj daterades till 1800-talet. I övrigt påträffades ett stort antal pålar som dendrokronologiskt daterades till perioden från 1548 till 1683–84. Massorna som schaktades var vattendränkta och mycket organiskt material var bevarat. Källa: SR.
SR1204, 2014	Tranbodarne	Ledningsomläggning inför omdaning av Slussenområdet. Ett 25 meter långt, 12 meter brett och cirka 2 meter djupt schakt grävdes i Katarinavägen. Cirka 1,5 meter under markytan framkom en gatubeläggning på en cirka 4x2 meter stor yta. Gatans läge överensstämmer med sträckningen för Glasbruksgatan som var en föregångare till Katarinavägen innan denna drogs fram på 1920-talet. Källa: SR.
Uppdragsnr KMR: 201800189, 2016	Kv. Ormen	Vid undersökningen framkom en omfattande 1600-talsbebyggelse och sammanlagt dokumenterades 35 rum. Genom att kombinera det arkeologiska resultatet med en byggnadsarkeologisk undersökning och arkivstudier var det möjligt att följa bebyggelsens utveckling och befolkningsunderlagets socioekonomiska förändring fram till och med 1900-talets första decennium. Källa: Carlsson 2020.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 1), 2016	Katarinavägen	Sammanlagt grävdes fem 2x3 meter stora provschakt med maskin jämnt spridda över ytan. Schakten grävdes cirka 0,7 meter djupa utan någon arkeologisk indikation i något schakt. Källa: Lindeberg 2017.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 3), 2016–2017	Stadsgården	I den norra delen av undersökningsområdet framkom ett flertal konstruktioner efter byggnader och kullerstensbeläggningar. En del av dessa konstruktioner kan härledas till det kokhus som finns på Tillaeus karta från 1771. Det framkom även rester av en liggande träkonstruktion. Lagren bestod huvudsakligen av rasering och utfyllnader, men det framkom även välbevarade kulturlager med goda bevaringsförhållanden en bit ovanför grundvattennivån. I den södra delen av undersökningsområdet togs ett flertal schakt upp. Relativt omfattande lämningar av byggnader samt träkonstruktioner och kulturlager med mycket goda bevaringsförhållanden framkom inom hela ytan. De provborringar som gjordes visade att välbevarade kulturlager finns från cirka +0,8 m ö.h. och 8–13 meter ner. Källa: Evertsson 2017a.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 6), 2017	Stadsgården	Totalt 14 schakt om 3x4–4x4 meter och med ett på 1–1,5 meter grävdes i rad i öst–västlig riktning längs den södra sidan av området. I merparten av schakten framkom inget av arkeologiskt intresse. I två av schakten längst västerut påträffades dock kullerstensytor, vilka troligen täckt den äldre kajen som byggdes mellan 1875 och 1882. I ett av schakten påträffades även ett organiskt kulturlager, möjligen en rest från ombyggnadsarbeten i området under 1740-talet. Källa: Evertsson 2017b.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 8), 2017	Katarinavägen	Schaktet var cirka 12,5 meter långt, cirka 2,5–3,5 meter brett och 0,35–0,75 meter djupt. Inget av antikvariskt intresse framkom. Källa: Låås 2017a.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 9), 2017	Tranbodarne 11	Inledningsvis grävdes schakt runt om hissen. I schaktkanten på den norra sidan syntes vad som troligen är en raserad mur eller utfyllnad. Söder om hissfundamentet fram vad som sannolikt var ett vattenavsatt lager. Inga fynd påträffades. Den senare delen av schaktningsarbetet genomfördes som muddring. På en nivå av -2 m ö.h. framkom en del större träpålar, troligen lämningar efter den pålning som utfördes i samband med ombyggnaden av kajen. Vid borringen för grundläggningsarbetet påträffades senare en del fynd från en nivå av cirka -15 m ö.h., bland annat botten till ett träkärl, en lädersko, ett mindre rembeslag, en del stengods-skärvar och vad som förefaller vara fragment av en gjutjärmsgryta. Källa: Evertsson 2017c.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 14), 2017	Stadsgården	Initialt grävdes tre mindre schakt. Här framkom ledningar och omrörda massor med rasering, sand, grus, betong och tegelkross. I anslutning till dessa schakt grävdes ett cirka 31 meter långt och cirka 2 meter brett schakt med ett djup som varierade mellan 0,65–0,8 meter. Under utjämningslagret framkom grovt huggen gatsten på bärlager och utfyllnadslager ovan ytterligare stenlagda ytor. I utjämningslagret framkom bland annat fynd såsom kritpipsskaff utan dekor, skärvar av yngre rödgods, kakelugnsfragment från andra halvan av 1700-talet, stengods från Westerwald som kan dateras till 1560–1640, samt buteljglas och flaskbottnar. En kullerstenslagd yta, cirka 0,7 m ö.h., utgör möjligen en rest av en stenlagd yta vid kajen från 1700-talet. Källa: Låås 2017b.

Figur 9. Sammanställning av arkeologiska undersökningar och iakttagelser i det direkta närområdet (jfr med figur 10). De schaktningsövervakningar som har gjorts inom uppdragsnummer 201800287 (Kulturmiljöregistret) har ett separat PM-nummer, vilket avser rapportnumrering. Tabellen fortsätter på nästa sida.

Beteckning och undersökningsår	Fastighet/ kvarter	Resultat
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 17), 2017	Stadsgården	Under utfyllnadsmassor i den södra delen av undersökningsområdet påträffades en grundmur, och underliggande rustbädd, med öst – västlig orientering. Muren kunde kopplas samman med byggnadslämningar undersökta i Kvarteret Ormen 2016. Under muren framkom en brandhorisont från 1600-talet, vilken i sin tur täckte en träkonstruktion. 1318–1319. Tolkad som en del av en bryggkonstruktion, dendrokronologiskt daterad till 1318–1319. Under bryggan framkom kulturlager och utfyllnadslager med tegelkross, där stengods av Siegburgtyp med en datering till 1300–1400-tal framkom. Källa: Evertsson 2017d.
Uppdragsnr KMR: 201800287 (PM 18), 2017	Tranbodarne 11	Vid övervakningen av schaktning av två schakt framkom lämningar i form av murrester från 1700-talet samt en träkonstruktion i form av en rustbädd som troligen är relaterad till en tidigare påträffad och borttagen mur från 1700-talet. Ytan som berördes var till stora delar påverkad av sentida markgrepp. Källa: Bergström 2017.
Uppdragsnr KMR: 201800189, 2017	Södra Slussplan	Vid den arkeologiska undersökningen påträffades lämningar med dateringar från mitten av 1500-talet fram till den senaste ombyggnationen av Slussen som gjordes på 1930-talet. Källa: Carlsson, Lindblom & Låås 2021.
Uppdragsnr KMR: 201800189, 2018–2019	Stadsgården	Lämningarna som framkom utgjordes av hamnanläggningar, tranbodnar och andra bebyggelselämningar från 1300–1800-talen. Större delen av de undersökta ytorna utgjordes av vatten fram till 1600-talet då mer organiserade utfyllnader av Franska bukten påbörjades. Bebyggelsen som var yngre anlades ovanpå dessa utfyllnadsmassor. Källa: Bertheau & Tonemar (manuskript).
Uppdragsnr KMR: 201800189, 2019–2020	Södra garaget	Vid undersökningen dokumenterades delar av Polhems sluss, kajer och promenadstråk från Nils Ericsons slussmiljö samt bebyggelselämningar i form av husgrunder från tidigmodern tid. Källa: Kockum (manuskript).
Uppdragsnr KMR: 201800189, 2021–2022	Järngraven	Arkeologiska lämningar från omkring 1400 till 1850-talet med delar av Polhemsslussen. Källa: Låås & Sillén (manuskript).

Figur 9, fort. Sammanställning av arkeologiska undersökningar och iakttagelser i det direkta närområdet (jfr med figur 10). De schaktningsövervakningar som har gjorts inom uppdragsnummer 201800287 (Kulturmiljöregistret) har ett separat PM-nummer, vilket avser rapportnumrering.

Figur 10. Tidigare undersökningar i närområdet (jfr med figur 9). SR-nr avser Stadsmuseets undersökningar hämtade från Stadsarkeologiskt register. Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 500.

METOD OCH GENOMFÖRANDE

Undersökningsområdet uppgick till cirka 900 m². Vid undersökningen övervakades schaktning både inomhus och utomhus. Utifrån förhållande till befintlig bebyggelse och schaktens karaktär så delas undersökningsområdet i föreliggande rapportering in i tre delområden: Yta A–C. Inom yta A och yta B gjordes en manuell inmätning samt fotodokumentation. I yta C var lämningarna välbevarade och komplexa och här gjordes en noggrannare dokumentation, både manuellt och digitalt.

Undersökningsdjupet inklusive moderna bär- och ytlager varierade mellan 0,5–3,5 meter. Dokumentation gjordes efter hand som anläggningsarbetet fortskred. Således grävdes en schaktsträcka, anpassad efter företagarens anläggningsarbete och säkerhetsföreskrifter, färdigt innan nästa sträcka kunde

undersökas och dokumenteras. I yta C var varje schaktsträcka cirka 6 meter lång, anpassad efter de ledningssektioner som lades ner.

Det är i samband med arkeologiska schaktningsövervakningar inte så vanligt att anlita föremåls- och materialexperter. Vid föreliggande undersökning stod det emellertid redan i fält klart att det fyndmaterial som kunde kopplas till Jungs glasproduktion var av så unik karaktär att en fördjupad materialanalys var ytterst relevant. Glasanalysen har gjorts av professor Georg Haggrén vid Åbo universitet och μ -XRF-analyser av PhD Gry Hoffman Barfod vid Århus universitet. Glasanalysen och analysen av övrigt fyndmaterial presenteras fristående i kapitlet *Fynden och Melchior Jung*, men resultatet är även till viss del integrerade i den stratigrafiska analysen.

RESULTAT

– REDOGÖRELSE FÖR STRATIGRAFIN

Här följer en redogörelse av undersökningsresultatet, det vill säga en beskrivning av den i schakten framkomna stratigrafien. Med stratigrafi avses här en sekvens av kulturlager (av mänsklig aktivitet deponerade jordlager), nedgrävningar och fyllningar, odlingshorisonter och konstruktioner, vilka var för sig kallas för kontexter. Vid inmätningen och dokumentation får varje kontext ett nummer, som i den löpande texten uppges kursivt inom parentes. Den stratigrafiska uppbyggnaden representerar en kronologisk utveckling, där det äldsta skedet är längst ner i sekvensen. För att rapporteringen ska göras i ”rätt” ordning så redovisas sekvensen nerifrån och upp. Sekvensen kan presenteras i form av en matris, men då undersökningen har gjorts i omgångar, med en varierande grad av noggrannhet och med handgrävning varvat med maskingrävning skulle det i detta fall ge en falsk bild av ”högupplösning”. I föreliggande rapport presenteras stratigrafien i stället i planritningar med grupper av kontexter. Dessa grupper utgör perioder, vilka finns översiktligt presenterade i tabellform i inledning av varje period.

Dateringar av kontexter är i huvudsak fyndbaserat, främst genom keramik. För denna typ av datering föreligger alltid en källkritisk aspekt. Om kontexten till exempel utgör ett så kallat *brukningslager*, och fyndet kan anses vara ditkommet under bruknings-

perioden, så erhålls en datering av lagret. Fyndet kan emellertid ha varit gammalt när den kom i jorden eller ha kommit dit sekundärt – alltså i andra hand – till exempel med påförd gödsel. Vid så kallade *påförda lager* ger keramiken en *terminus post quem*-datering (*t.p.q.*), det vill säga lagret har tillkommit tidigast efter (post) den dateringen som fyndet ger. På så sätt kan även underliggande och överliggande kontexter få indirekta dateringar. En överliggande kontext får även den en *t.p.q.*, medan en underliggande däremot får en *terminus ante quem*-datering (*t.a.q.*), det vill säga kontexten har sannolikt tillkommit före (ante) den datering som fyndet ger. Säkrast datering erhålls när flera dateringar i en stratigrafisk sekvens bekräftar varandra.

En annan dateringsmetod som har använts i undersökning är dendrokronologisk analys, det som i vardagstal kallas årsringsdatering (av timmer). Årsringarna i ett prov jämförs då med tidigare kända serier av årsringar, varvid timrets datering och ursprung erhålls. I bästa fall kan man genom sådan analys få fram ett exakt fällningsår för trädet. Här måste man dock vara medveten om att timmer kan återanvändas.

I rapporten förekommer att dateringar uppges i årtal, men även begreppen tidigmodern tid och modern tid förekommer. Dessa perioder avser tiden cirka 1500–1800, respektive tiden 1800 och framåt.

Yta A

Schakten inom yta A visar att man inför bygget av KF-huset röjt av marken och jämnat ut berget inför uppförandet av byggnaden. Inga intakta kulturlager eller arkeologiska lämningar påträffades.

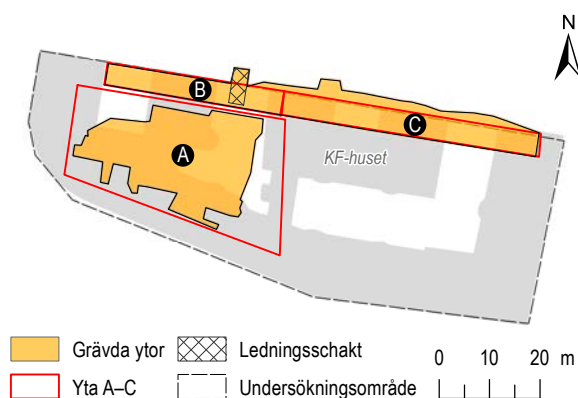
Denna del av undersökningen företogs inne i KF-husets källar- och parkeringsplan och bestod av schakt upptagna genom befintligt betonggolv (figur 11). Under betong, moderna utjämnings och bärlager – bestående av stenkross – framkom berggrunden (figur 11). Av Holms tomtbok framgår att det på platsen för KF-huset gick berg i dagen på större delen av ytan, endast ställvis och ner mot strandkanten tycks det under 1600-talet ha funnits matjord. Vid uppförandet av KF-huset på 1930-talet så har således en totalavbaning genomförts.

Yta B

Markingreppen inom yta B var inte djupa nog för att beröra arkeologiska lämningar mer än vid ett ställe där det grävdes för ledningar (figur 11). Alldeles i botten av detta schakt framkom kulturlager som vid en jämförelse med lämningarna inom yta C rimligtvis ska tolkas som den markutfyllnad som gjordes under 1600-talets första hälft.

Denna arbetsyta mätte cirka 5x36 meter och inom denna gjordes flera men begränsade markingrepp där det största schaktet utgjordes av ett ledningsschakt om 3x7 meter med ett djup om 1,6 meter. Detta schakt berörde främst befintliga pelarfundament, moderna bärlager, sprängsten och ledningsgravar (figur 12). Vid ett djup om 1,5–1,6 meter framkom dock kulturlager i form av mörk lerig silt med inslag av gödsel och träflis. Här fanns även inslag av flinta, tolkad som skeppsbarlast.⁴⁰ Det är en fullt rimlig tolkning med tanke på flintans naturliga utbredning, men med tanke på den begränsade mängden är det i så fall frågan om sekundärdeponerad barlast.

I övrigt berörde schaktningarna i denna yta mindre schakt som inte påverkade djupare liggande kulturlager.

Figur 11. Schakten inom yta A–C tillsammans med KF-huset (urval från Fastighetskartan), skala 1:1 500.

Yta C

I schaktet djupare delar påträffades pålar och liggande timmerknippen förankrade med dragtimmer mot klippstranden. Tillsammans med en utfyllnad av i huvudsak träflis, gödsel och latrin utgjorde detta krubbvärk⁴¹ en landvinning från 1640-talet. De första tomterna som etableras på den nya landvinningen tillhör Melchior Jung och Oluff Gråå. Gråås tomt avgränsades i väster genom en träbrolagd gränd, som från söder till norr ledde fram till strandkanten. Det var emellertid främst Jungs tomt som kom att beröras av djupare schaktning och med det tomtens ytterområde längs med strandlinjen. Här påträffades rester av bebyggelse samt avfall från Jungs hushåll och hans glasproduktion, både färdigt glas, glasämnen och råmaterial. Yta C utgjordes av ett schakt som vid schaktbotten var cirka 3,5 meter brett. På grund av säkerhetsslänt var bredden vid befintlig marknivå emellertid cirka 6 meter. Djupet på schaktet uppgick till cirka 1,5 meter, men var vid vissa punkter för brunnar djupare (se figur 6). Endast vid de forna strandklipporna nåddes naturlig botten, period 1 representerar således endast de äldsta undersökta lämningarna. Arbetsområdet för Yta C var cirka 50 meter långt. Arbetet i området inleddes med att två schakt togs upp: ett provschakt för att kontrollera markbeskaffenhet för placering av byggkran och ett schakt för fundament för byggkran. Genom missförstånd i kommunikationen bereddes dock endast möjlighet att i efterhand besiktiga dessa schakt. Lämningsskilderna generellt i dessa schakt stämmer dock överens med det som framkom i övriga delar av yta C.

Figur 12. Yta A var den del som gjordes i KF-husets källare. I bilden syns hur man under 1930-talet har makat ur delar av berget och sedan lagt stenkross och gjutit betong över. Eventuella markhorisonter och arkeologiska lämningar har då försvunnit. Foto från väster.

Figur 13. Ledningsschakt i yta B. Foto från norr.

Resten av yta C schaktades etappvis från väst till öst, med början strax väster om kranfundamentet. Längden på etapperna motsvarade de ledningssegment som lades ned åt gången, cirka 6 meter. Den grävda

sträckan sammanföll med vad som i Holms tomtbok från 1600-talet är upptagna som tomter – från väst till öst räknat – tillhörande Oluff Gråå och Melchior Jung (se figur 6).

Period 1: fram till cirka 1640

Åren i början av 1600-talet innebar att den gamla medeltida stadsbefästningen och Vasas senare utvidgning och förstärkning övergavs. I stället flyttades försvaret ut från staden och den första slussen, Kristinaslussen, anlades och öppnade upp rikets inre för handel och transport. Men även på stadsmurarnas tid hade det funnits en medeltida bebyggelse utanför, ett så kallat *suburbium*, som börjat växa fram under 1200-talets andra hälft och med ett givet centrum kring Södermalmstorg.⁴² På den östra sidan, ner mot Saltsjön, var bebyggelsen annorlunda. På Vädersolstavlan, som visar Stockholm i början av 1500-talet, kan vi se hur de nakna klipporna nedanför Katarinaberget sträcker sig ut i vattnet och hur en stolpburen bodbebyggelse hänger ut över vattnet (figur 14). Denna bebyggelse utgjordes av så kallade tranbodor som har funnits i området åtminstone sedan i början av 1300-talet och fram till 1600-talet. I ett diplom daterat till 17 juli 1305 omnämns de bodar i Stockholm, där man samlar in sältran (*sialabodum*).⁴³ Vid arkeologiska undersökningar av angränsande ytor har det framkommit rester av tranbodor som, liksom i Vädersolstavlan, till hälften låg på land och till hälften stod på pålar ut i

Figur 14. Detalj av Vädersolstavlan från 1535, tillskriven Urban Målare (jfr figur 4). Motivet utgör den äldsta kända bilden av Stockholm. Till höger i bild syns klipporna nedanför Katarinaberget och bodbebyggelsen av tranbodor. För källhänvisning se figur 4.

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
59	Sjösand	1	1540–1625 (keramik)
76	Sjösand	1	-
83	Sjösand	1	1550–1625 (keramik)
67	Del av krubbvärk i period 2, men i detta sannolikt återanvänt timmer från en tranbod i period 1	2 (3)	1560/61; 1508 (dendro)

Figur 15. Kontexter och grupper i period 1.

vattnet. Det har i anslutning till tranbodarna också påträffats penisben från säl. Detta ben är ett så kallat heterotropiskt skelettelement, vilket betyder att det inte sitter ihop med resten av skelettet. Det är också anledningen till att penisbenet är det osteologiska material som påträffas vid trankokeriet – det är inbäddat i späcket – resten av skelettet finns vid slaktplatsen.⁴⁴ Detta skelettelement kan, när det ensamt representerar säl, således vara en indikation på tranberedning. I 1300-tals diplom framgår även att tranbodarna på grund av stanken är placerade i stadens utkant.⁴⁵ I en stockholmskarta från 1625, den äldsta bevarade kartan över Stockholm, syns i området för undersökningen bodarnas långsmala tomter (se figur 5).

Genom de tidigare arkeologiska undersökningarna i angränsande områden får vi en uppfattning om hur omgivning har sett ut över tiden. Mellan åren 2014–2015 genomförde arkeologer från Stockholms stadsmuseum en arkeologisk schaktningsövervakning omedelbart norr om den västra delen av yta C samt norr om yta B (se figur 10). Undersökningen gjordes i två etapper. I en första omgång undersöktes från +2,0 m ö.h. ner till grundvattennivå på +0,3 m ö.h. Här påträffades kulturlager som kunde dateras till 1800-talet. Under dessa var det utfyllnadsmassor ner till grundvattennivån. Den andra omgången genomfördes som en övervakning av muddring, där de muddermassor som lades på hög undersöktes arkeologiskt. Det påträffade fyndmaterialet gav en datering till 1600-talets andra hälft fram till 1700-talets mitt och denna passade väl med uppgifter om att prästerna i Katarina församling på 1600-talet uppmanar till utfyllnader samt med de utfyllnader som genomförs under 1700-talet genom stadsarkitekt Carlbergs försorg. Även en mängd pålar i tall framkom; dessa gav 17 dendrokronologiska dateringar till åren 1548–1683. Pålarna har antagits kunna härröra från tranbodor.⁴⁶

Upptäckten av välbevarade tranbodnar blev också ett av resultaten från de två undersökningar som Arkeologikonsult genomförde från hösten 2017 till vintern 2019 vid Stadsgården på Södermalm. Stadsgården omnämns första gången 1448 och var då liktydigt med *Stadens skeppsgård*, vilket var den äldre benämningen på ett område för hamn- och varvsverksamhet. Från början fanns här tranbodnar och vid utgrävningen framkom en stolpburen byggnad på en nivå av +0,2–0,1 m ö.h. som sannolikt utgjorde resterna efter en tranbod som kunde dateras till 1498, samt ytterligare generationer av byggnader, delvis på pålar i vattnet, som definitivt ska tolkas som tranbodnar med datering från mitten av 1500-talet och framåt. Efter att den bod som uppfördes i mitten av 1500-talet eldhärjades i början av 1600-talet så uppfördes en lastkaj på 1610-talet. Vid samma tid omnämns tranbodarna alltmer sällan i det skriftliga materialet och den sista uppgiften om tranbodstomter på Södermalm är i tänkeboken från år 1629.⁴⁷ Lastkajen ovan tranboden torde vara en tydlig indikation på tranoljans minskade betydelse och att sjöfartshandeln blir allt viktigare. Samtliga anläggningar överges under 1630-talet då man börjar fylla ut strandlinjen för att anlägga ny bebyggelse.⁴⁸

Vid uppförandet av KF-huset kunde vi i yta A konstatera att berg i dagen och delar av berggrunden tagits bort. Precis utanför byggnaden kunde klipporna i yta C emellertid följas nedåt och in under senare tiders utfyllnadsmassor. Här påträffades även den forna sjöbottens sand och snäckskalsavlagringar.⁴⁹ Detta är således den forna strandlinjen, såsom den till exempel avbildas i Vädersolstavlan. Kanske är några av de klippällar som skjuter ut i Saltsjön i denna avbildning just de som framkom vid undersökningen. I Vädersolstavlan finns även några av tidens tranbodnar avbildade (se figur 14) och det påträffades också ett flertal timmerkonstruktioner. Konstruktions- och funktionsmässigt har dessa främst tolkats som tillhörande den landutfyllning som gjordes i området under 1600-talets första hälft (period 2). I delar av konstruktionen ingick emellertid timmer⁵⁰ som har fått en dendrokronologisk datering till 1500-talet och tidsmässigt således ska föras till period 1 och tiden för tranbodarna. Det framkom emellertid inga fynd som funktionsmässigt kan knytas till trankokeri och tyngdpunkten för keramiken – som är det viktigaste dateringsunderlaget för undersökningen – ligger i perioden 1600-talets mitt fram till slutet av 1700-talet, även om dateringen för en del keramiktyper

kan dras ner i 1500-talet (bilaga 6). Detta gäller till exempel fynd av keramik i lager som har tolkats som bottensand i det forna strandbrynet.⁵¹

Inte heller det osteologiska materialet uppvisar något som pekar mot hantering av säl.

Eftersom inget fynd och anläggningar med säkerhet kunde relateras till period 1 så har rimligen timret, liggande och stående, återanvänts i det landfyllningsprojekt som företas under period 2.

Period 2: landutfyllning runt 1640

Vid denna tid pågick ett omfattande byggprojekt cirka 150 meter åt nordväst. År 1634 hade omvandlingen av Lilleström till en kanal för en framtida Slussanordning påbörjats. År 1637 jämnades den medeltida Inre Söderport och Vasas Yttre Söderport med marken och 1642 var slussen, tillägnad den snart myndiga drottning Kristina, redo att invigas.⁵²

När så Kristinaslussen hade färdigställts och försvaret av Stockholm och Mälarens inlopp hade flyttats ut till Vaxholm så öppnades det upp för en utveckling av staden och en omreglering av stadsplanen som bättre passade en huvudstad i ett land med stormaktsambitioner. År 1638 röjdes det plats för den så kallade Ryssgården i Stadsgården inte långt från undersökningsområdet. Detta var en rysk handelsgård; de svenska köpmännen i Ryssland hade sedan tidigare en motsvarande i Moskva. Hela anläggningen var färdig för inflyttning först 1641 och innebar även ett nytt torg med tillhörande hamn.⁵³ Det var således stora topografiska förändringar som gjordes i området, och åren 1641–42 fortsatte omdaningarna längre österut i och med den reglering av tomter och gatunät som påbörjades på Södermalm. En bit in på 1650-talet är gatur regleringen på malmen i stort sett färdig.⁵⁴

Som tidigare nämnts så uppmanas församlingsborna vid slutet av 1600-talet att tippa sina sopor i vattnet utanför Stadsgården, dels för att få bort soporna från Södermalm, dels för att fylla ut kajen.⁵⁵ Undersökningen visar att arbetet med utfyllnad inleds i mer omfattande och organiserade former redan under period 2, således vid tiden kring 1640-talet. Denna utfyllnad har direkt samband med omregleringen av stadsplanen.

I schaktets botten, på en nivå av cirka +0,2–+0,7 m ö.h., framkom både liggande och stående timmer av tall (grupp 3) inbäddade i kraftigt latrin- och gödselbemängda utfyllnadslager (grupp 4; figur 16–18). Det stående timret, det vill säga nedslagna stolpar, fanns utspridda över större delen av yta C och bildade ett oregelbundet mönster. Inga formationer eller andra lämningar gjorde att det med självklarhet kunde tolkas som fundament till tranbodnar. Två dendrokronologiska dateringar av ett liggande timmer och en stolpe i en timmerkonstruktion⁵⁶ gav dock en datering till vinterhalvåret 1560–61 respektive till efter vinterhalvåret 1508. Den äldre dateringen, som gäller för stolpen, är emellertid osäker då splinten saknades och dateringen därmed är en *terminus post quem* (bilaga 10). Virkets avverkning ligger således efter detta datum, men är liksom virket med den yngre dateringen klart inom den period då det i området fanns tranbodnar. Det är således en rimlig tolkning att man vid arbetet med landfyllningen inledde med att återbruka timret i de tranbodnar som fram till alldeles nyligen hade stått halvvägs ut i vattnet. Det är till och med sannolikt att många av de bärande stolparna fick stå kvar som stöd och mothåll för de knippen av stockar som lades ut parallellt med den ursprungliga strandlinjen,

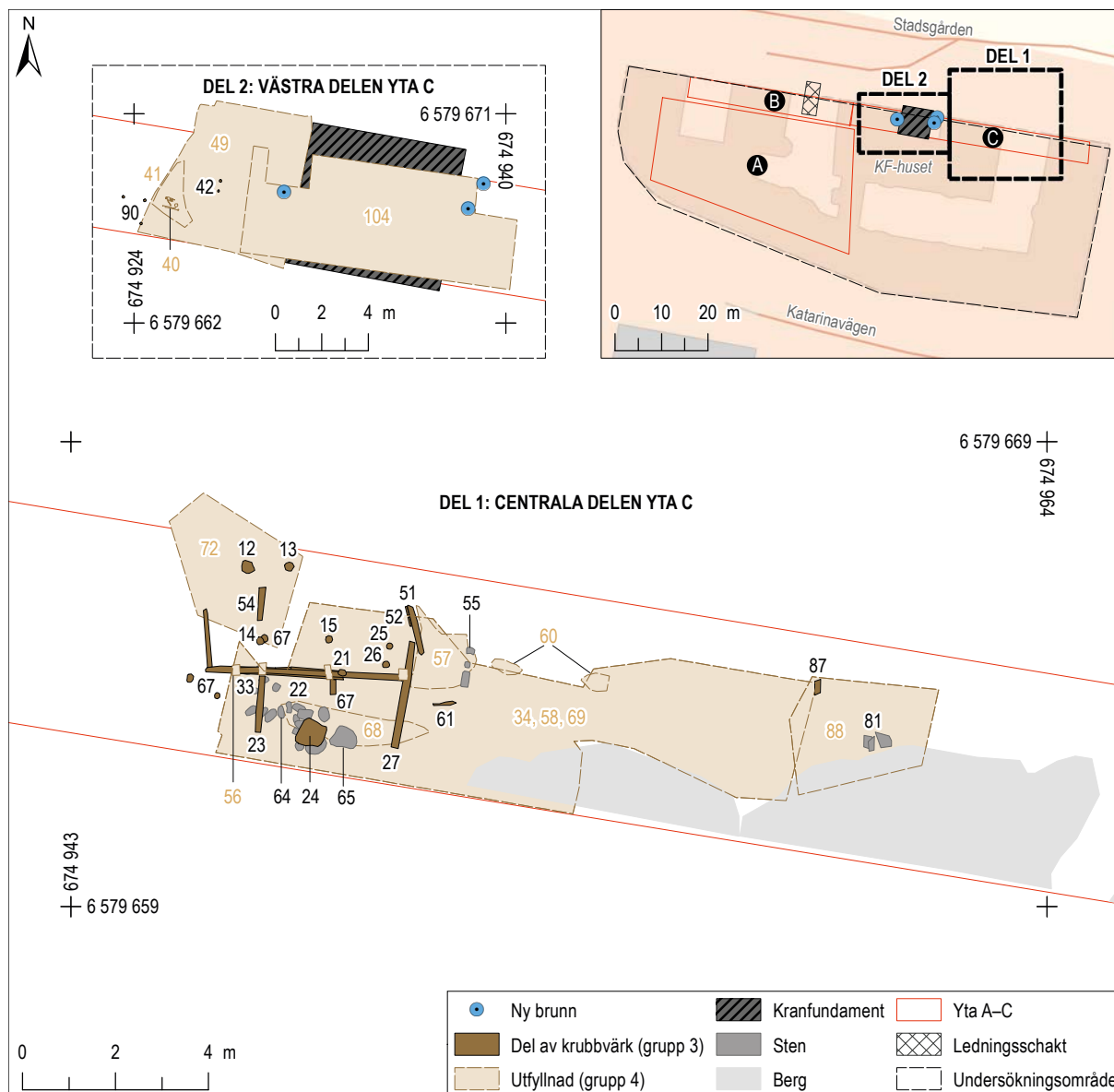

Figur 17. Delar av krubbväcket med omgivande kulturlager grävs fram (67 och 68). Här består det av ett knippe med liggande timmer förankrade med två bjälkar upp mot den forna klippstranden som gick längs med betongmuren i bildens bakgrund. Timmerknippet är säkrat med stående stolpar, möjligen återanvända stolpar från tranbodarna. I en av stockarna syns också ett uttag, möjligen spår av en äldre konstruktion från vilken timret är återanvänt. Foto från norr.

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
12	Del av krubbvärk	3	-
13	Del av krubbvärk	3	-
14	Del av krubbvärk	3	-
15	Del av krubbvärk	3	-
21	Del av krubbvärk	3	-
22	Del av krubbvärk	3	-
23	Del av krubbvärk	3	-
24	Del av krubbvärk		
25	Del av krubbvärk	3	-
26	Del av krubbvärk	3	-
27	Del av krubbvärk	3	-
33	Del av krubbvärk	3	-
42	Del av krubbvärk	3	-
51	Del av krubbvärk	3	-
52	Del av krubbvärk	3	-
54	Del av krubbvärk	3	-
61	Del av krubbvärk	3	-
67	Del av krubbvärk, men sannolikt återanvänt timmer från tranbod	3 (2)	1560–61; 1508 (dendro)
87	Del av krubbvärk	3	-

Figur 16. Kontexter i period 2.

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
90	Del av krubbvärk	3	-
34	Utfyllnad	4	-
40	Utfyllnad	4	-
41	Utfyllnad	4	-
49	Utfyllnad	4	-
55	Utfyllnad, sten (3 stenar i N–S)	4	-
56	Utfyllnad (4 delkontexter Ö–V)	4	-
57	Utfyllnad	4	-
58	Utfyllnad	4	-
60	Utfyllnad	4	-
64	Utfyllnad, sten	4	-
65	Utfyllnad, sten	4	-
68	Utfyllnad	4	-
69	Utfyllnad	4	Ca 1540–1625 (keramik)
72	Utfyllnad	4	-
81	Utfyllnad, sten	4	-
88	Utfyllnad	4	Ca 1550–1625 (keramik)
104	Utfyllnad	4	-

Figur 18. Landfyllning och krubbvärk påträffades i de delar av undersökningsområdet där schaktet var som djupast. På planen visas samtliga kontexter i period 2, skala 1:150. Detalj över västra delen av yta C i skala 1:300. Översikt med yta A–C mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 500.

i sin tur mothåll och armering för det utfyllnads-material som fick utgöra den nya landmassan. Några av stockarna hölls på plats mot klipphällarna med bjälkar till strandlinjen. Denna timmerkonstruktion utgjorde ett krubbvärk, grupp 3⁵⁷, ett ramverk för den landutfyllningen bestående av gödsel, latrin och träspån, grupp 4⁵⁸, som påträffades i schaktet.

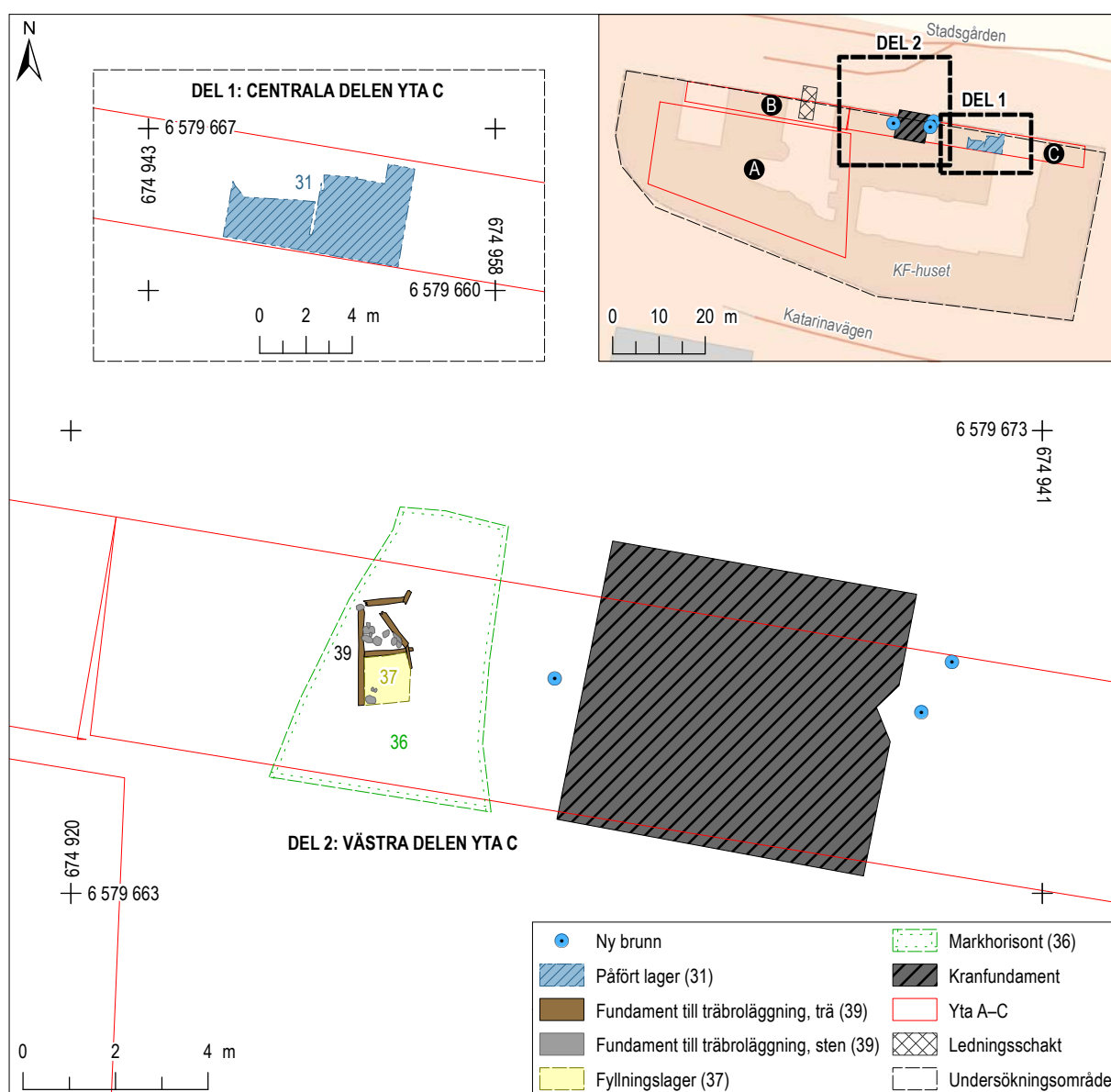
Träspånet är en volymmässigt omfattande biprodukt vid all timring och bör alltså ha erhållits i stora kvantiteter vid konstruktionen av krubbväret. När latrin och gödsel blandades upp med spånet fungerade detta som armering samtidigt som volymen på massorna ökade.

Period 3: etablering av tomter fram till cirka 1650

Efter att arbetet med landutvidgningen var avklarad har man sannolikt låtit marken sätta sig innan byggnation. Från andra platser finns exempel på avsiktlig etablering av vegetation med omfattande rotsystem för att armera marken före bebyggelse.⁵⁹ Vid undersökningen i kvarteret Tranbodarne framkom emellertid inget som talar för en längre tid för sättning och armerande växtlighet. Makrofossilproverna uppvisar lite spår. I ett lager⁶⁰ omedelbart ovan landfyllningen⁶¹ förekom förvisso enstaka frö

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
31	Påfört lager, strandsand	5	Ca 1600–1750 (keramik)
36	Markhorisont	5	Ca 1675–1725 (keramik); 1690–1895 (kritpipa)
39	Fundament till träbroläggning	6	1636/37 (dendro)
37	Fyllningslager	7	Ca 1625–1700 (keramik); 1690–1720 (kritpipa)

Figur 19. Kontexter i period 3.

Figur 20. På planen visas samtliga kontexter i period 3, skala 1:150. Detalj över centrala delen av yta C i skala 1:300. Översikt med yta A-C mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 500.

från hallon och svinmålla⁶² – det senare klassat som ogräs, och som kan förekomma på ruderatmark – men om marken stått öppen en längre tid hade en mer omfattande skräpväxtlighet kunnat förväntas. I detta lager förekommer senare datering genom både keramik och kritpipa, vilket sannolikt beror på störningar från senare perioder.

I kvarteret Tranbodarne tycks man ha reglerat tomterna relativt snart för bebyggelse. En bevarad fysisk manifestationen från tomtetableringen är ett ramverk i timmer⁶³ som i placering och orientering följer den västra gränsen av Oluff Gråås tomt (figur 21). Tallen i ramverket var, till skillnad från stockarna i krubbväcket, bearbetat till bjälkar. Dessa

tolkades som syll för en träbroläggning till en gränd som löpt mellan tomterna ner till sjön. Även gränden syns i tomtboken. Fyllningslagret i ramverket⁶⁴ är sekundär i sammanhanget och keramikfynden och fynd av kritpipa i detta kan dateras till perioden 1625–1720, vilket ger en mycket vid och generell *terminus ante quem* datering av gränden. Timret har fått en dendrokronologisk datering till vintern 1636–1637.⁶⁵ Dateringen på timret avser fällningsår och ger en *terminus post quem* datering. Vid samma tid pågår arbetena med Kristinaslussen och Ryssgården och några år senare påbörjas omregleringen av Södermalm. Det är i detta skede av stadens utveckling som man fyller ut och lägger ut tomterna nedanför Katarinaberget.

Figur 21. Tomtindelningen och delar av en träbrolagd gränd ner mot sjön. Mot bakgrund av ett utsnitt ur Holms tomtbok från 1674, skala 1:300.

Period 4: Melchior Jungs glasbruk, cirka 1650–1680

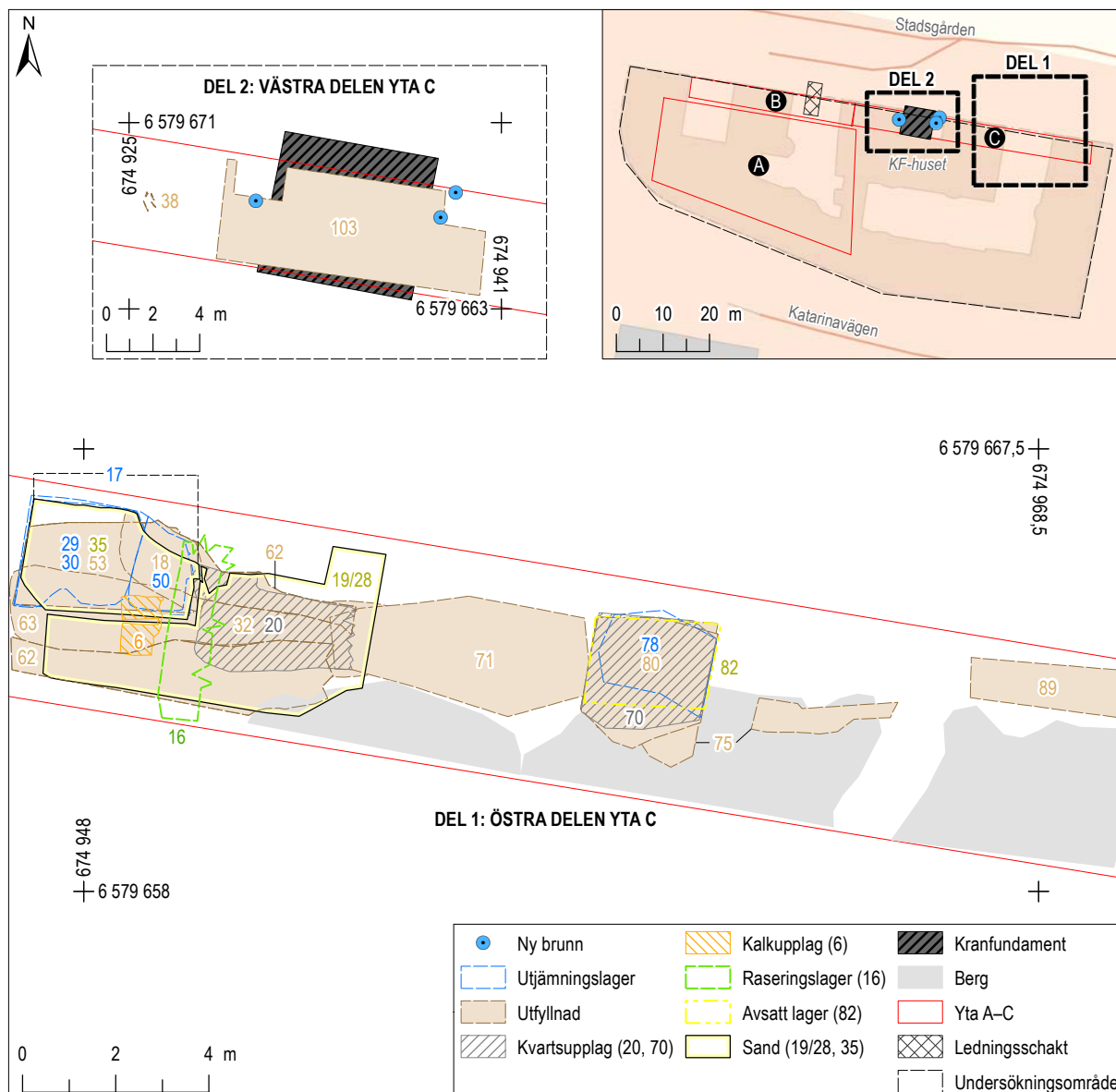
Från den här perioden berördes två tomter, dessa tillhörde Oloff Gråå respektive Melchior Jung. Gråå's tomt var enligt Holm 16 meter bred. Av dessa var närmare 11 meter söndergrävda i samband med schaktning för kranfundament och nya brunnar samt tidigare ledningsschakt (figur 23). Merparten av ytan kunde således endast efterbesiktigas. Under moderna bärlager⁶⁶ och rivningslager⁶⁷ fanns ovan

landfyllningen från 1600-talet⁶⁸ ett utfyllnadslager bestående av latrin och gödsel, flis och huggspån med inslag av kalkbruk⁶⁹. Kalkbruket visade att massorna i utfyllnadslagret inte var de rena utfyllnadsmassorna från *period 2* och fyndmaterialet visade att det var ett redeponerat material (figur 22 och 23). Det fyndmaterial som kan knytas till lagret består av keramik från tidigmodern tid med både regional och internationell proveniens. Förutom från Sverige så framkom keramik från Tyskland, Nederländerna, Italien och Portugal i form

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
20	Kvarts, kvartsupplag	8	Ca 1654–1678 (keramik)
70	Kvarts, kvartsupplag	8	-
71	Utfyllnadslager med inslag av kvarts	8	Ca 1650–1725 (keramik)
19=28	Ljus fin sand. Möjligen sandupplag som använts som utfyllnad.	9	Ca 1600-tal (keramik)
28=19	Sand med inslag av kol, annars samma som 19	9	1658 (mynt); 1635–1660 (kritpipa)
6	Kalk, kalkupplag	10	-
16	Raseringslager uppblandat med kvarts från upplag	11	Ca 1666–1725 (keramik); 1660–1800 (kritpipa); 1666 (mynt)
17	Utjämningslager av sand med inslag av kvarts	11	-
18	Utfyllnadslager	11	-
29	Utjämningslager	11	-
30	Utjämningslager	11	Ca 1625–1700 (keramik)
32	Utfyllnad	11	Ca 1625–1700 (keramik)
35	Sand	11	-
38	Utfyllnad	11	Ca 1680–1725 (keramik)
50	Utjämningslager	11	Ca 1654–1700 (keramik)
53	Utfyllnad	11	Ca 1638–1644 (mynt); 1630–1660 (kritpipa)
62	Utfyllnad	11	Ca 1625–1700 (keramik)
63	Utfyllnad	11	Ca 1550–1625 (keramik)

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
75	Utfyllnadslager. Troligen samma som 89.	11	Ca 1650–1700 (keramik); 1660–1890 (kritpipa)
78	Rivningslager/utjämningslager	11	-
80	Utfyllnad	11	Ca 1650–1725 (keramik)
82	Avsatt lager	11	Ca 1650–1725 (keramik)
89	Utfyllnadslager. Troligen samma som 75.	11	-
103	Utfyllnad för krubbvärk och kalk. Redeponerat.	11	Ca 1680–1720 (kritpipa)
5	Träränna	12	-
3	Humöst lager med inslag av kol	12	1660–1697 (mynt); 1666 (mynt); 1695–1895 (kritpipor)
7	Trägol	12	-
8	Träsyll	12	-
9	Lager med träkol/kolstybb. Möjligen isolering mellan bjälklagen under golv 7.	12	Ca 1675–1725 (keramik)
10	Sand, bärlager	12	-
11	Träsyll	12	-
43	Utjämningslager. Omrört.	12	-
44	Organiskt lager med förmultnat trä. Sannolikt golvrester.	12	-
46	Möjligen rester av trägol	12	-
47	Sand. Möjligen utjämning för golv 46.	12	-
48	Möjligen utjämningslager för golv 46	12	-
73	Rester av trägol	13	-
74	Utjämningslager under golv 73	13	-

Figur 22. Kontexter i period 4 fas 1 och 2. För plan över fas 1 se figur 23 och för plan över fas 2 se figur 25.

Figur 23. Plan som visar spår av omdisponering av tomten i form av utjämnings- och utfyllnadslager bestående av råvarudeponier för glastillverkning, skala 1:150. Några av de kontexter som finns med i figur 22 saknas här. Detta beror på att dessa endast dokumenterades i sektion. Detalj över västra delen av yta C i skala 1:300. Översikt med yta A-C mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 500.

av yngre rödgods, fajans och majolika (se kapitel *Fynden och Melchior Jung: Keramik*). Det var emellertid glasmaterialet som visade att massorna i utfyllnadslagret hade flyttats från granntomten. Förutom tidigmodernt glas påträffades även produktionsavfall från själva glastillverkningen i form av degelfragment, pip huvuden och klippavfall (se kapitel *Fynden och Melchior Jung: Glas*).

Det Jungska glasbruket låg alltså på tomten bredvid den som tillhörde Gråå och är av Holm markerad Mälcher Liung. Glasbrukstomten var med en bredd av 36 meter betydligt mycket större än den som tillhörde Gråå (se figur 6).

Figur 24. Miljön kring Melchior Jungs glasbruk ett drygt årtionde efter hans död. Läget för tomten markerat. Utsnitt ur handritad förlaga av Wilhelm Swidde utförd före 1692 till verket *Suecia antiqua et hodierna*. Källa: Kungliga biblioteket, SUECIA. Bilden är bearbetad (CC0).

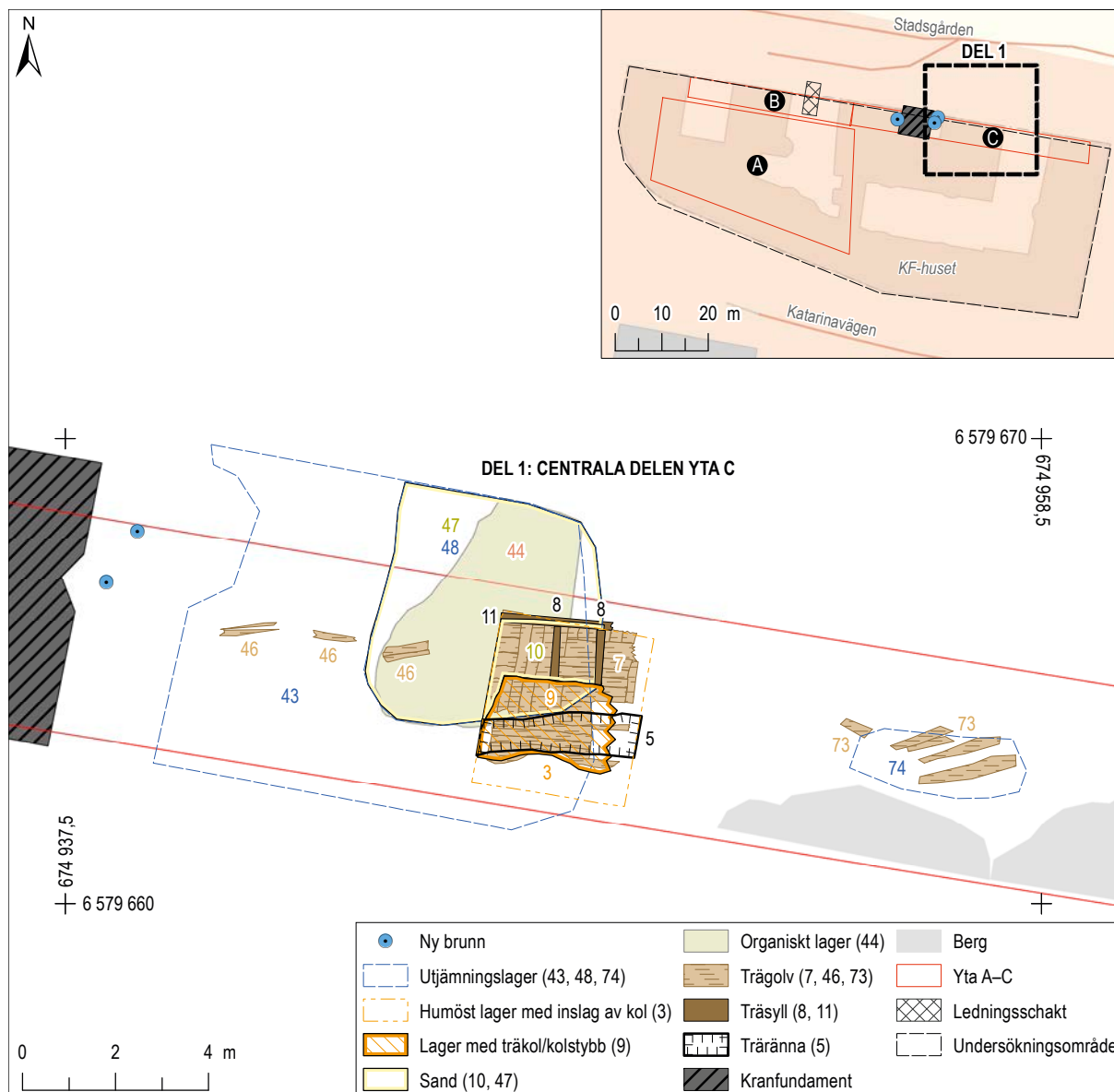
Holms karta ger inte några närmare ledtrådar till hur tomterna var disponerade (se figur 6). I en handritad förlaga till verket *Suecia antiqua et hodierna* syns dock miljön kring Jungs tomt ett drygt årtionde efter hans död. Här kan man se hur bebyggelsen sträcker sig hela vägen ner till strandkanten (figur 24).

Vad i avbildningen som utgör Jungs tomt är dock svårt att avgöra. I förhållande till Södra stadshuset, som tydligt illustreras vid stranden längst till höger i bild, så kan tomtens läge antas vara det i figur 24 markerade. Här ser bebyggelsen närmast stranden ut att kunna vara i sten, något som emellertid inte stämmer med den bild som ges i bouppteckningen efter Jung: ”En gård med ett halvbyggt stenhus vid gatan där själva glasbruket är, samt en träbyggnad neder på gården, där änkan bor uti. Så och en avständig gård näst ut med denna, var uti mågen mons. Salberg bor med alla dess tillhörande lägenheter vid sjön /.../”.⁷⁰ I uppteckningen betonas stenbyggnaden vid gatan och en träbyggnad på gården. Vad som avses med lägenheter vid sjön är inte helt klart. Under 1600-talet kunde begreppet *lägenhet* betyda flera saker, det kunde till exempel vara en mindre egendom avskedd

från en större och det kunde vara en gård i staden⁷¹. Kanske var det en del av fastigheten med friliggande byggnader som hyrdes ut till mågen⁷². Vid undersökningen framkom i området längs med den forna strandlinjen rester av byggnader i form av träsyllar och golvplankor. Både ovan och under byggnadsresterna påträffades kulturlager som kunde knytas till glasbruket. Byggnaden eller byggnaderna (grupp 12 och 13) hör således inte till den ursprungliga dispositionen av tomten utan har tillkommit i ett andra skede.

Omdisponering av tomten

Vid undersökningen påträffades – i stort sett – rena lager av kvarts⁷³, sand⁷⁴ och pulvriserad kalk⁷⁵ samt lager med större inblandning av kvarts⁷⁶ och lager där det fanns både sand och kvarts⁷⁷. Kalken kan användas som stabilisator vid glastillverkningen och både sand och kvarts används som glasbildare. Sanden kan, beroende på orenheter, ge grön- eller brunaktigt glas, medan kvartsen ger ett ofärgat glas. Kvartsen är således en viktig ingrediens för den som önskar göra glas i venetiansk stil. Kvartsen var i centimeter – decimeterstora bitar och måste krossas och malas för

Figur 25. På planen visas kontexter i period 4 fas 2, skala 1:150. Översikt med yta A–C mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1500.

att kunna användas vid glastillverkningen.⁷⁸ Var och hur Jung har processat kvartsen är okänt. I en odatrad ansökan anhåller Melchior Jung om tillstånd att få använda "Taxinge qvarn" för bearbetning av sina råmaterial i samband med sitt engagemang vid det närliggande Kopparhaga glasbruk.⁷⁹ Det är således möjligt att han låtit krossa kvartsen på någon av de många kvarnar som fanns vid Söderström i närheten av glasbruket. Detta skulle dock ha krävt en särskild kvarnsten av en typ som till exempel vid det samtida glasbruket vid Fixbyle i Uppland. Här har vid en arkeologisk undersökning påträffats fragment av kvarnstenar med rader av upphuggna

håligheter, vilka skapade en grovt räfflad yta. Stenarna har ingått i ett roterande krossverk, som drivits av vind- eller hästkraft.⁸⁰ Med tanke på att krossverket har behövt en specialsten ligger det kanske närmare till hands att anta att Jung haft ett eget, oavhängigt strömmande vatten, vid sitt glasbruk. Det påträffades också krossad kvarts på Melchior Jungs tomt i form av grova osmälta korn i klumpar av – i övrigt smält – produktionsavfall.⁸¹ Detta knyter just kvartslagen till Jungs glasproduktion. Även vad gäller lagen av sand och av kalk så är det enda rimliga att anta ett direkt samband med glastillverkningen på platsen, även om detta inte går att påvisa på ett lika direkt

sätt. Förutom deponier av råmaterial till glas har vanliga jordmassor och rivningsmassor använts för utjämning (grupp 11). Dessa utjämnings- och utfyllningsmassor skilde sig inte från fyllningen i krubbvärket, men här finns en stor inblandning av keramik och material som kan kopplas till glasbruket. Denna nivellering i den norra delen av tomten talar för en omstrukturering av tomten, men förutom de omkostnader för den eller de byggnader som skulle komma att uppföras på platsen så bör användandet av deponierna ha betytt en ekonomisk förlust. Vad dessa lager av råvaror har haft för ekonomisk betydelse är svårt att säga, men vid något tillfälle tycks alltså värdet inte ha varit större än att de utnyttjats som utfyllnings- och utjämningsmassor. Keramiken i dessa lager kan dateras till hela den Jungska epoken. Ett mynt⁸² från 1658 i ett av lagren⁸³ ger en terminus post quem-datering för omdisponeringen av tomten, medan mynt från perioden 1660–1697 som framkom i fyllningen i en ränna i golvet ger en ante quem-datering, i första hand för nyttjandet av rännan och i andra hand för omstruktureringen av fastigheten. Även boupteckningen indikerar nybyggnation på tomten med omnämmandet av "...ett halvbyggt stenhus vid gatan där själva glasbruket är...". Möjligen är det frågan om en omfattande nyinvestering i verksamheten. Både stenhuset som, vid Jungs död, ändå inhyser kärnverksamheten, och den påvisade omstruktureringen sker i ett andra skede av glasbruksverksamheten.

Kontextgrupp 12 och 13: byggnad

Bredden på den byggnad eller de byggnader (grupp 12 och 13; figur 26) som framkom ovan utjämningslagren översteg bredden på schaktet. Söderut kan de emellertid inte ha fortsatt så långt eftersom de gamla strandklipporna här gick i dagen till en nivå högre än de påträffade golv och syllresterna. Norrut fanns ytterligare tomtmarkbredd om 4 meter, sedan kom strandkanten. Det område som täcktes av byggnadsrester hade som mest en bredd av knappt 6 meter och en längd av som mest drygt 17 meter.

I figur 26 är det ungefärliga området för möjlig byggnadsyta skrafferad i grått. Lämningarnas kvalitet varierade dock, från lager med inslag av förmultnat trä till urskiljbara träplankor (figur 27), vilket tillsammans med schaktbegränsningen omöjliggör en säker avgränsning.

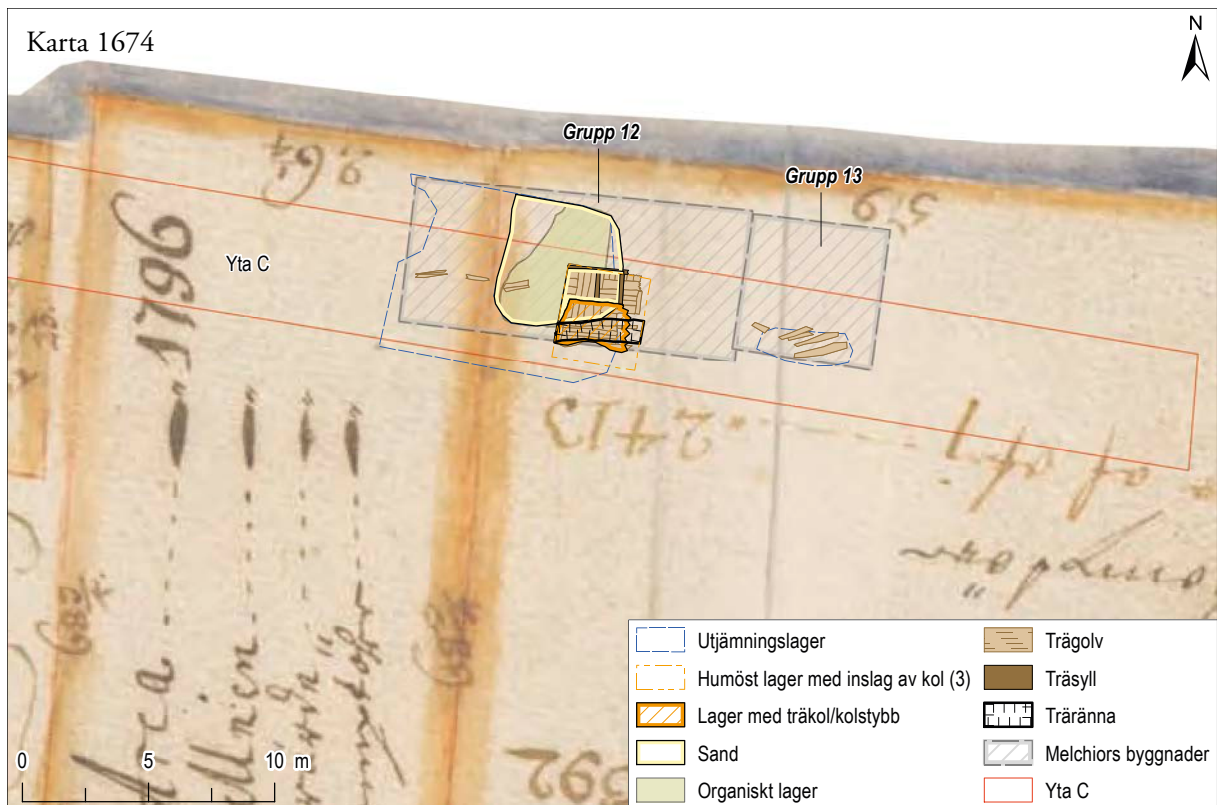
För den västra delen av byggnadslämningarna (grupp 12) hade en finnivellering gjorts⁸⁴ varefter golvbjälkar och syll placerats ut⁸⁵. Mellan bjälkarna fanns delvis ett lager med träkol eller kolstybb kvar⁸⁶, vilket tolkades som golvisolering, samt ett lager med sand⁸⁷ som även det utgjorde fyllning mellan bjälkarna.

Genom byggnaden har det i öst–västlig riktning gått en träklädd ränna⁸⁸. Dess ursprungliga funktion är inte känd, kanske har byggnaden haft någon form av avlopp. Rännan var fylld med ett svart humöst lager med stort inslag av kol (3). Ett Karl XI (1660–1697) mynt med valören 1/6 öre i detta lager ger rännan en bruksperiod till andra halvan av 1600-talet och Jungs tid.⁸⁹ Men här fanns även inslag av kritpipor med datering till 1700-talet och kanske en bit in i 1800-talet.⁹⁰ Här talar dock stratigrafin för att myntet ligger närmare korrekt datering och att kritpiporna är från en senare störning.

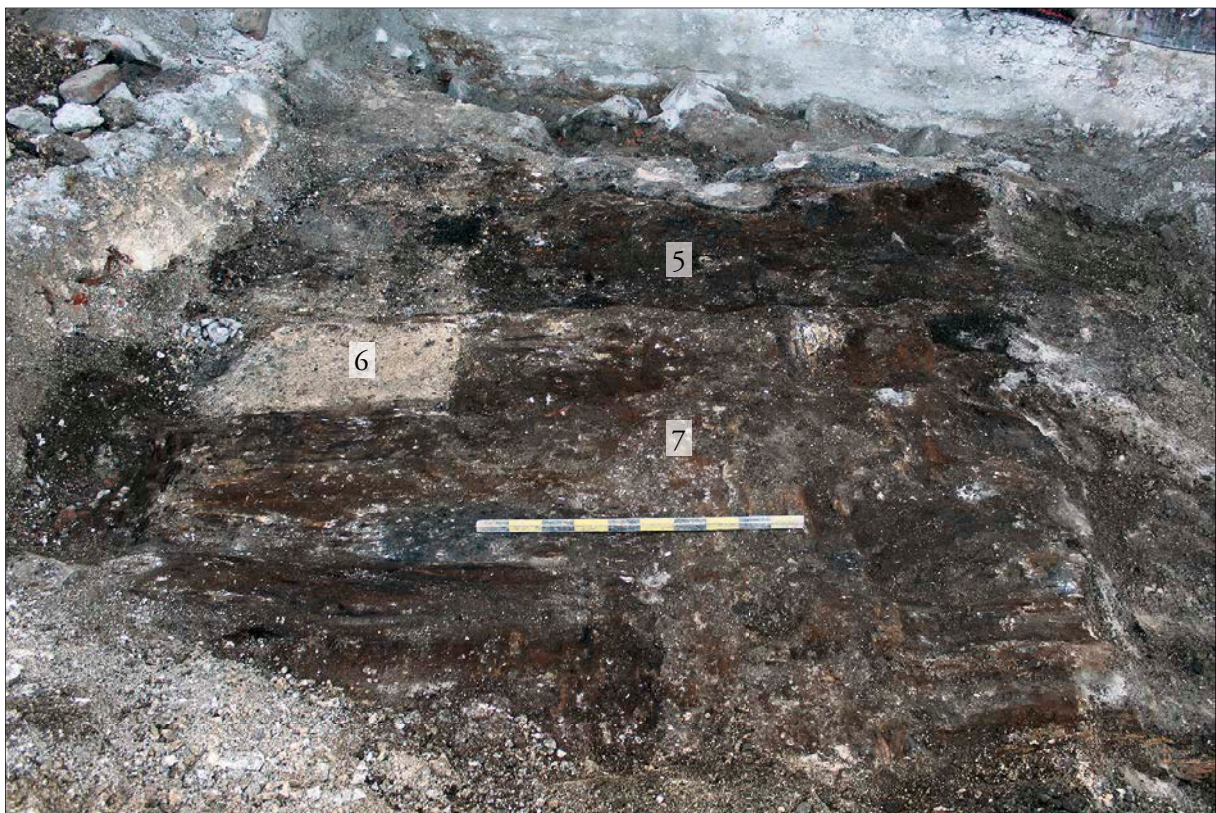
Byggnadens golvplankor⁹¹ var starkt förmultnade, från smulor till precis skönjbara plankor, och tillät ingen provtagning för dendrokronologi (figur 27).

Den östra delen av byggnadslämningarna (grupp 13) var i än sämre skick. Även här fanns spår av finnivellering⁹², dock inga spår efter syll och golvbjälkar utan endast spridda rester efter plank tolkade som golvrester⁹³.

Det är fullt möjligt att de västra och östra byggnadslämningarna härrör från en och samma byggnad. Då undersökningen gjordes etappvis kunde dock inte den stratigrafiska relationen säkerställas.

Figur 26. Byggnadsrester inom Melchior Jungs tomt. Mot bakgrund av ett utsnitt ur Holms tomtbok från 1674, skala 1:300.

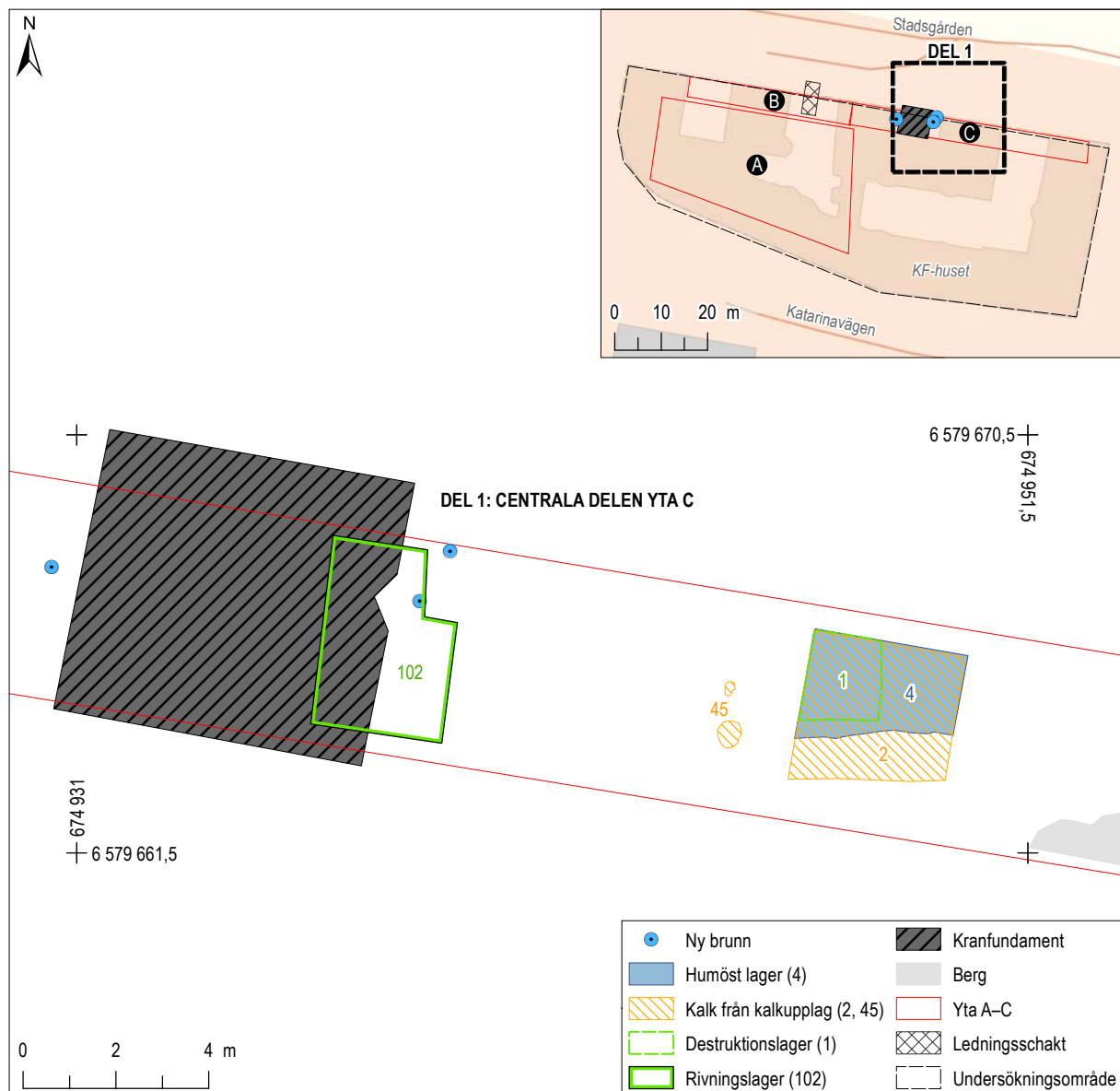
Figur 27. Resterna av bebyggelse (grupp 12) på Melchior Jungs tomt. I bild kan man ana träggolv 7, ränna 5 och kalkbruk 6. Foto från norr.

Period 5: perioden efter glasbruket, cirka 1680–1930

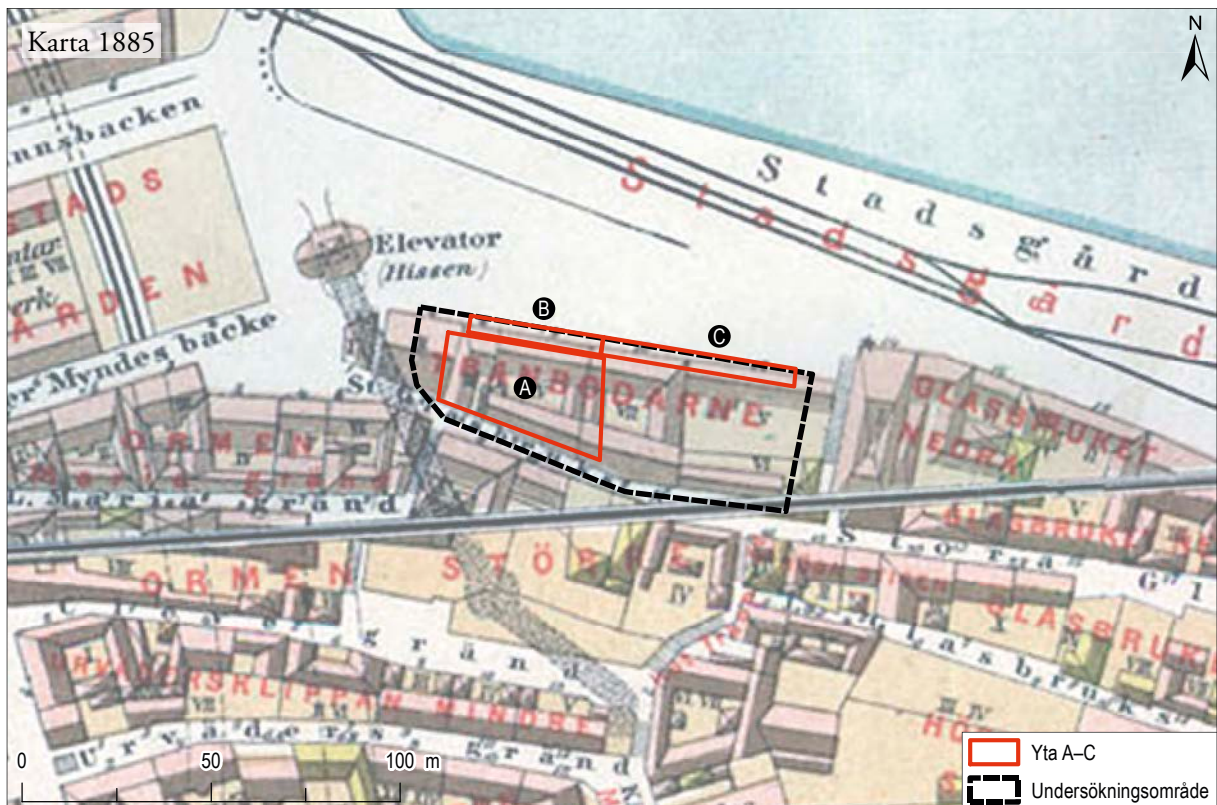
Melchior Jung gick bort den 31 november 1678 och vid delningen av dödsboet i april 1682 noterades att glasbrukshuset med hela dess åbyggnad var helt förfallet och förlorat det mesta av sitt värde.⁹⁴ I inventarielistan efter Melchior Jungs änka Elsa Böök år 1697 nämns åter en gård med halvbyggt Stenhus, som kallas g(amla) glasbruket.⁹⁵ I det sista inventariet finns ingenting som styrker hypotesen

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
1	Destruktionslager	-	-
2	Kalk från kalkupplag. Omrört vid destruktionslager.	-	-
4	Tunt humöst lager	-	Ca 1675–1750 (keramik), 1695–1895 (kritpipa)
45	Kalk från kalkupplag	-	-
102	Rivningslager	-	-

Figur 28. Kontexter i period 5.

Figur 29. Planen visar perioden efter glasbruket med destruktionslager, skala 1:150. Översikt med yta A–C mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 500.

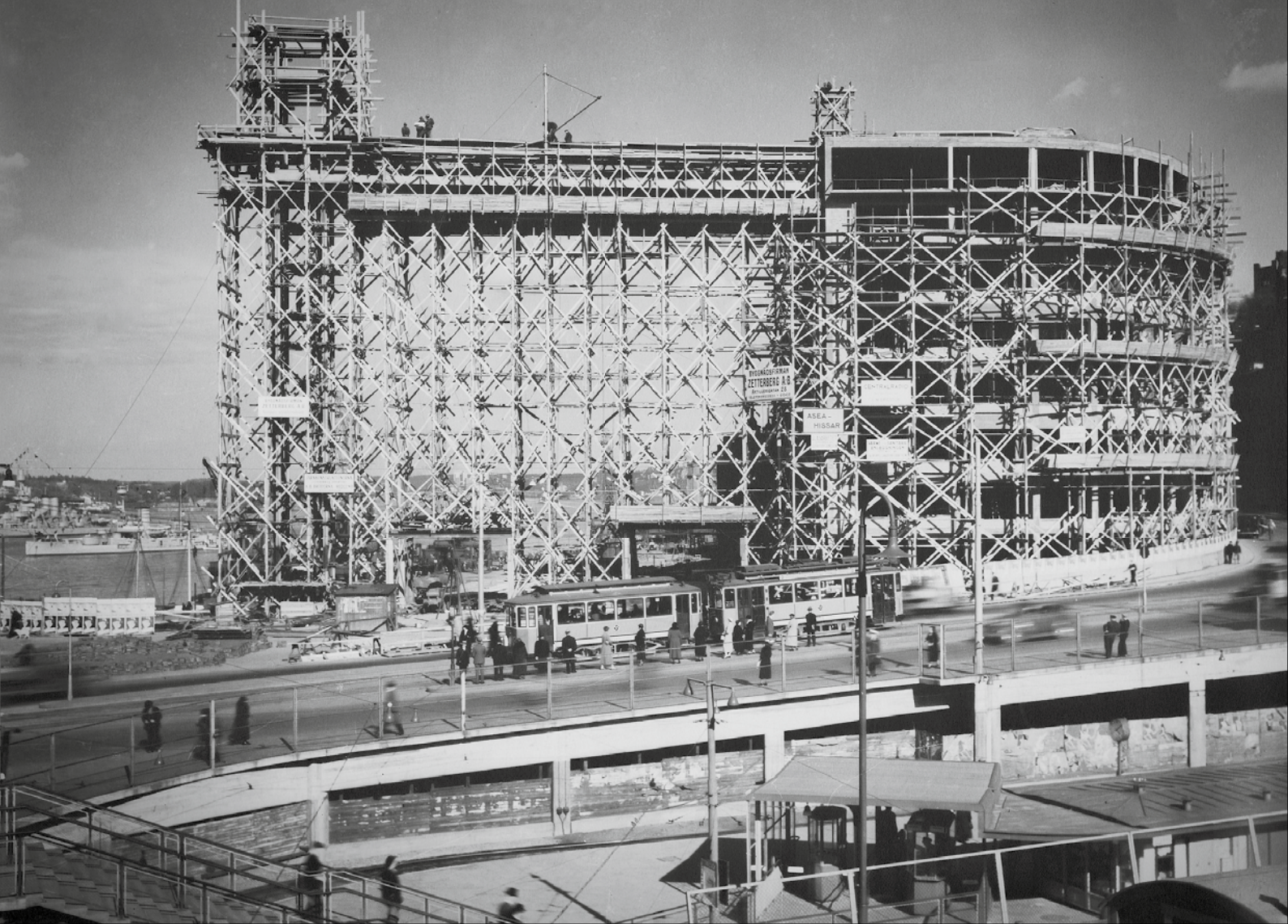
Figur 30. Undersökningsområdet i förhållande till 1885 års karta (Lundgren 1885). Skala 1:2000.

att glasbruket skulle ha varit återuppbyggt och i drift efter Melchior Jungs död (se kapitel *Melchior Jung och hans glasbruk*). När Willem Swidde år 1692 skissar av vyn över Stadsgården bör således glasbruket vara i starkt förfall (se figur 24). På en tomtkarta från år 1716 är Jungs tomt markerad "Gambl: Glaas Bruuket" och Gråås tomt ägs nu av en herr Kügelberg (jfr figur 3).⁹⁶

Den 1 maj 1723 härjade en storbrand i Katarinaförsamling varvid 500 gårdar brann ner. Enligt en brandkarta⁹⁷ upprättad året efter så var även den forna glasbrukstomten avbränd. Av branden påträffades dock inga spår vid den arkeologiska undersökningen. Vad som tycks ha skett är en markberedning där ytan nivellerats varvid brandrester har avlägsnats och en utjämning och omfördelning

av jordmassor gjorts. Därav att vi finner sekundärdeponerade kulturlager från glasbruket på Oluff Gråås forna tomt⁹⁸.

Den bebyggelse som nu uppförs återspeglas i 1885 års karta över Stockholm (figur 30). Fastighetsgränsen mellan Gråås och Jungs tomter finns fortfarande kvar och fastigheterna motsvaras nu av vad som på kartan har beteckningarna Tranbodarne IV respektive Tranbodarne V.⁹⁹ År 1817 innehas den gamla glasbrukstomten, med ett två våningar högt stenhus, av bleckslagare Wilhelm Lindquist¹⁰⁰ och grannfastigheten, med ett fyra våningar högt stenhus, ägs 1823 av grosshandlare B. Wigert¹⁰¹. Av denna bebyggelse återstod endast ett cirka halvmeter tjockt rivningslager med kalkbruk och både rött och gult tegel¹⁰².

Figur 32. Katarinahissen och KF-huset under byggnationen år 1934–1935. Foto: Stockholms stadsmuseum (Public domain). Bilden är bearbetad.

Period 6: 1930-talets omdaning av området

Åren 1909–1912 uppfördes den delen av KF-huskomplexet vars barockmässiga fasad ännu vätter mot Katarinavägen. Byggnaden uppfördes som kontor och bostäder. Åren 1934–36 blev huset om- och tillbyggt för Kooperativa förbundets räkning och fick den gestaltning den har idag.¹⁰³ I samband med detta gick man delvis ner i berggrunden och avlägsnade därmed spåren efter tidigare bebyggelse. Endast längs med utsidan av den norra fasaden bevarades intakta kulturlager. Periodens lämningar bestod främst av utjämningslager¹⁰⁴, och sentida betongkonstruktioner¹⁰⁵ och ledningsschakt¹⁰⁶.

Kontext	Övergripande tolkning	Grupp	Datering/fynd
84	Betongkonstruktion	-	-
85	Betongkonstruktion	-	-
86	Betongkonstruktion	-	-
79	Ledningsschakt	-	-
101	Utfyllnadslager med sprängsten	-	-

Figur 31. Kontexter i period 6.

Sammanfattning av den stratigrafiska redogörelsen

Undersökningsområdet delades upp i ytorna A–C. Inom yta A hade man inför befintlig bebyggelse sprängt sig ner i berggrunden, således fanns inom detta område inte några arkeologiska lämningar kvar att dokumentera. Inom yta B var markingreppen inte djupa nog för att beröra arkeologiska lämningar mer än vid ett ställe där det grävdes för ledningar. Alldeles i botten av detta schakt framkom kulturlager som vid en jämförelse med lämningarna inom yta C rimligtvis ska tolkas som den markutfyllnad som gjordes under 1600-talets första hälft, motsvarande period 2 inom yta C.

Inom yta C fanns en relativt komplex stratigrafi bevarad. Då undersökningen följde schaktsträckor anpassade efter ledningslängder, och ett schaktdjup

anpassat efter nivå på ledningsgravar och brunnar innebar det att vissa kontexter undersöktes i omgångar, att delar av de arkeologiska lämningarna grävdes bort eller fortsatte utanför schaktet. Undersökningens detaljnivå är således helt avhängig dessa förutsättningar. Inom yta C framkom dock lämningar från fem tydliga perioder: en äldsta period då området låg i utkanten av staden och nyttjades för trankokning, en period då en utvidgning av stadens landområde gjordes genom krubbvärk och utfyllnadsmassor, en period när området inkorporerades i den tidigmoderna stadsplanen genom tomtutläggning och en period då Melchior Jung hade sitt glasbruk på en av tomterna. Efter den stora stadsbranden i Katarina församling i början av 1700-talet har området grundligt röjts av i omgångar, från 1700- och 1800-talsbebyggelsen finns endast spår av raserings och avröjnings innan befintlig bebyggelse kommer på plats i början av 1900-talet och under 1930-talet.

Fastighet: Tranbodarne 11
Material: Keramik
Lnr: L2015.7789
Ladnr: 2

Dnr: 431-55539-2019
SSM inv. nr: 70614
Uppdragsnr: 202000107
Landskap: Södermanland
Socken: Stockholm
Fastighet: Tranbodarne 11
Material: Keramik
Lnr: L2015.7789
Ladnr: 3

Dnr: 431-55539-2019
SSM inv. nr: 70614
Uppdragsnr: 202000107
Landskap: Södermanland
Socken: Stockholm
Fastighet: Tranbodarne 11
Material: Keramik
Lnr: L2015.7789
Ladnr: 4

Dnr: 431-55539-2019
SSM inv. nr: 70614
Uppdragsnr: 202000107
Landskap: Södermanland
Socken: Stockholm
Fastighet: Tranbodarne 11
Material: Keramik
Lnr: L2015.7789
Ladnr: 5

Dnr: 431-55539-2019
SSM inv. nr: 70614
Uppdragsnr: 202000107
Landskap: Södermanland
Socken: Stockholm
Fastighet: Tranbodarne 11
Material: Keramik
Lnr: L2015.7789
Ladnr: 6

Dnr: 431-55539-2019
SSM inv. nr: 70614
Uppdragsnr: 202000107
Landskap: Södermanland
Socken: Stockholm
Fastighet: Tranbodarne 11
Material: Keramik
Lnr: L2015.7789
Ladnr: 7

FYNDEN OCH MELCHIOR JUNG

Uppförandet av KF-huset på 1930-talet har inneburit ett nästan totalt utplånande av 1600-talstomterna och deras efterföljare. Utifrån den bild av området som vi får av det historiska källmaterialet utgör perioden med glasbruket, även det utplånat av den moderna bebyggelsen, utan tvekan områdets viktigaste inslag. Jung var som pionjär i den svenska glasproduktionen även en representant för det tidigmoderna Sverige med dess stormaktsambitioner och merkantilistiska strävande. Med tanke på 1930-talets bebyggelse är det ett ödets nyck att det överhuvudtaget fanns stratigrafiskt knutna fynd från Melchior Jungs tid kvar. Enligt bouppteckningen ska själva glasbruket ha funnits i den norra delen av tomten; neråt sjön har möjligen den omtalade lägenhetsbebyggelsen varit placerad. Närmare besked än så ger inte det historiska källmaterialet.

I ett fyndperspektiv är den omnämnda bouppteckningen dock intressant. Att upprätta en bouppteckning blev obligatoriskt genom lag först 1734.¹⁰⁷ Denna lag var dock en kodifiering av en redan existerande praxis, och i Stockholm finns en obruten följd av bouppteckningar sedan 1667.¹⁰⁸ Jungs bouppteckning är således inte unik men får räknas som ett tidigt, och dessutom omfattande, exempel.¹⁰⁹ Här kommer vi nära personen Melchior Jung och hans verksamhet. I bouppteckningen listas den kvarlåten-skap som kan knytas till hushållet i tydliga kategorier för sig och den som kan knytas till verksamheten i kategorier för sig, i alla fall så långt det varit möjligt att skilja dem åt vid bouppteckningen. Även i fyndmaterialet finns en indelning mellan sopor från hushållet och avfall från glasbruket. Det ska dock påpekas att både hushållssopor och produktions-

avfall finns representerade i samma kontexter. Således finns det en möjlighet att en del av glaset är från hushållet och den egna konsumtionen snarare än från produktionen. Därmed finns en risk att en del har köpts in och alltså är tillverkat vid annat bruk. Till glassatsen tillsattes också glasskärv; även här kan det finnas inköpt kasserat glas representerat. Det är dock rimligt att anta att skärvor från eget kasserat glas användes så långt tillgången tillät. Med tanke på den stora inblandningen av rent avfall från tillverkningsprocessen är det också säkerställt att åtminstone stora delar av glasmaterialiet kommer från egen produktion. I bouppteckningen finns heller ingen post med hushållsglas, något som annars är vanligt i inventarielistorna efter avlidna¹¹⁰, allt glas som omnämns i bouppteckningen har förts in under rubriken *Glas* i anknytning till brukets inventarier.¹¹¹ Någon gräns mellan den egna konsumtionen och produktionen tycks inte ha dragits och det är det är troligt att man använt de egna varorna vid hushållet.

I bouppteckningen, efter att den fasta egendomen och kontanter har räknats upp, följer föremål i något som endast kan tolkas som ”värdeordning”: först ädelmetaller, det vill säga guldsmycken och bords-silver; sedan mindre ädla metaller såsom engelskt och svenskt tenn¹¹²; för att avslutas med köksgeråd i koppar, malm, mässing, järn och bleck.

För att få en uppfattning om Jungs ekonomiska status vid hans frånfälle så kan vi titta närmare på kategorin ”Guld”. Värderingen gjordes av guld-arbetaren David Richter som redogör för 11 poster med ett sammanlagt värde på 2 230,16 D kmt (Daler kopparmynt). Detta kan jämföras med värdet på den gård som han hade på stadens mark vid Bastugatan,

vilken värderades till 800 D kmt. I en omräkning till dagens penningvärde så kan varor och tjänster motsvarande 180 337 kr köpas för summan. Om man i stället vänder på det och räknar på hur mycket arbetstid en arbetare fick lägga ner för att tjäna ihop 2 230 D kmt skulle det motsvara tiden för att idag arbeta ihop 5 370 466 kr.¹¹³

I bouppteckningen fortsätter uppräknings av kvarlåtenskap med textilier, såsom kläder och sängkläder, innan vi kommer in på det som kallas husgeråd, det vill säga prydnadsföremål, möbler kistor och konst. På hans väggar hängde tavlor efter tidens smak och ideal: kungliga porträtt, stilleben och bataljmålningar. Om detta hänger i det omtalade halvbyggda stenhuset, eller kanske i gården på Bastugatan framgår inte. Huset med glasbruket framstår dock som Jungs huvudresidens och ett par fynd skulle kunna härröra från huset. Det är en del av en sockel eller fris¹¹⁴ samt en del av en kolonn med ett akantusblad¹¹⁵. Båda dessa byggnadselement får dock räknas som sekundärdeponerade med osäker datering. Möjligen talar akantusbladet mer för att kolonn delen ska förläggas till renässans eller 1800-tal. Oavsett så talar inventarielistorna efter Jungs död för en livsstil i paritet med den högsta samhällsklassen och ett palatsliknande hem. Av den högsta samhällsklassen, högadeln, krävde drottning Kristina ett representativt och stånds-mässigt uppträdande och i slott, stadspalats och herresäten blev det till exempel vanligt med en särskild matsal. Även mathållningen skulle bli värdig en stormakt och kokböcker på svenska såg dagens ljus.¹¹⁶ I ”Een Lijten Kockebok...” från 1650 beskrivs detaljerat vilka instrument och redskap som behövdes för den som ville ha ”omaket” att laga mat.¹¹⁷ Detta var en del i bordskulturens¹¹⁸ förändring. Från högadeln sipprade idealen ner i samhällsskikten, och som en medlem av samhällseliten torde Jung ha påverkats i allra högsta grad. I hans bouppteckning finns det mesta av kokbokens förespråkade instrument och verktyg med. Det och posterna med bordssilver och tenntallrikar visar att hushållet väl följde den tidens bordskultur såsom drottningens krävde av samhällseliten, trots att han inte tillhörde högadeln.

Hans bibliotek speglar en global utblick, i takt med tidens internationalisering. I hans hyllor trängs böcker i vitt skilda ämnen: kristendom och historiekronikor, flora och alkemi, resehandböcker och lagsamlingar. Att förstå världen gick hand i hand med

merkantilismen och Sverige skulle som en av segermakterna i 30-åriga kriget bli en värdig stormakt; men även i biblioteket syns den nya bordskulturen. Här fanns den genreöverskridande boken *Sundhertz Spiegel*, vari Kristinas egen livmedikus, Anders Sparrman, knyter samman våra födoämnens inverkan på hälsan med kapitel som till exempel behandlar spannmål, frukt och kött från fyrfota djur.¹¹⁹ Nu skulle matintaget vara hälsosamt; här rekommenderas motion och fiberrik kost.¹²⁰

Hushållet: osteologiskt material

Här ska endast ges en sammanfattning av det osteologiska material (inklusive molluskskal) som kan knytas till Jungs hushåll. Materialet presenteras i sin helhet i bilaga 3.

Det osteologiska materialet som kan knytas till period 4 och Jungs glasbruk speglar liksom det samtida keramikmaterialet bordskulturen i Jungs hushåll. Till skillnad från rekommendationerna i *Sundhertz Spiegel* så ser vi i fyndmaterialet endast den animaliska födan.

Från undersökningen finns drygt 6 kilo djurbensmaterial tillvarataget. Merparten, eller cirka 75 %, kan knytas till Jungs hushåll genom kontexttillhörighet. I fördelningen mellan de ”fyrfota djuren”, både i antal fragment och vikt, så har nötkreaturen högst representation följt av får/get och svin. Detta resultat kan jämföras med samtida skatteunderlags från 1627 och 1653. Proportionerna i boskapsinnehavet varierade något mellan åren på Södermalm. År 1627 var antalet svin högre än antalet kor men med motsatt förhållande år 1653. Får/get saknas helt 1627 men finns med år 1653, då de dock utgör den minsta andelen av tamboskapen.¹²¹ Köttintaget vid det Jungska hushållet tycks spegla det lokala boskapsinnehavet och möjligen, och inte helt oväntat, tala detta för att man handlade lokalt. Dock är underlaget så pass litet att det endast kan betraktas som indikativt. Bland kött-djuren finns även ett litet inslag av hare.

Vad gäller fisk och fågel är dessa mindre representerade bland fynden. Fiskmaterialet visar endast hantering av fisk. Eftersom det är avskrädet efter hushållet är detta inte märkvärdigt och vi kan utgå från att man själva har intagit den abborre, gädda och

Kontext	Objekt	Art	Vikt (g)	Antal fragm.
3	Humöst lager	Nötkreatur, får/get, hund, får/get/svin, hjärtmussla, råtta, ospecificerat däggdjur	302,2	27
9	Brandlager/flislager	Nötkreatur, får/get, hund, hare, ospecificerat däggdjur, hjärtmussla, svin, kråkfågel, ospecificerad fågel, katt, tjäder/orre	1 364	110
16	Raseringslager	Nötkreatur, får/get, hund, ospecificerat däggdjur, ostron	364	23
18	Utfyllnadslager	Nötkreatur, svin, hund, får/get, ospecificerat däggdjur	455,5	28
19	Utfyllnad	Nötkreatur	20	1
20	Kvarts, kvartsupplag	Nötkreatur, får/get, hund (?), hönsfågel, gåsfågel (?), ospecificerat däggdjur	953	29
28	Utfyllnad	Nötkreatur, hund, får/get, hönsfågel, ospecificerade fågel, gädda, abborre, ospecificerad fisk, torsk, ospecificerat däggdjur, snäcka	807,8	105
82	Avsatt lager	Ostron, nötkreatur, ospecificerat däggdjur	277,1	10
Summa:			4 543,6	333

Figur 33. Kontexter knutna till Jungs hushåll och det animalosteologiska materialet i sammanfattning.

torsk som finns representerat i soporna. Bland Jungs köksutrustning i bouppteckningen finns också två fiskpannor och två laxpannor förtecknade. I fyndmaterialet återfinns även skal av ostron, musslor och snäcka.

Bland fågelbenen fanns både vilt och tamt och till anrättning av fågel kunde övriga pannor och grytor användas, men även här finns dedikerad utrustning förtecknad i form av en gåspanna.¹²²

I det osteologiska materialet förekommer även råtta samt hund och katt.

Hushållet: keramik

Av bouppteckningen kan man få uppfattningen att maten serverades från silverfat upplagd på tenntallrikar. Men i listan finns under rubriken *Husgeråd* poster med ”stenfat”, tallrikar, nattpotta, krus, durkslag, och fat. Här nämns materialet endast i sammansättningen ”stenfat”, i övrigt endast som kärlform. Begreppet ”stenfat” avser keramiskt material, som fajans och stengods¹²³, jämför ”hollands-kärl” och ”hollands-stenfat” som var benämningar på importerade kärl av fajans, stengods och dylikt.¹²⁴ Från just Nederländerna finns en skärva från ett durkslag i yngre vitgods (figur 35).¹²⁵ Vanligt lergods specificeras ej, men av fyndmaterialets knappt 19 kilo keramik så utgörs omkring 70 % av yngre rödgods, både lokalproducerat som importerat och såväl bordskärl som matlagningskärl. Denna typ av kärl har för boupptecknaren inte behövt någon närmare förklaring. Vid sidan av det inhemska mer vardagliga lergodset påträffades fajans, majolika

och stengods från kontinenten. Möjligen sammanfattas denna typ av gods under posten stenfat.

Att keramiken kommer sent i bouppteckningen antyder möjligen att den sågs som en mindre statusfylld och ekonomiskt värdefull post, men en undersökning av keramik kontra bouppteckningar som gjorts på material från Västsverige, från perioden andra halvan av 1600-talet fram till första halvan av 1800-talet, visar att keramiken kan ha spelat en viktig roll i skapandet av status och social identitet. Till exempel förekom under 1600-talet nederländska och tyska fajanser i högborgerliga hem där de tycks ha fyllt en statusfunktion. Förekomsten verkar dessutom vara knuten till personliga kontakter med produktionsområdena.¹²⁶ Jungs verksamhet förutsatte internationella kontakter, dels vid uppstarten av verksamheten, då italienska glasmästare värvades, dels senare då vissa råmaterial importerades. Så visar ICP-analysen av deglarna på import av lera från tyskt område, närmare bestämt ett område mellan Bonn och Köln i Nordrhein-Westfalen (figur 73).¹²⁷ I keramikmaterialet finns förutom från svenskt, tyskt och nederländskt område även kärl från Spanien, Portugal, Italien, Polen, Frankrike och möjligen England. En del av det tyska materialet har kommit som emballage och behöver alltså inte peka på egna kontakter. Den möjliga engelska skärvan (figur 38)¹²⁸ är intressant då analysen av glaset knyter Jungs hytta till den västeuropeiska traditionen av *façon de Venise*-glas och den kemiska sammansättningen av glaset i två Londonhyttor (avsnitt *Bruket: glas och glasavfall*).

En genomgång av det keramiska materialet har gjorts av Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser.

Keramik

Författare: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser

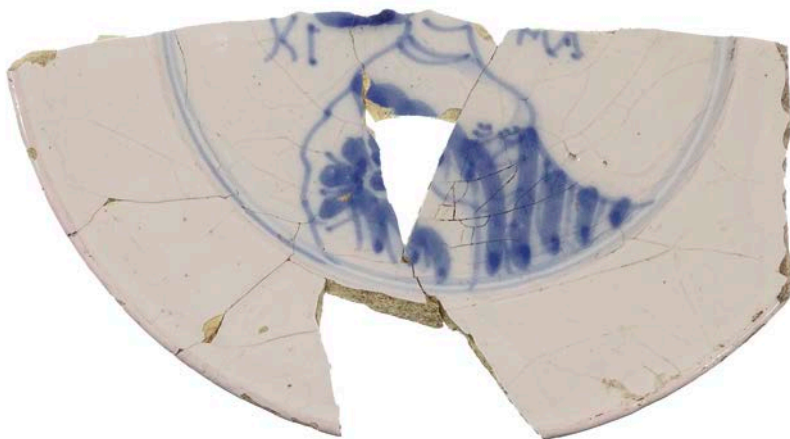
Syftet med denna analys har varit att identifiera, datera och fyndregistrera ett keramiskt fyndmaterial från Tranbodarne 11. Materialet utgörs av 682 keramikskärvor med en vikt av 18,7 kilo.

En stor del av fyndmaterialet har konstaterats komma från Melchior Jungs tomt och det ger en intressant inblick i den keramikkonsumtion hans hushåll haft. Det som främst utmärker sig i keramikmaterialet är den bredd det har vad gäller förekomsten av olika godstyper och att det innehåller en del lyxbetonad och ovanlig keramik. Tidsmässigt rör vi oss här i en period från 1600-talets mitt till 1600-talets slut. Melchior Jung drev sitt glasbruk på tomten mellan 1654–1678.

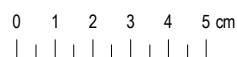
Om man ser på keramikmaterialets totala sammansättning så består det föga förvånande av omkring 70% yngre rödgods. Detta är den vanligast förekommande keramiktypen i hushåll vid denna tid och keramiken tillverkades vid lokala krukmakerier i staden. I fyndmaterialet från Tranbodarne är dock inte allt yngre rödgods lokalproducerat utan det förekommer även rödgodskärl från Nederländerna och det handlar om såväl matlagningskärl som bordskärl. Även bordskärl i yngre rödgods från Tyskland förekommer. Minst 8 % av det yngre rödgodset har konstaterats komma från Nederländerna och cirka 2 % från Tyskland. Från nämnda två länder kommer också de matlagnings- och bordskärl i yngre vitgods (figur 35) som finns i fyndmaterialet, cirka 8% av totalmängden keramik utgörs av yngre vitgods.

Bordskärl i nederländsk fajans och majolika utgör omkring 15 % av keramikfynden och sammantaget utgörs minst 24–25 % av det totala keramikmaterialet av kärl från Nederländerna. Sannolikt är att Melchior Jung med familj haft nära kontakter med människor från Nederländerna. Något som ytterligare stöder detta är förekomsten av en holländsk fajanstallrik med en avbildning av Mary II Stuart (figur 34). Mary som var dotter till kung James II av England gifte sig 1677 med sin holländska kusin prins William III av Oranien. De följande åren pågick interna stridigheter inom de kungliga familjerna men år 1689 kröntes William och Mary till kung och drottning av England. William och Mary var så populära att man i såväl Nederländerna som England tillverkade och sålde tallrikar, vaser, dryckeskrus och andra minnessaker med deras porträtt på. Precis som de kungliga souvenirer man kan köpa idag.

Tittar man vidare på bordskärl kan man konstatera att familjen Jung i sin ägo haft den för tiden mest eftertraktade och moderiktiga keramiken. Exempelvis helt vita fajanskärl, vilka var populära i Nederländerna under 1600-talets andra hälft och i stor omfattning tillverkades i Delft (figur 36). De har även kunnat duka med fajans från Portugal (figur 39). Till de mest lyxbetonade kärnen hör en större skål tillverkad i norra Italien med marmorerad dekor i brunt, gult och grönt (figur 39). Skålen är dekorerad både in- och utvändigt vilket gör den extra dyrbar, anledningen till det är att tillverkningen då tog längre tid och en större mängd råmaterial till dekoren gick åt. Drycker har man kunnat servera i holländska fajanskrus med målade kineserande dekorer (figur 38) och tyska stengodskrus med reliefdekorer (figur 37). Likaså i ett lergodskrus med utvändigt vitlere-engobe och sgraffito dekor, troligtvis tillverkat i Devon i sydvästra England (figur 38).

Figur 34. Fajanstallrik (Kärl ID 1; F:3:8 och F:38:2) med ett porträtt av Mary II Stuart, gift 1677 med den holländske prinsen William III av Oranien och krönt till drottning av England 1689. På tallriken finns även bokstäverna KI för "Koningin" och MA för "Mary". Foto: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:2.

Figur 35. Olika typer av kärl från Nederländerna. Överst två majolikafat (F:37:6 och F:20:15). I mitten ett silkkärl (durkslag) i yngre vitgods (F:80:1506:10, två skärvor) och en trebensgryta i yngre rödgods (F:82:1586:6). Nederst till höger delar av en skål i yngre rödgods (F:17:5 och F:9:4). Foto: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:1.

För förvaring av olika typer av varor har man haft apotekskrus och burkar av tyskt stengods, flaskor från Portugal, rundbottnade krukor ”olive jars” från Spanien (figur 39) och lokalproducerade rödgods-krukor, bland annat i form av en förningskruka (figur 40). Även en förvaringskruka i vitgods tillverkad i Polen finns i fyndmaterialet (figur 39).

I fyndmaterialet från Tranbodarne förekommer även en del keramik påträffad i utfyllnadslager tillkomna före 1650-talet. Ett intressant fynd härifrån är en bukskärva till ett sirapskrus i majolika från 1500-talets mitt eller andra hälft (figur 41). Kruset kommer från Antwerpen och det ingår i samma produktionsfär som de ”*Malling jugs*” som tidigare hittats på Södermalmstorg.¹²⁹ Ett annat ovanligt fynd är skärvor av ett medeltida dryckeskrus i blyglaserat vitgods från norra Frankrike, förmodligen är det tillverkat i Saintonge.

Figur 36. Fajanskärl med enbart vit glasyr förmodligen från Delft. Överst en skål (F:80:1506:14), bottendelen i mitten kan vara från en potta (kärl ID 4; F:9:16, F:16:11 och F:18:9) och nederst ett mynningsfragment från ett veckat fat, ett så kallat buckelfat (F:82:1586:9). Foto: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:1.

Figur 37. Delar av fyra olika dryckeskrus i stengods tillverkade i Westerwald i Tyskland. Krusen har varierande reliefdekorer och kärlformer liknande krusen på bilderna till höger. Foto av skärvor: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalys. Skala 1:1.

F:71:14

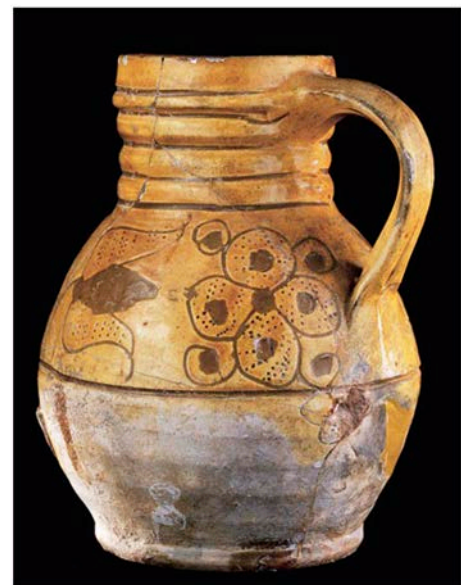
F:36:26

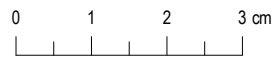
F:36:11

ROB MICHELS AUCTIONS ©

Colonial National Historical Park; photo, Gavin Ashworth

Figur 38. Överst fragment av dryckeskrus i fajans från Nederländerna med kineserande landskapsdekor (F:71:14 och F:36:26)). Nederst en bukbit av ett dryckeskrus i yngre rödgods med utvändig vitlereengobe och sgraffito dekor, sannolikt tillverkat i norra Devon i England (F:36:11). Fotografierna till höger visar dryckeskrus med liknande dekorer. Foto av skärvor: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:1.

Kär ID 8

F:36:19

F103:12:16

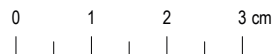
F:75:1583:5

F:36:17

F:20:14

Figur 39. Delar av diverse keramikkrärl. Kär ID 8 (F:20:18 och F:30:5) är en rundbottnade kruka "olive jar" från Spanien. F:36:19 är en häinkel från ett flaskformat krus av "Merida-typ" från Portugal. F:103:12:16 är en skål i rödgods från Italien med marmorering som dekor. F:75:1583:5 är ett fajansfat från Portugal. F:36:17 är en kruka i blyglaserat vitgods från Polen, F:20:14 är ett fat i blyglaserat vitgods och möjligen också det från Polen. Foto: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:1.

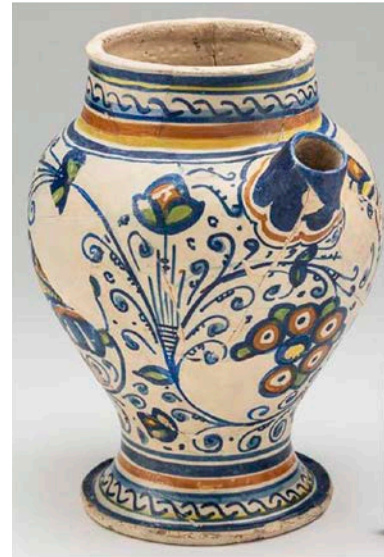
Figur 40. Delar av en förningskruka i yngre rödgods med grönfärgad blyglasyr (Kärl ID 2; F:9:11, F:18:1 och F:16:9). Foto: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:1.

F:63:3

F:83:1603:6

© Royal Albert Memorial Museum & Art Gallery

© Royal Albert Memorial Museum & Art Gallery

Figur 41. Överst en skärva (F:63:3) från ett sirapskrus i majolika tillverkat i Antwerpen, nederst en bukbit med hänkel av ett blyglaserat vitgodskrus från norra Frankrike, troligen Saintonge (F:83:1603:6). De två fotografierna till höger visar kärl av samma typer som de omnämnda. Foto av skärvor: Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser. Skala 1:1.

Hushållet: övrigt

Till de kontexter som kan knytas till Jungs hushåll påträffades fragment av kritpipor i sex av dem. Den äldsta piptypen kan dateras till perioden 1630–1660 och är nederländsk¹³⁰ och de yngsta är från Sverige och är av en typ som finns kring 1700-talets mitt¹³¹. Förutom nämnda provenienser påträffades också en pipa från England.¹³² I fyra av de daterbara fallen sammanfaller den typologiska dateringen med dateringen på perioden¹³³. Det finns, förutom det ovan nämnda fragmentet från Sverige, ytterligare sju daterbara kritpipsfragment som emellertid är yngre än perioden.¹³⁴ Fyra av fragmenten härrör från den redeponerade krubbvärksfyllningen (103) som i efterhand dokumenterades i schaktet för byggkranen, och de tre andra är spridda i andra kontexter som i övrigt är daterade till perioden. Förklaringen till det anakronistiska inslaget är avschaktningen i sig, där en del av de arkeologiska lämningar som undersöktes och dokumenterades hade rester kvar av ovanliggande lager.

Denna typ av kontaminering gäller även för inslagen av kritpipor i period 3, där fyndkontexterna låg direkt under avschaktningen.¹³⁵ Även dessa dateringar ligger kring 1700, trots att perioden föregår Jungs glasbruk. Piporna hör snarare hemma i period 5, till vilken fem pipfragment kunde knytas där två skaft kunde dateras till perioden 1695–1895.¹³⁶

I utfyllnads- och utjämningslagren knutna till Jungs tomt var det goda bevaringsförhållanden för trä. Bland fynden märks ett block¹³⁷, delar av laggkärl¹³⁸, tunnor och en liten träspatel¹³⁹.

De vardagliga föremålen i trä – kärl, slevar, emballage med mera – var ting som slets ut och som saknade substantiellt värde och därför inte kom med i bouppteckningen. Glas var en föremålskategori som kunde finnas med i bouppteckningar. I den ovan refererade västsvenska undersökningen av keramik kontra bouppteckningar så visar det sig att glas i allmänhet inte var närmare specificerade utan ofta sammanslagda under en post, exempelvis ”flaskor och glas”, och värderade med en klumpsumma. Generellt är glasen lågt värderade.¹⁴⁰ I bouppteckningen efter Jung förekommer inte glas i hushållets inventarielista. Däremot inleds brukets inventarielista, direkt efter förteckningen över bibliotekets böcker, med en post rubricerad ”Glas”. Här finns inga enskilda artiklar upptagna utan endast en summering av glasets värde. Detta uppgår värdet till 3 000 Dkm¹⁴¹, alltså nästan fyra gånger mer än värdet på huset vid Bastugatan. Posten bör rimligen avse glasbrukets varulager och efter denna listas andra lagerhållna varor, som ingår som ingredienser vid glastillverkning, följt av verktyg och instrument, det vill säga vad som behövdes för att tillverka glas, samt de verktyg som tillhör glasbruket.

Glastillverkning

Glas bildas genom sammansmältning och kemisk reaktion vid 1 200–1 600°, i huvudsakligen av sand eller mald kvarts (glasbildare), soda eller pottaska (flussmedel), kalksten, blymönja, baryt med mera (stabilisatorer). Förenklat kan man säga att glas är smält sand, men om man enbart skulle göra glas av sand skulle det fordras en temperatur på cirka 2 200° och för att sänka sandens smältemperatur tillsätts flussmedlet.

Glasmassan smälts i så kallade pottor eller deglar som ställts in i en ugn¹⁴² och tillverkningen av själva deglarna är ett viktigt arbete som oftast utförs vid glasbruket i egen verkstad. Största vikt läggs vid valet och behandlingen av den eldfasta leran.¹⁴³ Vid undersökningen i kvarteret Tranbodarne påträffades ett flertal degelfragment, varav de flesta hade glas kvar på kärlväggarna. Analys av lerorna visar att man för Melchior Jungs glasbruk importerade en relativt grov vitbrännande lera från Rhenområdet, närmare bestämt området mellan Bonn och Köln.¹⁴⁴

I deglarna blir massan tunnflytande och kolsyra kan avges och de salter som uppstår stiger till ytan och bildar efter avsvälning en kristallinisk massa, kallad glasgalla, som avskummas med järnsked – en process som kallas luttring. Förr användes en särskild ugn, den så kallade frittugnen, för uppvärmningen av råmaterialet till glasmassan ända till sammansintring, eller frittning, innan den fördes över i pottorna.

När så materialet är tillräckligt luttrat beror den vidare arbetsgången på vad som ska tillverkas. För blåsning av glaset måste ugnen svalna så att glasmassans konsistens blir segare. För gjutet glas, till exempel vid tillverkning av spegelglas, behålls den höga temperaturen för att få en renare och mer lättflytande massa som kan flyta ut i gjutformen. För spegelglas består formen av en uppvärmd metallskiva, det så kallade gjutbordet, med metallsarger. Glasmassan rullas omedelbart med en tung tackjärnsvals, varefter glasskivan får avsvälva i kylugnen. Sedan följer slipningsarbete. Till första slipningen, den så kallade råslipningen används sand som slippulver. Det färdiga glaset folieras på ena sidan.¹⁴⁵ För folieringen kunde kvicksilver användas, något som enligt bouppteckningen efter Melchior Jung fanns vid hans glasbruk. I tidigare svensk diskussion har

Figur 42. Glasbruksmiljö under tidigmodern tid i boken *De re metallica* av Georgius Agricola. För källhänvisning se omslaget.

en inhemsk produktion av spegelglas vid denna tid ifrågasatts, men efter att posten med kvicksilver i bouppteckningen uppmärksammades så har detta dock reviderats. I stället har möjligheten att man vid Jungs bruk åtminstone har kunnat foliera importerat spegelglas lyfts fram.¹⁴⁶ Detta antagande får även det nu revideras då en bit gjutet men ännu inte slipat glas påträffats bland avfallsmaterialet på Jungs tomt. Glasbiten har liksom övrigt avfallsmaterial producerats på plats (se figur 72 på sida 70).

För glasblåsningen utgjordes det viktigaste verktyget av pipan. Ett cirka 1,5 meter långt järnrör som var cirka 2–3 centimeter i diameter. Vidare använde man sig av puntlar, spikar, navel- och häftjärn – det vill säga järntenar av olika längd – skopor, valsplatta – en på golvet liggande träplatta försedd med flera fördjupningar – formar av trä, järn eller grafit samt olika typer av järnsaxar.¹⁴⁷ Vid undersökningen framkom produktionsavfall från arbetet med dessa verktyg.¹⁴⁸

Pipans ena ände förs in genom ugnens arbetsöppning ner i degeln. Här hämtas en portion av den smälta glasmassan upp (anfångas). När glasmassan svalnat något rullas den anfångade massan mot en platta till dess att en kolv bildas, formen förbättras ytterligare med ett formträ. Pipan riktas uppåt och luft blåses in tills en liten ihålig kula bildas. Detta blir sedan utgångspunkten för blåsning av glas i olika former. Den egentliga blåsningen av glaset kan sedan ske för fri hand med hjälp av några formningsverktyg eller i formar av trä eller järn. När glaset blivit färdigblåst placeras glaset i en kylugn med omkring 300°. Här svalnar glaset över natten och härigenom minskar glasets skörhet.¹⁴⁹

Bruket: glas och glasavfall

Författare: Georg Haggren, Åbo universitet

Glas hör till de vanligaste fyndkategorierna vid stadsutgrävningar men har före 2010-talet endast undantagsvis analyserats i detalj. Det gäller även vid undersökningar i Stockholm, där man tidigare har tillvaratagits omfattande fyndmaterial från bland annat Helgeandsholmen och kvarteret Svalan på Norrmalm. En översikt av glasfynd från staden har tidigare publicerats av Lars G. Henricson¹⁵⁰ och nyligen har det gjorts en mindre analys av fynden från kvarteret Mercurius i Gamla stan.¹⁵¹ Vid undersökningarna inför ombyggnationen av Slussen i Stockholm har det sedan starten år 2013 emellertid gjort systematiska glasanalyser.¹⁵² Med utgångspunkt i detta material har det gjorts en sammanfattning av de medeltida fynden från Slussenundersökningarna 2013–2015.¹⁵³

Utgrävningen i kvarteret Tranbodarne resulterade i ett ansevärt antal glasfragment och andra fynd relaterade till glasframställning. Dessa blev analyserade under hösten 2021. Denna specialanalys kan sägas vara en fortsättning på de glasanalyser som gjorts inom undersökningarna vid Slussen åren 2013–2022 (Södermalmstorg 2014–2015, kvarteret Ormen 2016, Södra Slussplan 2017 och Stadsgården 2017–2018 med flera). Glasfynden identifierades och daterades innan fasindelningen hade gjorts. Dessa har dock kontrollerats i efterhand och i detta fall framgick att praktiskt taget alla fynd är från kontexter daterade till andra hälften av 1600-talet.

Glasanalysen har i första hand varit typologisk och baserats på okulära iakttagelser. Efter grundanalysen har glasmassans sammansättning i cirka 50 fragment analyserats av PhD Gry Barfod med μ -XRF vid Århus Universitet (bilaga 7). I syfte att kunna datera fynd och tolka fyndkontexter har glasanalysen

kompletterats med en genomgång av historiskt källmaterial som berör Melchior Jung och Gustaf Johan Jungs glasbruk i Stockholm (avsnitt *Melchior Jung och hans glasbruk*). Hittills har det varit oklart om familjen Jung fortsatte glastillverkningen på Södermalm efter år 1678. Själva glasanalysen har också kompletterats med arkivforskning kring produktion vid familjen Jungs olika glasbruk.

Från Kvarteret Tranbodarne tillvaratogs 2,6 kilo, eller dryga 520 glasfragment. Materialet är förhållandevis litet men nästan alla fynd är från 1600-talet och kan relateras till Melchior Jungs glasbruk som var i gång under åren 1654–1678.¹⁵⁴ Även om många av de butelj- och fönsterglasfynd som saknar karakteristiska drag i och för sig har typologiska dateringar som överskrider år 1700, är alla fynden – med ett par undantag – från 1600-talets senare del. Glasfynden från kvarteret Tranbodarne utgör således en alldeles unik helhet. För första gången finns en mångsidig översikt inte bara över Melchior Jungs bruks produkter utan också ett produktionsavfall som visar att fynden säkert kan relateras till en glasbrukskontext.

Då det gällde ett ovanligt och värdefullt fyndkomplex har allt glas tillvaratagits. Av de dryga 520 glasfragmenten utgör 231 av dem skärvor av bordsglas i olika färger, inalles cirka 44 % av materialet. De är oftast små fragment eller av tunt glas och därför utgör de viktligt endast en femtedel av glasfynden. Nästan hälften av materialet, eller dryga 1,2 kilo (47 %) bestod av buteljglas. Majoriteten av denna kategori utgörs av stora fragment av tjockt glas vilket medför att buteljglaset endast utgör 27 % av antalet fragment. Planglaset, totalt 25 fyndposter, utgör en förhållandevis liten andel av hela fyndmaterialet. Det som är speciellt i materialet är 71 fragment (13,5 %) eller cirka 0,65 kilo av olika slags avfall relaterade till glasproduktion. I denna glasanalys diskuteras även ett antal degelfragment som också kan kopplas till glastillverkningen.

	Antal fyndposter	Antal fragm.	Fragm. i procent	Vikt (g)	Vikt i procent (g)
Bordsglas	164	231	43,90 %	526,6	20,20 %
Buteljglas	76	143	27,20 %	1231,5	47,30 %
Planglas	25	81	15,40 %	193,8	7,40 %
Produktionsavfall	52	71	13,50 %	651,9	25,00 %
Summa:	317	526	100 %	2603,8	100 %

Figur 43. Glasfynd från Kvarteret Tranbodarne.

Bordsglas

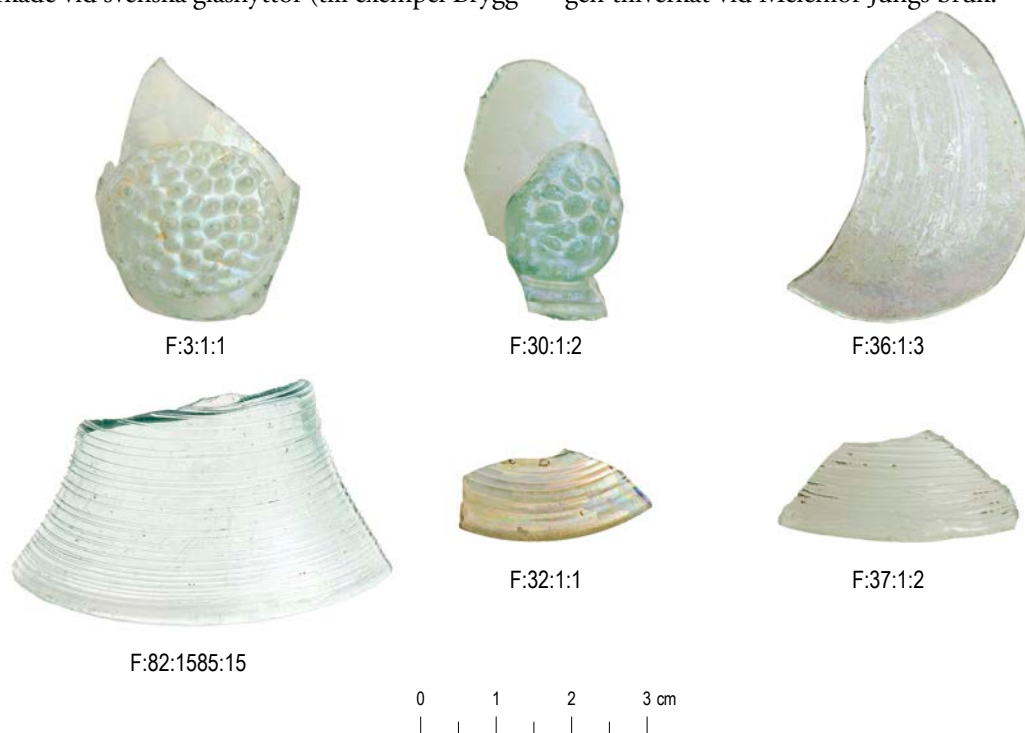
I kvarteret Tranbodarne påträffades fragment av bordsglas av flera typer. Bland dessa fanns remmare, humpen och passglas, det vill säga bågare som var vanliga i 1600-talets borgerliga miljöer. Dessutom tillvaratogs fragment av finare mestadels färglösa dricksglas och vinglas i venetiansk stil samt skärvor från bågare och andra kärl i olika färger. Sammansättningen är ovanligt varierande och ger en unik översikt över Melchior Jungs hyttas produkter. Färgat glas och olika sätt att färga glasmassan finns också noterade i Gustaf Johan Jungs anteckningsbok. På en sida nämns bland annat rött, gult, vitt, marinblått, violett, grönt, opal (opalmineral eller opakvitt?), blått och akvamarint glas.¹⁵⁵ På följande sida beskrivs vad en servis kunde innehålla: 1. tallrikar, 2. fat, 3. kallskål, 4. konfektskål, 5. sked, 6. smörask, 7. saltkar, 8. oljekrus, 9. ättikskanna, 10. senapskopp, 11. ättiksaltser, 12. vattenskål med kanna och 13. (ljus)stakar.¹⁵⁶ Anteckningarna illustrerar den stora variationen i Jungs produktion.

Remmare

Römer och remmare var gröna eller turkosa bågare som man på 1600-talet framför allt använde när man drack vitvin. De var ofta importerade men en del var tillverkade vid svenska glashyttor (till exempel Brygg-

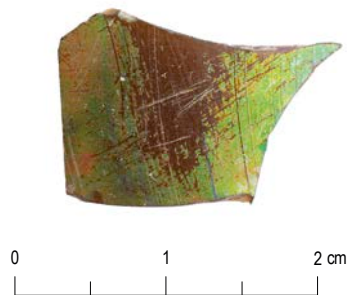
holmen). Römerglas fanns redan på 1500-talet men de äldsta remmarna med karakteristiska hallonnoppor är från 1600-talets andra fjärdedel. Framför allt i städerna var remmare under århundradets senare del riktigt populära.¹⁵⁷ Remmare nämns också i Gustaf Johan Jungs anteckningsbok. Han anger till exempel arbetslönen för 100 stycken både ordinära remmare och stora halv-stops och fjärdedels-stops remmare.¹⁵⁸

Från kvarteret Tranbodarne tillvaratogs 21 fyndposter bestående av nästan 30 fragment av remmare¹⁵⁹ men inga av römerglas eller den typologiskt äldre formen av noppdekorerade gröna vitvinsbågare. Tillverkningen av römerglas hade tynat under andra fjärdedelen av 1600-talet samtidigt som glasblåsarna utvecklade remmare dekorerade med distinkta hallonnoppor. Bland fynden från Tranbodarne finns tre benfragment med hallonnoppor (figur 44)¹⁶⁰ medan resten av remmarfragment är buk- och fot-skärvor. Färgen i de flesta av dessa remmarfynd är ljusgrön eller ljusturkos medan ett par har något mörkare grön ton. Ett intressant fynd från en kupig buk är i tunt mörkbrunt glas. Troligen är det från en sällsynt mörkbrun variant av remmare. Från kvarteret Gesällen i Kalmar har man i en sen 1600-tals kontext funnit fragment från en mörkviolett remmare, vilket visar att ett litet antal remmare har tillverkats i olika färger. Det ovanliga fyndet från Kalmar är förmodligen tillverkat vid Melchior Jungs bruk.¹⁶¹

Figur 44. Noppor (F:3:1:1; F:30:1:2), buk (F:36:1:3), fötter (F:82:1585:15, F:32:1:1 och F:37:1:2). Skala 1:1.

Den något koniska foten i en typisk remmare består av tråd som är ringlad cirka 10 till 20 gånger. Något överraskande tillvaratogs endast ett fotfragment av den här typen.¹⁶² Däremot finns det bland fynden tre fotfragment, där glasblåsaren först har blåst själva foten och där efter dekorerat dess yta med en smal ringlad tråd.¹⁶³ Visuellt ser båda typerna nästan likadant ut, men tekniskt är de helt olika. Den annars ovanliga fottypen verkar ha varit speciell för Jungs hytta.

Figur 45. Mörkbrun remmare (F:30:1:3). Skala 2:1.

Passglas

Bland fynden från kvarteret Tranbodarne finns bara ett enda grönt fotfragment som härstammar från ett passglas (figur 46).¹⁶⁴ Passglas var den vanligaste glasbägartypen under 1600-talet. Dessa åttkantiga höga bägare tillverkade i grönt glas var populära ölglas och även en del bönder på landsbygden skaffade sig enstaka passglas. Passglas importerades framför allt från Tyskland men de tillverkades också vid glasbruk i Sverige.¹⁶⁵ Man har hittat passglasfragment till exempel från hyttplatserna i Bryggholmen,

Figur 46. Passglas (F:37:1:3). Skala 2:1.

Taxinge och Trestenshult samt från Hüti på Dagö där släkten De la Gardie hade en glashytta.¹⁶⁶ Det är märkvärdigt att tidens vanligaste glasbägartypen är så dåligt representerad bland fynden från Jungs bruk. Inte heller nämner Gustaf Johan Jung passglas i sina anteckningar.

Humpen

Från kvarteret Tranbodarne tillvaratogs ett dussin fragment av långsmala humpen (figur 47).¹⁶⁷ De flesta av dem är av färglöst glas med gul ton men där finns också fragment med grå eller grön ton. Två fragment är av ljus gulgrönt glas. Dessa humpen har haft en smal cylindrisk kupa med en diameter som har varierat mellan 37–54 mm. Den cylindriska kupan har stått på en hög påsatt fot vars övre del oftast var jämbred med buken. Endast diametern på fotkanten var något större. De fyra fragmenten från fotkanter påträffade vid utgrävningen har till exempel haft en diameter mellan 55 och 70 mm.

Smala höga humpen i mer eller mindre färglöst glas var populära ölglas på 1600-talet även om de aldrig blev så vanliga som passglas. De mest kända humpen är exklusiva emaljdekorerade praktglas tillverkade vid böhmiska och tyska hyttor. Därtill fanns det under tidigmodern tid långsmala enkla humpen av den typ som fynden från kvarteret Tranbodarne representerar. Vanligen är de inte så talrika men fragment av flera dussin humpen av den här typen har hittats från 1650–1670-tals kontexter vid Rådhusplatsen i Köpenhamn. Även på Stadsgården i Slussen har man tidigare stött på fyra humpenfragment av detta slag.¹⁶⁸

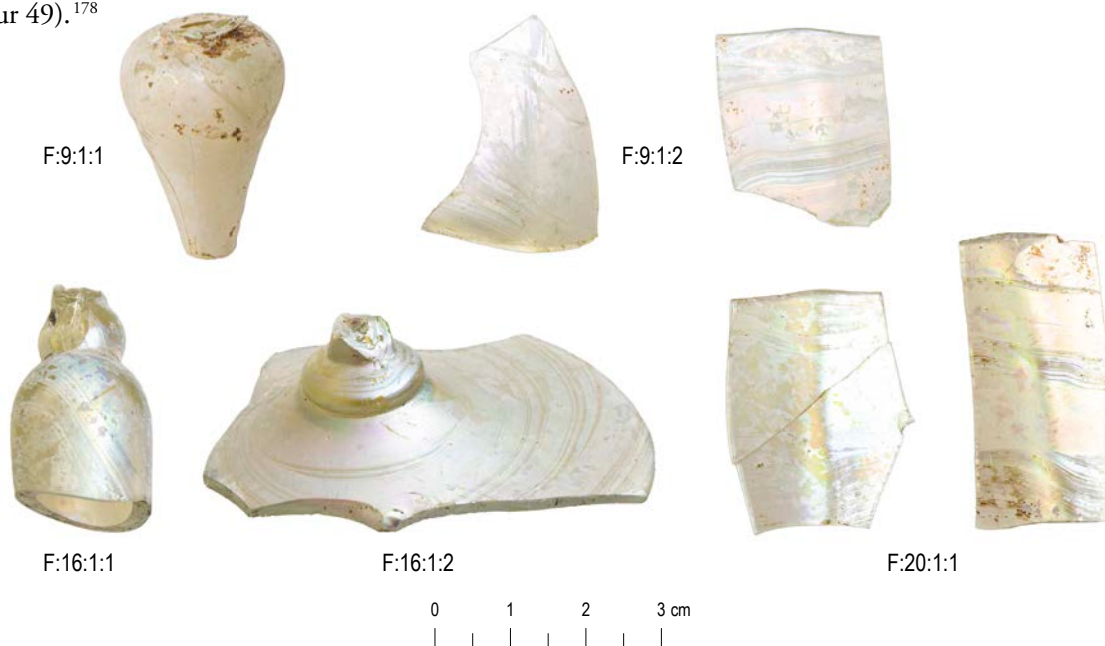

Figur 47. Humpen (F:80:1646:10). Skala 1:1.

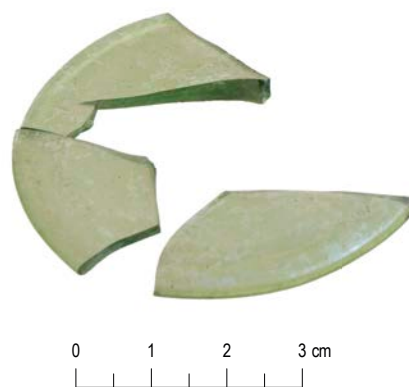
Vinglas *façon de Venise*

Färglösa vinglas i venetiansk stil, *façon de Venise* (FDV), var bland de finare bordsglasen på 1600-talet. En stor del av dessa vinglas var importerade men en del var också producerade vid glasbruk i Stockholm. Bland fynden från kvarteret Tranbodarne finns hela 62 fyndposter med dryga 90 fragment av vinglas i venetiansk stil (figur 48).¹⁶⁹ Ingen av dessa skärvor är helt färglöst glas utan har alla antingen grön eller gul ton. Gustaf Johan Jung har nedtecknat arbetslön för 100 stycken gemena vinglas.¹⁷⁰

Bland vinglasfynden finns endast två benfragment. Det ena är övre delen av ett cigarrformigt ben¹⁷¹ och det andra är från ett minst 35 mm högt ben i uppochnervänd balusterform (figur 48).¹⁷² De båda modellerna är typiska för 1600-tals vinglas i venetiansk stil.¹⁷³ Det senare har ett parallellt i till exempel Jan Steens välkända målning *Girl Eating Oysters* från 1658 (se sida 74), där det finns ett elegant vinglas fyllt med vitvin.¹⁷⁴ Båda dessa ben från utgrävningen har varit ihåliga och det samma gäller också ett fotfragment med rester av benets nedre del.¹⁷⁵ Bland fynden av *façon de Venise*-glas finns fragment av sex vinglasfötter. Sex av dem har haft enkla raka kanter¹⁷⁶ medan ett har haft nedåtvänd ihålig fotkant¹⁷⁷. Diametern på dessa vinglasfötter har varierat mellan 62 och 85 mm. Ett ytterligare fotfragment, även det med enkla raka kanter, är från ett sällsynt ljusgrönt vinglas som imiterar formen av fina vinglas i venetiansk stil (figur 49).¹⁷⁸

Figur 48. Färglösa vinglas i venetiansk stil. Skala 1:1.

Figur 49. Ljusgrönt vinglas (71:1:4). Skala 1:1.

De flesta buk- och mynningsfragmenten är så små att det är svårt att rekonstruera bukens form. De vanligaste formerna synes ha varit cylindriska och kupiga men bland fynden finns även två fragment från koniska¹⁷⁹ bukar. Ett av bukfragmenten är från en buk med vid och låg form med en mynningsdiameter av 90 mm.¹⁸⁰ Här är det kanske fråga om en skål på fot. I elva andra fall har det varit möjligt att mäta mynningsdiametern, som varierar mellan 50 och 80 mm.

I sex fall har buken varit dekorerad med vertikala optiska räfflor.¹⁸¹ I ett fall finns det tre fragment av samma cylindriska kupa med tydliga vertikala räfflor, nästan som ribbor.¹⁸² I det här fallet har glasets mynningsdiameter varit 65 mm. Bukens höjd har förmodligen varit cirka 60 mm.

Dricksglas *façon de Venice*

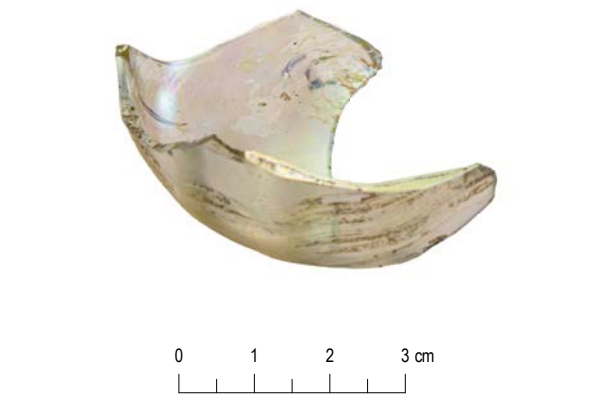
Enkla dricksglas med tunna kärnväggar hör till typisk bordsglasrepertoar i venetiansk stil även om de är mycket ovanliga fynd i Sverige och resten av Skandinavien.¹⁸³ Från kvarteret Tranbodarne påträffades fragment av sju dricksglas av den här typen, *a la façon de Venice* (FDV; figur 50).¹⁸⁴ Deras bottendiameter varierar mellan 52 och 80 mm. Några av dem är nästan cylindriska, några något koniska. Liksom vinglasfragmentet från kvarteret är de av färglöst glas med gul eller grön ton med ett undantag som är av ljus gulgrönt glas (figur 51)¹⁸⁵. Ett av glasen har varit dekorerad med vertikala räfflor¹⁸⁶ medan de andra är helt släta.

Bägare *façon de Venice*

En typisk grupp bland bordsglas i venetiansk stil utgjorde bägare. Vanligen var de tillverkade i färglöst glas med detaljer såsom tråddecor eller fötter i färgat glas. Även optisk dekor var ett vanligt dekor-element.¹⁸⁷ Från kvarteret Tranbodarne finns fragment av minst åtta bägare i venetiansk stil. På samma sätt som brukets vinglas var bägarna inte av så färglöst glas som man hade önskat, utan alla fragment har grön eller gul ton.¹⁸⁸ Förmodligen är ytterligare ett av de mindre bägarfragmenten från kärl *a la façon de Venice*.¹⁸⁹

Redan under medeltiden hade en del bägare ett vågigt eller veckat pålagt glasband kring fotkanten, men under 1600-talet blev formen typisk för en del bägare. En del av dessa bägare var av färgat glas, medan de gjorda av färglöst glas blev mer och mer populära, framför allt från och med mitten av 1600-talet. Bland fynden från kvarteret Tranbodarne finns tre bottenfragment av den här typen av bägare (figur 52).¹⁹⁰ De är alla från förhållandevis små kärl med en bottendiameter av 45–60 mm. Två av dessa bägare har haft optisk dekor bestående av vertikala räfflor.

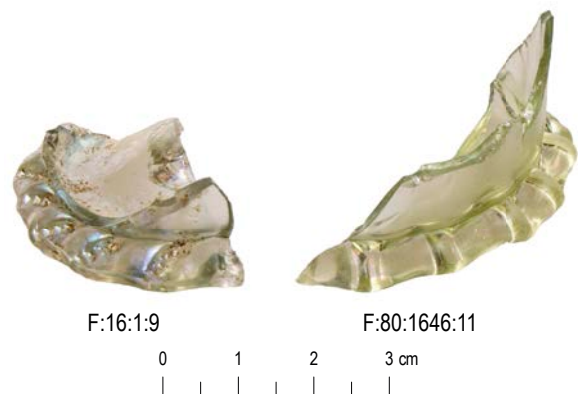
Ett av de färglösa bägarfragmenten har en ljusblå tråd pålagd på mynningskanten. Den här cylindriska bägaren med en diameter av 80 mm har dessutom varit dekorerad med optiskt blåsta diagonala räfflor.¹⁹¹ Ett mynningsfragment från en bägare i färglöst glas med gul ton visar hur avancerat bordsglas i venetiansk stil man blåste vid Melchior Jungs hytta. Denna cylindriska bägare med en diameter av

Figur 50. Dricksglas i venetiansk stil (F:20:1:5). Skala 1:1.

Figur 51. Ljus gulgrönt glas (F:28:1:2). Skala 1:1.

Figur 52. Bägare med veckad fotkant. Skala 1:1.

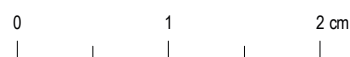
60 mm har varit dekorerad med vertikala trådar av opakvitt glas. Dessa kraftiga trådar har en rund genomskärning och en diameter av cirka 3 mm.¹⁹²

Färgrika bägare från 1600-talet är inte alltför vanliga fynd men i kvarteret Tranbodarne hittades fragment av en blå och två bruna bägare. Den blå bägaren har varit av mörk, nästan ogenomskinlig massa. Den här

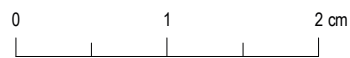
bägaren med en bottendiameter av 55 mm har haft en ringlad tråd kring fotkanten (figur 54).¹⁹³ Den ena bruna bägaren har förmodligen varit av likadan typ även om bara en del av dess botten med en diameter av cirka 50 mm har bevarats (figur 54).¹⁹⁴ Den andra bruna bägaren har varit något större med en mynningsdiameter av 95 mm. Denna bägare har varit dekorerad med kraftiga formblåsta ribbor (figur 54).¹⁹⁵ Identifieringen av de två mindre bägarna är inte helt säker; de kan alternativt ha varit små kannor eller karaffer.

Grönt glas var enklast att tillverka och det råämne i glasmassan som färgade det färdiga glaset grönt var nästan alltid järnoxider. Om man däremot ville ha färglöst glas måste satsen avfärgas och om man ville ha glas i någon särskild färg var man tvungen att tillsätta vissa metalloxider för att åstadkomma det. Passglas och remmare var alltid tillverkade av grönt eller turkost glas.¹⁹⁶ Bortsett dessa typiska 1600-tals bägare finns det i fyndmaterialet från kvarteret Tranbodarne

ett tjugotal bägarfragment i ljusgrönt eller grönt¹⁹⁷ glas samt två i ljus-turkost¹⁹⁸ glas (figur 55). De flesta fragmenten är små utan dekor, men det ena ljus-turkosa fragmentet är från en smal bägare dekorerad med en eller flera horisontala räfflade trådar (figur 55).¹⁹⁹ Det större ljus-turkosa fragmentet är från en bägare med en mynningsdiameter av 90 mm.²⁰⁰

Figur 54. Skärivor från tre färgade bägare. Skala 2:1.

Figur 53. Bägare med pålagd tråd (F:82:1585:9). Skala 2:1.

Figur 55. Dekorerad grön bägare (F:50:1:2). Skala 2:1.

Karaffer

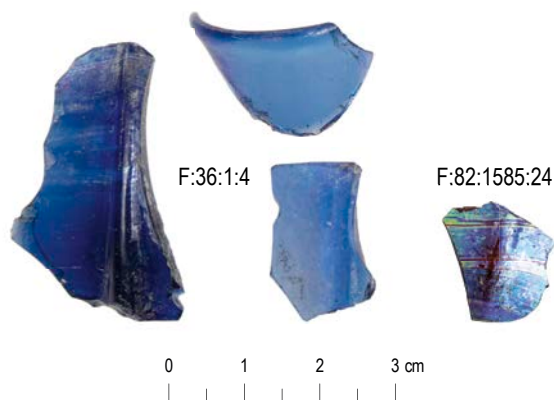
Vid sidan om det övriga bordsglaslet finns fragment från, förmodligen, tio karaffer. Även om fragment från karaffer inte är ovanliga fynd i urbana kontexter från 1600-talet i Sverige, är antalet här överraskande högt. Fyra av dessa karaffer har varit av färglöst glas med gul ton.²⁰¹ Bland resten finns det fragment från två blå samt en ljusurkos, en lackröd och en eller två mörkbruna karaffer (figur 56).²⁰²

De blå karafferna är så kallade kurbitskaraffer dekorerade med kraftiga vertikala ribbor (figur 56).²⁰³ Det samma gäller minst en av de lackröda karafferna.²⁰⁴ De mörkbruna karafferna verkar däremot ha varit släta. En har haft en rund buk på en enkel glastråd som utgör kärlets fot (figur 57).²⁰⁵ Fyra bottenfragment i färglöst glas med gul ton är troligen också från karaffer, men i dessa fall är de frågan om fina karaffer i venetiansk stil.²⁰⁶ De har haft rund eller cylindrisk form och en hög kinnekulle i botten. Bottendiametern på dessa exklusiva karaffer varierar mellan cirka 70 och 110 mm. Alla dessa skärivor från karaffer *a la façon de Venise* (FDV) kommer från samma kontext vilket stöder tolkningen att de representerar Jungs bruks produktion.

Karafferna speglar nya vanor vad gäller glaskärl och inom den bordskultur som spreds under tidigmodern tid.²⁰⁷ Troligen är den äldsta glaskaraffen som påträffats i Sverige från Slussenutgrävningarna, där det på Södermalmstorg framkom flera karafffragment från en 1540-tals kontext. I kvarteret Gesällen i Kalmar har påträffats enstaka karafffragment på nästan alla tomter med kontexter från 1600- och 1700-talen. Även i Stadsgården vid Slussen hittades fragment av fyra kurbitskaraffer dekorerade med ribbor. Två av dessa karaffer har varit av blått glas och de två andra av gult respektive turkost glas.²⁰⁸

Skålar

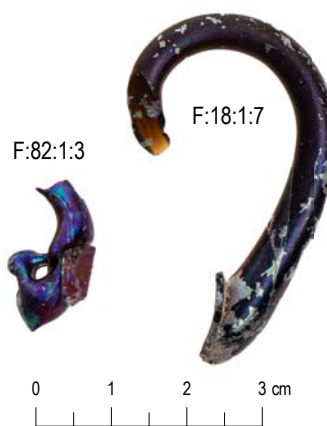
Bland fynden finns några fragment av skålar, troligen skålar på fot. Skålar är mycket ovanliga och exklusiva glasfynd i tidigmoderna kontexter.²⁰⁹ Tre av fragmenten består av enkla vertikala hänklar formade av en massiv mörkbrun glastråd. En av dem har varit fäst på en lackröd skål medan de två andra

Figur 56. Skärivor från blåa kurbitskaraffer. Skala 1:1.

Figur 57. Mörkbrun karaff (F:32:1:2). Skala 1:1.

Figur 58. Två hänklar från skålar (F:82:1:3 och F:18:1:7). Skala 1:1.

är från mörkbruna kärl (figur 58).²¹⁰ Ett par turkosa mynningsfragment är från en stor skål med vid mynning med en diameter av 220 mm.²¹¹ Färgrika skålar är mycket ovanliga fynd som hör ihop med de tillika färgrika karafferna som man producerade vid Jungs hytta.

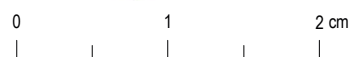
Tidiga mjölkglaskärl

Under tidigmodern tid utvecklade glasblåsarna opakvita glasmassor med vilka de försökte imitera de eftertraktade och dyra porslinskärlen. Liksom det kinesiska porslinet var också de opakvita glaskärlen länge exklusiva ting. Före 1700-talet gjorde man knappast några dricksglas eller bägare av mjölk- eller benglas. Det som glasmästarna tillverkade var fina och representativa ting såsom vaser, urnor och serveringskärl, i vissa fall även stora dryckesstop. Före mitten av 1700-talet var opakvitt glas i Sverige mycket sällsynt men till exempel från Stadsgården har man tidigare påträffat skärvor från några kärl i opakvitt glas, bland annat blomvaser och skålar på fot.²¹²

Från kvarteret Tranbodarne tillvaratogs en liten bukskärva från ett opakvitt kärl med en diameter som har varit cirka 75 mm (figur 59).²¹³ Ytan ser ut som att kärlet kan ha haft marmorimiterande dekorelement. Det är dock frågan om en enkel skärva utan några pålagda detaljer eller särskild form vilket medför att det är svårt att gissa vad har det varit för ett kärl. Fyndet är från samma kontext som ett par lackröda fragment och fyndet kan tolkas som en rest från produktionen vid Jungs hytta. Bland sina anteckningar nämner Gustaf Johan Jung serviser i färgrikt marmorerat glas.²¹⁴

Lackröda kärl

Rött glas har alltid varit sällsynt. Det röda glaset är normalt så mörkt att man före sent 1600-tal, då Johann Kunckel utvecklade rubinglaset, använde det som överfång på en ljusare, oftast ljusgrön massa. Ett undantag är lackrött eller opakrött glas som man kunde tillverka i något ljusare toner, men också detta har alltid varit sällsynt. Bland fynden från kvarteret Tranbodarne finns fem opakröda kärlfragment. Tre av dessa är förmodligen från två olika bägare med en diameter av cirka 60 mm (figur 60).²¹⁵ Två andra fragment är från kärl dekorerade med formlåsta ribbor. I det ena fallet är diametern bara 30 mm, vilket tyder på att fragmentet härrör från halspartiet.²¹⁶ Det andra fragmentet är från en kärlekropp med en diameter av 70 mm.²¹⁷ Förmodligen är det i båda fallen frågan om fragment från karaff (figur 60). Ett ytterligare fragment är från ett lackrött kärl, förmodligen en skål, av vilket det finns en enkel mörkblå hänkel

Figur 59. Bukskärva från opakvitt kärl (F:16:1:15). Skala 2:1.

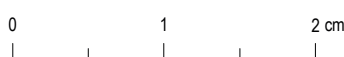
klar vars övre ända är fäst på mynningskanten av det lackröda kärlet (figur 58).²¹⁸ I ett par av dessa fragment är färgen inte helt homogen, vilket medför en marmorliknande yta. Åtminstone i en del fall är den något heterogena massan ett avsiktligt dekorelement.

Tidigare har man noterat att åtminstone en del av produkterna från Stockholms viktigaste glasbruk, Kungsholmens och Melchior Jungs glasbruk, har drabbats av glassjukan. Vad gäller Jungs glasbruk är en glasljuskrona, som är identifierade som brukets produkt, svårt drabbad.²¹⁹ Däremot syns det inga spår av glassjukan bland fynden från kvarteret Tranbodarne.

F:18:1:6

F:82:1585:23

Figur 60. Lackröda kärl med formlåsta ribbor (F:18:1:6 och F:82:1585:23). Skala 2:1.

Flaskor och buteljjer

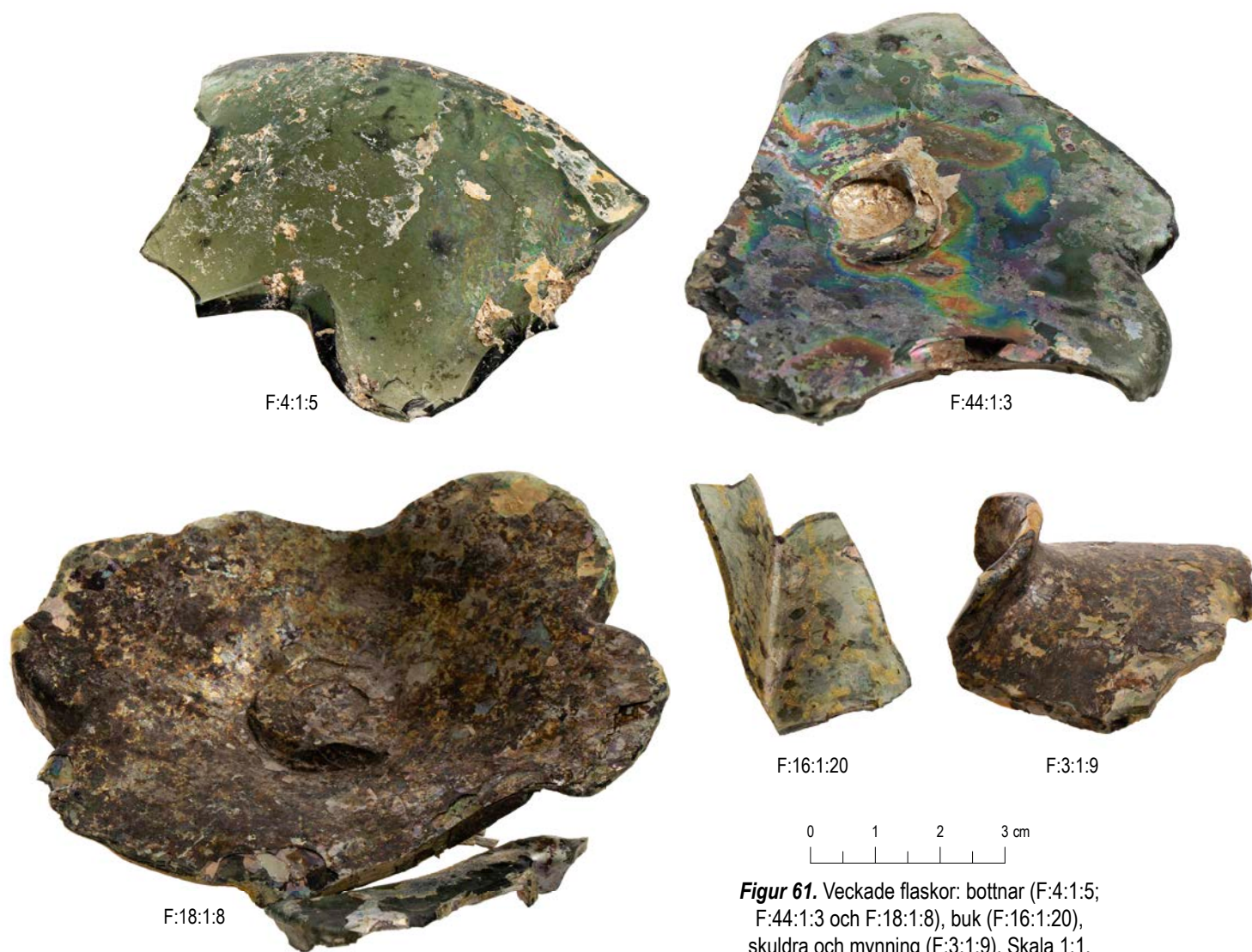
Från kvarteret Tranbodarne tillvaratogs drygt 140 fragment eller drygt 1,2 kilo buteljglas. Buteljglas kan ofta vara svårt att datera men här är praktiskt taget alla fragment från 1600-tals kontexter.

Veckade flaskor

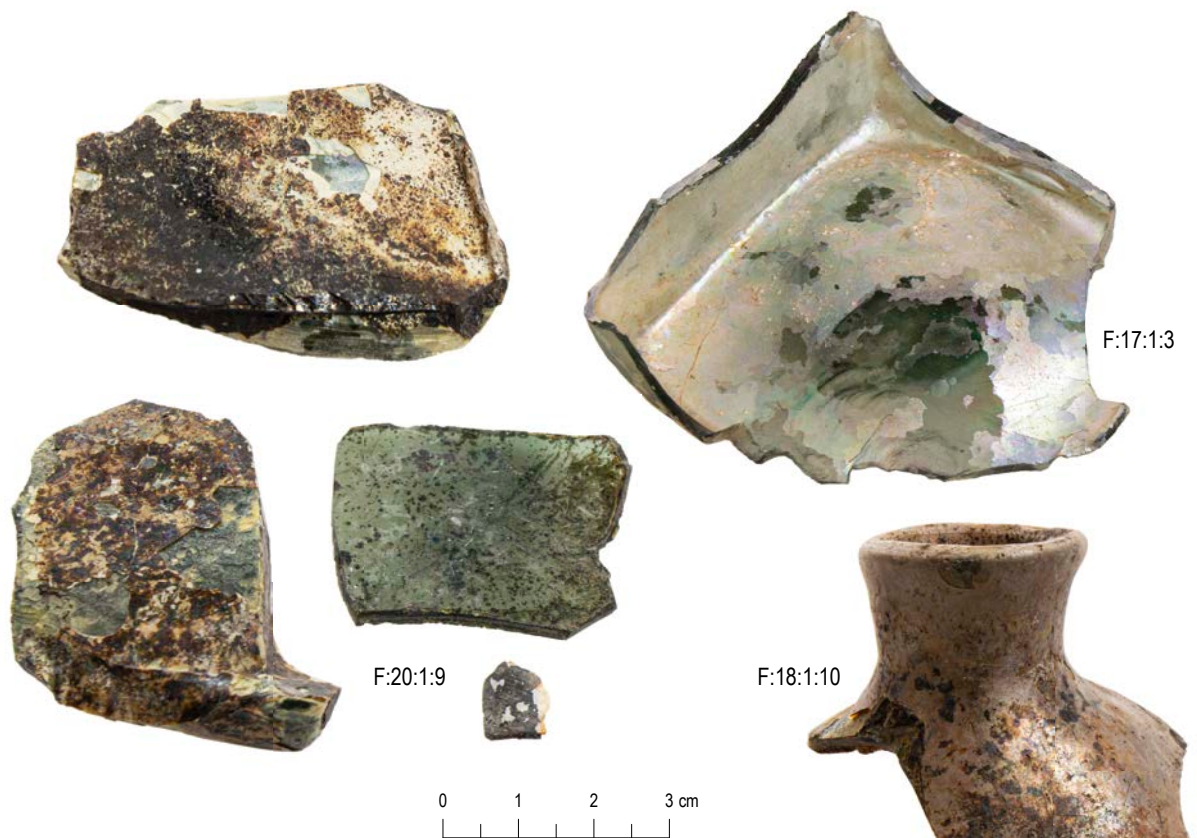
Fragment av veckade flaskor är representerade i 16 fyndposter.²²⁰ Totalt finns 26 fragment som tillsammans väger cirka 410 g. De är alla av grönt glas. Majoriteten men inte alla av dessa flaskfragment är relativt svårt iriserade. De här veckade flaskorna har haft en enkel svagt utåtböjd mynning utan någon regalin. I ett fall har flaskan haft en ytterst kort hals med en höjd av cirka 5 mm (figur 61).²²¹ Flaskorna

har varit förhållandevis jämbreda, i fallen med en skuldra och två bottnar har bukens diameter varit 110–115 mm (figur 61).²²² Båda bottnarna är från flaskor med en sexpassformig skärning, det vill säga med sex veck på buken. På en av bottnarna finns ett par åsar som är spår från formen. Tjockleken i bukfragmenten varierar mellan 1 och 5 mm, men det är framför allt i övre delen av kärlekroppen i dessa flaskor som det har varit förhållandevis tunt glas.

Veckade flaskor med en sexpassformig genomskärning är inte ovanliga i fyndmaterialen från Stockholmstrakten men utanför Sverige är modellen minst sagt ovanlig. Vid Slussenugrävningarna har man tidigare hittats fragment av veckade flaskor på Södermalmstorg samt på Stadsgården och Södra Slussplan.²²³ Dessutom har man tidigare hittat

Figur 61. Veckade flaskor: bottnar (F:4:1:5; F:44:1:3 och F:18:1:8), buk (F:16:1:20), skuldra och mynning (F:3:1:9). Skala 1:1.

Figur 62. Delar av schatullflaska (fyra skärvor, F:20:1:9), exempel på liten fyrkantig flaska (F:17:1:3) samt flaskmynning från utan regalin (F:18:1:10). Skala 1:1.

en hel flaska från sjöbotten utanför Smedsudden i Mälaren.²²⁴ Fragment av flaskor av samma typ har påträffats vid två hyttplatser i Mälardalen: Bryggolmen (1583–1640) och Taxinge (1614– cirka 1686).²²⁵ Veckade flaskor verkar således ha producerats vid dessa 1600-tals bruk, liksom vid Jungs bruk, men inte vid Jakob De la Gardies bruk Hüti på Dagö.²²⁶

Kantiga flaskor

Fragment av fyrkantiga schatullflaskor är typiska fynd från 1600-tals kontexter i städerna runt omkring i Skandinavien.²²⁷ Kantiga flaskor blev vanliga från och med slutet av 1500-talet, inte minst därför att brännvin blev alltmer populärt. Det var lätt att transportera fyrkantiga flaskor i träschatull snickrade just för det här ändamålet. Från kvarteret Tranbodarne tillvaratogs cirka 70 fragment från kantiga schatullflaskor (figur 62).²²⁸ Tillsammans väger de cirka 435 gram. De flesta är av kraftigt iriserat glas vilket är typiskt för jordfynd av 1600-tals schatullflaskor. Alla dessa fragment är så pass små att man inte kan mäta flaskornas storlek eller närmare bestämma deras

form. Schatullflaskor importerades i rätt stora antal från Tyskland men här är det troligt att åtminstone en del av fragmenten är från flaskor tillverkade i Jungs hytta. Schatullflaskor har också framställts vid Hüti glasbruk.²²⁹ Skillnader i den gröna glasmassans ton²³⁰ bland fynden från kvarteret Tranbodarne pekar på att en del fragment kan bestå av inköpt främmande glaskross för återanvändning.

Fragment av två fyrkantiga flaskor skulle i princip kunna räknas bland schatullflaskor men de här två exemplaren är av avsevärt mindre format. I båda fall är det frågan om flaskor med en kvadratisk genomskärning. Den ena flaskbotten har 67 mm och den andra 70 mm breda sidor (figur 62).²³¹ Fragment av liknande små flaskor har även hittats på hyttplatserna i Hüti och i Taxinge.²³²

Bland fynden finns fyra flaskmynningar.²³³ De är alla av lite konisk enkel form utan någon regalin. Det är oklart från vilken typ av flaskor de kommer. Troligen är det frågan om veckade flaskor, men inte heller schatullflaskor och fyrkantiga flaskor är omöjliga alternativ.

Runda buteljer

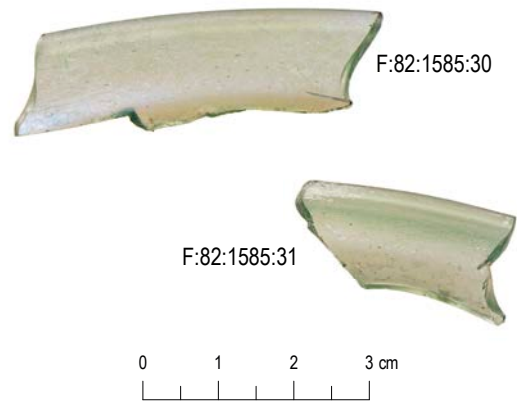
Så kallade *shaft and globe*-flaskor var buteljer med en rund buk och hög hals och utgjorde den vanligaste flaskformen i England mellan 1630 och 1680.²³⁴ Dessa flaskor var vanligen av mycket tjockt glas, inte minst därför att de användes för att transportera drycker. I kvarteret Tranbodarne hittades tre fragment av buteljer med rund buk.²³⁵ Framför allt ett av dem kommer från ett typiskt exempel på en *shaft and globe*-butelj med tjocka kärnväggar.²³⁶ Fragment från *shaft and globe*-buteljer har tidigare hittats vid Slussenutgrävningarna (till exempel Stadsgården) men de är inte alltför vanliga fynd i Skandinavien. I hamnmiljöer som Slussenområdet är det möjligt att de har tappats av besättningsmän från främmande skepp som varit på besök i Stockholms hamn. Å andra sidan vet vi att Gustaf Johan Jung, på sina studieresor under senare delen av 1660-talet, besökte flera glasbruk i England där han bekantade sig med buteljer av den här typen. Vid sidan av kantiga flaskor är ”butelger Engelske” nämnda i Jungs anteckningsbok.²³⁷

Medicinflaskor

Fyra av fynden är från mindre medicinflaskor.²³⁸ En av dem har varit i cylindrisk form med en diameter av 65 mm.²³⁹ Ett annat fynd är från en flaska med kvadratisk skärning och med en diameter av 35 mm (figur 63).²⁴⁰ Denna flaska har haft en enkel

Figur 63. Medicinflaska (F:36:1:5). Skala 2:1.

Figur 64. Mynning från större glasburk. Skala 1:1.

mynning med lite konisk form. Fragment av liknande små medicinflaskor har man tidigare också funnit vid hyttplatsen i Taxinge.²⁴¹

Glasburkar

Tre av fynden är från större gröna glasburkar med en enkel utåtböjd mynning av 120–140 mm (figur 64).²⁴² Här är det frågan om enkelt hushållsglas. Liknande fynd finns bevarade från Hüti.²⁴³ I fyndmaterialet finns även fragment från en fjärde burk men den har varit av avsevärt högre kvalitet.²⁴⁴ Denna färglösa men något grönaktiga burk med en mynningsdiameter av 100 mm representerar snarare fint bordsglas än enkelt hushållsglas.

Fönsterglas

I kvarteret Tranbodarne hittades också 81 fragment av fönsterglas med en total vikt av dryga 190 gram. Majoriteten av dessa fragment är av helt vanligt 1–2 mm tjockt mer eller mindre iriserat ljusgrönt plan-glas utan några särdrag.

Sju av fragmenten har en tjock rund smältkant. Endast två fragment har en kröjslad kant. I båda fallen verkar det vara frågan om en rund ruta med en diameter av cirka 190–200 mm (figur 65).²⁴⁵ Minst 16 fragment har en kant skuren med diamant. I ett fall finns även väl synliga spår av spröjs.²⁴⁶ Bland fönsterglasfragmenten finns inga långsmala stycken som är typiskt för glasmästerspill. Bland plan-glasfragmenten finns inga fynd som kan relateras till fönsterglasproduktion. Det enda undantaget är ett fragment som har tolkats som produktionsavfall från spegelglasjutning (se under rubriken *Produktionsavfall*).

Figur 65. Fragment från rund ruta med kröjslad kant (F:103:14:11). Skala 1:1.

Andra glasfynd

Ett färglöst men brunaktigt fragment med en något facetterad konkav yta är ett ovanligt fynd (figur 66).²⁴⁷ Förmodligen är det från något litet dekorelement tillverkat för att användas i till exempel glas-kronor.²⁴⁸ Man har gjort dekoren med en form eller press. Glasmassan i fragmentet är fullt med sprickor, men det är osäkert om det är frågan om glassjuka eller bara glas som inte har blivit ordentligt nedkyllt på ett sätt som behövs för att få glaset fysiskt stabilt.

Figur 66. Fragment av ett möjligt dekorelement (F:28:1:18). Skala 2:1.

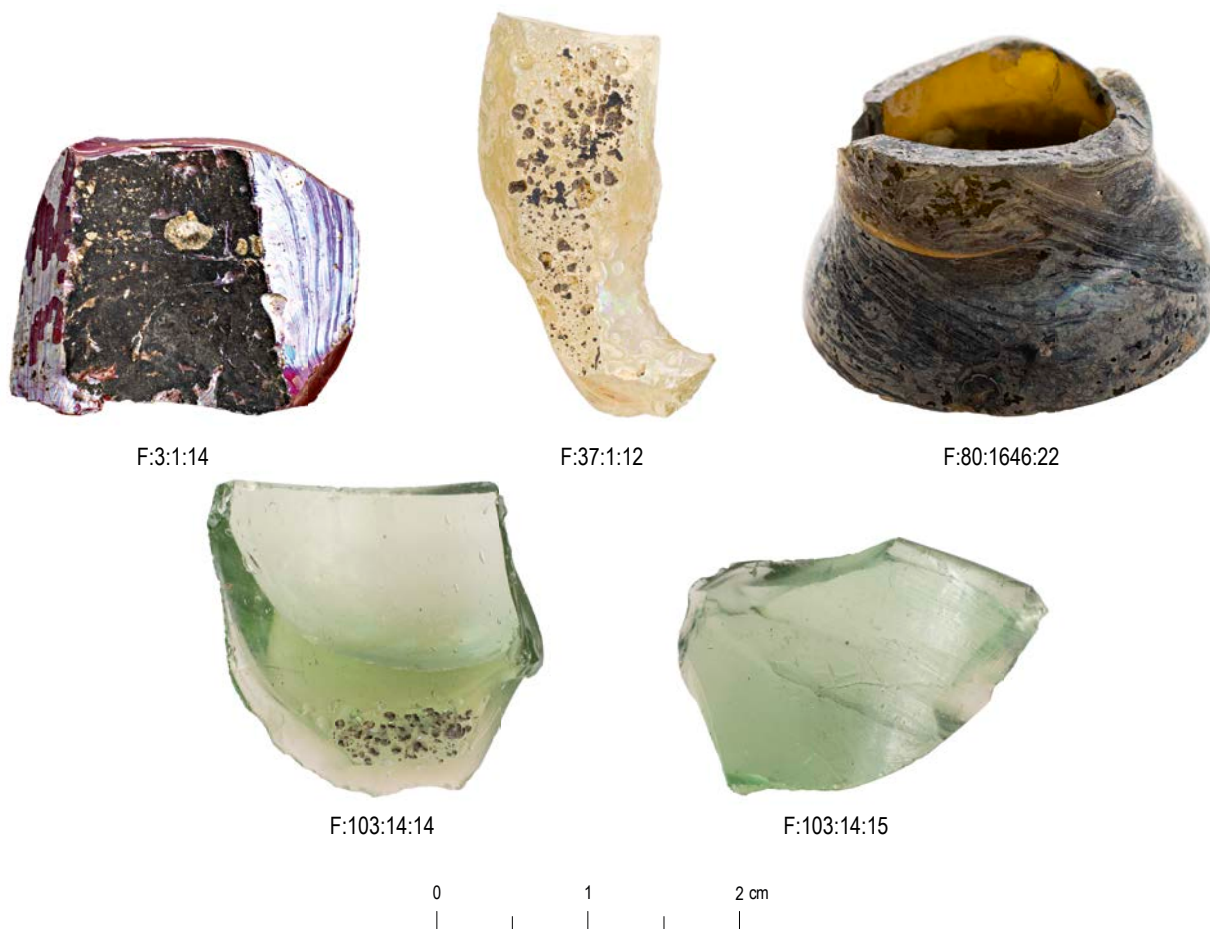
Produktionsavfall

Det som är speciellt för fynden från kvarteret Tranbodarne är den varierande typen av produktionsavfall. Enstaka stycken av glassmältor räcker inte för att påvisa glasproduktion, men när små smältstycken hittas tillsammans med navelskärvor från piphuvud, klippavfall, glasdroppar, degelfragment och andra motsvarande fynd blir läget annorlunda. Tillsammans berättar dessa fynd om glasproduktionen vid Melchior Jungs glasbruk, som från 1654 till 1678 pågick på andra sidan av den undersökta stadstomten.

Navelskärvor är bland de säkraste indicierna på glasframställning på plats. När man blåser glaskärl måste man kontinuerligt knacka loss överflödigt glas som sätter sig fast i och kring ena änden av glasmästarpipan. Bland fynden finns 14 fragment av navelskärvor som knackats bort från piphuvudet (figur 67).²⁴⁹ Fem av dessa är av färglöst glas med gul ton och är rester som indikerar bordsglasproduktion. De här fragmenten visar att brukets färglösa bägare

och vinglas ofta har haft gul ton. Ett ytterligare fragment är till och med av gulaktigt glas. Något ovanligare är tre bruna piphuvuden som också närmast hör till bordsglasproduktion. Det var främst bägare och karaffer man tillverkade av brun glassmassa. Ett lackrött och ett mörkrött fragment visar att man här även har framställt glaskärl som har haft dessa mycket ovanliga färger. En sida av det lackröda fragmentet har konkav form och nästan svart yta. Dessa två detaljer visar att det är frågan om en yta som har suttit fast kring piphuvudet och ännu bär järnrester. Tre fyndposter är av grönt glas och det är svårt att bedöma om de är avfall från bordsglas-, buteljglas- eller fönsterglastillverkning.

Motsvarande navelskärvor har man bland annat hittat från hyttplatsen vid Ettarps bruk i Halland och Kosta i Småland.²⁵⁰ Navelskärvor eller fragment från piphuvudet indikerar således glasblåsarnas verksamhet på platsen och hör tillsammans med degelfragment till de fynd som säkrast indikerar glasframställning på plats.

Figur 67. Navelavfall eller fragment som har knackats loss från piphuvudet. Skala 2:1.

Klippavfall består mestadels av smala stycken. Ofta har de två, men minst en klippt kant. Det blir klippavfall när glasblåsaren klipper kärlikanter med sax, framför allt mynningskanter, under formgivningsprocessen. En del kanter i klippavfallet är runda, men mest typiska är kanter som är lite vassa och något ojämna. Bland fynden finns ett dussin fragment av klippavfall. Sex av dem är i färglöst glas med gul ton, en är gulaktig medan två är färglösa men något grönaktiga. Dessutom tillvaratogs två ljusgröna och ett grönt stycke av klippavfall (figur 68).²⁵¹ Ytterligare ett fragment är från något halvfärdigt kärl i färglöst men gulaktigt glas vars formgivning misslyckades.²⁵²

Rörfragment av olika slag utgör typiskt avfall från formgivning och dekorerat av mera komplicerat bordsglas eller till exempel laboratorieglass. Från kvarteret Tranbodarne hittades fyra rörfragment bestående av färglöst glas (figur 69).²⁵³ Diametern på dessa rör är 4–9 mm. Ett av dem blir smalare mot ena änden medan de andra är jämntjocka. Tre av dem är raka medan ett är böjt. Två är av mycket tunt glas.

Figur 69. Glasrör (F:30:1:7, F:36:1:15 och F:80:1646:6). Skala 1:1.

Bland fynden finns nio glasdroppar eller fragment av droppar. Tre av dessa är av gulaktigt glas, två av grönt och ett av turkost glas (figur 70).²⁵⁴ Dessutom finns det en långsmal droppe som har brutits i tre fragment (figur 70).²⁵⁵ Dessa droppar är också tydliga exempel på produktionsavfall. Dropparna har uppkommit när små stycken av glödhet rinnande glasmassa har fallit ned under tillverkningsprocess.

Figur 68. Klippavfall: färglöst, grönaktigt glas (F:28:1:20 och F:30:1:8), färglöst, gulaktigt glas (F:28:1:19 och F:82:1585:39), gulaktigt glas (F:82:1585:40), ljusgrönt glas (F:37:1:10), grönt glas (F:103:14:13). Skala 2:1.

Figur 70. Droppar: gulaktigt glas (F:37:1:13, två droppar; F:80:1646:21); turkost glas (F:17:1:6), långsmal droppe, nästan svart (F:17:1:5, tre fragment). Skala 1:1.

Figur 72. Gjuset glasstycke (F:103:14:12), förmodligen för spegelglasproduktion. Skala 1:1.

Av fynden utgörs 25 av glasklumpar eller smältstycken. Där finns färglöst, gulaktigt, grönt och turkost glas men också mer sällsynta bruna och mörkvioletta exemplar (figur 71).²⁵⁶ Några av dessa smältstycken är från smältor i vilka smältprocessen inte har blivit slutförd. Här innehåller massan orenheter, luftbubblor och inte minst kvartskorn.²⁵⁷ Några andra är kristalliserade stycken där den sköra strukturen i massan visar att glaset inte har kylts av på samma sätt som färdiga produkter.²⁵⁸ För att strukturen ska bli stabil bör glaset avkylas i kylugnen vilket inte har hänt i fallen med dessa stycken.

Bland fynden finns ytterligare flisor, klumpar och stycken som troligen är relaterade till glasproduktion. Dessa fynd skulle knappast ensamma räcka för att med säkerhet påvisa en sådan produktion. I teorin

kan de vara resultat av någon annan process än glas-tillverkning men nu när det finns entydiga bevis på glasproduktion i närheten, kan också dessa fynd tolkas som produktionsavfall. Bland dessa fynd finns till exempel en flisa av brunt glas och en annan av färglöst men något grönaktigt glas.²⁵⁹

Ett stort stycke av nästan jämntjockt glas med två runda kanter i närmast 90 graders vinkel är förmodligen halvfabrikat för spegelframställning (figur 72).²⁶⁰ Tjockleken på detta fragment i färglöst men något gulaktigt glas är 5,5–7 mm. Förmodligen är stycket från en stor gjuten glasplatta som har framställts för att användas till spegelglasproduktion. Man tillverkade fint spegelglas med att gjuta stora plattor som sedan polerades. När de var väl polerade kunde man täcka ena sidan med någon reflekterande massa till exempel kvicksilver.

Figur 71. Smältstycken (F:1:1:6; F:9:1:14; F:30:1:10; F:37:1:14), ett smältstycke där smältprocessen inte slutförts (F:28:1:24) samt ett kristalliserat stycke (F:75:1584:6). Skala 1:1.

Glasfynd tillvaratagna från hyttplatsen tillhörande Gustaf Johan Jungs glasbruk i Nystad (1681–1685) visar att produktionen även där har varit mycket varierande och till en stor del bestått av olika slags kraftigt färgat glas. Där finns produktionsavfall, bland annat brunt, klargrönt, lackrött och opakvitt glas. Ett stycke är troligen rester från tillverkningsprocess av filigranglas. Dessutom finns där fragment från ett par färgrika glaskärl dekorerade med fjäderdekor.²⁶¹ Även om materialet från Nystadshyttan är ovanligt och helt annorlunda jämfört med andra skandinaviska glasbrukskontexter, avviker det inte mycket från fynden från kvarteret Tranbodarna.

Degelfragment

Degelfragment är typiska fynd man ofta återfinner på glasbruksplatser. Kvarteret Tranbodarne utgör inte något undantag. Sammanlagt hittades 25 degelfragment bland vilka det fanns två passningar. Alla dessa deglar har varit tillverkade av vitlera blandad med chamotte eller krossade fragment från avsöndrade gamla deglar. Bland fynden finns sex mynningsfragment. De är från öppna kärl vars mynningsdiameter har varierat mellan 350 och 650 mm. Det visar att deglarna har varit av mycket olika storlekar. Mynningsprofilen har i alla dessa fall varit av mer eller mindre rund form. Fyndmaterialet visar att kärnväggens tjocklek under mynningen har varierat mellan 18 och 27 mm och bukens tjocklek mellan cirka 22 och 37 mm (figur 73). Vid Åvik glasbruk (1748–1833) i Finland använde man främst deglar med en mynningsdiameter av 550 mm och botten diameter av 450 mm. År 1836 använde man vid Kosta 25 tum höga deglar med en mynningsdiameter av cirka 650 mm.²⁶²

Det finns ett lager av påsmält glas på insidan av nästan alla degelfragment. I de flesta fall finns det ett liknande glaslager på fragmentens utsida. Bland fynden finns ett litet stycke som har nästan alla ytor täckta av glas. Det betyder att det sannolikt är ett fragment som har fallit ned i ugnen när en degel har spruckit sönder under smältningen. Ett par fragment är från deglar som har använts så länge att glas har börjat smälta sig in i kärnväggen det vill säga att dessa deglar har använts under, åtminstone, flera veckors tid. Glaslagret på de flesta fragmenten består av närmast färglöst glas med grön, gul eller turkos ton men i ett par fall syns fläckar av violett glas, vilket betyder att här är det frågan om deglar som använts i bordsglasproduktion.

F:103:12:33

F:103:12:26

Figur 73. Degelfragment (F:103:12:26 och F:103:12:33). Skala 1:1.

Ett speciellt fynd vid undersökningen i kvarteret Tranbodarne var ett stort bottenfragment från en liten degel med en bottendiameter av 70 mm (figur 74).²⁶³ I degelbotten finns ett stort stycke av mörkbrunt glas kvar. Det är antingen en provdegel eller en liten degel som man har använt för att smälta en mindre sats av färgat glas, till exempel för pålagda dekorelement.²⁶⁴

Två fragment med passning är från en degel med en mynningsdiameter av 410 mm; 200 mm nedanför mynningen var bukens diameter 400 mm, vilket betyder att degeln har haft en konisk form. Det finns inte några rester av glas på fragmenten vilket betyder att degeln har varit oanvänd.

Alla keramikfynd relaterade till glasproduktion är från deglar. Bland fynden finns inga fragment från smältringar, vilket inte är överraskande emedan de vid svenska glasbruk verkar ha kommit i bruk först kring sekelskiftet 1800.²⁶⁵ Inte heller några fragment från särskilda kylpottor påträffades. Det är dock inte helt uteslutet att man ha använt deglar även som kylpottor. Detta skulle ge en förklaring till fragmenten av en till synes oanvänd degel. Användningen av kylpottor illustrerades redan i den välkända bilden av en böhmisk glashytta från cirka 1410–1420.²⁶⁶

Vid glasets smältning använde man på 1600- och 1700-talet pottor tillverkade av eldfast lera, och det gör man ännu idag. Det finns inte passande lera i Sverige utan man var alltid tvungen att importera pottlera eller piplera som det ofta kallades. De bästa lerorna fick man från preglaciala lager som hade formats före den senaste istiden. Liknande vitleror användes vid pip- och stengodsindustrier. Vid Åviks glasbruk använde man till exempel engelsk, fransk och holländsk lera och vid Ettarp ”piplera” från Amsterdam och Köln.²⁶⁷ Den viktigaste avlagringen fanns i Gross Almerode i Hessen.²⁶⁸ I Gustaf Johan Jungs anteckningsbok står att åtminstone till hyttan på Djurgården skaffades ”Kölns ler” det vill säga lera från Köln. På ett annat ställe står att bäst degellera fick man från Stourbridge, Worcestershire i England. Området är ännu idag känt för sina leror.²⁶⁹ I Jungs anteckningsbok finns även instruktioner om hur man bäst tillverkade deglar.²⁷⁰

Figur 74. Bottenfragment av liten degel med ett stort stycke mörkbrunt glas (F:103:12:32). Skala 1:1.

Glasetts konsistens

Av fyndmaterialet valdes 48 glasfragment, en kvartssten och tre degelfragment för konsistensanalyser med μ -XRF vid Århus universitet. Analyserna genomfördes och tolkades av PhD Gry Barfod (jfr bilaga 7).

Alla analyserade butelj- och fönsterglasfragment är bland de åtta fragment som består av trädask- eller pottaskglas med hög konsistens av både kalium- och kalsiumoxid. Deras konsistens liknar sammansättningen i tyskt vedaskglas. Ett fragment av en veckad flaska har dessutom hög konsistens av aluminiumoxid.

Resten av de analyserade glasfragmenten kan delas in i två grupper av vilka den enas konsistens liknar *façon de Venise*-glas från Old Broad Streets glasbruk och den andras glas från Aldgatehyttan. De båda glasbruken var i drift under förra hälften av 1600-talet och båda låg i London.²⁷¹ Resultaten binder Jungs hytta till den västeuropeiska traditionen av

façon de Venise-glas. Vi vet inte om Melchior Jung hade kontakter med hyttorna i London, men Gustaf Johan Jung besökte flera av dem i slutet 1660-talet. Han lyckades även få glasrecept från italienska mästare anställda vid bruket i London.²⁷²

Analyserna visar också hur man har producerat färgat glas vid Jungs hytta. Blått glas har tillverkats med två metoder, i vissa fall har man använt koppar och i vissa andra koboltoxid. Färgning av glas med framför allt kobolt är välkänt men blått glas kan man även få med hjälp av koppar.²⁷³

Av opakvitt glas finns bara ett exempel. I detta fall verkar glasblåsarna ha färgat massan med kalcium antimonat.²⁷⁴ I Gustaf Johan Jungs anteckningsbok finns det ett par recept för vitt glas eller vitt porslin vilket bör betyda opakvitt glas. För att tillverka det tillsattes antimon i satsen.²⁷⁵ Gustaf Johan Jung hade också recept för att tillverka opakvitt benglas där man använde brända färben som färgande ämne.²⁷⁶

Lackrött glas är vanligtvis mycket sällsynt, men från kvarteret Tranbodarne finns det flera röda fragment och till och med ett piphuvud. Färgen verkar man ha fått genom en blandning av koppar, bly och zink. Med manganoxid har man ökat den violetta tonen i massan.²⁷⁷

I sin anteckningsbok nämner Jung det material man behövde för att tillverka dricksglas: salpeter, vinsten, antimon, arsenik, vit "calliu", sand, soda, potaska, rochetta från Levanten, magnesium från Piemonte, "Safera", blyvit, "La taire blanche", mönja, borax, kopparaska, galmeja, brunsten etcetera. På följande sida nämns även vermilion och kobolt samt glasspint det vill säga krossat glas, som behövdes när man smälte ny glasmassa i deglarna. Rochetta var natronhaltig växtaska som innehöll soda. Ett annat alternativ var att använda Souda Alicante eller soda från Alicante i Spanien.²⁷⁸ Att jämföra analysresultat och uppgifter om råämnen och recepten nämnda i Jungs anteckningsbok är en tidskrävande uppgift som inte ryms i föreliggande rapportarbete, men redan nu framgår att fynden från kvarteret Tranbodarne har mycket stor forskningspotential.

Sammanfattning av Bruket: glas och glasavfall

Nästan alla glasfynd från kvarteret Tranbodarne är från slutna 1600-tals kontexter. De är relaterade till Melchior Jungs glasbruk som var i drift från 1654 till 1678. Själva hyttan låg på andra sidan den aktuella 1600-tals stadstomten men både talrika stycken av produktionsavfall och degelfragment visar att det här är frågan om industriavfall från ett glasbruk. Det är ett fyndkomplex med ett ovanligt stort industri- och kulturhistoriskt värde. Tidigare har man bara haft ett exempel av säkert identifierade produkter från Jungs bruk: dekorelement i en ljuskrona bevarat på Skoklosters slott. Nu vet vi mycket mera om både produktion och produkter vid Jungs bruk.

Melchior Jung införde på 1640-talet italienska metoder eller det italienska sättet att producera glas i venetiansk stil till Sverige. Den första kortvariga hyttan låg på Kungsholmen men efter dess brand 1652 överflyttades bruket till Södermalm. Jungs bruk producerade grönt butelj- och fönsterglas men det var framför allt känt för fint och exklusivt bordsglas *a la façon de Venise*. Det avvek från det allmänna gröna glaset, typiskt för tysk skogsglas-tradition, som man följde vid alla andra glasbruk i riket. Jung lyckades dock inte alltid tillverka helt färglöst glas utan kärnen hade ofta grön eller gul ton.

Hittills har Melchior Jungs glasbruk och framför allt dess produkter varit mycket bristfälligt kända. De nya fynden från kvarteret Tranbodarne förändrar forskningsläget totalt. Nu har man säkra fynd relaterade till både Jungs bruks produkter och produktionsprocesser. Bland fynden finns fragment av exklusiva glaskärl *a la façon de Venise* men också grönt butelj- och fönsterglas, som hade en efterfrågan även utanför hovet, adelspalats och de förnämligaste köpmanshusen. Resultaten från konsistensanalys gjorda vid Århus universitet bidrar till vår kännedom om sammansättningen av olika slags glas tillverkat vid Jungs bruk. På grund av de nya fynden blir det möjligt att i framtiden identifiera brukets produkter i både redan befintliga samlingar och vid kommande arkeologiska utgrävningar.

MÅLUPPFYLLELSE

Enligt beslut från Länsstyrelsen genomfördes undersökningen i form av en schaktningsövervakning. Det vill säga syftet var att med ett vetenskapligt arbetssätt dokumentera fornlämningen efter hand som den framkom inom ramarna för byggprocessen.

Undersökningsområdet uppgick till cirka 900 m². Utifrån befintlig bebyggelse och schaktens karaktär så delas undersökningsområdet in i tre delområden: Yta A–C. Yta A var i samband med uppförandet av KF-huset på 1930-talet avröjd till berggrund och inom yta B gick det aktuella byggnationsprojektet endast i undantagsfall genom bärlager från modern tid. Inom yta C påverkades ett större djup och en större sammanhängande yta, och här visade det sig att det fanns välbevarade delar av fornlämningen kvar. Områdets stratigrafiska komplexitet innebar ett högre krav på dokumentation och provtagning för naturvetenskapliga analyser. Stora mängder fyndmaterial, främst keramik och glasbruksmaterial, krävde en större insats kring fynden. Detta meddelades Länsstyrelse och företagare när detta uppdagades. Undersökningen fortsatte därefter i ett för lämningarna mera anpassat tempo och med en noggrannare dokumentering. Undantag var de schakt som grävdes för byggkranens fundament samt för en ledning väster om kranen. I båda fallen brast kommunikationen, vilket gjorde att större ytor endast kunde dokumenteras i efterhand.

Vid undersökningen styrdes arbetsgången av byggprocessen; i detta fall var det sättning av brunnar, nedläggning av ledningar och grundläggning för

tillbyggnader som avgjorde schaktdjup och -bredd samt hur långa sträckor som kunde grävas, och därmed hur mycket som kunde undersökas åt gången. Den stratigrafiska dokumentationen gjordes således med skiftande förutsättningar och därmed med en varierande grad av noggrannhet, där handgrävning varvades med maskingrävning. Då en matris över de enskilda kontexternas stratigrafiska förhållanden skulle ge en missvisande bild av ”högupplösning” presenteras stratigrafin i stället i föreliggande rapport i planritningar med grupper av kontexter. Dessa grupper utgör perioder, vilka finns översiktligt presenterade i tabellform.

Vid schaktningsarbetena avlägsnades de massor som representerade de två yngsta perioderna inom undersökningsområdet. Den senaste, period 6, hörde samman med uppförandet av KF-huset och tillhörande befintliga konstruktioner och strukturer. Period 5 representerades av destruktionen av den bebyggelse som tillkom efter den stora branden 1723. När dessa perioder var borttagna framkom intakta kulturlager. Eftersom det kontinuerligt har företagits markarbeten så var delar av perioderna 1–4 synliga direkt under avbaningen.

De två äldsta perioderna som undersöktes bestod av den ursprungliga strandlinjen, period 1, och rader av stolpar ut i vattnet, period 1–2. Dessa stolpar har använts i det krubbvärk som under första halvan utgjorde ramverk och stomme i landutfyllningen, period 2. Några av stolparna har sannolikt varit bärande även för de tranbodrar som stod på pålar ut i vattnet från 1300-talet och fram till tidigt 1600-tal.

Efter landutfyllningen följde en kortare period av tomtetablering och utläggning av gränder, period 3. I yta C berördes två tomter vars innehavare, Oluff Gråå och Melchior Jung, är kända genom Holms tomtbok från 1674, period 4. Utifrån andra källor känner vi till att Jung innehaft tomten redan år 1654. Därmed är det sannolikt att han är tomtens första ägare. Det är också spåren efter Jung och hans verksamhet som utgjorde undersökningsområdets tydligaste lämningar och i särklass viktigaste resultat, även om de ytmässigt endast utgjorde knappt 200 m² och att det endast var frågan om en marginell del av den gamla glasbrukstomten.

Två faser av Jungs hushåll framkom. Den äldre av faserna utgjorde egentligen en omdisponering av tomten och syntes i form av utjämnings- och utfyllnadslager. Det som visade att den hade skett under Jungs tid var att det i massorna, förutom hushållsopor, fanns ett stort inslag av avfall från glasbruket och även deponier av råmaterial till glastillverkning. Innehållet i fyndmaterialet och datering faller således väl inom ramarna för Jungs tomtinnehav. Däremot är de dateringarna som framkom inte tillräckligt bra för att avgöra när omdisponeringen av tomten gjordes. Ett mynt i det deponerade råmaterialet ger en *terminus post quem* till 1658, vilket gör att omdisponeringen kan ha gjorts en kort tid efter att glasbruket flyttade till Södermalm, men det enda som dateringen visar med säkerhet är dock att omdisponeringen gjorts efter detta år.

I den yngre av faserna har det ovan utjämningsmassorna rests en eller två byggnader. Dessa ingår sannolikt inte i glashyttans byggnadsbestånd, som enligt bouppteckningen skulle ligga i den halvfärdiga stenbyggnaden på andra sidan tomten, utan tillhör själva hushållet. Möjligen är det de i samma dokument omtalade lägenheterna vid sjön.

Även dateringen av byggnadsrester och aktivitetslager är tidsmässigt vid. Två mynt ger *terminus ante quem*-dateringar till perioden 1660–1697 respektive till 1666. Troligen har byggnaden rests de sista åren av Jungs liv och gärning och kanske under samma tid som han investerade i den stenbyggnad som inte blev färdigställd.

Trots att undersökningen gjordes i ett marginellt område av tomten så framkom ett fyndmaterial som dels kunde kopplas till hushållet, dels till verksamheten vid bruket. Genom hushållsoporna tillsammans med inventarielistorna i den bouppteckning som transkriberats för undersökningen kan vi teckna en bild av personen Jung. Hans kontaktnät var internationellt liksom hans humanistiska intressefält. Om vi utgår från att han läste all litteratur i biblioteket behärskade han förutom de nordiska språken även latin, tyska och holländska. Han var en man av sin tid och analysen av keramik, animalosteologiskt material och inventarielistan visar att hans bordskultur och matvanor var i nivå med högadelns samtidigt som kosten var lokalt förankrad.

Av störst intresse var avfallet från glastillverkningen: detta har analyserats och placerats i en internationell glashistorisk kontext och även fått sitt kemiska fingeravtryck taget. För första gången kan vi nu lämna spekulationerna kring Jungs pionjärverk och i framtiden kommer det även att vara möjligt att spåra hans produktion både typologiskt och kemiskt.

Genom en närstudie av arkeologiska lämningar, fyndmaterial och skriftligt källmaterial samt genom ett nära samarbete med nationell och internationell expertis så har resultatet kunnat lyftas till att bli av största historiska intresse.

Slutnoter

- 1 E-mail 2021-04-21 till Länsstyrelsen i Stockholms län, ärende 431-55539-2019: Angående pågående schaktningsövervakning Tranbodarna II.
- 2 Mailkorrespondens mellan Arkeologikonsult och Länsstyrelsen i Stockholms län, 431-55539-2019; 2021-07-05, 2021-07-07 och 2021-07-08.
- 3 Kauppinen & Lundström 2015.
- 4 Ex. A 99-1:11; jfr Montén 2018: 12 f.
- 5 Kauppinen & Lundström 2015: 9.
- 6 Söderlund & Hjulhammar 2007: 20.
- 7 Montén 2018: 16.
- 8 RA, Överståthållarämbetet för uppboresärenden, år 1676.
- 9 Andrén 1972: 74 ff.
- 10 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:27 (1679): Inventarium efter glasbruksförvaltaren, numera hos Gud sal. Melchior Jung som d. 30 November A 1678 f. 169–169v.
- 11 Karlenby 2010; Wikström 1975: 79, 262. Påvel Jungs far var skotten Paul Young som cirka 1590 flyttade till Sverige och blev borgare i Nyköping.
- 12 Wikström 1975: 79–82.
- 13 Anderbjörk & Nisbeth 1968: 15; Andrén 1972: 71; Wikström 1975: 79–82.
- 14 Gustaf I hade på 1550-talet ett par italienska eller spanska glasblåsare i Stockholm men redan efter ett par år lades deras hytta ned.
- 15 Bryggholmen i Uppland, Bökenberg och Midings bråte i Småland och Ridö I. Taxinge i Södermanland, (Hansson 2011; Henricson 2016; Larsson 1981; Magnusson 1977; Nordström 1986: 2–4, 54), Fixbyle och Hyttvrete båda i Fasterna socken i Uppland (Henricson 2010: 102; idem 2016: 68–69), Glas-hytteudden utanför Örebro (Karlenby 2010) samt Hüti på Dagö (Roosma 1966).
- 16 Andrén 1972; RA: Ämnessamlingar: Industri: Glas tillverkning: Melchior Jungs odaterade extrakt över sina kostnader.
- 17 Andrén 1972: 71–72, 85; Ramström 2010.
- 18 Andrén 1972: 72–79.
- 19 Anderbjörk & Nisbeth 1968: 15; Andrén 1972: 74.
- 20 Seitz 1933: 205.
- 21 Andrén 1972: 72.
- 22 Andrén 1972: 85; Henricson 2010: 102–103.
- 23 UUB: D1616: GJJ s. 64.2.
- 24 RA: Ämnessamlingar: Industri: Glastillverkning: Gustaf Johan Jungs extrakt; Förmyndarregeringens beslut, Stockholm 13/7 1665.
- 25 Haggrén 2008; Henricson 2010; Matiskainen & Haggrén 1996. UUB: D1616 Gustaf Johan Jungs anteckningsbok 1666–1693 (GJJ). Den har transkriberats av Enecopia Släktforskarförening. Emedan boken saknar sidnummer används här samma nummer som finns i den transkriberade versionen (http://www.enecopiaslaktforskare.se/?page_id=184).
- 26 Andrén 1972; Haggrén 2008; Henricson 2010.
- 27 Anderbjörk & Nisbeth 1968: 16–18; Henricson 2010: 95–96; Seitz 1933: 102–106.
- 28 Henricson 2010: 95; Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:32 (1682): Delning uti sal. glasbruksförvaltaren Melchior Jungs sterbhus 11/4 1682 f. 446–449v.
- 29 Annala 1931: 9–24; Haggrén 2008.
- 30 Karl XI:s svar till Cammar och Commers Collegium angående Privilegium för glasbruks uppsättande för Gustaf Johan Joung 28/5 1688. Avskrift i Claës Nordstedts samling i Finlands glas museum, Riihimäki.
- 31 Jfr t.ex. Haggrén 2008; Nordström 1986: 54; Seitz 1933: 104–106.
- 32 Nordström 1986: 54. Missuppfattningen grundar förmodligen sig på Heribert Seitz slutsats att Gustaf Johan Jung hade återkommit på Södermalm och fortsatt glashantering där. Seitz kände dock inte till hyttan på Djurgården. När uppgifter om denna hytta senare blev funnen har forskarna trott att där var det frågan om Gustaf Johan Jungs tredje hytta. Se även Bolin 1934: 44–47.
- 33 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:27 (1679): Inventarium efter glasbruksförvaltaren, numera hos Gud sal. Melchior Jung som d. 30 November A 1678 f. 169–169v. (bilaga 5).
- 34 Smältugnen vid ett glasbruk måste rivs ned och muras om varje år. I Sverige gjorde man det vanligen på sommaren. En med glasbruksdrift oerfaren sekreterare kan möjligen ha tolkat att den stora smältugnen skulle ha varit halvfärdig även om det var frågan om en årlig ombyggnad.
- 35 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:32 (1682): Delning uti sal. glasbruksförvaltaren Melchior Jungs sterbhus 11/4 1682 f. 446–449v. (bilaga 5).
- 36 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:54 (1697): Inventarium efter handelsmannen sal. Petter Muncks efterlätne änka sal. Hu Elsa Böök 4/8 1697 f. 1699–1705v. (Bilaga 5).
- 37 Henricson 2010: 96–97.

- 38 Karl XI:s svar till Cammar och Commers Collegium angående glasbruken 22/5 1693. Avskrift i Claës Nordstedts samling i Finlands glasmuseum, Riihimäki.
- 39 Carlsson 2020: 10.
- 40 Fram till mitten av 1800-talet, då segelfartygen ut konkurrerades av ångfartyg med vatten som barlast, bestod den oftast av sten (Burström 2017: 14). Bar last i form av flinta är inte helt ovanlig, till exempel i skepp från England och Frankrike (jfr Burström 2017: 28 f). När ett skepp lastades kunde man behöva dumpa barlast, varför man längs med Stockholms äldre hamnområden kan finna denna för regionen annars främmande bergart.
- 41 Krubbvärk var en benämning som användes om dammbyggnad av pålar, ris o. jord för uppdämning av vatten och strandskoning, även om kistor av timmer med stenfyllning för fundament, befästningsändamål o. d (SAOB).
- 42 Jfr Carlsson & Svensson 2019.
- 43 SDHK nr 2114.
- 44 Jfr Carlsson & Svensson 2019: 424.
- 45 SDHK nr 2114.
- 46 Kauppinen & Lundström 2015: 20.
- 47 STb 1629:94.
- 48 Bertheau & Tonemar: manus.
- 49 59, 76, 83.
- 50 67.
- 51 59, 76, 83.
- 52 Abrahamsson 2004: 23 ff.
- 53 Lang 1964: 94 f.
- 54 Montén 2018: 10, 14.
- 55 Kauppinen & Lundström 2015: 9.
- 56 67.
- 57 12, 13, 14, 15, 21, 22, 23, 25, 26, 27, 33, 42, 51, 52, 54, 61, 67, 87, 90.
- 58 34, 40, 41, 49, 55, 56, 58, 57, 60, 64, 65, 68, 69, 72, 88, 104.
- 59 I Enköping har man i samband med utfyllnadsarbete i strandzonen under 1100–1200-talen låtit växtligheten utveckla rotsystem för att armera materialet (Lagerstedt 2019: 33 ff).
- 60 36.
- 61 38.
- 62 Bilaga 4.
- 63 39.
- 64 37.
- 65 Bilaga 10.
- 66 101.
- 67 102.
- 68 104.
- 69 103.
- 70 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:27 (1679): Inventarium efter glasbruksförvaltaren, numera hos Gud sal. Melchior Jung som d. 30 November A 1678 f. 169–169v.
- 71 SAOB.
- 72 Har av Erik Andréén tolkats som ”en avstängd gård vid sjön där Salberg bor” (Andréén 1972: 84).
- 73 20, 70, 71.
- 74 10, 19, 28, 35, 47.
- 75 6.
- 76 9, 18.
- 77 17.
- 78 Gustaf Johan Jung noterar i sin anteckningsbok priset på ”stampningen av hvit sten”, det vill säga malning av kvarts (GJJ: 67.2.).
- 79 Henricson 2010: 101.
- 80 Henricson 2010: 102.
- 81 28:1:24
- 82 28:20:1
- 83 28.
- 84 43, 47 och 48.
- 85 8 och 9.
- 86 9.
- 87 10.
- 88 5.
- 89 Dateringen är en terminus ante quem, rännan har varit i bruk senast före myntets präglingstid. Präglingsåret på myntet var inte helt läsligt (16X7), utan kan endast knytas till Karl XI regeringstid. Myntets fyndnummer: 3:20:1.
- 90 3:10:1; 3:10:4.
- 91 7, 44 och 46.
- 92 74.
- 93 73.
- 94 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:32 (1682): Delning uti sal. glasbruksförvaltaren Melchior Jungs sterbhus 11/4 1682 f. 446–449v.
- 95 Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:54 (1697): Inventarium efter handelsmannen sal. Petter Muncks efterlätne änka sal. Hu Elsa Böök 4/8 1697 f. 1699–1705v.
- 96 Församlingsritningar/KAT 37-38.
- 97 Församlingsritningar/KAT 152-153.
- 98 1, 2 och 45.
- 99 Atlas öfver Stockholm 1885.
- 100 BRK Vol. 655/Handling 1817; - Tranbodarne 5, 25.
- 101 BRK Vol. 655/Handling 1823; 1469 - Tranbodarne 4, 25.
- 102 102.
- 103 Andersson & Bedoire 1988: 107 f.
- 104 101.
- 105 84, 85, 86.

- 106 79.
- 107 I lagen heter det: "När dödsfall timar, då skall man eller hustru, som lever efter /.../ riktigt uppgiva och låta noga uppteckna alltsammans i boet, så löst som fast, sådant, som det vid dödstimmen var, med alla skrifter och handlingar, fordringar och gäld, i arvingarnas, eller deras förmyndares, eller ombuds mäns närvaro: skrive ock samma uppteckning under, där[est] den gälla skall, med edlig förpliktelse, att ej någon med vilja och vetskap är dolt och utelämnat, utan allt riktigt uppgivet" (Bringéus 1974: 3).
- 108 Bringéus 1974: 4.
- 109 Bouppteckningar är ur ett arkeologiskt perspektiv problematiskt som källmaterial. Det har påpekats att i bouppteckningen rycks tinget loss ur sitt sammanhang och klumpas ihop med rad andra ting av samma material. Den betydelse och det symbol värde tinget hade då det användes är inte omedelbart synligt i förteckningen, inte heller hur de samspelade med andra ting i ett praktiskt och socialt sammanhang. I bouppteckningarna är endast det ekonomiska värdet av vikt. (Rosén 2001: 107). Detta är dock beroende på vad för frågor som ställs till materialet.
- 110 Nilsson Schönborg & Rosén 2003: 27.
- 111 Bilaga 5.
- 112 Engelskt tenn var en benämning på tenn av högsta kvalitet. Kvalitetsnivån avsåg legeringens halt. Vid sidan om den högsta kvaliteten förekom också två enklare legeringar med mindre och större blytillsats (Lagercrantz 1972 [1959]: 28).
- 113 Hur mycket motsvarar 2230 daler kopparmynt år 1679 i 2023 års penningvärde? Analysen bygger på en jämförelse av penningvärdet år 2023 med penningvärdet år 1679. 1 daler (enkelt) koppar mynt fastställdes till 1/2 daler silvermynt 16/8 1633, till 2/5 daler silvermynt 24/3 1643 och till 1/3 daler silvermynt 7/10 1665. 1 daler kopparmynt = 4 mark kopparmynt = 32 öre kopparmynt. År 1777 blev riksdaler (specie) huvudvaluta och sattes lika med 18 daler kopparmynt. 2230 daler kopparmynt år 1679 kunde köpa lika mycket varor och tjänster som 180337 SEK år 2023 mätt med konsumentpris index. Alternativt kan beräkningen göras utifrån vad man fick betala för arbetstid: 2230 daler kopparmynt år 1679 motsvarade betalning för lika lång arbetstid som 5 370 466 SEK år 2023 mätt med löneindex för manlig industriarbetare/hantlangare (löntagare fr o m 2005). Årliga prisförändringar: Under perioden 1679–2023 var den årliga inflationen (mätt med konsumentprisindex) i genomsnitt 2,35 procent per år. Löneindex ökade i genomsnitt med 3,36 procent per år (Edvinsson & Söderberg 2011: 270 ff).
- 114 79:1462:1.
- 115 89:1652:1.
- 116 Wikström 2002: 33.
- 117 Een Lijten Kockebook, Hwarutinnan beskrjfwes, huruledes man allahanda Spijs wäl koka och tilträtta kan.
- 118 Begreppet bordskultur inkluderar här de kärl och redskap som används vid matens beredning, servering och förtäring; bordets dukning, maten samt seder och bruk kring mat och drycks intagande. Det inkluderar även hur de olika delarna påverkar varandra: nya maträtter ger upphov till nya kärl och praktiker och vice versa.
- 119 Sparrman 1642; jfr Wikström 2002: 37.
- 120 Ibidem.
- 121 Berg 1932: 189 ff.
- 122 Bilaga 5.
- 123 Nilsson Schönborg & Rosén 2003: 28 f.
- 124 SAOB.
- 125 80:1506:10.
- 126 Nilsson Schönborg & Rosén 2003.
- 127 Bilaga 9.
- 128 36:11.
- 129 Carlsson och Svensson 2019: 200 ff
- 130 53:6:1.
- 131 3:10:1.
- 132 75:1460:5.
- 133 16:27:4; 28:25:1; 53:6:1; 75:1460:4.
- 134 3:10:4; 16:27:1; 75:1460:5; 103:13:1; 103:13:6–8.
- 135 36:28:1–11; 36:30:1; 37:17:1–2
- 136 4:5:1–5.
- 137 53:7:1.
- 138 53:7:4; 103:15:2–3.
- 139 103:15:4.
- 140 Nilsson Schönborg & Rosén 2003: 27 f.
- 141 3 000 daler kopparmynt år 1679 kunde köpa lika mycket varor och tjänster som 242 606 SEK år 2023 mätt med konsumentprisindex. Alternativa beräkningar: 3 000 daler kopparmynt år 1679 motsvarade betalning för lika lång arbetstid som 7 224 842 SEK år 2023 mätt med löneindex för manlig industriarbetare/hantlangare (löntagare fr o m 2005).
- 142 Anderbjörk & Nisbeth 1968: 121 ff.
- 143 Nordisk familjebok: glasfabrikation.
- 144 Bilaga 9.
- 145 Nordisk familjebok: glasfabrikation.
- 146 Henricson 2010: 102.
- 147 Nordisk familjebok: glasfabrikation; Vogel 1933: 11 ff; Anderbjörk & Nisbeth 1968: 121 ff.
- 148 Se sid 68 f.
- 149 Vogel 1933: 11 ff.
- 150 Henricson 2002.
- 151 Carlsson & Svensson 2015.
- 152 Haggrén 2019; idem 2020a; idem manuskript.

- 153 Haggrén 2020b.
- 154 Andrén 1972; Nordström 1986: 54.
- 155 UUB: D1616: GJJ 33.2.
- 156 UUB: D1616: GJJ 34.1.
- 157 Haggrén 2010: 129–130; Haggrén et al 2020: 192–193; Henkes 1994: 254–262; Henricson 2016: 72
- 158 UUB: D1616: GJJ s. 60.1. 1 stop = ca. 1,3 l.
- 159 3:1:1; 12; 9:1:8; 18:1:4; 19:1:3; 30:1:2–3; 32:1:1, 5; 36:1:2–3; 37:1:2; 71:1:7; 80:1646:13–14; 82:1:4–5; 82:1585:15–18.
- 160 3:1:1; 30:1:2; 71:1:7.
- 161 30:1:3 (fragmentet är dock svårbedömt och kan möjligen även vara ett fragment av en karaff). Jfr Haggrén 2014, 246.
- 162 32:1:1.
- 163 37:1:2; 82:1:4; 82:1585:15–16.
- 164 37:1:3.
- 165 Haggrén 2010: 127–129; Haggrén et al 2020: 190–191; Henkes 1994: 156–161; Henricson 2003.
- 166 Henricson 2016; Magnusson 1977; Roosma 1966; Seitz 1933: 94–96.
- 167 16:1:10; 28:1:1; 31:1:1–2; 66:1:1; 71:1:5–6; 80:1646:10; 82:1585:19–20.
- 168 Haggrén (manus); Haggrén et al 2020: 191–192.
- 169 1:1:1; 2:1:1; 3:1:4, 6; 4:1:1–4; 8:1:1; 9:1:2–7; 16:1–3, 6, 8, 11–12; 17:1:1–2; 18:1:1, 3; 19:1:1–2; 20:1:1–3; 28:1:3–7, 12; 30:1:4; 32:1:3; 36:1:1; 37:1:1; 50:1:1; 71:1:1–3; 75:1584:1; 80:1646:8–9; 82:1:1–2, 12; 82:1585:1–8; 103:14:1–2.
- 170 UUB: D1616: GJJ s. 60.1.
- 171 16:1:1.
- 172 9:1:1.
- 173 Haggrén & al 2020: 195–196; Henkes 1994: 211–216, 262–263.
- 174 Collection Mauritshuis.
- 175 16:1:2.
- 176 16:1:2; 28:1:7; 82:1585:1–2; 103:14:1.
- 177 32:1:3.
- 178 71:1:4.
- 179 36:1:1; 82:1585:3.
- 180 71:1:1.
- 181 9:1:2; 16:1:11; 17:1:2; 18:1:1; 20:1:1; 75:1584:1.
- 182 9:1:2.
- 183 Henkes 1994: 124–125.
- 184 16:1:4–5; 20:1:4–6; 28:1:2; 63:1:1.
- 185 28:1:2.
- 186 20:1:5.
- 187 Henkes 1994: 124–184.
- 188 3:1:5, 7; 16:1:7, 14; 18:1:2; 30:1:1; 82:1585:9–10.
- 189 Att skilja mindre buk- eller mynningsfragment från bågare och vinglas kan vara mycket svårt. Några av skärvorna i färglöst glas identifierade som bågfragment kan vara från vinglas eller tvärtom.
- 190 2:1:2; 16:1:9; 80:1646:11.
- 191 82:1585:9.
- 192 16:1:14.
- 193 1:1:2.
- 194 103:14:3.
- 195 71:1:8.
- 196 Ett undantag är sena remmare i färglöst glas men de hör främst till förra delen av 1700-talet.
- 197 3:1:3; 20:1:7; 71:1:11; 80:1646:3; 82:1:7; 82:1585:22; 103:14:4.
- 198 3:1:2; 50:1:2.
- 199 50:1:2.
- 200 3:1:2.
- 201 82:1585:25–28.
- 202 16:1:18; 36:1:4 (blå); 30:1:3 (svårbedömd, kan vara fragment från en remmare och diskuteras under denna kategori); 32:1:2 (bruna); 18:1:6; 82:1585:24 (lackröda); 82:1585:29 (turkos).
- 203 16:1:18; 36:1:4.
- 204 82:1585:24.
- 205 32:1:2.
- 206 82:1585:25–28.
- 207 Jfr Henkes 1994: 223–228.
- 208 Haggrén 2014: 287; idem 2020b, 76–77; idem (manus).
- 209 Henkes 1994: 231–236, 274–276.
- 210 16:1:17; 18:1:7 (bruna); 82:1:3 (lackröd).
- 211 16:1:24.
- 212 Haggrén (manus); Jfr Haggrén et al 2020: 200–201.
- 213 16:1:15.
- 214 UUB: D1616: GJJ s. 33.2.
- 215 16:1:16; 82:1585:23.
- 216 18:1:6.
- 217 82:1585:24.
- 218 82:1:3.
- 219 Vad gäller Jungs glasbruk omnämns ibland två glasljuskronor, som är identifierade som brukets produkter, Andrén 1972: 81; Hermelin & Welander 1986: 98–99, 246–247.
- 220 Veckade flaskor (2:1:3; 3:1:9; 4:1:5; 16:1:20, 18:1:8–9; 28:1:13; 36:1:6; 50:1:3; 71:1:12; 75:1584:2; 80:1646:15; 82:1:9; 82:1585:32–34).
- 221 3:1:9.
- 222 Bottnar (2:1:3; 18:1:8), skuldra (3:1:9).
- 223 Haggrén 2019; Haggrén 2021; Haggrén (manus).
- 224 Henricson 2002, 229–231.
- 225 Henricson 2002: 229–230; Magnusson 1977: 4, 7.
- 226 Jfr Roosma 1966.
- 227 Jfr Haggrén 2016: 32–34.
- 228 Schatullflaskor (2:1:5; 3:1:10; 9:1:9; 16:1:21; 18:1:11; 20:1:9–10; 30:1:5; 31:1:3; 36:1:7–9,11; 37:1:5; 71:1:13; 80:1646:4; 80:1646:17–18; 82:1:10; 82:1585:35–36; 88:1645:1; 103:14:8–9).
- 229 Roosma 1966: 69, fig. 125–126.
- 230 T.ex. 71:1:13.
- 231 2:1:4; 17:1:3.
- 232 Magnusson 1977: 4–5; Roosma 1966: 68–69, fig. 123–124.
- 233 18:1:10; 20:1:8; 71:1:14–15.

- 234 Dumbrell 1983: 44–55.
 235 2:1:6; 16:1:22; 80:1646:16.
 236 16:1:22.
 237 UUB: D1616: GJJ s. 33.1.
 238 9:1:12–13; 36:1:5; 103:14:5.
 239 103:14:15.
 240 36:1:5.
 241 Magnusson 1977: 4–6.
 242 18:1:13; 82:1585:30–31.
 243 Roosma 1966:73, fig. 145.
 244 3:1:8.
 245 103:14:11.
 246 36:1:14.
 247 28:1:18.
 248 Jfr Andrén 1972.
 249 Brunt glas (1:0:1:4; 80:1646:22), färglöst glas med gul ton (28:1:21; 30:1:9; 37:1:12), grönt glas (37:1:11; 103:14:14; 103:14:15), gulaktigt glas (82:1585:42), lackrött glas (3:1:14) och mörkrött glas (Lednings-schakt:1:1).
 250 Andersson 2012: 242–243; Åstrand, Johan 2010: 75.
 251 Färglöst, grönaktigt glas (28:1:20; 30:1:8), färglöst, gulaktigt glas (28:1:19; 37:1:8–9; 82:1:13; 82:1585:39), gulaktigt glas (82:1585:40), ljusgrönt glas (20:1:12; 37:1:10) och grönt glas (103:14:13).
 252 80:1646:20.
 253 Färglöst glas (19:1:4), färglöst, gulaktigt glas (80:1646:6; 30:1:7; 36:1:15).
 254 Gulaktigt glas (37:1:13; 80:1646:21), grönt glas (71:1:17; 82:1585:43), turkost glas (17:1:6).
 255 Nästan svart glas (17:1:5).
 256 1:1:6–7; 9:1:14; 28:1:23–24; 30:1:10; 32:1:7; 37:1:14; 37:1:15; 75:1584:6; 80:1646:7; 80:1646:23; 82:1585:44. Brunt glas (1 st i 75:1584:6). Mörkviolett glas (37:1:15).
 257 T.ex. 28:1:24; 37:1:15; 75:1584:6.
 258 T.ex. 37:1:14–15; 75:1584:6.
 259 Färglöst glas med grön ton (28:1:22), brunt glas (82:1585:41).
 260 103:14:12.
 261 Nystads stadsmuseums samlingar.
 262 Matiskainen et al 1991: 68–69.
 263 103:12:32.
 264 Jfr Andersson 2012, 239–240.
 265 Andersson 2012, 234.
 266 Jfr Haggrén 2015, 326–327.
 267 Andersson 2012: 229–230; Matiskainen et al 1991, 67.
 268 Haggrén 2015: 324.
 269 UUB D1616: GJJ s. 2.1., 81.2.
 270 UUB D1616: GJJ s. 20.1., 29.1.
 271 Cagno et al 2012.
 272 UUB D1616.
 273 Jfr Henderson 2013, 69–75.
 274 Jfr Henderson 2013, 77.
 275 UUB D1616: GJJ s. 5.2, 8.2, 10.1, 11.2, 18.2, 40.2. etc.
 276 UUB D1616: GJJ s. 19.1.
 277 Jfr Henderson 2013, 79–81.
 278 UUB D1616: GJJ s. 5.2, 70.1, 70.1.

REFERENSER

Litteratur

ABRAHAMSSON, ÅKE 2004. Kristinaslussen. I: Sörenson, Ulf (red.) *Slussen vid Söderström*. Samfundet S:t Erik, Stockholm.

ANDERBJÖRK, JAN-ERIK & NISBETH, ÅKE 1968. *Gammalt glas*. ICA-förlaget. Västerås.

ANDERSSON, ARNE 2012. Glasbruksteknologi under förstoringsglaset. *Ettarps glasbruk. Familjen Haberman och dess halländska industriprojekt under 1700-talet*. Utblick Media i Halland AB. Halmstad, s. 228–248.

ANDERSSON, HENRIK O. & FREDRIC BEDOIRE 1988. *Stockholms byggnader. En bok om arkitektur och stadsbild i Stockholm*. Fjärde omarbetade upplagan. Stockholm.

ANDRÉN, ERIK 1972. Melchior Jungs glasbruk i Stockholm 1641–1678. *Sankt Eriks årsbok 1972/73*. Stockholm.

ANNALA, VILHO 1931. Suomen lasiteollisuus vuodesta 1681 nykyaikaan I. Ruotsin vallan aika 1681–1809. Helsinki.

BERG, GÖSTA 1932. Boskapsskötsel i det gamla Stockholm. *Samfundet Sankt Eriks årsbok 1932*. Stockholm.

BERGSTRÖM, PHILIP 2017. *Schaktningsövervakning på Stadsgårdskajen, Slussen, Stockholms stad. Byggnadslämningar från 1700-talskvarteret Tranbodarne*. Slussenprojektet Schaktningsövervakning. PM 18. Arkeologikonsult.

BERTHEAU, MIKAEL & TONEMAR, PHILIP (MANUSKRIFT). *...ena tomt uppå sudra malm belegna vidh Stadz garden. Arkeologisk dokumentation av en hamn- och handelsmiljö samt delar av försvarsverk vid Stadsgården på Södermalm. Lämningar från tidigt 1300-tal fram till 1933*. Rapporter från Arkeologikonsult 2023:3085.

BOLIN, GUNNAR 1934. Glaset förr och nu. Recension i *Rig* 1934, s. 44–47.

BRINGÉUS, NILS-ARVID 1974. *Boupppteckningar som etnologisk källa*. Lund.

BURSTRÖM, MATS 2017. *Barlast. Massor av historia*. Lund.

CAGNO, S, I. 2012. De Raedt, T. Jeffries & K. Janssens: Composition of Façon de Venise glass from early 17th century London in comparison with luxury. *Integrated Approaches to the Study of Historical Glass – IAS 12*.

CARLSSON, MICHEL 2020. *...aldrig har storstadens elände trätt mig mer påtagligt och ohöjt till mötes, än just här. Arkeologi och människor i kvarteret Ormen och Glasbruket större på Södermalm. Lämningar från tidigt 1600-tal till 1910-talet. Stockholm 103: L2015:7789, Stockholms stad och kommun, Stockholms län. Slussenprojektet 2. Rapporter från Arkeologikonsult 2020:3039*.

CARLSSON, MICHEL, LINDBLOM, CECILIA & LÅÅS, JOSEFIN 2021. *...En uttrampad nedkippad sko, min gud, en fruntimmers-sula hon vandrat i gröna gången. Arkeologisk dokumentation av försvarsverk och saluhandel vid Södra Slussplan på Södermalm. Lämningar från mitten av 1500-talet fram till 1935. Stockholm 103:1, L2015:7789, Stockholms stad och kommun, Stockholms län. Slussenprojektet 3. Rapporter från Arkeologikonsult 2021:3068*.

- CARLSSON, MICHEL & SVENSSON, KENNETH 2015. *Livet längs en bakgata i Stockholm 1250–1759. Om utgrävningarna i kvarteret Mercurius. Särskild arkeologisk undersökning, RAÄ 103:1, SR 1192, Kvarteret Mercurius 12, Stockholms stad och kommun, Stockholms län. Rapporter från Arkeologikonsult 2015: 2557. Stockholm.*
- CARLSSON, MICHEL & SVENSSON, KENNETH 2019. *In Fundo Dicto Suthremalm Iam De Nouo Constructum... Arkeologisk dokumentation av bebyggelsen i den nya medeltida stadsdelen på Södermalm. Lämningar från vikingatid till 1600-talets mitt. Stockholm 103: L2015:7789, Stockholms stad och kommun, Stockholms län. Slussenprojektet 1. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:2746. Upplands Väsby.*
- DUMBRELL, ROGER 1983. *Understanding Antique Wine Bottles.* Antique Collectors' Club. Woodbridge.
- EDVINSSON, RODNEY & SÖDERBERG, JOHAN 2011. *A Consumer Price Index for Sweden 1290–2008. Review of Income and Wealth, vol. 57 (2).*
- EVERTSSON, ELIN 2017A. *Schaktningsövervakning på Stadsgården, Slussen, Stockholms stad. Kulturlager och konstruktioner från 1600- och 1700-talet. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 3. Arkeologikonsult.*
- EVERTSSON, ELIN 2017B. *Schaktningsövervakning på Stadsgården, Slussen, Stockholms stad. Kajbeläggning från 1800-talets senare hälft. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 6. Arkeologikonsult.*
- EVERTSSON, ELIN 2017C. *Schaktningsövervakning vid Katarinahissen, Slussen, Stockholms stad. Utfyllnadsmassor från tidigmodern tid. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 9. Arkeologikonsult.*
- EVERTSSON, ELIN 2017D. *Schaktningsövervakning vid Stadsgården, Slussen, Stockholms stad. Brygga från 1300-talet i den medeltida strandlinjen samt grundmur från 1600-talets kvarteret Ormen. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 17. Arkeologikonsult.*
- HAGGRÉN, GEORG 2008. *Gustaf Johan Jung (1645–1695). Biografisk lexikon för Finland 1. SLS 2008, s. 359–361.*
- HAGGRÉN, GEORG 2010. *Bordskultur och glas-handel i renässansens Nordeuropa. Renässanceglas i Norden. HIKUIN 37. Århus 2010. s. 125–142.*
- HAGGRÉN, GEORG 2014. *Glasfynden från kv Gesällen. I: Tagesson, Göran (red.). Kvarteret Gesällen 4 och 25 samt del av Kvarnholmen 2:2. Arkeologisk undersökning. UV Rapport 2014:93. Stockholm, s. 242–266.*
- HAGGRÉN, GEORG 2019. *Glasanalys. I: Carlsson, Michel & Svensson, Kenneth (red.): In Fundo Dicto Suthremalm Iam De Nouo Constructum... Arkeologisk dokumentation av bebyggelsen i den nya medeltida stadsdelen på Södermalm. Lämningar från vikingatid till 1600-talets mitt. Stockholm 103: L2015:7789, Stockholms stad och kommun, Stockholms län. Slussenprojektet 1. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:2746. Upplands Väsby. Bilaga 1.*
- HAGGRÉN, GEORG 2020A. *Glasanalys. I: Carlsson, Michel (red.): ...aldrig har storstadens elände trätt mig mer påtagligt och ohöjlt till mötes, än just här. Arkeologi och människor i kvarteret Ormen och Glasbruket större på Södermalm. Lämningar från tidigt 1600-tal till 1910-talet. Stockholm 103: L2015:7789, Stockholms stad och kommun, Stockholms län. Slussenprojektet 2. Rapporter från Arkeologikonsult 2020: 3039, s. 129–138.*
- HAGGRÉN, GEORG 2020B. *Skärvor från Stockholms södra malm – Glasfynden och den socio-ekonomiska utvecklingen i en medeltida förstad. Svensson, Kenneth (red.): Upptäckten av en medeltida förstad på Södermalm i Stockholm – En rapport från ett vetenskapligt seminarium kring de fynd som gjorts inom Slussenprojektet. Skrifter från Arkeologikonsult nr 7. Upplands Väsby, Arkeologikonsult, s. 63–89.*
- HAGGRÉN, GEORG (MANUSKRIFT). *Glasanalys. Södra Slussplan/Slussen, Stockholm 2017. Arkeologikonsult.*
- HAGGRÉN, GEORG, STUART WHATLEY & HANNA DAHLSTRÖM 2020. *Medieval and Early Modern Utility Glass in Denmark. Journal of Glass Studies 62 (2020). Corning, New York, s. 185–212.*
- HANSSON, MARTIN 2011. *Trestenshult och den tidiga smäländska glashantering. HIKUIN 37. Århus, s. 49–62.*

- HENDERSON, JULIAN 2013. *Ancient Glass. An Interdisciplinary Exploration*. Cambridge University Press. New York.
- HENKES, HAROLD 1994. *Glas zonder glans – Glass without gloss*. Rotterdam.
- HENRICSON, LARS G. 2002. "Drycke glass" i Stockholms jord från 1200-tal till 1900-tal. *Upptaget. Samfundet Sankt Eriks årsbok* 2002. Uppsala, s. 225–236.
- HENRICSON, LARS G. 2003. Passglas i Stockholm. *Fornvännen* 2/2003, s. 107–120.
- HENRICSON, LARS G. 2010. 3 hat kullar füllas soûda. Ur Mäster Gustaf Johan Jungs anteckningsbok i Uppsala universitetsbibliotek – En kort översikt. Renässansceglas i Norden. *HIKUIN* 37. Århus, s. 93–108.
- HENRICSON, LARS G. 2016. Johan III:s glasbruk på Brygggholmen. *Situne Dei* 2016. Sigtuna Museum, Sigtuna. s. 66–79.
- HERMELIN, CARL F. & WELANDER, ELSEBETH 1986. *Glasboken. Historia, Teknik och form*. Askild & Kärnekull. Stockholm.
- KARLENBY, LEIF 2010. Sundby glashytta och Glashytteuddan utanför Örebro. Renässansceglas i Norden. *HIKUIN* 37. Århus, s. 63–68.
- KAUPINEN, EMMY & LUNDSTRÖM, FREDRIK 2015. *Tranbodarne. Stockholms stad, Södermalm. Arkeologisk förundersökning 2015. SR 1196*. Stadsmuseet rapporterar/92. Stockholm.
- KOCKUM, JAN (MANUSKRIFT). Södra garaget.
- LAGERCRANTZ, BO 1972 [1959]. *Gamla tallrikar*. Västerås.
- LAGERSTEDT, ANNA 2019 (RED.). *En stad växer fram – Människor och bebyggelse i kvarteret Fältskären, Enköping 1050–1350. Arkeologisk undersökning, RAÄ 26:1–2, Centrum 22:3–12, Enköpings socken och kommun, Uppsala län*. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:2673.
- LANG, SIGNE 1964. *Södra stadshuset och dess ombyggnad*. Stadskollegiets utlåtanden och memorial. Bihang nr. 43.
- LARSSON, LARS-OLOF 1981. Glasbruket i Halltorps socken. Kalmar län 1981. Kalmar, s. 86–100.
- LINDBERG, MARTA 2017. *Schaktningsövervakning på Katarinavägen, Slussen, Stockholms stad*. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 1. Arkeologikonsult.
- LÅÅS, JOSEFINE 2017A. *Schaktningsövervakning på Katarinavägen, Slussen, Stockholms stad*. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 8. Arkeologikonsult.
- LÅÅS, JOSEFINE 2017B. *Schaktningsövervakning på Stadsgårdskajen, Slussen, Stockholms stad. Kullerstensbeläggningar och kulturlager från 1700- till 1800-talen*. Slussenprojektet. Schaktningsövervakning. PM 14. Arkeologikonsult.
- LÅÅS, JOSEFIN & SILLÉN (MANUSKRIFT). Järngraven.
- MAGNUSSON, GÖSTA 1977. *Taxinge glasbruk. Åbytorp, Taxinge sn, Södermanland. Arkeologisk undersökning 1971*. Rapport. Uppdragsverksamheten 1977:11. Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer.
- MATISKAINEN, HEIKKI, HAGGRÉN, GEORG & VANHALO, SIMO 1991. *The archaeology of the early glass industry in Finland: the glassworks of Ävik in Somero (1748-1833) and Mariedal in Sipoo (1776-1824)*. Riihimäki.
- MATISKAINEN, HEIKKI & HAGGRÉN, GEORG 1996. Finland's Oldest Glass Furnaces. *Annales du 13e congrès de l'Association internationale pour l'Histoire du Verre*. Lochem, s. 447–462.
- MONTÉN, RICCARD 2018. *Vägvisare i 1670-talets Södermalm. Johan Olofsson Holm 1674 & 1679*. Lidingö.
- NILSSON SCHÖNBORG, GÖTE & ROSÉN, CHRISTINA 2003. Om värdet av keramik. Käril i jordfynd och den arkeologiska litteraturen. *Meta* 2003:2. Lund.
- NORDISK FAMILJEBOK. Konversationslexikon och realencyklopedi. 2:a upplagan, Uggelupplagan 1904–1926.
- NORDSTRÖM, OLOF 1986. *Glasbruk och hyttor i Sverige 1555–1985*. Smålands museums skrifter nr 2. Växjö.

OKÄND FÖRFATTARE, 1658. *Een lijten kockebook, hwarvthinnan beskrijfwes, huruledes man allahanda spijs wäl koka och tilrätta kan: nyttigh för them som gärna hafwa en godh bisken, och intet wilia see på hwad som ther til hörer, såsom ock icke spara omaket ther til: nu nyligen förfärdigat, och aff trycket vthgången.* Tryckt av Ignatius Meurer, Stockholm.

RAMSTRÖM, ANNICA 2010. Glasblåsarna på Melchior Jungs glasbruk i Stockholm. Renässanseglass i Norden. *HIKUIN* 37. Århus, s. 83–92.

ROOSMA, MAKS 1966. *Hüti klaasikoda Hiiumaal.* Kunst. Tallinn.

ROSÉN, CHRISTINA 2001. Arkeologi i arkiven: bouppteckningar och jordfynd från en halländsk by ca 1750–1850. I: Andrén, Anders; Ersgård, Lars & Wienberg, Jes (red) *Från stad till land: en medeltids- arkeologisk resa tillägnad Hans Andersson.* Stockholm.

SEITZ, HERIBERT 1933. *Glaset förr och nu.* Albert Bonniers förlag. Stockholm.

SEITZ, HERIBERT 1936. *Äldre svenskt glas med grave- rad dekor.* Stockholm.

SPAR[R]MAN, ANDREAS 1642. *Sundhetzens speghel, vthi hwilken man beskodhar sundhetzens natur, för- nämste orsakerne til alla siukdomar, som sundheten för- störa pläggha, såsom ock the medels rätta bruk, hwarige- nom hon för them befrijat, til thet bestämda målet kan underhållen warda, på vårt tungomål stält och i liuset gifwin.* Tryckt hos Ignatius Meurer, Stockholm.

SÖDERLUND, KERSTIN & HJULHAMMAR MARCUS 2007. *Slussen. Arkeologisk utredning.* Stockholms stadsmuseum. Rapport 2007:3. Stockholm.

VOGEL, KURT 1933. Ämnet glas och glastillverkning. I: Seitz, Heribert. *Glaset förr och nu.* Albert Bonniers förlag. Stockholm.

WIKSTRÖM, LARS 1975. *Kungsholmen intill 1700- talets början.* Monografier utgivna av Stockholm kommunförvaltning 36. Stockholm.

WIKSTRÖM, KERSTI 2002. *Det dukade bordet.* Nord- iskamuseet. Stockholm.

ÅSTRAND, JOHAN 2010. ”... since 1742” – en glas- arkeologisk undersökning i Kosta. Renässanseglass i Norden. *HIKUIN* 37. Århus, s. 69–82.

Digitala källor

BIOGRAFISKT LEXIKON FÖR FINLAND (BLF)

Sökord: Jung, Gustaf Johan

Sökdatum: 2023-04-19

<https://www.blf.fi/artikel.php?ref=sok&id=5520>

BRK, BRANDKONTORETS ARKIV

<https://arkivet.brandkontoret.se>

DIGITALA STADSMUSEET, STOCKHOLMS STAD

Sökord: Stora Glasbruksgatan österut från Peder Myndes backe

Unikt dokument ID: SSMC001268

Sökdatum: 2023-03-16

<https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotoweb/archives/5021-Historiska-fotografier/Skiss/SSM-C001268S.jpg.info>

Sökord: Slussområdet under ombyggnaden:

Tunnelbanestationen vid Slussen

Unikt dokument ID: SSMF006642

Sökdatum: 2023-03-16

<https://digitalastadsmuseet.stockholm.se/fotoweb/archives/5021-Historiska-fotografier/Skiss/SSMF006642S.JPG.info>

Sökord: Vädersolstavlan

Konstnär: Jacob Elbfas

Fotograf: Göran Fredriksson

Sökdatum: 2023-03-03

KULTURMILJÖREGISTRET (KMR)

Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige

<https://app.raa.se/open/fornsok/>

KUNGLIGA BIBLIOTEKET, SUECIA

Suecia antiqua et hodierna, Stockholm från öster Swidde, Willem/Dahlbergh, Erik

Sökdatum: 2023-04-19

<https://suecia.kb.se/suecial/pdf/49/18035749.pdf>

RIJKSMUSEUM, AMSTERDAM

Sökord: Still Life with Fruit, Oysters, and a Porcelain Bowl

Konstnär: Abraham Mignon

Object number: SK-A-2329

Sökdatum: 2023-04-20

<https://www.rijksmuseum.nl/en/my/collections/3848249--emilstill-lifelobjecten#/SK-A-2329,21>

RIKSARKIVET (SDHK)

De svenska medeltidsbrev. Svenskt Diplomatariums huvudkartotek över medeltidsbrev

<https://sok.riksarkivet.se/>

SVENSKA AKADEMIENS ORDBOK (SAOB)

<https://www.saob.se/>

THE CORNING MUSEUM OF GLASS, COURTESY OF THE RAKOW RESEARCH LIBRARY

Sökord: Glass furnace, with workers

De re metallica av Georg Agricola

CMGL: 66820

Sökdatum: 2023-04-19

<https://renvenetian.cmog.org/chapter/look-inside-renaissance-venetian-glasshouse>

WIKIMEDIA COMMONS

Sökord: Katarinahissen 1933

Källa: Stockholms stadsmuseum

Datum: cirka 1934–35, sökdatum: 2023-04-20

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Katarinahissen_1933.jpg

Sökord: Girl Eating Oysters, Jan Steen

Källa: Konstmuseet Mauritshuis

Datum: 1658, sökdatum: 2023-05-23

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jan_Steen_-_Girl_Eating_Oysters_-_818_-_Mauritshuis.jpg

Jan Steen - Girl Eating Oysters - 818 - Mauritshuis.jpg

Arkiv

FINLANDS GLASMUSEUMS ARKIV, RIIHIMÄKI

Claës Norstedts arkiv

RIKSARKIVET (RA), STOCKHOLM

Ämnessamlingar: Industri: Glastillverkning

Överståthållarämbetet för uppborärenden

År 1676, SE/SSA/0031/06/G 1 BA/G 1 BA:5/1 (1676), bildid: A0057005_00265

STADSARKEOLOGISKT REGISTER FÖR STOCKHOLM (SR)

<https://stadmuseet.stockholm.se/utforska/arkeologi-och-fornlamningar/stadsarkeologiskt-register-for-stockholm/>

STOCKHOLMS STADSARKIV, STOCKHOLM

Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning

Bouppteckningar F1A:27 (1679), A:32 (1682),

A:54 (1697)

Stockholms stadsarkivs kartsamling

NS 442, SE/SSA/0234/J 1:22

Handritade kartor

HK 68:1, 1625 års karta

UPPSALA UNIVERSITETSBIBLIOTEK (UUB)

D1616 Gustaf Johan Jungs annotationsbok (GJJ)

(kopia: http://www.enecopiaslaktforskare.se/?page_id=184)

Personliga meddelanden

CARINA ÖRNEKLINT BERG

Handläggare hos Länsstyrelsen i Stockholms län

Ls dnr 431-55539-2019

Ämne (1): Angående pågående schaktningsövervakning Tranbodarne 11

Kontakt via e-post 2021-04-21

Ämne (2): Tranbodarne 11 (431-55539-2019)

Kontakt via e-post 2021-07-05

2021-07-07, 2021-07-08

Kartor

HOLMS TOMTBOK, SÖDRA FÖRSTADEN ÖSTRA 1674

Kvarteret Stadsgården

Stockholms stadsarkiv (SSA)

<https://sok.stadsarkivet.stockholm.se/bildarkiv/Egenproducerat/atlas/holm/Holms-tombok-1674public.pdf>

STOCKHOLMS STAD, STADSINGENJÖRSKONTORETS

FÖRSAMLINGSKARTOR, 1716

Församlingsritningar/KAT 37–38

Församlingsritningar/KAT 152–153

STOCKHOLMS STADSARKIVS KARTSAMLING

Lundgren 1885. J4 A:12 Atlas öfver Stockholm,

A.R. Lundgren 1885, kartblad 5

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Arkeologikonsults projektnummer:	3336
Beslutande myndighet:	Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-55539-2019
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2020-02-03
Uppdragsnummer i KMR:	202000107
Företagare:	Tranbodarne 11 KB c/o Atrium Ljungberg AB
Län:	Stockholm
Landskap:	Uppland
Kommun:	Stockholm
Socken:	Stockholms stad
Fastighetsbeteckning:	Tranbodarne 11
Berörd lämning, KMR:	L2015:7789
Typ av undersökning:	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Undersökningstid, fältarbete:	2 september 2020 – 22 juni 2021
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdsystem:	RH2000
Projektledare:	Sverker Holmqvist, Jan Kockum, Peter Sillén
Rapportansvarig:	Jan Kockum
Fältpersonal:	Dennis Bernhus, Michel Carlsson, Elin Evertsson, Stefan Gustafsson, Sverker Holmqvist, Johan Karlsson, Jan Kockum, Peter Sillén, Philip Tonemar
Planer och layout:	Ida Söderström
Fyndfotografering:	Stefan Gustafsson
Kvalitetssäkring:	Michel Carlsson

Osteologisk analys:	Agneta Flood, Arkeologikonsult
Arkeobotanisk analys:	Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult
Transkribering av bouppteckning m.m.:	Georg Haggrén, Åbo universitet
Keramikanalys:	Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser
Micro XRF:	Gry Hoffman Barfod, Århus universitetet
Glasanalys:	Georg Haggrén, Åbo universitet
ICP-analys av deglar:	Torbjörn Brorsson, KKS Kontoret för Keramiska Studier
Dendrokronologisk- och vedartsanalys:	Hans Linderson, Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Geologiska institutionen, Lunds universitet
Fynd:	Förvaras hos Arkeologikonsult i väntan på fyndfördelning

BILAGOR

BILAGOR

Bilaga 1	Kontexter	93
Bilaga 2	Fynd	99
Bilaga 3	Osteologi – Agneta Flood, Arkeologikonsult	125
Bilaga 4	Arkeobotanisk analys – Stefan Gustafsson, Arkeologikonsult	141
Bilaga 5	Utdrag ur Stockholms rådhusrätt – Georg Haggrén, Åbo universitet	145
Bilaga 6	Keramik – Mikael Johansson, ARKEO keramikanalyser	181
Bilaga 7	Micro-XRF glas – Gry Hoffman Barfod, Århus universitet.....	201
Bilaga 8	Glasanalys – Georg Haggrén, Åbo universitet	215
Bilaga 9	ICP-analys av deglar – Torbjörn Brorsson, KKS Kontoret för Keramiska Studier ..	239
Bilaga 10	Dendrokronologisk analys – Hans Linderson, Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Lunds universitet.....	247

BILAGA 1

KONTEXTER

Kontexter

Kontext	Grupp	Objekt	Diameter (m)	Höjd/djup/ tjocklek (m)	Beskrivning
1	-	Destruktionslager	-	0,05	Svartbrunt humöst lager.
2	-	Kalk från kalkupplag	-	0,1–0,2	Vitt kalklager. Kompakt. Omrört vid destruktion.
3	12	Humöst lager	-	0,05–0,1	Svart, koligt och humöst lager.
4	-	Tunt humöst lager	-	0,02–0,3	Tunt, brunt, humöst lager. Under lager 1 och 2.
5	12	Träränna	-	-	Ränna med kraftigt förmultnade brädor liggande i Ö–V:lig riktning. Under lager 3.
6	10	Kalk, kalkupplag	-	-	Beige kalkbruk genom lager 4 och träränna 5 och trägolvet 7.
7	12	Trägolvet	-	-	Förmultnade plankor i både Ö–V:lig riktning och N–S:lig riktning. Delvis har plankorna legat omlott. Under lager 4.
8	12	Träsyll	-	-	Träsyll med nästan helt förmultnade stockar/plankor. Cirka 0,15–0,20 m breda, parallellt i N–S:lig riktning. Under trägolvet 7.
9	12	Brandlager/flislager	-	0,02–0,13	Koligt lager. Under 5, 6, 7 och 10. Inslag av obränt trä, förkolnade kvistar, flis och lite kvartsit. Mer av obränt/mindre bränt flis mot botten. Bör ha brunnit på plats, då förkolningsgraden minskar mot botten av lagret.
10	12	Bärlager	-	0,05–0,3	Ren, fin sand. Under 7 och 8 samt över 9 och 11.
11	12	Träsyll	0,30	-	Syllstock i Ö–V:lig riktning. Under lager 10, över lager 9.
12	3	Del av krubbvärk	0,10	-	Träpåle.
13	3	Del av krubbvärk	0,10	-	Träpåle.
14	3	Del av krubbvärk	0,15	-	Träpåle.
15	3	Del av krubbvärk	0,15	-	Träpåle.
16	11	Raseringslager	-	-	Lager med mycket tegelkross och enstaka hela tegelstenar. Kvartsit i stora mängder, stora och små bitar. Grusigt och lerigt lager med enstaka träfragment och mycket träkol.
17	11	Utjämningslager	-	0,01–0,15	Ljus fin sand, under lager 9. Innehöll små fragment av kvarts.
18	11	Utfyllnadslager	-	-	Lager med stora mängder tegelkross och kvartsit. Sandigt, grusigt med inslag av lera. Under lager 9 och 16.
19	9	Utfyllnad	-	-	Ljus fin sand under lager 9 i södra delen. Möjligen från sandupplag.
20	8	Kvarts, kvartsupplag	-	0,05–0,30	Lager med krossad kvarts. Under lager 16 och även under lager 18 i NV. Förekomst av blålera, främst mot botten.
21	3	Del av krubbvärk	-	-	Träpåle.
22	3	Del av krubbvärk	-	-	Syllstock i Ö–V:lig riktning. Ansluter till syllstock 23 i väster.
23	3	Del av krubbvärk	-	-	Syllstock i N–S riktning. Ansluter till syllstock 22 i norr.
24	3	Del av krubbvärk	-	0,05–0,10	Sandigt, koligt lager med tegelkross.
25	3	Del av krubbvärk	0,15	-	Träpåle.
26	3	Del av krubbvärk	0,20	-	Träpåle.
27	3	Del av krubbvärk	-	-	Syllstock
28	9	Utfyllnad	-	0,01–0,02	Koligt sandigt lager med med inslag av kol. Samma som lager 19. Möjligen från sandupplag.
29	11	Utjämningslager	-	-	Tunt flislager. Förekomst av näver.
30	11	Utjämningslager	-	-	Rödaktigt sand.
31	5	Påfört lager, strandsand	-	-	Sand med stort inslag av krossade snäckskal. Under lager 19 i söder och under 30 i norr.
32	11	Utfyllnad	-	-	Organiskt lager med stort inslag av trä.
33	3	Träsyll	-	-	-
34	4	Utfyllnad	-	-	Sandigt tegelkrosslager.

Kontexter, forts.

Kontext	Grupp	Objekt	Diameter (m)	Höjd/djup/tjocklek (m)	Beskrivning
35	11	Sand	-	-	-
36	5	Markhorisont	-	-	Mörkbrun humös silt, inslag av gödsel. Förekomst av djurben (nöt och svin), trä.
37	7	Fyllningslager	-	0,3–0,4	Redeponerat ifyllnadslager av gråaktig lera med inslag av knytnävsstora stenar.
38	11	Utfyllnad	-	0,05	Träflis och kvistar.
39	6	Fundament till träbroläggning	-	-	Stenkistliknande fundament, sannolikt till träbrolagd gränd. Daterad till V 1636/37.
40	4	Utfyllnad	-	-	Flis och kvistar, bärlager/rustbädd.
41	4	Utfyllnad	-	-	Siltig humös sand. Inslag av gödsel.
42	3	Del av krubbvärk	-	-	Träpålar, grundläggningspålar.
43	12	Utjämningslager	-	0,30	Sandigt, humöst lager med stort inslag av röda och gula tegelbitar. Linser av grå sand. En och annan stor sten. Kritpipor, glas, yngre rödgods, kvarts. Omrört.
44	12	Golvrester	-	-	Mörkbrunt organiskt lager, sannolikt förmultnat trä. Fynd av kritpipor.
45		Kalk från kalkupplag	-	-	Kalkpulver.
46	12	Möjligen rester av trägolv	-	0,05	Förmultnat trä. Ovan lager 47.
47	12	Utjämning	-	0,20	Ljusgrå sand. Möjligen utjämningsand för trägolv 46.
48	12	Utjämning	-	-	Brungrå sand med inslag av sten. Möjligen utjämningsand för trägolv 46. Under lager 47.
49	4	Utfyllnad	-	-	Lera med organiskt inslag. Över ytan. Inslag av stenblock och stenar.
50	11	Utjämningslager	-	-	Lerinblandad sand. Innehöll stora fragment av tegel.
51	3	Del av krubbvärk	-	-	Träsyll.
52	3	Del av krubbvärk	-	-	Vertikalt ställda plankor.
53	11	Utfyllnad	-	-	Tjockt organiskt träflislager.
54	3	Del av krubbvärk	-	-	Träplanka eller regel längst norrut.
55	4	Utfyllnad, sten	-	-	Rad med tre stenar, under lager 32.
56	4	Utfyllnad	-	-	Tegelsten under träsyll 33.
57	4	Utfyllnad	-	-	Mörkbrun, grov, humös sand. Inslag av träkol.
58	4	Utfyllnad	-	-	Grov gråbrun sand. Inslag av kol och snäckskal. Tolkas som utfyllnad, möjligen tramphorisont.
59	1	Sjösand	-	-	Strandsand.
60	4	Utfyllnad	-	-	Mörkbrun fet lerig sand. Inslag av trä och timmer.
61	3	Del av krubbvärk	-	-	Liggande trä.
62	11	Utfyllnad	-	-	Raseringslager med tegelkross, stenar.
63	11	Utfyllnad	-	-	Fet, mörk, smetig och lerig silt. Organiskt.
64	4	Utfyllnad, sten	-	-	Utfyllnad av stenar.
65	4	Utfyllnad, sten	-	-	Utfyllnad av stenar.
67	2 (3)	Del av krubbvärk	-	-	Liggande timmer med bark kvar. Även en spetsad påle, cirka 1,30 m lång. Återanvänt timmer från tranbod. Datering V 1560/61 och E 1508.
68	4	Utfyllnad	-	-	Sotigt lager med inslag av träkol.
69	4	Utfyllnad	-	-	Utfyllnadslager, landvinning av träflis, latrin/gödsel.
70	8	Kvarts, kvartsupplag	-	-	Kvartslager. Fynd av kritpipa. Samma som lager 20.
71	8	Utfyllnadslager	-	0,20	Mörkbrun humös lerig sand, inslag av kvarts.

Kontexter, forts.

Kontext	Grupp	Objekt	Diameter (m)	Höjd/djup/ tjocklek (m)	Beskrivning
72	4	Utfyllnad	-	-	Utfyllnadslager, landvinning av latrin/gödsel, flis och huggspån.
73	13	Rester av trägol	-	-	Ruttna plankor, ca 0,22 cm breda. Ligger på lager 74.
74	13	Utjämningslager	-	0,08	Sandlager under trägol 73.
75	11	Utfyllnadslager	-	0,05	Mörkbrun humös silt, rester av trä. Inslag av byggsten (75:2) och kvarts (75:3). Ligger direkt på sjösand, lager 76, mot berggrund. Kommer direkt under pålagda moderna massor. Utfyllnadslager, möjligen utkastlager.
76	1	Sjösand	-	-	Grov ljusgul till vit sand. Under lager 88, över berggrund 77.
77	-	Berggrund	-	-	Naturlig berggrund.
78	11	Rivningslager, utjämningslager	-	-	Rivningslager, utjämningslager med tegelkross.
79	-	Ledningsschakt	-	-	Rörschakt. Modernt.
80	11	Utfyllnad	-	-	Latrin/gödsel, över berggrund.
81	4	Utfyllnad, sten	-	0,30	Rad med sten.
82	11	Avsatt lager	-	-	Grusig sand. Under lager 70 samt över lager 75.
83	1	Sjösand	-	-	Vattenavsatt sand med inslag av krossade snäckskal, svallat material.
84	-	Betongkonstruktion	-	-	Betongklack.
85	-	Betongkonstruktion	-	-	Betongmur.
86	-	Betongkonstruktion	-	-	Betongplint.
87	3	Del av krubbvärk	-	-	Timmer.
88	4	Utfyllnad	-	-	Mörkbrunt organiskt sluttande lager. Stort inslag av trärester.
89	11	Utfyllnadslager	-	-	Mörkbrun humös silt. Sannolikt samma som lager 75.
90	3	Del av krubbvärk	-	-	Stående pålar, ingår i samma stockkrans som timmer 67.
101	-	Utfyllnadslager med sprängsten	-	1,00	Utfyllnadslager, 1930-tal, med sprängsten i storlek 0,1–0,2 m.
102	-	Rivningsmassor	-	0,50	Lager, lerig utfyllnad med mycket småsten och kalkbruk och både gult och rött tegel. Rivningsmassor från byggnationen av KF-huset.
103	11	Utfyllnadslager	-	-	Utfyllnad för krubbvärk och kalk. Redeponerat. Lager av latrin/gödsel, flis och huggspån, inslag av kalkbruk.
104	4	Utfyllnad	-	-	Delar av krubbvärk. Lager 103 med timmerkonstruktion och stenblock.

BILAGA 2

FYND

**Arkeologikonsults fyndnummer består vanligtvis av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid digital inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer. I vissa fall gör omständigheter i fält att inmätning av fynd istället har gjorts manuellt. I dessa fall saknas det andra numret i nummerserien. Varje fynd som fyndfördelas till Stockholms stadsmuseum får dessutom ett unikt löpnummer, se nedan.*

***Stadsmuseet har en löpande nummerserie som tilldelas fynden vid registreringen och är den numrering som sedan är sökbar i Stadsmuseets magasin. Om ett fynd gallras bort tilldelas det inget löpnummer.*

Fynd

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
1:1:1	333	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	1	1,3	Cylindrisk form.	
1:1:2	334	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	0,9	Mörk, nästan ogenomsynlig massa. En ringlad tråd kring folkanten.	
1:1:3	335	Flaska	Glas	Flaska	1600–1725	1	3,9	-	
1:1:4	336	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1600–1700	1	1,2	-	
1:1:5	337	Planglas	Glas	Fönsterglas	1600–1700	1	6,5	-	
1:1:6	338	Produktionsavfall	Glas	Klump	1600–1700	1	8,9	11 mm tjock klump med en plan och flera flisade ytor. Lite kvarts in i massan. Från spegelframställning?	
1:1:7	339	Produktionsavfall	Glas	Klump	1600–1700	1	9,6	Långsmalt fragment av nedåt runnet glas.	
1:1:8	-	Järn	Järn	-	-	1	13	Tidigare F.:1:1:2	X
3:1:1	340	Bägare	Glas	Renmare	1650–1725	1	6,5	Noppen 25x20x6 mm.	
3:1:2	341	Bägare	Glas	Bägare	1600–1750	1	1,7	-	
3:1:3	342	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	0,7	-	
3:1:4	343	Vinglas	Glas	Vinglas	1600–1725	1	1,6	-	
3:1:5	344	Bägare	Glas	Bägare FDV	1600–1725	1	1	-	
3:1:6	345	Vinglas	Glas	Vinglas	1600–1725	1	0,4	-	
3:1:7	346	Bägare	Glas	Bägare FDV	1600–1725	1	8	-	
3:1:8	347	Burk	Glas	Burk FDV	1600–1725	2	4,2	Uttåt böjd mynningskant.	
3:1:9	348	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625–1700	3	30,2	Uttåt böjd mynningskant på en kort (ca 5 mm hög) hals. Breda skuldror.	
3:1:10	349	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1700	3	6	-	
3:1:11	350	Flaska	Glas	Flaska	1600–1700	1	0,2	-	
3:1:12	351	Bägare	Glas	Renmare FDV?	1625–1725	1	1,5	Ett ovanligt stort kärl.	
3:1:13	352	Planglas	Glas	Fönsterglas	1650–1800	2	4,2	-	
3:1:14	353	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1650–1680	1	3,8	På insidan svarta spår orsakade av glaspipan. Pipans diameter varit 20 mm.	
3:1:15	-	Spik	Järn	-	-	5	121	-	X
3:10:1	262	Kritpipa	Kritpipa	-	1700-talets mitt	1	11	Förmodligen ej färdig pipa då sömmar från gjutformen ej skurits bort.	
3:10:2	263	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	5	Skaft utan dekor.	
3:10:3	264	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	7	Skaft utan dekor.	
3:10:4	265	Kritpipa	Kritpipa	-	1695–1895	1	3	-	
3:10:5	266	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	1	Fragment av huvud.	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
3:20-1	653	Mynt	Cu-leg	-	16(X)7	1	6,8	Karl XI 1/6 öre.	
3:20-2	655	Mynt	Cu-leg	-	1666	1	5,8	Karl XI 1/2 öre SM.	
3:1	1	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1675-1750	6	146	Kärl ID 3. Passning F:3:1; F:9:7.	
3:2	2	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1675-1800	12	350	-	
3:3	3	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1700	6	27	-	
3:4	4	Fat, skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	3	68	-	
3:5	5	Trebensgryta?	Keramik	Yngre rödgods	ca 1650-1750	1	27	-	
3:6	6	Mineralvattenflaska	Keramik	Stengods	ca 1680-1750	1	6	-	
3:7	7	Fat	Keramik	Fajans	ca 1650-1725	2	24	-	
3:8	8	Tallrik	Keramik	Fajans	ca 1680-1700	4	42	Kärl ID 1. Passning F:3:8; F:38:2.	
4:1:1	354	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	1	1,5	-	
4:1:2	355	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	1	0,2	-	
4:1:3	356	Vinglas	Glas	Renmare FDV?	1625-1750	1	0,8	-	
4:1:4	357	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	4	0,8	Små fragment från olika kärl.	
4:1:5	358	Veckad flaska	Glas	-	1625-1700	1	52,1	-	
4:5:1	267	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	4	Skaft utan dekor	
4:5:2	268	Kritpipa	Kritpipa	-	1695-1895	1	3	-	
4:5:3	269	Kritpipa	Kritpipa	-	1695-1895	1	2	-	
4:5:4	270	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	1	Skaft utan dekor	
4:5:5	271	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	5	Skaft utan dekor	
4:1	9	Trebensgryta mm	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	5	28	-	
4:2	10	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	3	72	-	
4:3	11	Tallrik/fat	Keramik	Fajans	ca 1650-1750	1	17	-	
4:4	12	Tallrik	Keramik	Fajans	ca 1650-1750	1	3	-	
4:5	13	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1600-1675	1	21	Repstavsornerad portik.	
7:1:1	-	Jäm	Jäm	-	-	6	265	-	X
9:1:1	359	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1700	1	8,1	Ett ihåligt ben i uppochvänd balusterform. Benet minst 35 mm hög.	
9:1:2	360	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1700	3	4	Optiskt blåsta vertikala räfflor.	
9:1:3	361	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	2	3,1	-	
9:1:4	362	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	1	1	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
9:1:5	363	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1800	1	1,5	-	
9:1:6	364	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1800	2	0,7	Små fragment från olika kärl.	
9:1:7	365	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1800	1	1,8	-	
9:1:8	366	Bägare	Glas	Remmare?	1625–1725	1	2,3	-	
9:1:9	367	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	2	20,6	Fyrkantig form. Från olika flaskor.	
9:1:10	368	Flaska	Glas	Flaska	1600–1750	2	4,7	-	
9:1:11	369	Flaska	Glas	Flaska	1600–1800	1	10	Cylindrisk form. Hals?	
9:1:12	370	Flaska	Glas	Medicinflaska	1600–1800	1	1,8	-	
9:1:13	371	Flaska	Glas	Medicinflaska	1600–1850	1	0,9	-	
9:1:14	372	Produktionsavfall	Glas	Klump	1650–1680	1	0,7	En ursprunglig yta, fisor brutits från resten.	
9:1	14	Trebensgryta/ trebenspanna	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	8	-	
9:2	15	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	59	-	
9:3	16	Stekpanna/ trebenspanna	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	32	-	
9:4	17	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1650	3	36	Möjligt att skåvorna i F:9:4 och F:17:5 kommer från samma skål.	
9:5	18	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	33	-	
9:6	19	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	2	21	Sannolikt från samma skål som F:3:3.	
9:7	1	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1675–1750	1	7	Kärl ID 3. Passning F:3:1; F:9:7.	
9:8	20	Fat/skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	3	31	-	
9:9	21	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	11	73	-	
9:10	22	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1575–1700	7	151	-	
9:11	23	Förningskruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	4	99	Kärl ID 2. Passning F:9:11; F:16:9; F:18:1.	
9:12	24	Fat/skål	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1700	1	7	-	
9:13	25	Krus	Keramik	Stengods	ca 1600–1700	1	2	-	
9:14	26	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1650–1750	1	6	-	
9:15	27	Krus?	Keramik	Fajans	ca 1625–1725	2	2	-	
9:16	28	Pötte	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	3	65	Kärl ID 4. Passning F:9:16; F:16:11; F:18:9.	
9:17	29	Apotekskrus	Keramik	Stengods	ca 1650–1750	1	137	Kärl ID 6. Passning F:9:17; F:16:10.	

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
9:18	30	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1600–1700	1	5	Tidigare F:9:1.	
10:1	31	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	58	-	
16:1:1	373	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1700	1	8,5	Övre delen av ett ihåligt cigarrformigt ben men en knapp överst på benet.	
16:1:2	374	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1700	1	13,5	Foten med raka fotkanter. Fragment av ett ihåligt ben.	
16:1:3	375	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1700	1	1,7	Smal cylindrisk buk.	
16:1:4	376	Dricksglas	Glas	Dricksglas FDV	1625–1700	1	2,6	-	
16:1:5	377	Dricksglas	Glas	Dricksglas FDV	1625–1700	1	1,4	-	
16:1:6	378	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1725	1	1,1	Kupig buk.	
16:1:7	379	Bägare	Glas	Bägare FDV	1625–1725	1	2,5	-	
16:1:8	380	Vinglas	Glas	Vinglas FDV?	1625–1725	5	9,4	Kupiga buk.	
16:1:9	381	Bägare	Glas	Bägare	1600–1700	1	5,8	En pålagd vågig fotkant.	
16:1:10	382	Bägare	Glas	Humpen	1650–1750	1	10,9	Två-stegs bägare.	
16:1:11	383	Vinglas	Glas	Vinglas FDV?	1625–1750	1	0,4	Optiskt blåsta vertikala räfflor.	
16:1:12	384	Vinglas	Glas	Vinglas FDV?	1625–1750	3	1,9	Kupisk form.	
16:1:13	385	Bägare	Glas	Bägare	1625–1750	2	1,9	-	
16:1:14	386	Bägare	Glas	Bägare FDV	1600–1700	1	2,4	Tjocka (diam 3 mm) pålagda ribbor på färglös buk av cylindrisk form.	
16:1:15	387	Bägare	Glas	Bägare?	1600–1800	1	1,5	-	
16:1:16	388	Bägare	Glas	Bägare?	1600–1700	1	1	-	
16:1:17	389	Skål	Glas	Skål?	1625–1700	1	4,2	Enkel massiv hänkel.	
16:1:18	390	Karaff	Glas	Kurbiskaraff	1625–1800	3	0,9	Vertikala optiskt blåsta ribbor i ett av fragmenten. Tidigare F:16:1:18a (till XRF); F:16:1:18b.	
16:1:19	391	Flaska	Glas	Flaska?	1625–1800	1	25,8	Låg kinnekulle.	
16:1:20	392	Flaska	Glas	Veckad flaska	1600–1700	1	6,9	-	
16:1:21	393	Flaska	Glas	Schatulflaska	1600–1750	4	24,7	-	
16:1:22	394	Flaska	Glas	Shaft and globe – butelj	1650–1725	1	48,3	Kupig form. Mycket luftbubblor i massan.	
16:1:23	395	Flaska	Glas	Flaska	1650–1800	3	10,5	-	
16:1:24	396	Skål	Glas	Skål?	1650–1900	2	11,2	-	
16:1:25	397	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1600–1700	2	2,9	-	
16:1:26	398	Produktionsavfall	Glas	Fragment	1600–1800	1	5,9	Eventuell felbläst fragment.	
16:1:28	-	Spik	Jäm	-	-	6	76	-	X

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
16:20:1	656	Mynt	Cu-leg	-	1666	1	5,9	Karl XI 1/6 öre.	
16:27:1	272	Kritpipa	Kritpipa	-	1695-1895	1	4	-	
16:27:2	273	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	5	Skaft utan dekor.	
16:27:3	274	Kritpipa	Kritpipa	-	-	2	4	Skaft utan dekor.	
16:27:4	275	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1660-1800	1	0,3	Fragment av huvud med sporre.	
16:1	32	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	151	-	
16:2	33	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	5	38	-	
16:3	34	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	26	-	
16:4	35	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	40	Kärl ID 5. Passning F:16.4; F:20.2.	
16:5	36	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	2	100	Två olika fat	
16:6	37	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	35	-	
16:7	38	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575-1725	1	4	-	
16:8	39	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575-1675	1	3	Kan vara från samma kärl som F:63:1.	
16:9	23	Förningskruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1700	5	117	Kärl ID 2. Passning F:9:11; F:16:9; F:18:1.	
16:10	29	Apotekskrus	Keramik	Stengods	ca 1650-1750	4	59	Kärl ID 6. Passning F:9:17; F:16:10.	
16:11	28	Potta	Keramik	Fajans	ca 1650-1725	1	1	Kärl ID 4. Passning F:9:16; F:16:11; F:18:9.	
16:12	40	Krus	Keramik	Fajans	ca 1650-1750	3	32	Kärl ID 7. Passning F:16:12; F:18:10.	
16:13	41	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1550-1675	1	37	-	
17:1:1	399	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600-1800	1	1,3	Från olika kärl	
17:1:2	400	Vinglas	Glas	Vinglas FDV?	1625-1700	1	0,6	Vertikala räfflor.	
17:1:3	401	Flaska	Glas	Fyrkantig flaska	1600-1775	4	73,1	-	
17:1:4	402	Planglas	Glas	Fönsterglas	1650-1800	3	10,8	-	
17:1:5	403	Produktionsavfall	Glas	Droppe	1640-1680	3	7,6	Långsmal, ihålig droppe. Hålets diam 1-3 mm. 7 5 mm lång. bryfytur på båda ändarna.	
17:1:6	404	Produktionsavfall	Glas	Smälta	1640-1680	1	12,8	Smälta som har runnit på någon ojämn yta.	
17:1:1	276	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	2	Skaft utan dekor.	
17:20:1	-	Mynt?	Cu-leg	-	-	1	8,3	Kraftigt korroderat	X
17:1	42	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	7	50	-	
17:2	43	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1625-1750	2	45	-	
17:3	44	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1725	2	10	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
17:4	45	Trebensgryta mm	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	5	95	-	
17:5	46	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1650	1	20	Skårvorna i F:9:4 och F:17:5 kan komma från samma skål.	
17:6	47	Kärl	Keramik	Oglaserat rött lergods	ca 1600–1700	1	7	-	
17:7	48	Silkkärl	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	7	-	
17:8	49	Fat	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	5	-	
17:9	50	Krus	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	3	10	-	
17:10	51	Degel	Keramik	Oglaserat lergods	1652–1678	3	1118	-	
18:1:1	405	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1750	2	1,8	Vertikala optiska räfflor.	
18:1:2	406	Bägare	Glas	Bägare FDV	1625–1750	1	1	Optiskt blåst romb-mönster.	
18:1:3	407	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1750	1	1,2	-	
18:1:4	408	Bägare	Glas	Renmare?	1625–1725	2	4,6	-	
18:1:5	409	Kärl	Glas	Kärl	1600–1800	1	0,3	-	
18:1:6	410	Karaff	Glas	Karaff?	1625–1700	1	2,9	Kraftiga vertikala ribbor.	
18:1:7	411	Skål	Glas	Skål	1625–1700	1	5,5	En smal massiv hänkel (45 mm hög).	
18:1:8	412	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625–1700	3	121	-	
18:1:9	413	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625–1700	2	3,2	-	
18:1:10	414	Flaska	Glas	Flaska	1625–1700	1	29,2	Enkel mynning med lite förtjockat mynningskant. 20 mm hög hals.	
18:1:11	415	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1800	6	38,8	-	
18:1:12	416	Flaska	Glas	Flaska	1600–1800	2	1,8	-	
18:1:13	417	Flaska	Glas	Burk	1650–1800	1	4,7	Utåt böjd mynningskant.	
18:1:14	418	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1650–1800	1	4,7	-	
18:1:15	-	Spik	Järn	-	-	7	70	-	X
18:1	23	Förmingskruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	14	261	Kärl ID 2. Passning F:9:11; F:16:9; F:18:1.	
18:2	52	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	41	-	
18:3	53	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	9	-	
18:4	54	Silkkärl	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	4	-	
18:5	55	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1625–1725	1	1	-	
18:6	56	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1725	2	9	-	
18:7	57	Kanna?	Keramik	Yngre svartgods	ca 1400–1600	1	37	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
18:8	58	Fat?	Keramik	Fajans	ca 1625–1725	1	4	-	
18:9	28	Potta	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	2	14	Kärl ID 4. Passning F:9:16; F:16:11; F:18:9.	
18:10	40	Krus	Keramik	Fajans	ca 1650–1750	3	33	Kärl ID 7. Passning F:16:12; F:18:10.	
18:11	59	Apotekskrus	Keramik	Stengods	ca 1600–1750	1	11	-	
18:12	60	Sparbössa?	Keramik	Ogaserat rött lergods	ca 1600–1750	1	10	-	
18:13	61	Degel	Keramik	Ogaserat lergods	1652–1678	1	215	-	
19:1:1	419	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1750	1	4,5	-	
19:1:2	420	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1750	1	0,2	-	
19:1:3	421	Bägare	Glas	Renmare?	1625–1750	1	0,8	-	
19:1:4	422	Produktionsavfall	Glas	Rör	1640–1680	1	0,4	-	
19:1:5	-	Järn	Järn	-	-	1	7	-	X
19:1	62	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	31	-	
19:2	63	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1700	1	4	-	
20:1:1	423	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1700	3	4,1	Vertikala räfflor.	
20:1:2	424	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1800	1	0,6	-	
20:1:3	425	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1800	1	2,4	-	
20:1:4	426	Dricksglas	Glas	Dricksglas FDV	1625–1700	2	1,5	-	
20:1:5	427	Dricksglas	Glas	Dricksglas FDV	1625–1700	1	8,3	Vertikala räfflor.	
20:1:6	428	Dricksglas	Glas	Dricksglas FDV	1625–1700	1	2,6	-	
20:1:7	429	Bägare	Glas	Bägare?	1600–1850	1	0,7	Möjligen från en flaska.	
20:1:8	430	Flaska	Glas	Flaska	1600–1750	1	13,3	Enkel mynning med en 20 mm hög hals.	
20:1:9	431	Flaska	Glas	Schatulflaska	1600–1700	4	74	Från olika flaskor.	
20:1:10	432	Flaska	Glas	Schatulflaska?	1600–1800	5	6,1	Nästan rund bricka som är tjockast i mitten. Från en schatulflaska?	
20:1:11	433	Plinglas	Glas	Fönsterglas	1600–1800	1	12,7	-	
20:1:12	434	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	0,6	-	
20:1	64	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	17	475	-	
20:2	35	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	3	310	Kärl ID 5. Passning F:16:4; F:20:2.	
20:3	65	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	142	-	
20:4	66	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	4	114	Delar från tre stycken grytor.	
20:5	67	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	30	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
20:6	68	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	35	-	
20:7	69	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	23	-	
20:8	70	Trebensgryta/ trebenspanna	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	10	-	
20:9	71	Fat, skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	5	114	-	
20:10	72	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	9	-	
20:11	73	Kärl	Keramik	Ogleraserat rött lergods	ca 1600–1800	1	7	-	
20:12	74	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1725	1	2	-	
20:13	75	Silkärl	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	5	-	
20:14	76	Fat	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	8	-	
20:15	77	Fat	Keramik	Majolika	ca 1630–1660	2	34	-	
20:16	78	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1650–1725	4	12	-	
20:17	79	Kruka	Keramik	Stengods	ca 1650–1750	1	26	-	
20:18	80	Kruka "Olive Jar"	Keramik	Ogleraserat lergods	ca 1575–1700	2	144	Kärl ID 8. Passning F:20:18; F:30:5.	
20:19	81	Degel	Keramik	Ogleraserat lergods	1652–1678	2	-	-	
20:20	82	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1625–1675	3	104	Växter, djur – Lejon? Häst? Tidigare F:20:1.	
20:21	277	Kritpipa	Kritpipa	-	-	2	7	Skaft utan dekor. Tidigare F:20:1:20.	
28:1:1	435	Bägare	Glas	Humpen	1600–1700	2	11,7	Nedåt vikt ihålig fotkant.	
28:1:2	436	Dricksglas	Glas	Dricksglas	1600–1700	1	8,6	-	
28:1:3	437	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	2	1,9	-	
28:1:4	438	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	1	0,5	-	
28:1:5	439	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	1	0,2	-	
28:1:6	440	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	1	0,2	-	
28:1:7	441	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	1	1,8	Rak fotkant.	
28:1:8	442	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	0,6	-	
28:1:9	443	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	0,9	-	
28:1:10	444	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	0,4	-	
28:1:11	445	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	2	2,5	-	
28:1:12	446	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	5	1	Små fragment från olika kärl.	
28:1:13	447	Flaska	Glas	Veckad flaska	1600–1700	1	5,7	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
28:1:14	448	Flaska	Glas	Flaska	1600–1700	1	1,6	-	
28:1:15	449	Flaska	Glas	Flaska	1600–1850	1	0,6	-	
28:1:16	450	Flaska	Glas	Flaska	1600–1850	1	3,3	-	
28:1:17	451	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1600–1700	9	5,9	-	
28:1:18	452	Föremål	Glas	Dekorelement?	1640–1680	2	1,2	Formblåsta räfflor. Fragment från ett litet ihåligt föremål med kupig form.	
28:1:19	453	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	2	1,4	Klippt rund kant.	
28:1:20	454	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	0,4	Klippt rund kant.	
28:1:21	455	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	2	2,8	Tidigare F:28:1:21a, F:28:1:21b.	
28:1:22	456	Produktionsavfall	Glas	Glasflisa	1640–1680	1	0,5	-	
28:1:23	457	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	1	1,1	Ett litet fragment av glassmått.	
28:1:24	458	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	1	58,6	En glassklump med bl.a. stora kom av kvarts samt roststål järn.	
28:20:1	654	Mynt	Cu-leg	-	1658	1	8,2	Karl 10 1/4 öre.	
28:25:1	278	Kritpipa	Kritpipa	-	1635–1660	1	5	Skuret hål på skaftets ovansida, sekundärt använd som vissepipa?	
28:1	83	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	21	353	-	
28:2	84	Fat, skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	3	25	-	
28:3	85	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	1	3	-	
28:4	86	Trebensgryta?	Keramik	Yngre vitgods	ca 1550–1675	1	2	-	
30:1:1	459	Bägare	Glas	Bägare FDV	1600–1725	1	0,7	-	
30:1:2	460	Bägare	Glas	Remmare	1625–1725	1	3,5	En hallonoppa kvar (19x16x5 mm). Foten gjort av en ringlad tråd.	
30:1:3	461	Karaff/remmare	Glas	Karaff?	1650–1725	1	0,4	Kupig form.	
30:1:4	462	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1725	3	0,8	Från olika kärl.	
30:1:5	463	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	1	7,7	-	
30:1:6	464	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1600–1800	5	8	-	
30:1:7	465	Produktionsavfall	Glas	Rör	1640–1680	1	2,7	Ett böjt rör.	
30:1:8	466	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	0,4	Klippt rund kant.	
30:1:9	467	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	2	1,2	-	
30:1:10	468	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	3	21,8	Från flat klump med nästan porösa ytor. Örenheter i glassmassan.	
30:11:1	279	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	5	Skaft utan dekor.	
30:11:2	280	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	3	Skaft utan dekor.	
30:1	87	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	3	31	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
30:2	88	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	4	F:3:3 och F:30:2 kan vara från samma skål.	
30:3	89	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1625–1675	2	9	-	
30:4	90	Skål	Keramik	Fajans	ca 1625–1725	1	4	-	
30:5	80	Kruka "Olive Jar"	Keramik	Ogaserat lergods	ca 1575–1700	1	56	Kärl ID 8. Passning F:20:18; F:30:5.	
31:1:1	469	Bägare	Glas	Humpen	1600–1700	1	24,7	Discpartiet mellan buken och foten.	
31:1:2	470	Bägare	Glas	Humpen	1600–1700	1	3,6	Nedåt vikt ihålig fotkant.	
31:1:3	471	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	1	0,8	-	
31:1:4	472	Flaska	Glas	Flaska	1600–1850	2	2,7	-	
31:1	91	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1800	1	8	-	
31:2	92	Fat/skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	6	-	
31:3	93	Fat	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	5	-	
32:1:1	473	Bägare	Glas	Remmare	1600–1700	1	0,9	Foten gjort av en ringlad tråd.	
32:1:2	474	Karaff	Glas	Karaff	1600–1750	1	8,1	Kupig form. Nederst på bottenkanten en enkel ringlad tråd med rund genomskärning.	
32:1:3	475	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1640–1680	1	3,1	Nedåt vikt ihålig fotkant. Sekundärböj i heitan.	
32:1:4	476	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	0,5	Från olika kärl.	
32:1:5	477	Bägare	Glas	Remmare	1600–1725	4	1	-	
32:1:6	478	Planglas	Glas	Fönsterglas	1600–1800	7	12,1	-	
32:1:7	479	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	1	0,9	Kvartskom i massan.	
32:1:8	480	Flaska	Glas	Cylindrisk flaska	1875–1975	2	3,2	-	
32:1	94	Fat, skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	3	104	-	
32:2	95	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1725	1	14	-	
32:3	96	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	6	110	-	
32:4	97	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	192	-	
32:5	98	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	36	-	
32:6	99	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1625–1750	1	27	-	
32:7	100	Föningkruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1550–1700	1	55	-	
32:8	101	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1700	2	20	-	
32:9	102	Kruka "Olive Jar"	Keramik	Ogaserat lergods	ca 1575–1700	1	58	-	
32:10	103	Degel	Keramik	Ogaserat lergods	1652–1678	1	746	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
36:1:1	481	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1650–1725	1	0,6	Buken haft konisk form med vid mynning. Mynningskanten sekundärt påverkat av hettan.	
36:1:2	482	Bägare	Glas	Remmare	1600–1725	1	0,5	-	
36:1:3	483	Bägare	Glas	Remmare	1600–1725	1	2,3	Bukig form.	
36:1:4	484	Karaff	Glas	Karaff	1600–1725	3	5,8	Krafftiga vertikala ribbor. Kan vara från olika kärl. Tidigare F:36:1:4a;b.	
36:1:5	485	Flaska	Glas	Medicinflaska	1600–1725	2	15,8	Fyrkantig form. Enkel mynning utan någon regalin. 8 mm hög hals.	
36:1:6	486	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625–1700	1	7,2	-	
36:1:7	487	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	1	23	-	
36:1:8	488	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1700	3	6	-	
36:1:9	489	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	1	4,2	-	
36:1:10	490	Flaska	Glas	Flaska	1600–1850	1	1,6	-	
36:1:11	491	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1700	1	3,6	Enkel formbläst ås på ytan.	
36:1:12	492	Flaska	Glas	Flaska	1650–1850	1	15,1	-	
36:1:13	493	Flaska	Glas	Flaska	1700–1900	2	6	Från olika kärl.	
36:1:14	494	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1650–1850	4	13,5	-	
36:1:15	495	Produktionsavfall	Glas	Rör	1640–1680	1	0,8	Diametern blir mindre mot ena ändan.	
36:28:1	281	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1690–1720	1	11	Klackstämpel: Krönt HP. Troilig tillverkare Harmen Pieterz. Boot (1684–1697) eller Hendrik Sharp (1697–1730).	
36:28:2	282	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	4	Fragment av huvud.	
36:28:3	283	Kritpipa	Kritpipa	-	-	2	2	Skaft utan dekor.	
36:28:4	284	Kritpipa	Kritpipa	-	1695–1895	3	18	-	
36:28:5	285	Kritpipa	Kritpipa	-	1695–1895	1	4	-	
36:28:6	286	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	7	Skaft utan dekor.	
36:28:7	287	Kritpipa	Kritpipa	-	-	2	12	Skaft utan dekor.	
36:28:8	288	Kritpipa	Kritpipa	-	-	3	11	Skaft utan dekor.	
36:28:9	289	Kritpipa	Kritpipa	-	-	4	7	Skaft utan dekor.	
36:28:10	290	Kritpipa	Kritpipa	-	-	2	6	Skaft utan dekor.	
36:28:11	291	Kritpipa	Kritpipa	-	-	3	9	Skaft utan dekor.	
36:29:1	-	Järn	Järn	-	-	3	65	-	X
36:30:1	332	Pryl	Ben	-	-	1	9	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
36:1	104	Trebensgryta, kruka mm	Keramik	Yngre rödgods	ca 1540–1750	29	580	-	
36:2	105	Kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1650–1800	2	130	-	
36:3	106	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1650–1800	1	70	-	
36:4	107	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	55	-	
36:5	108	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1640–1750	1	44	-	
36:6	109	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1640–1750	1	54	-	
36:7	110	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1640–1750	1	21	-	
36:8	111	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1640–1750	1	15	-	
36:9	112	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	29	-	
36:10	113	Stekpanna/ trebenspanna	Keramik	Yngre rödgods	ca 1540–1700	1	23	-	
36:11	114	Krus	Keramik	Yngre rödgods	ca 1650–1700	1	15	Ovanlig.	
36:12	115	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	162	-	
36:13	116	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	14	373	-	
36:14	117	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	18	382	-	
36:15	118	Kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1675–1775	2	58	-	
36:16	119	Trebensgryta?	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	3	-	
36:17	120	Kruka	Keramik	Yngre vitgods	ca 1650–1750	1	6	-	
36:18	121	Skål	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	2	Spjälkad skärva, insidan saknas.	
36:19	122	Flaska	Keramik	Ogaserat rött lergods – Merida typ	ca 1550–1675	2	14	-	
36:20	123	Krus	Keramik	Stengods	ca 1600–1750	2	17	-	
36:21	124	Apotekskrus	Keramik	Stengods	ca 1600–1750	1	4	-	
36:22	125	Krus	Keramik	Stengods	ca 1600–1750	1	6	-	
36:23	126	Kanna	Keramik	Stengods	ca 1650–1700	1	23	-	
36:24	127	Krus	Keramik	Stengods	ca 1675–1725	1	19	-	
36:25	128	Fat/skål	Keramik	Mejlika	ca 1650–1725	3	34	-	
36:26	129	Krus	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	22	-	
36:27	130	Fat/skål	Keramik	Fajans	ca 1625–1725	8	47	-	
36:28	131	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1700–1800	1	32	Tidigare F:36:1.	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
36:29	132	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1550–1700	2	21	Vitlirengobe. Tidigare F:36:2.	
36:30	133	Kakel	Keramik	Kakel odef.	ca 1450–1650	1	9	Tidigare F:36:3.	
36:31	134	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1625–1675	2	80	Geometrisk. Tidigare F:36:6.	
37:1:1	496	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1750	1	1	Rund buk.	
37:1:2	497	Bägare	Glas	Remmare	1625–1725	1	1,2	Foten gjort av en ringlad tråd.	
37:1:3	498	Bägare	Glas	Passglas	1600–1675	1	1,4	Fragment av den ihåliga fotkanten kvar.	
37:1:4	499	Kärl	Glas	Kärl	1625–1850	1	1,5	Veckad form.	
37:1:5	500	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	2	13,2	-	
37:1:6	501	Flaska	Glas	Flaska	1600–1850	5	11,6	Från olika flaskor.	
37:1:7	502	Planglas	Glas	Fönsterglas	1640–1680	2	4,5	Tidigare F:37:1:7a,b.	
37:1:8	503	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	1	Klippt rund kant.	
37:1:9	504	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	4,1	Klippt rund kant.	
37:1:10	505	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	2	5,1	Klippt rund kant.	
37:1:11	506	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	1	7,1	Spår av pipan syns.	
37:1:12	507	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	1	2,2	Spår av pipan syns.	
37:1:13	508	Produktionsavfall	Glas	Droppe	1640–1680	2	6,1	En rund och en långsmal droppe.	
37:1:14	509	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	5	29,3	Klumpar med örenheter.	
37:1:15	510	Produktionsavfall	Glas	Klump	-	1	36	-	
37:16:1	145	Degel	Keramik	Oglaserat lergods	1652–1678	3	251	Passform.	
37:16:2	146	Degel	Keramik	Oglaserat lergods	1652–1678	1	142	-	
37:17:1	292	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1690–1720	1	12	-	
37:17:2	293	Kritpipa	Kritpipa	-	-	5	10	Skaft utan dekor.	
37:1	135	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	14	133	-	
37:2	136	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	17	-	
37:3	137	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	23	-	
37:4	138	Fat/skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	19	-	
37:5	139	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1700	2	10	-	
37:6	140	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1640–1700	3	90	-	
37:7	141	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1625–1700	3	15	-	
37:8	142	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1600–1650	2	9	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
37:9	143	Krus	Keramik	Stengods	ca 1600–1700	1	19	-	
37:10	144	Käkel	Keramik	Rumpkakek	ca 1625–1675	4	134	Växter. Tidigare F:37:1.	
38:1	147	Fat	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	9	-	
38:2	8	Tallrik	Keramik	Fajans	ca 1680–1700	4	121	Kärl ID 1. Passning F:3:8; F:38:2.	
43:1:1	294	Kritpipa	Kritpipa	-	-	3	6	Skaft utan dekor.	
43:1:2	295	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	5	Skaft utan dekor.	
43:1:3	-	Krampa	Järn	-	-	1	65	-	X
43:3:1	148	Fat	Keramik	Yngre rödgods	-	1	6	-	
43:3:2	149	Fat	Keramik	Fajans	-	1	2	Växter.	
43:3:3	150	Mineralvattenflaska	Keramik	Stengods	-	1	6	-	
43:3:4	151	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	-	1	8	-	
43:3:5	152	Burk/kruka	Keramik	Yngre rödgods	-	2	124	-	
44:1:1	511	Vinglas	Glas	Vinglas	1600–1725	1	0,4	Något kupig buk.	
44:1:2	512	Bägare	Glas	Bägare	1650–1725	1	7,5	Vertikala räfflor (ursprungligen ca 16 st). Fragment av en pålagd tråd kring bottenkanten. Tidigare F:2:1:2.	
44:1:3	513	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625–1700	1	133	På botten syns ett par åsar (spår från formen). Tidigare F:2:1:3.	
44:1:4	514	Flaska	Glas	Fyrkantig flaska	1650–1750	1	50,1	-	
44:1:5	515	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	1	18	-	
44:1:6	516	Flaska	Glas	Butej	1650–1800	1	17,7	Shaft and globe-butej?	
44:1:7	517	Flaska	Glas	Flaska	1650–1800	1	2	-	
44:1:8	518	Fönsterglas	Glas	Fönsterglas	1650–1800	3	4,9	-	
44:10:1	296	Kritpipa	Kritpipa	-	-	3	4	Skaft utan dekor.	
44:10:2	297	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	7	Skaft utan dekor.	
47:1:1	-	Oidentifierat	Oidentifierat	-	-	10	63	-	X
47:2:2	153	Krus	Keramik	Stengods	-	1	16	-	
50:1:1	519	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1750	1	0,3	-	
50:1:2	520	Bägare	Glas	Bägare	1600–1725	1	1,2	En horisontal räfflad tråd. Buken har haft konkav profil.	
50:1:3	521	Flaska	Glas	Veckad flaska	1600–1700	1	6,7	-	
50:1:4	522	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1650–1850	1	4,7	-	
50:1	154	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	1	16	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
50:2	155	Degel	Keramik	Oglaserat lergods	1652-1678	3	397	-	
53:6:1	298	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1630-1660	1	4	-	
53:6:2	299	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	3	Skaft utan dekor.	
53:6:3	300	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	6	Skaft utan dekor.	
53:7:1	326	Block	Trä	-	-	1	46	105x60x20 mm.	
53:7:2	-	Spill	Trä	-	-	1	12	-	
53:7:3	327	Triplugg	Trä	-	-	1	9	-	
53:7:4	328	Tunna	Trä	-	-	1	120	-	
53:20:1	-	Mynt	Cu-leg	-	1638-1644	1	41	Kristina 1 öre. Kraftigt korroderat.	X
53:1	156	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	41	-	
53:2	157	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1700	1	41	-	
53:3	158	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1700	4	27	-	
53:4	159	Buckelfat - Ploischotel	Keramik	Fajans	ca 1625-1700	1	3	-	
53:5	160	Krus - Kugelbauchkrug	Keramik	Stengods	ca 1650-1700	1	13	-	
59:1	161	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1540-1625	6	121	-	
62:1:5	-	Järn	Järn	-	-	1	4000	Krok.	X
62:1	162	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1550-1750	11	805	-	
62:2	163	Trebenspanna	Keramik	Yngre rödgods	ca 1550-1700	1	26	-	
62:3	164	Krus?	Keramik	Fajans	ca 1625-1725	1	4	-	
62:4	165	Krus	Keramik	Stengods	ca 1500-1700	1	40	-	
63:1:1	523	Dricksglas	Glas	Dricksglas	1650-1750	1	12,2	Enkel form, rätt hög kinneskulle.	
63:4:1	301	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	3	Skaft utan dekor.	
63:1	166	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575-1675	1	7	Kan vara från samma kärl som F:16:8.	
63:2	167	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1550-1700	1	48	-	
63:3	168	Apotekskrus	Keramik	Majolika	ca 1550-1625	1	9	-	
66:1:1	524	Bägare	Glas	Humpen	1600-1700	1	12,4	Cylindrisk form.	
69:1	169	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1540-1600	3	120	-	
69:2	170	Trebenspanna	Keramik	Yngre rödgods	ca 1540-1650	1	14	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
71:1:1	525	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1725	1	1,9	Buken haft vid och låg form. Skål på fot?	
71:1:2	526	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	1	1,6	-	
71:1:3	527	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1750	1	0,8	-	
71:1:4	528	Vinglas	Glas	Vinglas	1625-1700	3	5,9	Enkla raka foikanter.	
71:1:5	529	Bägare	Glas	Humpen?	1600-1700	1	0,9	-	
71:1:6	530	Bägare	Glas	Humpen?	1600-1700	1	1,2	-	
71:1:7	531	Bägare	Glas	Renmare	1625-1725	1	4,1	Hallonoppa (17x15x7 mm).	
71:1:8	532	Bägare	Glas	Bägare	1625-1725	1	3,4	Optiskt blåsta vertikala räfflor.	
71:1:9	533	Bägare	Glas	Bägare	1600-1850	1	0,4	-	
71:1:10	534	Bägare	Glas	Bägare	1600-1850	1	1,8	-	
71:1:11	535	Bägare	Glas	Bägare?	1600-1750	1	2,5	Bukig form.	
71:1:12	536	Flaska	Glas	Veckad flaska	1600-1700	6	25	Årminstone delvis från olika flaskor.	
71:1:13	537	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600-1800	4	15,5	Från olika flaskor.	
71:1:14	538	Flaska	Glas	Flaska	1600-1750	1	6,1	Enkel mymning utan regalin.	
71:1:15	539	Flaska	Glas	Flaska	1600-1750	1	1,2	Enkel mymning utan regalin.	
71:1:16	540	Planglas	Glas	Fönsterglas	1600-1800	1	1,1	-	
71:1:17	541	Produktionsavfall	Glas	Droppe	1640-1680	1	0,8	-	
71:15:1	302	Skaft	Kritpipa	-	-	3	8	Skaft utan dekor.	
71:15:2	303	Skaft	Kritpipa	-	-	1	6	Skaft utan dekor.	
71:15:3	304	Skaft	Kritpipa	-	-	1	1	Skaft utan dekor.	
71:15:4	305	Kritpipa	Kritpipa	-	-	1	1	Fragment av huvud.	
71:1	171	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	13	406	-	
71:2	172	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1625-1750	1	135	-	
71:3	173	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1625-1750	1	14	-	
71:4	174	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	32	-	
71:5	175	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	1	30	-	
71:6	176	Trebensgryta mm	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	5	66	-	
71:7	177	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600-1750	3	83	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr* Stads-museet	Löp-nr** Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
71:8	718 Fat, skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	6	155	-	
71:9	719 Silkkärl	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	5	-	
71:10	71:10 Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1650–1750	2	13	Det är troligt att skåvorna i F:71:10 och F:80:1506:11 kommer från samma fat/skål.	
71:11	71:11 Kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	144	Krukans har ett hål i nedre delen av sidan, gjort vid tillverkningen inte borrar i efterhand.	
71:12	71:12 Lock	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	23	-	
71:13	71:13 Krus - Kugelbauchkrug	Keramik	Stengods	ca 1650–1700	2	127	-	
71:14	71:14 Krus	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	53	-	
71:15	71:15 Krus?	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	3	15	-	
71:16	71:16 Kåkel	Keramik	Rumpkåkel	ca 1600–1700	1	7	Tidigare F:71:1.	
75:1460:1	- Sexkantigt rör	Jårn	-	-	1	279	-	X
75:1460:2	306 Kåripipa	Kåripipa	-	-	1	2	Skaft utan dekor.	
75:1460:3	307 Kåripipa	Kåripipa	-	-	1	2	-	
75:1460:4	308 Kåripipa	Kåripipa	-	ca 1660–1890	3	6	Skaft utan dekor.	
75:1460:5	309 Kåripipa	Kåripipa	-	ca 1700–1721	1	6	Ståmplad oval med texten ROBERT.CO/JING. Tillverkare Robert Colling.	
75:1460:6	310 Kåripipa	Kåripipa	-	-	1	1	Skaft utan dekor.	
75:1583:1	187 Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	33	-	
75:1583:2	188 Trebensgnyta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	3	136	-	
75:1583:3	189 Fat/skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	10	-	
75:1583:4	190 Tallrik/fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1650–1750	3	151	-	
75:1583:5	191 Fat	Keramik	Fajans	ca 1635–1660	1	9	-	
75:1583:6	192 Kåkel	Keramik	Rumpkåkel	ca 1600–1700	1	37	Tidigare F:75:1464:1.	
75:1583:7	193 Kåkel	Keramik	Rumpkåkel	ca 1600–1700	1	11	Tidigare F:75:1583:1.	
75:1584:1	542 Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1725	1	0,3	Optiskt blåsta vertikala ränder.	
75:1584:2	543 Flaska	Glas	Veckad flaska	1625–1700	1	1,9	-	
75:1584:3	544 Plinglas	Glas	Fönsterglas	1650–1850	5	8,9	-	
75:1584:4	545 Bågare	Glas	Bågare	1625–1750	1	1,2	Tidigare F:75:1590:1.	
75:1584:5	546 Plinglas	Glas	Fönsterglas	1625–1800	5	7,7	Tidigare F:75:1590:2.	
75:1584:6	547 Produktionsavfall	Glas	-	-	3	273	Tidigare F:75:1590:1:3.	

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
79:1462:1	319	Byggnadsdetalj	Sten	Sandsten	-	1	9000	Gotlands sandsten.	
80:1506:1	194	Kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1700	2	185	-	
80:1506:2	195	Fat/skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1725	1	74	-	
80:1506:3	196	Trebensgryta, silkärt	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	4	77	-	
80:1506:4	197	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	4	60	-	
80:1506:5	198	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1640–1750	2	34	-	
80:1506:6	199	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	65	-	
80:1506:7	200	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	40	-	
80:1506:8	201	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	10	-	
80:1506:9	202	Trebensgryta/skål	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1725	2	6	-	
80:1506:10	203	Silkärt	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	3	17	-	
80:1506:11	204	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1650–1750	1	12	-	
80:1506:12	205	Buckelfat - Ploischotel	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	13	-	
80:1506:13	206	Skål mm	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	3	31	-	
80:1506:14	207	Skål	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	2	115	-	
80:1506:15	208	Krus	Keramik	Äldre vitgods	ca 1250–1450	1	1	-	
80:1646:1	548	Bägare	Glas	Bägare	1625–1700	1	2,5	Diagonala räfflor.	
80:1646:2	549	Bägare	Glas	Bägare	1625–1700	1	2,7	Diagonala räfflor.	
80:1646:3	550	Bägare	Glas	Bägare	1600–1850	1	0,6	-	
80:1646:4	551	Flaska	Glas	Schatulfflaska	1600–1750	1	12,6	-	
80:1646:5	552	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1650–1800	2	3,2	-	
80:1646:6	553	Produktionsavfall	Glas	Rör	1640–1680	1	1,3	-	
80:1646:7	554	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	2	6,1	-	
80:1646:8	555	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1725	1	3,6	Tidigare F:80:1506:1.	
80:1646:9	556	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625–1725	1	2,1	Tidigare F:80:1506:2.	
80:1646:10	557	Bägare	Glas	Humpen	1600–1725	1	47,2	Tidigare F:80:1506:3.	
80:1646:11	558	Bägare	Glas	Bägare	1625–1750	1	8,5	Tidigare F:80:1506:4.	
80:1646:12	559	Bägare	Glas	Bägare	1625–1750	1	3,1	Tidigare F:80:1506:5.	
80:1646:13	560	Bägare	Glas	Remmare	1625–1725	1	1,2	Tidigare F:80:1506:6.	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
80:1646:14	561	Bägare	Glas	Remmare?	1625-1725	1	2,3	Tidigare F:80:1506:7.	
80:1646:15	562	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625-1700	1	3,6	Tidigare F:80:1506:8.	
80:1646:16	563	Flaska	Glas	Butelj	1650-1750	1	13,2	Tidigare F:80:1506:9.	
80:1646:17	564	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600-1800	1	4	Tidigare F:80:1506:10.	
80:1646:18	566	Flaska	Glas	Schatullflaska	1650-1850	1	2,5	Tidigare F:80:1506:11.	
80:1646:19	567	Planglas	Glas	Fönsterglas	1650-1850	7	17	Tidigare F:80:1506:12.	
80:1646:20	568	Produktionsavfall	Glas	Halvfärdig form	1640-1680	1	2,7	Tidigare F:80:1506:13.	
80:1646:21	569	Produktionsavfall	Glas	Droppe	1640-1680	1	7,5	Tidigare F:80:1506:14.	
80:1646:22	570	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640-1680	2	14,1	Tidigare F:80:1506:15.	
80:1646:23	571	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640-1680	1	7,9	Tidigare F:80:1506:16.	
82:1:1	572	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600-1725	1	0,5	-	
82:1:2	573	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600-1725	1	0,3	-	
82:1:3	574	Skål	Glas	Skål?	1600-1725	1	1,8	Enkel mörkblå hånkel vars ävre ända är fäst på mynningskanten av ett leckrott skål.	
82:1:4	575	Bägare	Glas	Remmare	1600-1725	1	1	Smala (diam. 0,7 mm) trådar ringlad kring en blåst fot.	
82:1:5	576	Bägare	Glas	Remmare?	1600-1725	2	2,2	Från olika kärl.	
82:1:6	577	Bägare	Glas	Bägare	1600-1725	1	0,6	Optiskt blåsta vertikala räfflor.	
82:1:7	578	Bägare	Glas	Bägare	1600-1725	1	0,1	Optiskt blåsta vertikala räfflor.	
82:1:8	579	Kärl	Glas	Kärl FDV	1600-1725	4	1,5	Rätt flata fragment från olika kärl.	
82:1:9	580	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625-1700	1	4,4	-	
82:1:10	581	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600-1750	2	12,6	-	
82:1:11	582	Planglas	Glas	Fönsterglas	1600-1750	4	0,7	-	
82:1:12	583	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600-1750	1	0,4	Ytterst tunt glas.	
82:1:13	584	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640-1680	1	0,3	Två runda kanter.	
82:1585:1	585	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1725	1	1,9	Raka enkla fotkanter.	
82:1585:2	586	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1725	1	0,3	Raka enkla fotkanter.	
82:1585:3	587	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1725	1	1,8	Konisk form.	
82:1585:4	588	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1725	1	1	-	
82:1585:5	589	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1800	1	0,7	-	
82:1585:6	590	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1725	3	1,3	Mycket tunt glas. Från olika kärl.	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
82:1585:7	591	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1800	7	3,6	Från olika kärl.	
82:1585:8	592	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1625-1800	1	1,1	-	
82:1585:9	593	Bägare	Glas	Bägare FDV	1600-1700	1	0,9	En ljusblå tråd pålagd på mynningskanten. Optiskt blåsta diagonala räfflor. Cylindrisk form.	
82:1585:10	594	Bägare	Glas	Bägare FDV	1600-1700	1	0,7	Från buakens nedre del. Spår av en pålagd tråd kring folkanten kvar.	
82:1585:11	595	Bägare	Glas	Bägare	1600-1700	1	1,9	Optiskt blåsta vertikala ränder.	
82:1585:12	596	Bägare	Glas	Bägare	1600-1700	1	0,6	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Buken har konvex profil.	
82:1585:13	597	Bägare	Glas	Bägare	1600-1700	1	0,6	En horisontal räfflad tråd.	
82:1585:14	598	Bägare	Glas	Bägare	1600-1700	1	3,1	Spår av någon pålagd dekor (tråd?) på mitten eller övre delen av buken.	
82:1585:15	599	Bägare	Glas	Renmare	1625-1725	1	6,5	En spiral av tunna trådar (diam. 0,5 mm) pålagd på en 25 mm hög fotplatta.	
82:1585:16	600	Bägare	Glas	Renmare	1625-1725	1	5,4	En spiral av tunna trådar (diam. 0,5-1 mm) pålagd på en hög fotplatta.	
82:1585:17	601	Bägare	Glas	Renmare	1625-1725	1	1,4	Kupan har kupig form.	
82:1585:18	602	Bägare	Glas	Renmare	1625-1725	4	9,3	Stor format. Från olika kärl.	
82:1585:19	603	Bägare	Glas	Humpen	1600-1700	2	17	En nedåt vikt inålig folkant.	
82:1585:20	604	Bägare	Glas	Humpen	1600-1700	1	8	Helt cylindrisk form.	
82:1585:21	605	Bägare	Glas	Bägare	1600-1700	1	3,5	En ihopprässad inålig folkant.	
82:1585:22	606	Bägare	Glas	Bägare	1600-1800	9	6,8	Från olika kärl.	
82:1585:23	607	Bägare	Glas	Bägare?	1600-1700	2	0,8	-	
82:1585:24	608	Karaff	Glas	Karaff?	1600-1700	1	0,7	-	
82:1585:25	609	Karaff	Glas	Karaff?	1600-1700	1	9,9	Hög kinnekulle.	
82:1585:26	610	Karaff	Glas	Karaff?	1600-1700	1	2,8	Hög kinnekulle.	
82:1585:27	611	Karaff	Glas	Karaff?	1600-1700	1	2,4	Hög kinnekulle.	
82:1585:28	612	Karaff	Glas	Karaff?	1600-1700	1	1,2	Hög kinnekulle.	
82:1585:29	613	Karaff	Glas	Karaff?	1600-1750	1	3	-	
82:1585:30	614	Flaska	Glas	Burk	1650-1850	1	3,8	Enkel utåt böjt mynningskant.	
82:1585:31	615	Flaska	Glas	Burk	1650-1850	1	2,3	Enkel utåt böjt mynningskant.	
82:1585:32	616	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625-1700	1	1,4	-	
82:1585:33	617	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625-1700	1	2,8	-	
82:1585:34	618	Flaska	Glas	Veckad flaska	1625-1700	1	4,1	-	
82:1585:35	619	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600-1750	17	64	Från olika flaskor.	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
82:1585:36	620	Flaska	Glas	Schatullifaska	1600–1750	1	0,6	-	
82:1585:37	621	Pianglas	Glas	Fönsterglas	1600–1750	3	1,5	-	
82:1585:38	622	Fragment	Glas	Fragment	1600–1750	1	0,3	Möjligen från något kärl med en veckad buk - eller produktionsavfall.	
82:1585:39	623	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	2,1	Med två klippta kanter.	
82:1585:40	624	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	2,7	Med två klippta kanter.	
82:1585:41	625	Produktionsavfall?	Glas	Flisa?	1650–1850	1	0,6	Antingen från en droppe eller från flaskbotten.	
82:1585:42	626	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	1	1,6	-	
82:1585:43	627	Produktionsavfall	Glas	Droppe	1640–1680	1	0,8	Droppeformig.	
82:1585:44	628	Produktionsavfall	Glas	Klump	1640–1680	1	10,9	På ytan någon mineralliknande massa.	
82:1586:1	209	Trebensgryta, kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	17	239	-	
82:1586:2	210	Fat, skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	52	-	
82:1586:3	211	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	36	-	
82:1586:4	212	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1625–1750	1	37	-	
82:1586:5	213	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	53	-	
82:1586:6	214	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	3	59	-	
82:1586:7	215	Kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1800	1	61	-	
82:1586:8	216	Kärl	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1725	1	7	-	
82:1586:9	217	Buckelfat - Ploischofel	Keramik	Fajans	ca 1650–1700	2	22	-	
82:1586:10	218	Krus	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	4	-	
82:1586:11	219	Fat, skål	Keramik	Majolika	ca 1600–1750	2	11	-	
82:1586:12	220	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1625–1675	3	71	Växter. Tidigare F:82:1586:1.	
82:1588:1	-	Odef.	Cu-leg		-			Korroderat.	X
83:1603:1	221	Trebensgryta?	Keramik	Yngre rödgods	ca 1525–1625	1	5	-	
83:1603:2	222	Flaska?	Keramik	Oglaserat rött lergods	ca 1550–1650	1	19	-	
83:1603:3	223	Krus	Keramik	Stengods	ca 1525–1600	1	4	-	
83:1603:4	224	Krus	Keramik	Stengods	ca 1550–1625	2	12	-	
83:1603:5	225	Skål?	Keramik	Yngre vitgods	ca 1550–1625	1	5	-	
83:1603:6	226	Krus/kanna	Keramik	Äldre vitgods	ca 1250–1450	2	22	Ovanlig keramik.	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
88:1644:1	227	Krus	Keramik	Stengods	ca 1525–1625	1	11	-	
88:1644:2	228	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1580–1650	1	2	-	
88:1644:3	229	Krus?	Keramik	Majolika	ca 1550–1625	1	5	-	
88:1644:4	230	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1540–1650	2	11	-	
88:1645:1	629	Flaska	Glas	Schatulfflaska	1600–1750	1	9,1	-	
88:1645:2	630	Planglas	Glas	Fönsterglas	1650–1800	3	3,6	-	
89:1652:1	320	Byggnadsdetalj	Sten	Sandsten	-	1	992	Gotlandssandsten skalgrus/fossil?	
103:12:1	231	Trebensgryta, kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	22	366	-	
103:12:2	232	Trebensgryta mm	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	5	44	-	
103:12:3	233	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	41	-	
103:12:4	234	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	44	Två olika grytor.	
103:12:5	235	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	45	-	
103:12:6	236	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	2	45	-	
103:12:7	237	Kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1630–1750	1	43	-	
103:12:8	238	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1630–1750	1	20	-	
103:12:9	239	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1630–1750	1	32	-	
103:12:10	240	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	5	-	
103:12:11	241	Fat	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	5	162	-	
103:12:12	242	Fat/skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1675–1725	1	98	-	
103:12:13	243	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1750	1	21	-	
103:12:14	244	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1630–1750	1	125	-	
103:12:15	245	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1630–1750	1	137	-	
103:12:16	246	Skål	Keramik	Yngre rödgods – North Italian Marbled Slipware	ca 1600–1650	2	21	-	
103:12:17	247	Trebensgryta	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1700	1	4	-	
103:12:18	248	Skål	Keramik	Yngre vitgods	ca 1575–1700	3	18	-	
103:12:19	249	Flaska	Keramik	Oglaserat rött lergods – Merida typ	ca 1550–1675	1	13	-	
103:12:20	250	Burk/kruka	Keramik	Stengods	ca 1600–1750	5	55	-	
103:12:21	251	Krus	Keramik	Stengods	ca 1600–1725	1	25	-	
103:12:22	252	Fat/skål	Keramik	Majolika	ca 1650–1725	1	34	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
103:12:23	253	Fat	Keramik	Fajans	ca 1650–1750	6	37	-	
103:12:24	254	Skål	Keramik	Fajans	ca 1650–1750	6	65	-	
103:12:25	255	Fat	Keramik	Fajans	ca 1625–1660	1	7	"Spindel".	
103:12:26	256	Degel	Keramik	Ogaserat lergods	1652–1678	7	930	Tidigare kranschakt fnr 1.	
103:12:27	257	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1600–1675	1	175	Repstavsornerad portik, växter. Tidigare F:103:1.	
103:12:28	258	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1625–1675	1	44	Repstavsornerad portik, växter "skoklostertyp". Tidigare F:103:2.	
103:12:29	259	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1625–1675	1	65	Växter, rankor. Tidigare F:103:3.	
103:12:30	260	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1600–1700	2	89	Tidigare F:103:4.	
103:12:31	261	Kakel	Keramik	Rumpkakel	ca 1550–1600	1	13	Porträtt? Furstekakel?. Tidigare F:103:5.	
103:12:32	650	Degel	Keramik	Ogaserat lergods	1652–1678	2	209	Glas invändigt och utvändigt. Tidigare kranschakt 1:1.	
103:12:33	651	Degel	Keramik	Ogaserat lergods	1652–1678	1	239	Glas invändigt och utvändigt. Tidigare kranschakt 1:2.	
103:12:34	652	Degel	Keramik	Ogaserat lergods	1652–1678	1	61	Glas invändigt och utvändigt. Tidigare kranschakt 1:3.	
103:13:1	311	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1695–1895	1	3	-	
103:13:2	312	Kritpipa	Kritpipa	-	-	7	29	Skaft utan dekor.	
103:13:3	313	Kritpipa	Kritpipa	-	-	4	4	Skaft utan dekor.	
103:13:4	314	Kritpipa	Kritpipa	-	-	8	22	Skaft utan dekor.	
103:13:5	315	Kritpipa	Kritpipa	-	-	5	6	Skaft utan dekor.	
103:13:6	316	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1680–1720	2	4	-	
103:13:7	317	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1680–1720	1	4	-	
103:13:8	318	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1680–1720	2	4	-	
103:14:1	631	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1700	1	2,7	Enkla raka foikanter.	
103:14:2	632	Vinglas	Glas	Vinglas FDV	1600–1700	1	0,2	-	
103:14:3	633	Bägare	Glas	Bägare	1625–1725	1	7	Inga spår av någon tråd kring bottenkanten. Kanten ser kröjlad ut – möjlig sekundär användning.	
103:14:4	634	Bägare	Glas	Bägare	1600–1750	3	1,9	Från olika kärl.	
103:14:5	635	Flaska	Glas	Medicinflaska	1600–1850	1	8,7	Cylindrisk form.	
103:14:6	636	Flaska	Glas	Flaska	1600–1750	1	2,6	-	
103:14:7	637	Flaska	Glas	Flaska	1600–1850	1	12,2	-	
103:14:8	638	Flaska	Glas	Schatullflaska	1600–1750	2	40	Fyrkantig. Från två olika kärl.	
103:14:9	639	Flaska	Glas	Schatullflaska?	1650–1850	1	3,2	-	

Fynd, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Material	Godstyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
103:14:10	640	Planglas	Glas	Fönsterglas	1650–1850	6	15	-	
103:14:11	641	Planglas	Glas	Fönsterglas	1650–1750	2	11,5	Möjligen från runda rutor med en diameter av ca 190–200 mm.	
103:14:12	642	Produktionsavfall	Glas	Stycke	1640–1680	1	53,7	Ett stort stycke av järnjockt glas som har en kant med närmast 90 graders vinkel. Möjligen gjutet glas eller halvfabrikat för spegelframställning.	
103:14:13	643	Produktionsavfall	Glas	Klippavfall	1640–1680	1	6,3	En klippt kant.	
103:14:14	644	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	1	2,7	-	
103:14:15	645	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	1640–1680	1	2,2	-	
103:14:16	646	Planglas	Glas	Fönsterglas	1950–2000	1	16	Gjutet glas. Recent.	
103:15:1	321	Byggnadsdetalj	Tegel	-	-	2	1218	Poröst sandigt tegel. Mycket lätt. Bredd 95–100 mm, tjocklek 40 mm, längd okänd.	
103:16:1	-	Tunna	Trä	-	-	1	42	-	X
103:16:2	329	Laggkärl	Trä	-	-	1	6	-	
103:16:3	330	Laggkärl	Trä	-	-	1	74	-	
103:16:4	331	Spatel	Trä	-	-	1	6	-	
Led:1:1	649	Produktionsavfall	Glas	Piphuvud	-	1	1,5	Mörk, nästan ogenomsynlig massa av glas som troligen använt till överfångs glas.	
Led:1	-	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1640–1750	1	23	-	X
Led:2	-	Trebensgryta	Keramik	Yngre rödgods	ca 1625–1750	2	32	-	X
Led:3	-	Skål?	Keramik	Yngre vitgods	ca 1600–1750	1	3	-	X
Led:4	-	Fatskål	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	7	-	X
Led:5	-	Buckelfat - Ploischofel	Keramik	Fajans	ca 1650–1725	1	3	-	X
Led:6	-	Skål	Keramik	Yngre rödgods	ca 1650–1800	1	7	-	X
Led:10	325	Kritpipa	Kritpipa	-	-	3	13	Skaff utan dekor.	
Led:7	322	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1630–1640	1	7	-	
Led:8	323	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1680–1720	1	7	-	
Led:9	324	Kritpipa	Kritpipa	-	ca 1690–1730	1	4	-	
Prov:1	-	Trebensgryta/kruka	Keramik	Yngre rödgods	ca 1600–1800	2	16	-	X
Prov:1:1	647	Flaska	Glas	Flaska	1650–1850	1	1,9	-	
Prov:1:2	648	Planglas	Glas	Fönsterglas	1600–1700	1	12,2	-	

BILAGA 3

OSTEOLOGISK ANALYS

AGNETA FLOOD
ARKEOLOGIKONSULT

Inledning

Den sammantagna vikten av det analyserade benmaterialet uppgick till 6037,5 gram (412 fragment). Materialet utgjordes enbart av obrända benslag ifrån 15 kontexter, ett ledningsschakt samt en provruta.

Den osteologiska analysen genomfördes i syfte att belysa artfördelning, kosthåll och slaktmönster.

Metod

Analys och kvantifiering

Efter fältarbetet bedömdes benmaterialet, i den mån det var möjligt, till art och benslag. Bedömningen skedde okulärt med tillgång till ett referensmaterial. Analysen innefattade registrering av art, benslag, antal fragment, anatomisk fördelning, åldersbedömning, könsbedömning, registrering av hugg och snitt, fragmenteringsgrad och patologiska förändringar. Den fullständiga osteologiska analysen redovisas i slutet av denna bilaga, se sida 129. Vid kvantifiering kan olika typer av metoder användas, här användes främst (NISP), fördelning av antal fragment per art, kompletterat med vikt per art.

För att få en uppfattning om materialet i sin helhet, eftersom ibland skaft från långa rörben (fram- och bakben) inte kunnat bestämmas till art, registrerades bendelar också till artgrupper (se nedre del av figur 1). Vidare är benslag av får och get många gånger mycket lika varandra varför arterna ofta slås ihop till gruppen får/get, när det morfologiskt inte går att skilja dem åt.

De identifierade bendelarna delas in i kroppsregioner för att tydligare visualisera och jämföra den anatomiska fördelningen bland arterna. Skelettet klassificeras i kroppsregioner från kranium till fot (1–7). De köttfattiga delarna utgörs av region 1 och region 7, de köttrika delarna av region 2–6. Utifrån indelningen bedöms sedan materialets sammansättning av mat och slaktavfall. Fördelningen av köttrika respektive köttfattiga delar i skelett hos tamdjur är inte lika stor, de köttrika bendelarna utgör cirka 40 % av djuret (beräkning efter Sigvallius 1988). Detta innebär att när den procentuella andelen köttrika delar överstigen 40 %, så dominerar de köttrika delarna i ett material.

Art	Antal	Vikt (g)
Nötkreatur	117	4 197,1
Hund	74	659,8
Får/get	35	347,6
Fisk ospec.	24	1,2
Svin	7	230
Abborre	4	1,1
Gädda	4	4,5
Katt	4	16
Torsk	4	1
Fågel ospec.	3	1,9
Svin?	3	22
Gåsfågel	2	5,2
Hare	2	7
Häst	2	18
Hönsfågel	2	4
Råtta	2	1
Får	1	20
Får/get/svin	1	4
Get?	1	15,2
Hund?	1	9
Kräkfågel	1	0,5
Tjäder/orre	2	6
Blötdjur (snäcka, ostron, hjärtmussla)	33	244
Däggdjur litet	1	2
Däggdjur litet/medel	4	3
Däggdjur medel	7	19
Däggdjur medel/stor	4	19
Däggdjur ospec.	58	121,4
Däggdjur stort	9	57
Summa:	412	6037,5

Figur 1. Identifierade arter med antal och vikt. Övre del av tabell visar arter identifierade till benslag.

Åldersbedömning av epifyser har gjorts enligt Silver (1969). Åldersbedömning utifrån tandframbrott har avgjort efter metod från Bull & Payne (1982) och tandslitaget har registrerats efter Grant (1982).

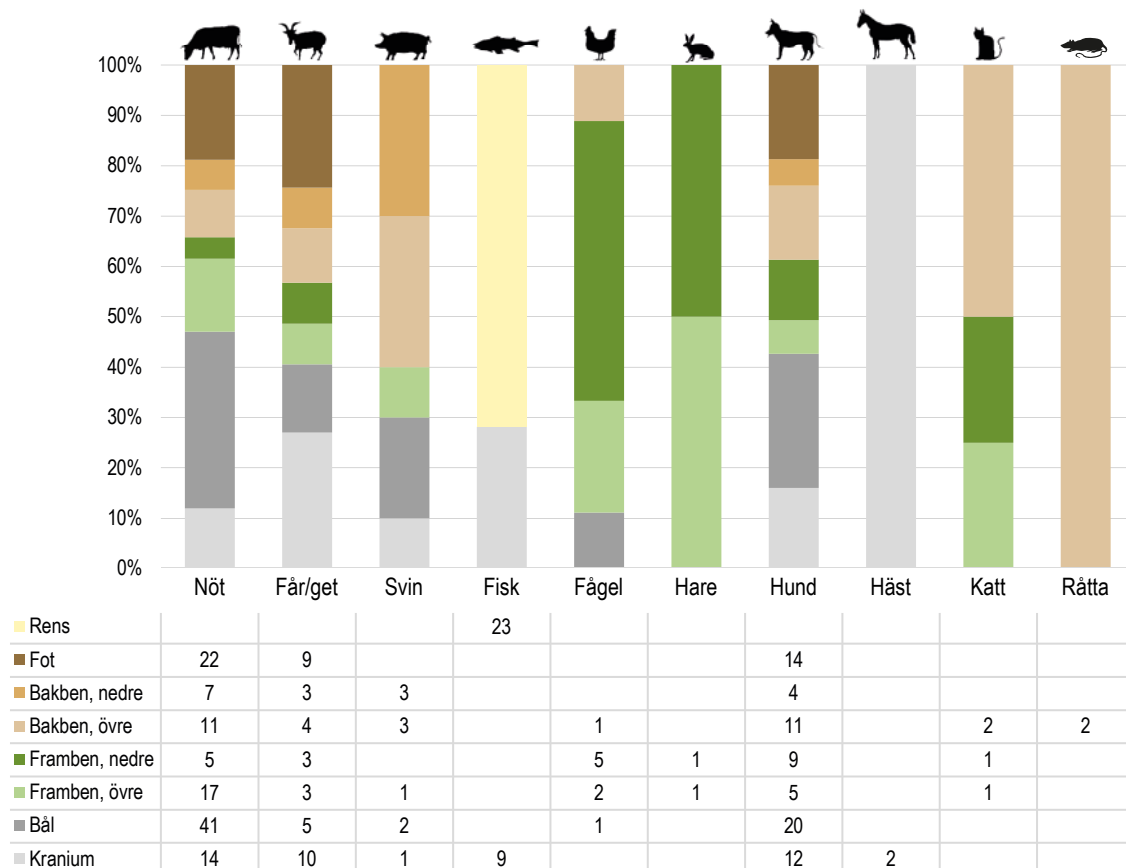
För att få en uppfattning om storleksvariation beräknas kroppshöjden. Den så kallade mankhöjden räknas utifrån mått på hela benslag från fullvuxna djur. Mankhöjden för hundarna beräknades enligt Harcourt (1979), efter mått tagna enligt metod av von den Driesch (1976).

Resultat

Bland benmaterialet från undersökningsytan utgjorde nötkreaturen huvudparten, både till antalet fragment och vikt. Bland de köttproducerande tamdjuren följde därpå får/get och svin.

Fisk och fågel utgjorde endast en mindre andel. Inslag av abborre, gädda och torsk, antyder en hantering av fisk, med uteslutande fiskrens (fjäll och fenor) samt delar från kranium som påträffats. Bland de fågelarter som identifierats fanns höns, gåsfågel, tjäder/orre samt kråkfågel. Fågelmaterialet bestod främst av bendelar från vingarna, och speciellt delar från den yttre vingspetsen. Kråkfågeln däremot representerades av ett ensamt lårben. På samma sätt som med fiskmaterialet avspeglas en hantering snarare än en konsumtion.

Enstaka inslag av hare, häst, råtta och katt förekom också. Här kan benslag från hare eventuellt representera konsumtion. Katt och råtta däremot är djur som lever parallellt i människans närhet. Haren representerades av ett framben, hästen av två framtänder, råttan av lårben och bäckenben. Minst en katt representerades av delar från fram och bakben. Påfallande stor andel av benmaterialet bestod däremot av bendelar från hundar. Minst fem eller sex hundar har identifierats, en i kontext 3, tre eller fyra i kontext 9 och en i kontext 28. Samtliga benslag saknar spår av hugg och snitt. Snarare än rester från pälshandling kan detta vara fråga om nedgrävda djur. Framför allt kontext 9 innehåller delar från kroppens alla anatomiska regioner. Utöver ovanstående arter påträffades även ostron, hjärtmusslor och snäckor i flera kontexter.

Figur 2. Anatomisk fördelning bland identifierade arter.

Mankhöjdsberäkning av hundar

Utifrån mått och beräkning framgick att hundarna i materialet hade en mankhöjd mellan 31,30–50,01 cm (figur 3), det vill säga små och medelstora hundar, utifrån nutida preferenser. Antalet hundar på platsen kan utifrån tolkningen av stratigrafiska objekt, ålders- och storleksskillnader på benslag samt mankhöjdsberäkningar resultera i så många som sju stycken.

Boskapsdjuren

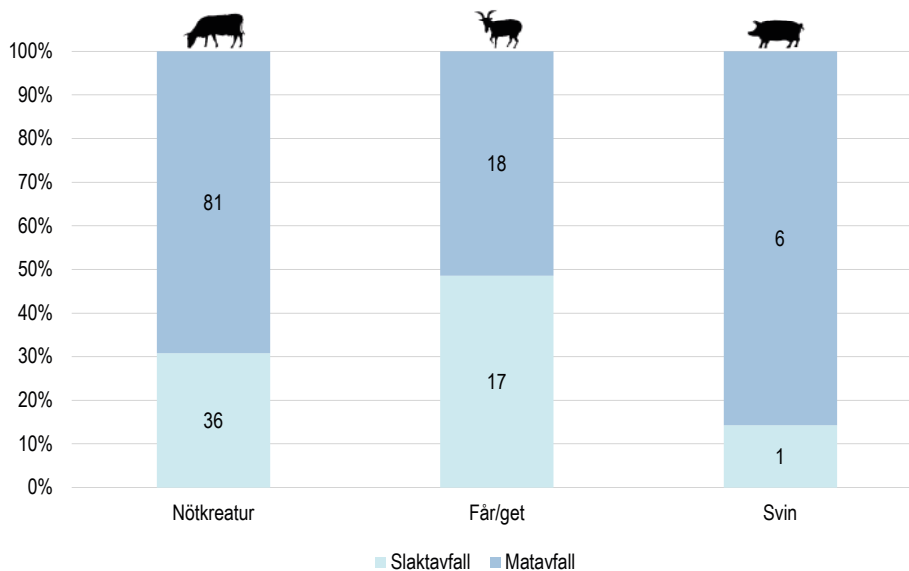
Bland det insamlade benmaterialet dominerade boskapsdjuren och speciellt nötkreaturen. Bland samtliga arter dominerade rester från matavfall kraftigt och störst var andelen bland nötkreaturen. Enligt tabellen nedan är den procentuella andelen emellertid störst bland svin, men antalet fragment betraktas som för få för att med säkerhet kunna fastslå förhållandet (figur 4).

Bland nötkreaturen dominerade delar från bålen (revben och kotor) följt av överarmsben och lårben. Samma mönster ses bland får/get men inte i samma utsträckning. Speciellt bendelar från nötkreaturen hade också märken av hugg och snitt efter styckning och beredning. Bland nötkreaturen dominerade slakt av fullvuxna djur, även om kalvar och ungdjur

Fynd-nr	Art	Benslag	Del	Mått och mankhöjdsberäkning
3:302	Hund	Skenben	Hel	GL:11,69 cm = mankhöjd 31,3 cm
9:312	Hund	Överarmsben	Hel	GL:14,84 cm = mankhöjd 50,01 cm
9:312	Hund	Överarmsben	Hel	GL:10,62 cm = mankhöjd 35,8 cm
9:329	Hund	Lårben	Del	Ungdjur
9:329	Hund	Lårben	Del	Ungdjur
9:330	Hund	Skenben	Hel	Liten
9:330	Hund	Skenben	Hel	GL:11,23 cm = 32,79 cm
9:331	Hund	Strålben	Del	Stor hund
9:332	Hund	Lårben	Del	Mindre hund
9:332	Hund	Strålben	Del	Mindre hund
9:332	Hund	Armbågsben	Del	Mindre hund
18:341	Hund	Strålben	Hel	GL:12,76 cm = mankhöjd 41,08 cm
28:352	Hund	Bäckenben	Del	Stor hund
80:385	Hund	Skenben	Hel	GL:16,7 cm = mankhöjd 48,76 cm

Figur 3. Kontexter med benslag som kunnat användas för beräkning av mankhöjd samt ålders- och storleksvariationen bland hundarna.

mellan 0,5–1 år också ses i materialet. Bland får/get förekom slakt av både spädlamm, ungdjur och vuxna djur med ungefär lika stor andel.

Figur 4. Fördelning av mat- och slaktavfall bland nötkreatur, får/get och svin, baserat på antal fragment.

Referenser

BULL, G & PAYNE, S. 1982. Tooth eruption and epiphysial fusion in pigs and wild boar. I: *Ageing and Sexing Animal Bones from Archaeological Sites*, BAR British Series 109. Oxford.

VON DEN DRIESCH, A. 1976. *A guide to the measurement of animal bones from achaeological sites*. Peabody Museum Bulletin 1, 1976.

GRANT, A. 1982. The use of tooth wear as a guide to the age of domestic ungulates. I: *Ageing and Sexing Animal Bones from Archaeological Sites*, BAR British Series 109. Oxford.

HARCOURT, R. A., 1979. The dog in prehistoric and Early Historic Britain. *Journal of Archaeological Science* 1:151–175.

SILVER, I, A. 1969. The ageing of domesticated animals. I: *Science in Archaeology*. BAR British Series 109. Oxford.

SIGVALLIUS, B. 1988. Husdjur från förhistoriska platser – en utvärdering av osteologiska undersökningar. I: *Gotländskt arkiv*.

Förklaringar tabell

B/OB betyder bränd respektive obränd.

Ofus/fus betyder *ofusionerad* respektive *fusionerad*.

Siffrorna som anger anatomisk region har följande betydelse (efter Sigvallius 1988):

- 1 = Kraniedelar, underkäke, tänder, första och andra halskota
- 2 = Övriga kotor, bröstben, revben
- 3 = Överarmsben
- 4 = Skulderblad, strålben, armbågsben
- 5 = Höftben, korsben, lårben
- 6 = Skenben, smalben, knäskål
- 7 = Alla ben i händer och fötter, sesamben, svanskotor

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Slaktpår	Beskrivning
3:300	Nötkreatur	Språngben	4	1		152	7		OB		
3:300	Nötkreatur	Mellanhandsben	1,2	1	Dx		7		OB		Bp: 4,86 cm
3:300	Nötkreatur	Tå-/fingerben 2	4	1			7		OB		
3:300	Nötkreatur	Bröstkota	1	1			2		OB		
3:300	Nötkreatur	Revben	1	1			2		OB		
3:300	Nötkreatur	Revben	1	1			2		OB		Gnagspår gnagare
3:300	Nötkreatur	Revben	1	1			2		OB		
3:300	Nötkreatur	Skulderblad	1	1			3		OB		
3:301	Får/get	Överkäke	Med M1-M3	1	Dx	49	1	4-6 år	OB		Medel slitage
3:301	Får/get	Stråben	2	1			4		OB		
3:301	Får/get	Underkäke	1	1			1		OB		
3:301	Får/get	Skenben	2	1			6		OB		
3:301	Får/get	Övverarmsben	2	1	Sin	26	3		OB		
3:302	Hund	Skulderblad	1	1		49,2	3		OB		
3:302	Hund	Underkäke	Med P4-M3	1	Sin		1		OB		
3:302	Hund	Revben	1	1			2		OB		
3:302	Hund	Skenben	4	1			6		OB		GL:11,69 cm = mankhöjd 31,3 cm
3:302	Hund	Mellanfotsben	2	2			7		OB		
3:303	Får/get/svin	Lårben	2	1		4	5		OB		Spädlämm/gris
3:304	Hjärtrussla	Skal	1	1		2			OB		
3:305	Råtta	Lårben	1	1	Dx	1	5		OB		
3:305	Råtta	Bäckenben	1	1	Dx		5		OB		
3:306	Däggdjur medel/stor	Rörben	4	4		19			OB		
4:310	Nötkreatur	Lårben	2	1		139	5		OB		Märken gnagare
4:391	Nötkreatur	Tå-/fingerben 1	4	1		44,2	7		OB		
4:391	Nötkreatur	Övverarmsben	2	1			3		OB		
4:391	Nötkreatur	Skulderblad	1	1		63,2	3		OB		
4:392	Hund	Bäckenben	Halva	1	Dx	7,6	5		OB		
4:393	Gåsfågel?	Handledsben/cmc	1	1		2,2	7		OB		
4:394	Fågel ospec.	Rörben	2	1		1,4			OB		

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
9:310	Nötkreatur	Kranium	Utan maxilla och ansiktskelett	1	Dx	313	1		OB		
9:310	Nötkreatur	Revben		1			2		OB	Hugg	
9:310	Nötkreatur	Underkäke	Med PD4 + M1	1		29	1	0,5-1 år	OB	Hugg	M2 krona fortfarande kvar i käke
9:311	Får/get	Underkäke	Med P2-M2	1	Dx	35	1		OB		Slitage: j++j
9:312	Hund	Kranium	Maxilla, zyg, premax, M1 + M3	1	Dx	219	1		OB		
9:312	Hund	Kranium	Främre del saknas	1	Sin+Dx		1		OB		
9:312	Hund	Revben		3			2		OB		
9:312	Hund	Överarmsben	4	1			3		OB		GL:14,84 cm = mankhöjd 50,01 cm
9:312	Hund	Överarmsben	4	1	Dx		3		OB		GL:10,62 cm = mankhöjd 35,8 cm
9:312	Hund	Överarmsben		1	Sin		3	Ungdjur	OB		Ofus
9:312	Hund	Mellanhandsben	2	2			7		OB		
9:314	Hare	Överarmsben	4	1		7	3		OB		
9:314	Hare	Stråben	4	1			4		OB		
9:315	Däggdjur ospec.			1		10			OB		Rörben, kranium
9:316	Däggdjur medel	Revben		1		3	2		OB		
9:317	Däggdjur ospec.	Rörben		1		15			OB		
9:318	Hjärtmussla	Skal		1		2			OB		
9:319	Nötkreatur	Revben		2		321	2		OB	Hugg/snitt	
9:319	Nötkreatur	Tå-/fingerben 2	4	1			7		OB		
9:319	Nötkreatur	Tå-/fingerben 3	4	1			7		OB		
9:319	Nötkreatur	Ländkota	Kotkropp	1			2		OB		Ofus kotkropp
9:319	Nötkreatur	Mellanhandsben	1	1			7		OB		
9:319	Nötkreatur	Mellanhandsben	1,2	1	Sin		7		OB		Eroderad
9:319	Nötkreatur	Överarmsben	3	1	Sin		3		OB	Hugg distalt	
9:319	Nötkreatur	Armbågsben	3	1			4		OB		Ofus
9:319	Nötkreatur	Stråben	3	1			4		OB		
9:319	Nötkreatur	Bäckenben	ilium	1			5		OB		

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
9:320	Får/get	Mellanfotsben	2	2		50	7		OB		Ofus dist
9:320	Får/get	Calvairum		1			1		OB		
9:320	Får/get	Kranium	Nackben, tinningben	2			1		OB		Får
9:320	Får/get	Lårben	2	1			5		OB		Ofus prox och dist
9:321	Svin	Överarmsben	2	1		88	3	<9 mån	OB		Ofus prox och dist
9:321	Svin	Lårben	2	1			5	<1,5 år	OB		Ofus prox
9:321	Svin?	Lårben	2	1			5		OB		
9:321	Svin	Skenben	2	1	Sin		6	<1,5 år	OB		Ofus prox och dist
9:321	Svin	Skenben	2	1	Dx		6		OB		
9:322	Däggdjur stort			6		27			OB		
9:323	Däggdjur medel			5		9			OB		Rörben, revben
9:324	Däggdjur litet/medel			4		3			OB		Rörben, revben
9:325	Får/get	Skulderblad		1		6	3	Spädslamm	OB		
9:325	Får/get	Lårben	2	1			5	Spädslamm	OB		
9:325	Får/get	Skenben	2	1			6	Spädslamm	OB		
9:326	Kräkfågel	Lårben	1,2	1		0,5	5		OB		
9:327	Fågel ospec.	Stråiben	1,2	1		0,5	4		OB		Mindre fågel
9:328	Katt	Bäckenben		1	Sin	16	5		OB		
9:328	Katt	Lårben	4	1			5		OB		
9:328	Katt	Överarmsben	4	1			3		OB		
9:328	Katt	Armbågsben	1,2	1			4		OB		
9:329	Hund	Lårben	1,2	1		15	5	Ungdjur	OB		Ofus proxungdjur
9:329	Hund	Lårben	1,2	1			5	Ungdjur	OB		Ofus proxungdjur
9:330	Hund	Skenben	4	1		51	6		OB		Mindre 2
9:330	Hund	Skenben	4	1			6		OB		GL:11,23 cm
9:330	Hund	Stråiben	4	1			4		OB		
9:330	Hund	Armbågsben	4	1			4		OB		
9:330	Hund	Mellanfotsben	4	1			7		OB		
9:330	Hund	Revben		7			2		OB		
9:330	Hund	Underkäke		1	Sin		1		OB		
9:330	Hund	Bäckenben	4	1	Sin		5		OB		
9:330	Hund	Bäckenben	4	1	Dx		5		OB		
9:330	Hund	Kindtand	M2 i överkäke	1			1		OB		

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
9:331	Hund	Strålben	2	1	Sin	121	4		OB		Stor hund
9:331	Hund	Strålben	2	1	Dx		4		OB		
9:331	Hund	Revben		5			2		OB		
9:331	Hund	Armbågsben	2	1			4		OB		
9:331	Hund	Underkåke		1	Sin		7		OB		
9:331	Hund	Språngben		1			7		OB		
9:331	Hund	Tå-fingerben 1	4	1			7		OB		
9:331	Hund	Bäckenben		1	Dx		5		OB		
9:331	Hund	Bäckenben		1	Sin		5		OB		
9:331	Hund	Hörntand		1			1		OB		
9:331	Hund	Halskota	4	2			2		OB		
9:331	Hund	Mellanhand/mellan- fotsben	2	6			7		OB		
9:332	Hund	Lårben	1,2	1	Sin	20	5		OB		Mindre 3
9:332	Hund	Strålben	1,2	1			4		OB		Mindre 3
9:332	Hund	Armbågsben	1,2	1			4		OB		Mindre 3
9:361	Tjäder/Orre	Handledsben /cmc	4	1		3	7		OB		
15:1587	Nötkreatur	Lårben	2,3	1		182	5		OB		
15:1587	Nötkreatur	Överarmsben	2	1	Sin		3		OB		
15:1587	Nötkreatur	Tå-fingerben 1	4	1			7		OB		
15:1587	Nötkreatur	Revben		2			2		OB	Hugg	Slank
15:1587	Får/get	Revben		1		3	2		OB		
15:1587	Däggdjur medel	Lårben	2	1		7	2		OB		
15:1587	Däggdjur ospec.	Kota		1		18			OB		Utskott ländkota?

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
16.333	Nötkreatur	Ländkota	Kotkropp	1		328	2		OB	Hugg kotkropp	
16.333	Nötkreatur	Strålsen	2	1			4		OB		
16.333	Nötkreatur	Tinningben		1			1		OB		
16.333	Nötkreatur	Revben		3			2		OB	Hugg	
16.333	Nötkreatur	Kindtand	M i överkäke	1			1		OB		
16.333	Nötkreatur	Tå-/fingerben 1	4	1			7		OB		Slank
16.333	Nötkreatur	Skenben	1,2	1			6		OB	Hugg prox skaft	
16.333	Nötkreatur	Skenben	2	1			6		OB	Hugg distal skaft	
16.333	Nötkreatur	Tå-/fingerben 1	4	1			7		OB		Kratig
16.333	Nötkreatur	Underkäke	Caput mand	1	Dx		1		OB		
16.333	Nötkreatur	Kranium		1			1	kalv	OB		Eroderad
16.333	Nötkreatur	Mellanfotsben	2,3	1			7	kalv	OB		Ofus
16.334	Får/get	Lårben	1,2	1		14	5		OB		Ofus prox
16.335	Hund	Hörntand	4	1		3	1		OB		
16.336	Däggdjur litet	Revben		1		2	2		OB		
16.337	Däggdjur ospec.			5		12			OB		
16.338	Ostron	Skal	Frag	1		5			OB		
18.339	Nötkreatur	Mellanhandsben	4	1	Dx	323	7		OB		Ko mått: GL:17,2 Bp47: Bd:48 = 27,9. Mankhöjd 103,2 cm. Vikt mellanhandsben 88 g.
18.339	Nötkreatur	Kranium		3			1		OB		
18.339	Nötkreatur	Ländkota	Kotkropp	1			2		OB		Ofus kotkropp
18.339	Nötkreatur	Revben		3			2		OB		
18.339	Nötkreatur	Halskota		1			2		OB		
18.339	Nötkreatur	Strålsen	1	1	Dx		4		OB	Hugg	
18.339	Nötkreatur	Strålsen	1	1	Dx		4		OB	Flera hugg prox diaphys	
18.339	Nötkreatur	Skenben	3	1			6		OB	Hugg distal skaft	

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
18-340	Svin	Skenben	2	1		46	6		OB		
18-340	Svin	Lårben	2	1			5		OB		
18-341	Hund	Överkåke	Med tänder	1	Sin	44	1		OB		Kraftigt slitna tänder
18-341	Hund	Underkåke	Med P3-M2	1	Sin		1		OB		Kraftigt slitna tänder
18-341	Hund	Strålben	4	1	Sin		4		OB		GL:12,76 cm = mankhöjd 41,08 cm
18-341	Hund	Armbågsben	4	1	Sin		4		OB		
18-341	Hund	Revben		2			2		OB		
18-341	Hund	Hörntand	4	1			1		OB		
18-342	Får/get	Revben		1		1,5	5		OB		
18-343	Däggdjur stort	Överarmsben		1		30	3		OB		
18-343	Däggdjur stort	Kota		2			2		OB		
18-344	Däggdjur ospec.			2		11			OB		
19-345	Nötkreatur	Halskota		1		20	2		OB		
20-345	Nötkreatur	Skenben	1,2	1		887	6		OB	Hugg distal skaft	Ofus prox
20-345	Nötkreatur	Lårben	2,3	1			5		OB	Hugg distal skaft	
20-345	Nötkreatur	Överarmsben	4	1			3		OB	Hugg ledrulle	
20-345	Nötkreatur	Överarmsben	2	1			3		OB	Hugg snitt skaft	
20-345	Nötkreatur	Språnghen	4	1			7		OB	Hugg	
20-345	Nötkreatur	Underkåke	Caput mand	1			1		OB		
20-345	Nötkreatur	Kindtand	M3	1			1		OB		Medel slitage
20-345	Nötkreatur	Revben		3			2		OB		
20-345	Nötkreatur	Ländkota		1			2		OB		
20-345	Nötkreatur	Korsben	1:a kota	1			5		OB		
20-345	Nötkreatur	Skulderblad		2			3		OB		
20-345	Nötkreatur	Skenben	2	1			6		OB	Hugg datfys	
20-345	Nötkreatur	Tå-/fingerben 1	4	1			7		OB		
20-345	Nötkreatur	Mellanfotsben	2	1			7	kalv	OB		
20-346	Får/get	Strålben	1	1		34	4		OB		
20-346	Får/get	Underkåke	Med P3-M2	1			1		OB		Medel slitage

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
20-347	Hund?	Underkäke		1		9	1		OB		
20-348	Hönsfågel	Handledsben /cmc	4	1		2	7		OB		
20-349	Gåsfågel?	Överarmsben	4	1		3	3		OB		
20-350	Däggdjur ospec.			7		18			OB		
28-351	Nötkreatur	Revben		5		658	2		OB		7-11 cm samt 16 cm
28-351	Nötkreatur	Korsben	1.a kota	1			5		OB	Hugg corus	Ofus
28-351	Nötkreatur	Skulderblad		2	Sin		3		OB	Hugg crista	
28-351	Nötkreatur	Bäckenben	Lilium, acet	1	Dx		5		OB		Ofus
28-351	Nötkreatur	Tå-/fingerben 1	4	2			7		OB		Gnagspår gnagare
28-351	Nötkreatur	Tå-/fingerben 2	4	1			7		OB		
28-351	Nötkreatur	Lårben		2			5		OB		Ofus
28-351	Nötkreatur	Skulderblad	Cav glen	1			3		OB	Hugg	
28-351	Nötkreatur	Skenben	1	1			6		OB	Hugg	
28-351	Nötkreatur	Bröstkota		1			2		OB		Ofus kotkropp
28-351	Nötkreatur	Ländkota	1	1			2		OB		Fus
28-351	Nötkreatur	Bröstkota	Spinus utskott	1			2		OB		
28-351	Nötkreatur	Överarmsben	3	2			3		OB	Hugg	
28-352	Hund	Bäckenben		1	Dx	24	5		OB		Stor hund
28-353	Får/GET	Mellanfotsben	4	1	Sin	105	7		OB		Får
28-353	Får/GET	Mellanfotsben	1, 2	1	Dx		7		OB		
28-353	Får/GET	Skenben	2, 3	1			6		OB	Hugg skaft	
28-353	Får/GET	Kindtand	M1 mand	1	Dx		1		OB		
28-353	Får/GET	Framtand		1	Dx		1		OB		
28-353	Får/GET	Underkäke	Med tänder	1	Sin		1		OB		Pq4 kvar siltage K, M1 uppe siltage G, M2 siltage D
28-353	Får/GET	Strålben	2	1			4		OB		
28-353	Får/GET	Revben		3			2		OB		
28-354	Hönsfågel	Överarmsben	2	1		2	3		OB		
28-355	Fågel ospec.	Kota		1			2		OB		
28-356	Gädda	Kranium		1		4	1		OB		
28-356	Gädda	Dentale		2			1		OB		

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Stakspår	Beskrivning
28-357	Abborre	Kranium		1		1	1		OB		
28-357	Abborre	Fjäll		2					OB		
28-357	Abborre	Kranium		1		0,1	1		OB		
28-358	Fisk ospec.	Fenstrål, revben		21		1			OB		
28-358	Fisk ospec.	Kranium		3		0,2	1		OB		
28-359	Gädda	Underkäke		1		0,5	1		OB		
28-360	Torsk	Dentale		2		1	1		OB		
28-360	Torsk	Preoperculare		1			1		OB		
28-360	Torsk	Premaxillare		1			1		OB		
28-364	Däggdjur ospec.			32		7			OB		
28-365	Snäcka		Hel snurra	1		2			OB		
28-365	Snäcka	Skal		2		2			OB		
31-366	Nötkreatur	Revben		2		206	2		OB		
31-366	Nötkreatur	Kranium		1			1		OB		Eroderad
31-366	Nötkreatur	Kindtand	M i max	2			1		OB		Medel slitage
31-366	Nötkreatur	Mellanhand/mellan- fotsben	2,3	1			7		OB		
31-366	Nötkreatur	Överarmsben		2			3		OB		
31-367	Hund	Lårben	1, 2	1		27	5		OB		
31-367	Hund	Övrerarmsben	1, 2	1			3		OB		
31-368	Får	Mellanfotsben	4	1	Sin	20	7		OB		GL:12,65 Bp2, 05, Bd: 2,22
31-369	Hjärtmussla			18		53			OB		
31-370	Ostron	Skal		2		14			OB		Eroderade
31-371	Snäcka		Hel snurra	1		7			OB		
32-376	Ostron	Skal	Nästans hela	1		17			OB		Kratigt frag.
32-377	Nötkreatur	Revben		3		17	2		OB		Hugg
32-378	Fårget	Håben	4	2	Dx	16	7		OB		
32-378	Fårget	Mellanfotsben	2	1			7		OB		
32-379	Däggdjur ospec.			6		5			OB		
36-372	Ostron	Skal	Hel	1		67			OB		
36-372	Ostron	Skal	En halv	1					OB		

Osteologisk analys, forts.

Kontext: prov-nr	Art	Benslag	Bendel	Antal fragm.	Sida	Vikt (g)	Anatom. region	Ålder	B/OB	Slaktspår	Beskrivning
59:373	Nötkreatur	Skenben	4	1		293	6		OB		
59:373	Nötkreatur	Mellanfotsben	1, 2	1			7		OB	Flera hugg skaft	Eroderad
59:373	Nötkreatur	Bäckenben	Acet, ischii	1			5		OB		Eroderad
59:373	Nötkreatur	Revben		1			2		OB		
59:374	Svin?	Revben		2		22	2		OB		
59:375	Tjäder/Örre	Handledsben (cmc)	4	1		3	7		OB		Tjäder?
80:383	Svin	Underkäke	Med C, P3-M3	1	Sin	96	1	5-6 år	OB		Slitage:k+ h+ f=39
80:384	Hund	Bäckenben	Nästan hel	1	Sin	51	5		OB		
80:385	Hund	Skenben	4	1	Sin		6		OB		Stor hund 16,7 cm=manl höjd 48,76 cm
80:385	Nötkreatur	Revben		1		43	2		OB		Hugg
80:385	Nötkreatur	Bröskota		1			2		OB		Snitt
82:386	Ostron	Skal	Nästan hela	3		73			OB		
82:387	Nötkreatur	Revben		1		178,7	2		OB		
82:387	Nötkreatur	Tå-/fingerben 1	4	1			7		OB		
82:387	Nötkreatur	Lårben	3	1			5		OB		
82:387	Nötkreatur	Överarmsben	2	1			3		OB		
82:388	Däggdjur ospec.			3		25,4			OB		
Led:389	Get?	Mellanfotsben	2	1		15,2	7		OB		
Prov:380	Häst	Frantand		2		18	1		OB		Kraftigt slitage
Prov:381	Hund	Kranium	Med M1-M3 Sin + dx	1		28	1		OB		
Prov:390	Får/get	Skulderblad		1		8,1	3		OB		
Prov:390	Får/get	Revben		1			2		OB		

BILAGA 4

ARKEOBOTANISK ANALYS

STEFAN GUSTAFSSON
ARKEOLOGIKONSULT

Inledning

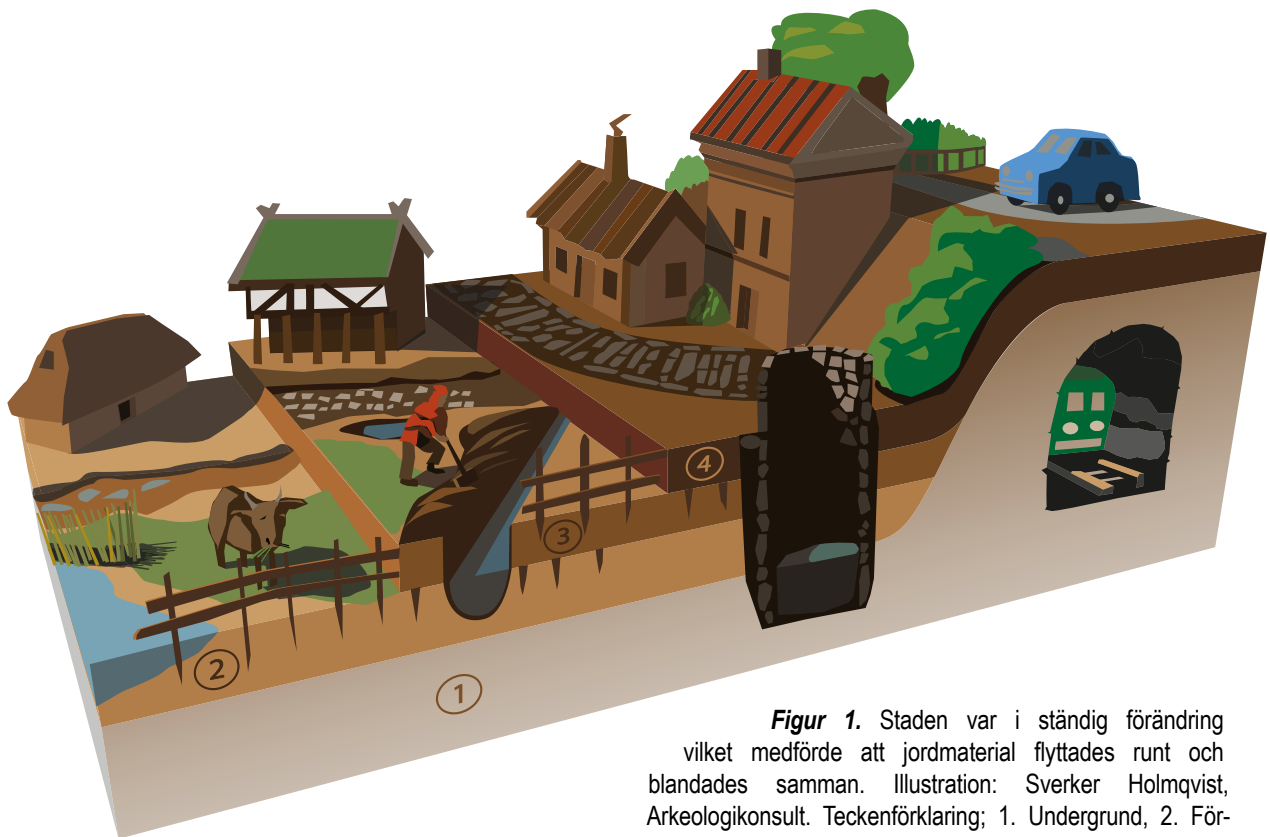
Det arkeobotaniska källmaterialet är ständigt utsatt för förändringsprocesser. Sammansättningen av och kvantiteten på de växtdelar som en gång deponerades är inte konstant utan kan påverkas av olika faktorer och aktiviteter. I arkeologiska sammanhang talar man vanligen om källmaterialets bildningsprocess (Miksicek 1987; Schiffer 1976 & 1987). Grovt kan man dela in dessa processer i två huvudgrupper, i kulturella och miljöbetingade processer. De kulturella inbegriper det mänskliga agerandet som på ett eller annat sätt påverkar växtmaterialet efter att det avsatts. De miljöbetingade består främst av bioturbation men också av olika typer av erosion.

I stadslager har det en gång deponerade växtmaterialet främst påverkats av människors aktiviteter. I samband med stadens utveckling och förändring

genomfördes markarbeten, utfyllnadsarbeten, byggen och grävande i en ständigt fortgående process (figur 1). De lager som provtogs i samband med undersökningarna i Tranbodarna var utfyllnadslager som kommit på plats i samband med byggnationer, ombyggnationer och utfyllnadsarbeten.

Metod

Provolymen varierade mellan 1,0–1,5 liter jord. Proverna preparerades genom våtsiktning där det minsta sållet hade en maskvidd av 0,2 millimeter. Identifieringen gjordes i vått tillstånd med hjälp av mikroskop med 4 till 600 gångers förstoring samt referenslitteratur och referenssamling (bland annat Berggren 1969 & 1981, Digital Plant Atlas, Jacomet 2006; Schweingruber 1978 & 1990, www.wood-anatomy.ch).

Figur 1. Staden var i ständig förändring vilket medförde att jordmaterial flyttades runt och blandades samman. Illustration: Sverker Holmqvist, Arkeologikonsult. Teckenförklaring; 1. Undergrund, 2. Förhistorisk tid, 3. Stadslager medeltid, 4. Stadslager modern tid.

Resultat

Prov 36:2005 – Markhorisont

Provet innehöll åtta bitar träkol av björk samt ett 30-tal bitar av oförkolnad gran. Provet innehöll även enstaka frö från hallon och svinmålla.

Prov 75:1587 – Utfyllnadslager

Provet består till största delen av tallbark i mindre bitar, den skulle kunna vara upphackad på något sätt. Materialet liknar det som påträffades vid garverilämningarna i kvarteret Lindormen i Uppsala (Låås 2019). I övrigt innehöll provet nedbrutet växtmaterial, insektsrester, puppor och maskkokonger så det verkar som om barken blandats upp med lite gödsel.

Prov 80:1566 – Utfyllnad

Provet innehöll främst träkol från tall och gran samt oförkolnade träbitar av gran. Inga frön eller andra växtdelar fanns i provet.

Referenser

Litteratur

BERGGREN, G. 1969. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 2: Cyperaceae. Swedish natural Science Research Council, Stockholm.

BERGGREN, G. 1981. *Atlas of seeds and small fruits of Northwest-European plant species with morphological descriptions*. Part 3: Salicaceae–Cruciferae. Swedish Museum of natural History, Stockholm.

JACOMET, S. 2006. Identification of cereal remains from archaeological sites. Archaeobotany Lab, IPAS, Basel University. Opublicerat kompendium.

LÅÅS, J. 2019. *Garveriverksamhet och stenbebyggelse invid Fyrisån Lämningar från senmedeltid in i modern tid inom kvarteret Lindormen*. *Arkeologisk förundersökning inom fornlämning Uppsala* 88:1/L1941:2293, Uppsala stad, kommun och län. Rapporter från Arkeologikonsult 2019:3232.

MIKSICEK, C. H. 1987. Formation Processes of the Archaeobotanical Record. *Advances in Archaeological Method and Theory*, 10:11–47.

SCHIFFER, M. B. 1976. *Behavioral Archeology*. Academic Press.

SCHIFFER, M. B. 1987. *Formation Processes of the Archaeological Record*. University of New Mexico Press, Albuquerque.

SCHWEINGRUBER, F. H. 1978. *Microscopic Wood Anatomy*. Structural variability of stems and twigs in recent and subfossil woods from Central Europe. Zug, Switzerland.

SCHWEINGRUBER, F. H. 1990. *Anatomy of European woods*. Paul Haupt förlag, Bern, Stuttgart, Wien.

Digitala källor

DIGITAL PLANT ATLAS

University of Groningen
Deutsches Archäologisches Institut
<https://www.plantatlas.eu>

WOOD ANATOMY OF CENTRAL EUROPEAN SPECIES
www.woodanatomy.ch

BILAGA 5

UTDRAG UR STOCKHOLMS RÅDHUSRÄTT

TRANSKRIBERING GEORG HAGGRÉN
ÅBO UNIVERSITET

INNEHÅLL

MELCHIOR JUNGS BOUPPTECKNING	
Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:27 (1679)	147
MELCHIOR JUNGS DELNING	
Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:32 (1682)	174
BOUPPTECKNING ELSA BÖÖK	
Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:54 (1697)	177
SLUTNOTER	179
REFERENSER.....	179

Dokumenterna i bilaga 5 är transkriberade av Georg Haggren. Språket är till viss del moderniserat. Posterna för gångkläder, linkläder och sängkläder är utelämnade. För dessa hänvisas till originalet. Melchior Jungs delning (1682) och bouppteckningen efter Elsa Böök (1697) presenteras här i utdrag.

Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:27 (1679)

f. 169

Anno 1679 den 10 Februari närvarande å Justitie Collegii och Förmyndare Cammarrens vägnar rådmannen vält. Christoffer Thesmar och assistenten vält. Hans Roslin samt not. Axel Aulävil upprättades *inventarium efter glasbruksförvaltaren, numeros Gud sal. Melchior Jung som d. 30 November A 1678* är igenom döden avgången, till delning och rättelse emellan hans efterlättna änka dygdesamma matrona hust. Elsa Böök så och 3 st. sal. mannens barn av förre kullen: Mons(ieur) (eller mons.) Gustaf Jung nuförtiden vistandes i Livland, 2. Apotekaren Julius Fredrich Fredenreichs hustru Justina Jung närvarande, 3. klädeskammarförvalten Johan Salbergs hustru, hust. Sofia Jung närvarande, samt en sal. mannens son av det senare giftet Melchior Jung om 11 års ålder. Vid detta tillfälle var tillstädes på ankans och hennes sons vägnar såsom god man assessorn högaktat H. Magnus Utter och befanns egendom som följer.

f. 169v Fasta

En gård med ett halvbyggt stenhus vid gatan där själva glasbruket är, samt en träbyggnad neder på gården, där änkan bor uti. Så och en avstängd gård näst ut med denna, var uti mågen mons. Salberg bor med alla dess tillhörande lägenheter vid Sjön tillika med ett tomtstycke strax nedanför var uppå ett stall är uppbyggt, så och en gammal sjöbod beläget uti Södra förstaden på Glasbruksgatan dels å stadens grund och dels å fri och egen grund värderades och skattades som det för ögon står tillsammans för 16 000 D kmt.

En trädgård å stadens grund belägen uti Södra förstaden vid Giötegatan skattades för 2 000 D kmt.

En gård belägen å stadens grund uti Södra förstaden uppå Bastugatan skattades för 800 D kmt.

Transport 18 000 D kmt

f. 170 Contant

Efterföljande medel fanns efter sal. mannens död, näml.

6 st Ducater in specie á 13½ D	81 D kmt
3 st Ducater i pant för	36 D kmt
7½ RD in specie á 6¾ D	50.20 D kmt
1½ RD á 6 D	9 D kmt
2 Leijondaler á 4 D	8 D kmt
14 2/3 RD uti Caroliner á 5¾ D	84.8 D kmt
½ Rixort	.27 D kmt
Uti Hvittmynt	6.4 D kmt

Sedermåra ankommit till den 12 April A 1679

5 Ducater á 13½ D	67.16 D kmt
44 Rixdaler in specie á 6¾ D	297 D kmt
2 Rixdaler á 6 D	12 D kmt
14 2/3 RD uti Caroliner á 5¾ D	84.8 D kmt
9½ D Courant á 3 D	28.6 D kmt
Kopparmynt	635 D kmt
Transport	20200.3 D kmt

f. 170v

Guld som blev värderat av guldarbetaren Mr David Richter

1 Guldkedja om 71 Ducater á 12 D	852 D kmt
1 par Armband om 42 Ducater á 12 D	504 D kmt
2 st Guldringar om 11¾ Ducat á 12 D	141 D kmt
1 Liten keed (sked/kedja?) om 5 Ducater á 12 D	60 D kmt
1 Ring med 7 Rosenstenar för 40 RD á 6 D	240 D kmt
1 dito med Taffelsten för 12 RD á 6 D	72 D kmt
1 dito med Borena stenar för 8 RD á 6 D	48 D kmt
1 dito med 8 st Taffelstenar för 8 RD á 6 D	48 D kmt
1 dito med 9 Rosenstenar för 6 RD á 6 D	36 D kmt
1 Keed av Croneguld väger 25½ crona á 9 D Cronan	229.16 D kmt
Transport	22430.29 D kmt

f. 171

Silver, förgyllt

1 Kanna om 120 lod á 3 D	360 D kmt
1 dito driven, om 50 lod á 3 D	150 D kmt
1 dito om 41 lod á 3 D	123 D kmt
1 dito om 30 lod á 3 D	90 D kmt
1 dito med söndrigt lock om 22 lod á 3 D	66 D kmt
1 Skål om 47 lod á 3 D	141 D kmt
1 Bägare om 37 lod á 3 D	111 D kmt
1 Saltkar om 9 lod á 3 D	27 D kmt

Oförgyllt dito

1 Skål med lock om 95 lod á 2 5/8 D	249.12 D kmt
1 dito mindre om 32 lod á 2 5/8 D	84 D kmt
1 dito utan lock om 17 lod á 2 5/8 D	44.20 D kmt
1 Kanna om 73 lod á 2 5/8 D	191.20 D kmt
1 dito om 77 lod á 2 5/8 D	202.4 D kmt
1 Bägare med lock á 29 lod á 2 5/8 D	76.4 D kmt
3 st dito utan lock om 18 lod á 2 5/8 D	47.8 D kmt

f. 171v

1 Drivit saltkar med tallrik om 40 lod á 3 D	120 D kmt
1 dito Ask med lock om 8 lod á 3 D	24 D kmt
12 st Skedar med Vindruvknappar om 61 lod á 2 5/8 D	160.4 D kmt
9 st dito med släta skaft om 31 lod á 2 5/8 D	81.12 D kmt
1 Silver Uhr med slät arbete ungefär för	50 D kmt
	2398,20 D kmt

Engelskt Tenn

Avklippt fint Tenn 3 lb 15 mk á 1¼ D /mk	112.16 D kmt
4 st stora Fat om 1 lb 10 mk á 1¼ D	37.16 D kmt
6 st dito om 1 lb 10 mk mk á 1¼ D	37.16 D kmt
6 st dito om 14 mk á 1¼ D	17.16 D kmt
2 dussin Tallrikar om 1 lb 15 mk á 1¼ D	43.24 D kmt
12 st dito om 12 mk á 1¼ D	15 D kmt
1 par Stakar	8 D kmt
1 par dito	6 D kmt
1 par dito	3 D kmt
Transport	25 829.7 D kmt

f. 172

Svenskt Tenn

1 dussin Fat om 2 lb á 20 D/lb	40 D kmt
1 dussin dito om 2 lb á 20 D/lb	40 D kmt
1 dussin dito om 1 lb 15 mk á 1 D/mk	35 D kmt
1 dussin dito om 1 lb 5 mk á 1 D/mk	25 D kmt
1 dussin dito om 1 lb 5 mk á 1 D/mk	25 D kmt
9 st Fat om 16 mk á 1 D/mk	16 D kmt
2 dussin Tallrikar om 1 lb 10 mk á 1 D/mk	30 D kmt
2 dussin dito om 1 lb 10 mk á 1 D/mk	30 D kmt
9 st Tallrikar & 10 st Saltzer om 12 mk á 1 D/mk	12 D kmt
Uti Kannor, Stop och Halvstop 3 lb á 20 D/lb	60 D kmt
1 Distlerkanna om 9 mk á 1 D/mk	9 D kmt
6 st flaskor	
4 st Skålar	
1 Pastejpanna	
1 smörask om 2 lb á 20 D	40 D kmt
6 st gl Stakar om 12 mk á 1 D	12 D kmt
1 Nattpotta om 6 mk á 1 D	6 D kmt
2 st dito om 4 mk á 1 D	4 D kmt
Transport	25493.31 D kmt

f. 172v

Koppar

1 Kettil om 2 lb 10 mk á 20 öre/mk	31.8 D kmt
1 dito om 12 mk mk á 20 öre/mk	7.16 D kmt
1 dito om 10 mk á 20 öre/mk	6.8 D kmt
2 st dito om 12 mk á 20 öre/mk	7.16 D kmt
1 Kyhlpanna om 1 lb 10 mk á 20 öre/mk	18.24 D kmt
1 Kanna om 12 mk á 20 öre/mk	7.16 D kmt
1 dito om 3 mk á 20 öre/mk	1.28 D kmt
2 st Kittlar & 1 Durchslag om 16 mk á 20 öre/mk	10 D kmt
Åtskillig Koppar om 16 mk á 20 öre/mk	10 D kmt
1 Skopa om 3 mk á 20 öre/mk	1.28 D kmt
1 Distlerpanna om 5 mk á 20 öre/mk	3.4 D kmt
1 Stor Panna med Hatt om 6 lb 2 mk á 20 öre/mk	76.8 D kmt
1 Vattenpanna om 4 lb 13 mk á 20 öre/mk	58.4 D kmt
1 Vattenkanna om 9 mk á 20 öre/mk	5.20 D kmt
1 liten Kettil om 4 mk á 20 öre/mk	2.16 D kmt
Transport	25742.3 D kmt

f. 173

Malm

1 Gryta om 18 mk á 12 öre/mk	6.24 D kmt
1 dito om 16 mk á 12 öre/mk	6 D kmt
1 dito om 12 mk á 12 öre/mk	4.16 D kmt
1 dito om 10 mk á 12 öre/mk	3.24 D kmt
1 dito om 14 mk á 12 öre/mk	5.8 D kmt
1 dito om 10 mk á 12 öre/mk	3.24 D kmt
1 dito om 5 mk á 12 öre/mk	1.28 D kmt
1 dito om 12 mk á 12 öre/mk	4.16 D kmt
1 gl Mullöga om 4 mk á 12 öre/mk	1.16 D kmt
1 gl Mortel om 14 mk á 12 öre/mk	5.8 D kmt
1 Stake med tvenne pipor	4 D kmt
1 gl Fatring	.16 D kmt
1 Fyrfat	2 D kmt
Totalt	49.20 D kmt

Mässing

12 st Kittlar om 2 lb á 7½ D/lb	15 D kmt
12 st dito om 2 lb á 7½ D/lb	15 D kmt
4 st dito om 9 mk á 12 öre/mk	3.12 D kmt
9 st Fotpannor & 1 Skopa om 1 lb	7.16 D kmt
Transport	25 791.23 D kmt

f. 173v

7 st Bächen & 2 st Kittlar om 12 mk á 12 öre/mk	4.16 D kmt
2 st fyrfot,	
2 st Fotpannor,	
2 st Nattpottor om 10 mk á 12 öre/mk	3.24 D kmt
3 st Tortpannor om 18 mk á 12 öre/mk	6.24 D kmt
20 st Ljusplåtar,	
7 st Refjörn,	
2 st Slevor,	
2 st Fiskpannor om 16 mk á 12 öre/mk	6 D kmt
2 st Fat & 1 gl Stake om 5 mk á 12 öre/mk	1.28 D kmt
2 st Fotpannor med lock om 6 mk á 12 öre/mk	2.8 D kmt
1 dito stor om 6 mk á 12 öre/mk	2.8 D kmt
1 gl Sängbächen(?) för	4 D kmt
1 Tratt	1 D kmt
2 Laxpannor á 1 D	2 D kmt
4 st Lock om 3 mk á 12 öre/mk	1.4 D kmt
3 st Små Kittlar om 6 mk á 12 öre/mk	2.8 D kmt
Transport	25 870.11 D kmt

f. 174

Järnredskap

2 st Grytor med Lock á 5 D	10 D kmt
3 st dito á 3 D	9 D kmt
2 st dito á 2 D	4 D kmt
1 gl dito	3 D kmt
1 gl dito	2 D kmt
1 gl dito	1 D kmt
3 st Stekspett á 2 D	6 D kmt
2 st dito á 1½ D	3 D kmt
1 Gryta med lock	3 D kmt
1 liten dito	1 D kmt
1 Gåspanna	3 D kmt
1 Halster	2 D kmt
1 dito	1.16 D kmt
2 st dito á 24 öre	1. 16 D kmt
1 dl Rund dito	.8 D kmt
1 Stor Brandjárn	4 D kmt
1 dito	2.16 D kmt
3 st avlånga Pannor	4.16 D kmt
1 gl dito	24 D kmt
5 st Slevar á 8 öre	1.8 D kmt
2 st Voffeljárn á 3 D	6 D kmt
Transport	25870.11 D kmt

f. 174v

3 st Råjárn á 6 D	18 D kmt
4 st Köttgafflar á 4 öre	.16 D kmt
3 st Kålnivar á 16 öre	1.16 D kmt
1 Ljustake med tvenne pipor	.16 D kmt
1 dito	.8 D kmt
5 st små runda pannor á 4 öre	.20 D kmt
3 st dito större á 16 öre	1.16 D kmt
10 små nya Utanlås á 14 öre	7.28 D kmt
Spik för	317 D kmt
Allehanda smått Järnredskap	10 D kmt
Totalt	427 D kmt

Bleckarbete

2 Steekhus så och åtskilliga små saker tillsammans för	18 D kmt
--	----------

Sal. Mannens Gångkläder

.. (se bouppt.)

f. 175

Linkläder

.. (se bouppt.)

f. 176

Sängkläder

.. (se bouppt.)

f. 178

Husgeråd

9 st Förgylta Lockfat á 1 D	9 D kmt
2 st gl Speglar á 24 öre	1.16 D kmt
8 st små Kopparstycken av Svenska Herrar á 1 D	8 D kmt
7 st små Conterfei på bräden á 1½ D kmt	10.16 D kmt
1 dito utan ram	1 D kmt
1 Liten tavla att ha Calendarium uti	1 D kmt
2 st fransösiska Conterfei med svenska ramar á 5 D	10 D kmt
6 st Ottakantiga Tavlor á 2 D	12 D kmt
Transport	27963.11 D kmt

f. 178v

2 st Tavlor med svenska ramar med frukt på den ena och skinka på den andra á 6 D	12 D kmt
1 stor Tavla med Skog uppå	10 D kmt
2 st Conterfei med Hållendare och Hållenska á 8 D	16 D kmt
2 st dito med Krigslekar uppå á 12 D	24 D kmt
2 Hållenska dito med Skepp på och förgylta ramar á 5 D	10 D kmt
1 Tavla med Landskap och gemen ram	3 D kmt
16 st Kongl. Conterfei á 2 D	32 D kmt
6 st gl Tavlor med Landskap á 1½ D	9 D kmt
3 st Hållenska Blompottor	8 D kmt
5 st Gipsbeläten och 2 st Hundar	5 D kmt
6 st Stolar med Flammesk á 12 D	72 D kmt
6 st dito á 6 D	36 d kmt
6 st dito á 4 D	24 D kmt
12 st Ryssläderstolar á 4 D	48 D kmt
1 Ottakantigt Stenbord	4 D kmt
1 Furubord	3 D kmt
Transport	27963.11 D kmt

f. 179

1 Mangel	10 D kmt
1 Stor Tavla	10 D kmt
1 Furusäng	4 D kmt
1 Kistbänk med 2 lock	6 D kmt
1 Folbänk	2 D kmt
1 Furusäng	8 D kmt
1 Urverk på väggen	30 D kmt
1 Furusäng	4 D kmt
1 Furupress	10 D kmt
1 Beslagen Ekkista	24 D kmt
1 Koffert	6 D kmt
1 dito	2 D kmt
1 gl Flaskfoder utan lås	4 D kmt
1 Ekpress	25 D kmt
1 litet Ekschatull	20 D kmt
1 Korgsäng	3 D kmt
1 Furusäng	4 D kmt
2 st gl dito á 2 D	4 D kmt
4 st Stolar av intet värde	-
1 Furusäng	4 D kmt
1 Furubord	1.16 D kmt
1 litet Ekskåp	12 D kmt
Transport	27963.11 D kmt

f. 179v

1 gl Schatull med Pärlemor inlagd	2 D kmt
1 litet Furubord	2 D kmt
1 Ekbord	12 D kmt
1 gl Ekskåp	16 D kmt
2 st Trästolar á 1 D	2 D kmt
2 Järnkedjor á 2 D	4 D kmt
1 Vikt med Träskålar	8 D kmt
1 litet Bord med Skåp	4 D kmt
1 litet Skåp i Bokkammaren	4 D kmt
1 gl Furuskåp	4 D kmt
1 Spinett	8 D kmt
1 hög Furukista	6 D kmt
1 Långsmal dito	4 D kmt
1 dito	3 D kmt
1 vit lång Kista	4 D kmt
1 Kvinnfolkssadel	4 D kmt
22 st vita stenfat á 1 D	22 D kmt
6 st brokota (brokiga?) dito á 1 D	6 D kmt
3 st stora vita dito á 1½ D	4.16 D kmt
8 st djupa dito á 1 D	8 D kmt
1 Smörask utan lock	1 D kmt
31 st Tallrikar á 12 öre	11.20 D kmt
Transport	27963.11 D kmt

f. 180

12 st små Tallrikar á 8 öre	3 D kmt
3 st vita Smöraskar á 1 D	3 D kmt
1 Nattpotta	.24 D kmt
1 litet vitt Krus	.24 D kmt
1 liten Smörask	.16 D kmt
5 st Durchslag á 1½ D kmt	7.16 D kmt
4 st blå Fat á 1 D	4 D kmt
16 st dito á ½ D	8 D kmt
6 st små dito á 8 öre	1.16 D kmt
1 rund Furubord	8 D kmt
1 lång Kistbänk	4 D kmt
1 Spegel	4 D kmt
1 Koffert	10 D kmt
1 dito	8 D kmt
2 gl dito á 3 D	6 D kmt
½ Sohlbottensläder	4 D kmt
1 Kökskåp	10 D kmt
1 dito mindre	5 D kmt
1 gl Fålbänk	2 D kmt
2 gl sadlar med betsel á 4 D	8 D kmt
1 par gl Pistoler	10 D kmt
2 st Musköter á 3 D	6 D kmt
2 Huggpampar á 3 D	6 D kmt
71 ris smått Postpapper á 6 D	426 D kmt
Knappar av åtskilligt gl mode	10 D kmt
Totalt	1 258.20 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 180v

Böcker värderade av Mr Jacob Hornbern

In Folio

Meteranus Novus med kopparstycken uti 3 band á 6 D	18 D kmt
Doct. Martini Lutheri Tischreden	6 D kmt
Lucae Osiandri Historia Ecclesiastica uti 3 band	12 D kmt
Joh. Magni Swen och Giöta Krönika	10 D kmt
Konung Gustavi 1 Crönica	10 D kmt
Mart. Lutheri Biblia med doct. Johan Arens Vorrade	12 D kmt
Cosmographia Sebastiani Munsteri	10 D kmt
Math. Merian Nove Archentologia cosmica mit Kupferstück 2 band	16 D kmt
Dito Theatrum Europaedum 2 band	16 D kmt
Oeconomia Coleri	8 D kmt
Arr. Hwitfeltz danske Crönika	16 D kmt
Atlas 2 partes	24 D kmt
Zu Spiegel door Willam Jeansz Bleaw 2 Exemplar	8 D kmt
Chemnitij 1 Partes belli Swecici	3 D kmt
Kungl. Reitschul mit schönen Kupferst.	6 D kmt
Math. Dresseri Saxische Cronica	3 D kmt
Transport	29221.31 D kmt

f. 181

Martini Zeilleri Itinerarium Italiae	4 D kmt
Caspari Hedionis Crönica der alten Christlichen Kircken	1.16 D kmt
Wenceslai Sturmij Promptuari um Exemplorum	5 D kmt
Calonij Ghonneiri Crönica von anfang der Welt bis A:o 1585	6 D kmt
Mart. Cromeri Historia von mitternältischer Völcker	2 D kmt
Georgij Spindleri Postilla	3 D kmt
Breitenbach Merfart zeit burd kein	3 D kmt
Hermanij Samsonij heimblischer SkatzCammar	2.16 D kmt
Philip Melanth. Corpus Doct. Christianae	2 D kmt
Marti. Luth. Huus Postill	2.16 D kmt
Georgij Scherers Postilla Evangelica	4 D kmt
Flavij Josphi alten Judischen Geschichten	4 D kmt
Sebastiani Munsteri Cosmographia biss A:o 1574	6 D kmt
Joh. Dichtenbergers Biblia Sacra	3 D kmt
Transport	29221.31 D kmt

f. 181v

En gammal tysk Zeitbuch	-
Jacob von Walhugens Krigskonst	2.16 D kmt
Itinerarium S. Scripturae	2 D kmt
Ein alter Kreuterbuch	3 D kmt
Concordia Augustanae confessionis	3 D kmt
Leonhard Fronspergres trachtat von Kieijserlichen Kriegsrecht	1.16 D kmt
Tabulatura Musicalis	.8 D kmt
13 st Pass Caerter i blått papper inbundne	10 D kmt
Joh. Steidani Historia alt	3 D kmt
In Qvarto	
Flora Danica	7 D kmt
Europaeischer Mercurius Historicus son iahr 1617 bis A:o 1660	2.16 D kmt
Anthoni De Guevarria gydenne sendschreiben	4 D kmt
Swenske Lands och Stads lagh	2.16 D kmt
Jan Hermansz Cråll Tijtkorting	3 D kmt
Zachariae Steins Emblemata Belgica	2 D kmt
Transport	29221.31 D kmt

f. 182

Thomae Gartzoni eller Handtwerker schauplatz	3 D kmt
Anthoni de Guevarra Zeitkürtzer	.24 D kmt
Jan Kalz Opus i 2 band	6 D kmt
Historischer beschreibung der Stadt Amsterdam	3 D kmt
Jodoei Hondij Atlas Minor	6 D kmt
La Science universelle de Sorell uti 3 band	4.16 D kmt
Traithe(?) General de France	.16 D kmt
Carmeri Pommerischen Kircken Crönika	1.16 D kmt
Dito	1.8 D kmt
Bericht vom 50 iahren Krieg in Deutschland mit den Osnabryggiche	
Friedes Handlung	.8 D kmt
Georgij Mijlij 10 Predigten vom Turcken	-
Petr. Laur. Gothi 2 Tröst Predikningar	.16 D kmt
Wallechij beschreibung der Türckischer Religion	1 D kmt
Ægidij Hunnij Cathecismus	1 D kmt
Wiederlegung auf dess Dansche Manifest A:o 1644	.24 D kmt
Ziegleri Traus Spiegel der Welt	1 D kmt
Transport	29221.31 D kmt

f. 182v

Wincentij Schnuckens Histo. Abra.	1 D kmt
Muscowische Crönica defeit	1 D kmt
Hellwisij Gartij Historischer bericht vom Religions Sachen in Hessen undt andre Tractaten	1.8 D kmt
Physognomica in certi authoris Item tractatus de Exemplis vanorum fraenorum	.8 D kmt
D. Leonhardi Raufwolfens ¹ Reis beschreibung in der Morgenländern	1 D kmt
Spiegel der Spansch Tyrannei	.16 D kmt
Cronica Caroli Magni	2 D kmt
Wisiones Joh. Varneri aus Meisen	.8 D kmt
Joh. Lipsi Heilige Maghet von Halle	.8 D kmt
Några Stockholms stads Ordinantier, trycke år 1646	.16 D kmt
Acta angående Konung Sigismundum och Konung Carl d. 9de	1.8 D kmt
Sweriges Rijkets Sjölag	-
Några Swenska Riksdagsbesluter, Placater och Stadgar	5 D kmt
Johannis Avenarij Predikningar om Christi Passion	1 D kmt
Petrei korta Swenska Crönika	.8 D kmt
Snorre Sturlesons Norske Crönika	2 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 183

Conradi Medulla destillatoria & medica ²	3 D kmt
Lutheri Schriften wieder die Salva mentiorer	1 D kmt
Justus Menius wieder Andrae Osiandri Thelogium	.24 D kmt
Augusti Erics bericht von der Cröningz passaten dess Kön. Christiani 4de	1 D kmt
Sigfridi Sacci Unterrichtung von gerechtigkeit Christl. obrigkeit	.16 D kmt
5te Pars Oeconomia Coleri	1 D kmt
Index Thuomi	.16 D kmt
Georgij Olai Upsaliensis Calendarium Christianorum et Judaeorum	.8 D kmt
Dialogus dansk emellan en Håftienare och förfarenheten	.16 D kmt
3 böcker inbundna av nya awiser och flera Rare passater	-
Nic. Selnecuri leicht Predigten ander theil	.24 D kmt
Evangelia und Epistolen auf alle Sön- und fästtagen	.16 D kmt
Nic. Selnecuri Predigten von der Passion	1 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 183v

Valentin Wigelij gyldenre griff & dialogus de Christianismo	.16 D kmt
Sewerini Gobels bericht ³ von der Agat stein	.8 D kmt
Amsterdamsche Cust. Caerte	.24 D kmt
Frych Lust Höff door Jan Jansz	.16 D kmt
Dauids harliche cura gravidarum puorperarum & infantatum	.8 D kmt
In 8vo & 12mo	
Levini Hulsij Dictionarium Germanico Italicum	1.16 D kmt
Problemata Aristoteles	.16 D kmt
And. Libavij Dialectio Philippo Romaea & Francisci vallesij Sacra Philosophia	.16 D kmt
Erasmi Francisci Acerra Exoticorum	1.8 D kmt
Baltzar Kupfer Schmitz Crönica	-
Les delices de la France	1.16 D kmt
Hundz Tagige erqwickstunden ⁴ in 2 theile	2 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 184

Florilegium Politicum Lemanni 2 theilen	1.16 D kmt
Deutsche Florus Wagenberg	.24 D kmt
Gotfr. Schultzens Crönica	1 D kmt
Philanders von Zittewaldz 3 partes	2.8 D kmt
Sparmans Sundhertz Spiegel	2 D kmt
Dito	2 D kmt
Jacobi Catzij ⁵ Schat der gesundheit	.16 D kmt
dito Sinne Beelden	.8 D kmt
dito Klagende Maegden und rath vor dhe Selwe	.8 D kmt
Mart. Zeileri Itinerarium Galliae et Britannica	1.8 D kmt
Enerrationes Phil. Melanth in Hesiodum	.16 D kmt
A new Collection of Epistles de Balzac	.24 D kmt
Beutelschneider oder der diebs Historien	.24 D kmt
Natalis Comitum mytologia	1.16 D kmt
Wilhelm von Haecthz Davids Psalmen	.8 D kmt
Ludvigi Garronis Exilium Melancoliae	.16 D kmt
Eutrapeliae Historico Politicae Philologico	.16 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 184v

De twelf boeken Aneas Virg. Mart.	.8 D kmt
A Sure Guide to the French Tongue	.16 D kmt
Baltazaris Schaurren Wunderbuch	1 D kmt
Erasmi Rother: Lingva belg	.8 D kmt
Esayes Sr: William Cronvallijes ⁶ the Younger	.8 D kmt
Hans Wineckelmans Americanischer nemer welt	.24 D kmt
Mart. Opitzi ⁷ deutsche Poemata	1.8 D kmt
Historiecomique de Francion	.16 D kmt
Francisci Hermanni gyledenne annotatien	.16 D kmt
Geschichten von den wanckelmutigen liebhebern zu dieser Zeit	.16 D kmt
Martini Zeilleri 100 Dialogi	.24 D kmt
Jappan und Siam mit beijgefügtter Ostindianischer beschreibung	
Francisci Caronis ⁸	1 D kmt
Dauids härliche ⁹ tractatus de curationibus gravidarum puerperarum et Infantum	.16 D kmt
Le Soldat Swedois	.24 D kmt
Balthazaris Calmeri Compendium Juris Sivilis et Feudalis	.8 D kmt
Wintersche awenden of niederläntsche Vortellingen	.16 D kmt
Idea Virtutum Jacobi Regis Britannia Thomae Rose	.4 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 185

Den kleinen Herbarius	.8 D kmt
Airs de different Autheurs de Cour	.16 D kmt
Johan von Bewerwijck van de wtnementheijt de vrowetricken geslachz	.24 D kmt
Christlichen Selen, betbuss undt bericht büchlein	.16 D kmt
Blasij Seijwaltz weltz Spiegel	.16 D kmt
Damontologia Rubinzalij Silesij oder vom den gespänsten in Rübenzahl	.8 D kmt
Traugeschichter von dir undt mir	.8 D kmt
Simplicianischer Jan Perus	1 D kmt
Beschreibung der Antillen Insulen ¹⁰	.8 D kmt
Twe inerigen Zee-daten tusseri Nederland et Englandt	.16 D kmt
Johan Rothlöbs geistl. Rustcammar	.8 D kmt
Dansk lagboog	1 D kmt
Nedertutse Secretaris	.8 D kmt
De Romajnsche Adelaer	.8 D kmt
Spiegel der Wissheit v. Warheit	.8 D kmt
Swetse Vapennen gevoort in Polen Preuysen en Dennemarcken	.8 D kmt
..? Englandz Elisabeth	.8 D kmt
Le Magazin de plus belles Chansons	.8 D kmt
Georgij Ziegleri Welt Spiegel	.24 D kmt
Transport	29 221.31 D kmt

f. 185v

Tressor van de gewichten en Myntzen	.16 D kmt
50 Sonderbare geschichten	.8 D kmt
La Courtosie Francoise et angloise	.4 D kmt
Janua Lingvarum commeni Lat. et Germ.	.8 D kmt
Dito	.8 D kmt
Haec Homo Wherein the Excellencij	.4 D kmt
Johan Pomarij beschreibung der Agtstein	.4 D kmt
Johan Lassenij bürgerliche Tischreden	.24 D kmt
Interest van Hållandt	.4 D kmt
Tydt Zuisting der Jonekeit	.4 D kmt
Frans Keslers Secreta	.4 D kmt
Gieistl. ...? betbüchlein	.8 D kmt
Anthoni Misaldi ¹¹ Natürliche wunderwerken et Artzgarten	.8 D kmt
Georgij Waltheri Auslegung der Episteln	.8 D kmt
Gottfriedt Finckelethausens ¹² gesänge	.8 D kmt
Phil. Nic. De Regno Christi	.24 D kmt
Batawische arcadia ¹³	.4 D kmt
Silvere Poert Klock	.4 D kmt
Johan van de Weens Breuytlofz Zangen	.8 D kmt
Viatorium Germani, Galliae et Italiae ¹⁴	1.8 D kmt
Transport	29221.31 D kmt

f. 186

Johan Risings Uthtog om Kiöphandelen	.16
--------------------------------------	-----

Oinbundna Böcker

In Folio

3 Exemplar av Hwitfeltz Danska Crönika á 4 D	12 D kmt
3 Exemplar dito confus eller incomplet	-
1 Brockmanni Postilla Dansk	12 D kmt

In 4°

Rudb. Luth. Catechesmis Swensk	1 D kmt
Widekindi Swenske i Ryssland 10 års Krigs Historia	3 D kmt
Gust 1 et Erici 14 Crönica	2 D kmt
Lex Politica Dei	.16 D kmt

In 8°

Philomusen Verdeutscher Swetoni ¹⁵	.24 D kmt
Gamble danske Historiske Elskogswisor	.8 D kmt
Mirabilia Naturalia på danska	.8 D kmt
K. David Psaltare med Summarier	.16 D kmt
3 Exemplar Alexand. Mag. Cronica	.8 D kmt
1 kort dansk Crönika	.24 D kmt

Transport	29 221.31 D kmt
-----------	-----------------

f. 186v

Sweriges Rijkens Landz och Stadslag	2 D kmt
Messenij ¹⁶ Sweriges Rijkens Skådetorn	.8 D kmt
Ett partie allehanda Kopparstycken som delas kan arvingarna emellan och här utom värde uppföres.	
Totalt	420.20 D kmt
Glas	
Efter samtl. arvingars insinuerade förteckning ha de själva värderat och skattat glasen tillsammans för	3000 D kmt
Åtskilliga Materialier	
23 lb 8 mk oluttrad Saltpetter á 14 D/lb	327.19 D kmt
19 lb 5 mk ostött Winsten	
6 mk stött dito á 3 mk/lb	293.8 D kmt
12 lb stött Schmerill á 12 öre	59.24 D kmt
1 lb 18 mk ostött vit Arsenicum á ½ D	19 D kmt
12 lb 5 mk gåhl dito á ½ D	122.16 D kmt
10 lb ostött Spitsglas gemen	
2 lb dito finare	
1 lb dito stött á 3 mk lb	195 D kmt
1 lb 10 mk stött Safran Couleur	55.30 D kmt
¼ tunna Colleur som skattas oduglig	-
6 lb stött fin Menia (=mönja) á 12 öre/lb	45 D kmt
7 lb 10 mk ostött Borax á 2½ D	375 D kmt
12 mk stött dito á 2½ D	30 D kmt
11 mk Qweksilfver á 5 D	55 D kmt
Transport	32642.19 D kmt

f. 187

54 lb Pottaska i 3 tunnor á 4 D	216 D kmt
30 Baler Souda	1 560 D kmt
21 fat Hvit Jord	252.16 D kmt
Totalt	3 606.17 D kmt

Instrumenter och Wárktyg till Glashyttan

31 st Átskilliga slags Gjutformor av Koppar, Malm väga 6½ lb á ½ D kmt	65 D kmt
2 st Skålfomror av järn med kopparhuvor	1 D kmt
1 gl Järnrör	.24 D kmt
13 st gl gamla Pannor	
21 st gl Pipor	
12 st Materiespikar	
2 st Materieslever	
3 st Spansorer	
2 st Järnstänger	
1 st Raka	
1 Gaffel	
1 Partie Saxar och Glastänger	
4 st Järnpannor om 1 t inmurade i Kookhyttan	
4 st lösa dito spruckne	
5 st dito alldeles fördärvade	
1 st dito om ½ tunna; 1 dito om ¼ t	
1 kar med bly innan beslagit ofärdigt	
4 gl Bryggekar	
1 st långt Brandjärn	

Dessa är meste dels förnöttade att de till vidare brukning måste repareras

66.24 D kmt

Transport

36 315.28 D kmt

f. 187v

Efter bokhållarnas Jöran Erichssons och Olaus Strobils gjorda extract av detta Sterbhus Böcker har detta Sterbhus av åtskilliga Debitorer att fordra.

						D kmt		Öre	
Hans Furstl. Durchl Hertig	Adolf Johan					589	D	22	öre Kmt
	Erich	Persson				21	D	5	öre Kmt
salig	Johan		Rutenfelts	arvingar		57	D	8	öre Kmt
Fru	Elsa		Tungel			286	D	29	öre Kmt
	Ernst		Pommers	änka	Söderköping	34	D	27	öre Kmt
	Gustaf	Andersson			Örebro	61	D	2	öre Kmt
	Gustaf		Örminge			78	D	5	öre Kmt
	Herman	Johansson				347	D	25	öre Kmt
	Anders		Callermans	änka		15	D	8	öre Kmt
	Petter		Chambers			462	D	9	öre Kmt
Fru	Anna		Bohm			29	D	16	öre Kmt
Hans Excell. H	Gustaf	Persson	Banér			552	D	1	öre Kmt
Assessorn	Erich		Gyllenbring			2	D	8	öre Kmt
salig H.	Jesper		Crusebjörns ("Kruusbjörns")	arvingar		14	D	8	öre Kmt
salig hustru	Elin		Lårmans	sterbhus		57	D	26	öre Kmt
	Staffan	Andersson			Uppsala	65	D	26	öre Kmt
	Ertwin		Ertman			29	D	8	öre Kmt
Fru	Beata		Bille			18	D	24	öre Kmt

f. 188

					D kmt		Öre	
Borgmästaren	x		Mellonius		13	D		
Capt.lieutn.	Olof		Falk		67	D	8	öre Kmt
	Lorentz		Altnech		1	D	6	öre Kmt
Johan Bruuns styvson	x		von Berclen		782	D		
Rådman	Gustaf	Matsson			15	D	6	öre Kmt
	Hans		Ulrich badare		3	D	29	öre Kmt
salig	Elias		Reihenbachs	arvingar	28	D	10	öre Kmt
	Wellam		de Besche		239	D	18	öre Kmt
Översten välb.	Petter		Öhrnklo		114	D		
	Henrich		Aminhof (= Aminoff)		82	D	22	öre Kmt
	Thomas		Trägårdsmästare		41	D	18	öre Kmt
Fru	Elin		Bette		48	D	6	öre Kmt
Glasbofickan	Ebba				104	D	27	öre Kmt
Översten	Erich		Planting		62	D	16	öre Kmt
Fru	Catharina		Stormhatt		430	D	30	öre Kmt
	Nils	Andersson	Swahn		10	D		
Assessorn	Claes		Döpken		5	D	15	öre Kmt
	Carl		Julius	Linköping	39	D	8	öre Kmt
	Per	Joensson		Väddö sn	3	D		
	Per	Erichsson		Tompta i Frötuna sn	3	D	16	öre Kmt
	Erich	Olofsson			10	D		
Högvälb. H	Per	Larsson	Sparre		136	D	2	öre Kmt
Fäktmästaren salig	Charles			änka	55	D	4	öre Kmt
Grev	Gabriel		Oxenstierna		37	D	8	öre Kmt
	Paul		Bettow		32	D		
	Lorentz		Jung		4	D	24	öre Kmt
Mr	Henrich		Grundels	änka	50	D	27	öre Kmt
	Daniel		Tillman		11	D	8	öre Kmt

f. 188v

					D kmt		Öre	
Hans Excellens Grev H	Axel		Sparre		64	D	22	öre Kmt
H	Carl		Sparre		65	D	22	öre Kmt
välb. H	Johan		Linier		28	D	8,5	öre Kmt
salig	Samuel		Stenhof		684	D		
Assessor	Nils		Lindegren		65	D	12	öre Kmt
H	Johan		Ribbing		44	D		
Fiscalen	Olaus		Sygnelius		9	D	20	öre Kmt
	Henrich		von Eeswich		121	D	25	öre Kmt
Fru	Anna Maria		Stormhatt		36	D		
	Gustaf		Eek		125	D		
	Hans		Krantz	Norrköping	250	D	15,5	öre Kmt
Borgmästaren	Salomon	Persson		Karlstad	23	D	8	öre Kmt
Rådman	Henrich		Sparijn		10	D		
	Carl		Schinck		39	D	18	öre Kmt
	Axel		Behm		36	D	16	öre Kmt
	Evert		Huuk		481	D	8	öre Kmt
Fru	Beata		Wilstedt		20	D	6	öre Kmt
	Reinhold	Erichsson			194	D	6	öre Kmt
	Gülich		Swinfoot		82	D	30	öre Kmt
Georgen	Michel				7	D		
Bokhållaren	Bengt		Dickman		119	D		
salig	Johan		Larnans	sterbhus	204	D	29	öre Kmt
Secret.	Anders		Granberg		55	D	1	öre Kmt
	Jochim		Scharenberg		100	D		
	Georg		Lüberton		54	D		
hustru	Christina		Jung		110	D		
	Adolf		von Eysen		58	D	29,5	öre Kmt
Fru	Maria		Björnklo		9	D		
Cammarrådet H	Anders		Lindhielm		14	D	24	öre Kmt
Fru	Elisabeth		Knorr		40	D		

f. 189

					D kmt		Öre	
salig Cammarrådet H			Schüttheilm		216	D	4	öre Kmt
	Henrich		Lillo Winskänk		38	D	2	öre Kmt
	Daniel		Sättermän		11	D	2	öre Kmt
Riks Cantzlern Hvb Gref	Magnus		De la Gardie		2997	D	9	öre Kmt
	Isaach		Ekebon	Uppsala	34	D	6	öre Kmt
	Erich	Clemetsson		Örebro	52	D	4	öre Kmt
hustru	Sophia		von Delden		24	D		
Assessorn	Isaach		Enefelt		297	D	4	öre Kmt
Huspojken	Lars	Matsson			4	D	16	öre Kmt
hustru	Maria	Erichsdotter			138	D	18	öre Kmt
	Johan		Salberg		1295	D	24	öre Kmt
	Lars	Persson	Smed		135	D	23,5	öre Kmt
	Mårten		Cronstierna	Riga	14	D	16	öre Kmt
	Daniel		Furster		88	D	3,5	öre Kmt
	Lars	Persson		Töcköö	16	D	15	öre Kmt
	Henrich		Keijser		7	D	12	öre Kmt
sal	Jochim Petter		Lillienhof		57	D	8	öre Kmt
Furst. Fru	Maria Euphrosina				60	D		
	Erich		Roos		10	D	4	öre Kmt
	Joseph		Pippingh	Åbo	91	D	17	öre Kmt
	Hans		Nääf		979	D	4	öre Kmt
	Cornelius	Pettersson		Göteborg				
&	Johan		Schal	Göteborg	19	D	16	öre Kmt
	Petter		Durell		255	D	28	öre Kmt
Cammereraren			Blåman		15	D	3	öre Kmt
	Michael		Bisselsten		639	D	10	öre Kmt
salig Comiss.			Westij	änka Maria	213	D	4	öre Kmt
	Albrecht		Swanbergh		1207	D	19,5	öre Kmt
Secret.	Gustaf		Hammarin		14	D	8	öre Kmt

f. 189f

						D kmt		Öre	
H	Axel		Leijonhufwud			159	D	9,5	öre Kmt
Tullnäm	Jacob		Möller			25	D	22	öre Kmt
Hans Kongl. Majjt Kong	Carl					3416	D	24	öre Kmt
salig Borgmästaren	Mathias		Trotz	arvingar		305	D	4	öre Kmt
salig	Fredrich		Hoffs	änka		74	D	28	öre Kmt
välb. H	Samuel		Öhrn			191	D	4,5	öre Kmt
Socketbagaren			Frisenhagen			30	D	4	öre Kmt
	Hans Georgen		Lobst		på Sterkelse- bruk	7	D	15	öre Kmt
	Nils	Olofsson				439	D	25,5	öre Kmt
salig	Christian		Hökares	hustru Elisabeth		50	D		
	Johan		Fock			338	D		
	Lennart		Smudermeijer			166	D	5	öre Kmt
	Johan	Börgesson			Norrköping	27	D		
Cammereraren	Lars		Lamb			247	D	12	öre Kmt
	Gustaf		von Benten			797	D	28	öre Kmt
	Joen		Swart			211	D	4	öre Kmt
	Jacob		Drenkner			3	D	25	öre Kmt
H	Christer		Swinhufwud			2	D	8	öre Kmt
	Olof	Svensson	Hult		Arboga	32	D		
Mr	Jonas		Flaggmakare			279	D	9	öre Kmt
	Nils	Hansson				114	D	14	öre Kmt
	Anna	Nilsdotter				55	D	24	öre Kmt
	Wexel Banco					99	D	25	öre Kmt
	Johan	Pettersson	Swan		Amsterdam	535	D	16	öre Kmt
hustru	Magdalena		Brun			54	D	16	öre Kmt
	Frans		Berg Bokbindare		Viborg	36	D	24	öre Kmt
Secret.	Mårten		von Bomwald			53	D	16,5	öre Kmt
	Sigismund		Schmitt Twälmakare			32	D		
Håfmarsk. H	Johan		Rosenhane			27	D	16	öre Kmt
Skepparen	Henrich		Dank			83	D	16	öre Kmt
Comiss.	Henrich		Dankwart			125	D	8	öre Kmt

f. 190

						D kmt	Öre		
Secret.	Petrus		Gavelius			9	D	30	öre Kmt
	Henrich	Olofsson			Jomala sn	3	D	24	öre Kmt
Överstel.	Christer	Carlsson				900	D		
hustru	Anna	Michelsdotter				190	D	19	öre Kmt
välb.	Gustaf		Silfwerklinga			106	D	29	öre Kmt
hustru	Brita				Stäket	12	D		
Gen.Tullförvalt.			Cronskiöld			15	D	15	öre Kmt
			von Swindeln			25	D	8	öre Kmt
välb	Olof		Rosenstierna			23	D	28	öre Kmt
	Sven		Ålderman			48	D		
jungfru	Helena		Winbladh			72	D	24	öre Kmt
H			Canterstierna			13	D		

Totalt 26 692 D 18 öre

Infordrade skulder emot panter, Gamla panter
(1½ sidor olika värdefulla föremål)

f. 190v

Totalt 422 D 31 öre

f. 191

Nya inkomna panter sedan sal. Mannen dödde

(olika värdefulla föremål)

Totalt

99 D 27 öre

> Totalt 517 D 26 öre

f. 191

Infordrade skuld som utborgat är sedan sal. Mannen dödde

					D kmt		Öre	
fru	Maria		Biörnklo		135	D	27	öre Kmt
H	Thomas		Funk		137	D	21	öre Kmt
Klädkammarför.	Johan		Salberg		115	D	18	öre Kmt
H	Christian		Wohlun Apotekare	Norrköping	191	D		

f. 191 v

					D kmt		Öre	
Rådman H	Gustaf	Matsson			12	D	14	öre Kmt
Rådman H	Hans		Preutz		12	D	24	öre Kmt
Kämnern H	Hans		Roplun		19	D	12	öre Kmt
Commiss.	Petter		Frank		5	D	16	öre Kmt
	Joseph		Pipping	Åbo	68	D	22	öre Kmt
Mr	Frans		Bokbondare	Norrköping	71	D		
	Jöns	Ingevaldsson		Norrköping	62	D	12	öre Kmt
	Lorentz		Frank Linkrämare		80	D		
Sr	Johan	Jochimsson	Brun		9	D		
Sr	Otto		Hey		12	D	12	öre Kmt
Vinskänken				på Draken	17	D	24	öre Kmt
H Doctor			Lader		10	D	16	öre Kmt
	Nils		Glasblåsare		50	D		
Mr	Baltzar		Conterfejare		43	D	28	öre Kmt

Totalt

1 047 D 18 öre

Sist har sterbhuset låtit insinuera **en förteckning på efterföljande debitorer**, som sedermera av böckerna ska vara contraherat och här till vidare genomseende inom linien uppföres, näml.

Sal hustru Elisabet Böökz sterbhus

2 938 D 28 öre kmt

f. 192

mågen Julius Friedrich Friedenreich
sonen Gustaf Jung

1 722 D 28 öre kmt
16 224 D 15 öre kmt

Totalt

20 886 D 7 öre kmt

Oliquiderade oslutna räkningar

Kongl. Räkne- cammaren					
salig	Carsten		Otters	arvingar	
Linväveri					Söderköping
	Johan		Brun		
	Anthon		Boij		
Borgmästaren	Engel- brecht				Örebro
	Niklas		Winkif		
H	Jochim		Strop		
Borgmästaren H	Jean		Levale		
Mr	Petter		Brant		
sal	Claes		Wilckens	änka	
	Anders	Jacobsson	Trägårdsmästare		
	Isaach		Oyens		Amsterdam
Guldsmiden Mr	Johan		Ståhl		
	Anders		Biörn		

f. 192v

	Johan		Scharenberg		
	Jacob	Johansson	Häger		
	Hans		Wolfsläger Skeppare		

Enär dessa föreskrivna räkningar blir slutna och liquiderade, då kan
vad som därav inkommer till själva inventarium beräknas och uppföras.

Summa

64 573 D 26 öre kmt

f. 193

Afgår

Av emotstående inventarij summa beräknas här förmyndarkammarens provision i följe av Kongl. Maijts allernådigste förordning som belöper till ½ %.
322 D 28 öre kmt

Betalade Skuld

Efter bokhållarnes Jöran Erichssons och Olaus Strobils gjorda extrakt av sal. mannens bok, befinnes efterskrivna creditorer ha följande poster att fordra, näml.

Cammarråd sal. H Drakenhielm	179 D 29 öre kmt
Wellam Helladay	20 D
Jacob Helleday	44 D
Abraham Rabinus föutan 1678 års lön	507 D
Albrecht Thenhagen .. 60 Rd 10 sk á 6½ D	406 D 28 öre

Transport 1 157 D 25 öre

f. 193v

Noch är sterbhuset skyldig

Uppbördsman Israel Spiner fordrar på stadens vägnar efter insinuerad räkning 126 28 öre smt á 3 D belöper	380 D 20 öre kmt
Till sal. mannens begravning är upplånat capital	600 D
Sal. Henrich Wilkens änka för ½ års bodhya	100 D
Handelsman Thomas Perman	264 D 25 öre
Skräddaren Mr Petter Brant	200 D 16 öre
Skomakaren Mr Anders Månsson	60 D
Huspigan Margareta för ½ års lön	60 D
Kokerskan Kirstin för 1 års lön	40 D
Totalt	2 863 D 22 öre kmt

Totalt 3 186 D 18 öre kmt

Sedan dessa 3 186 D 18 öre av själva inventarij summa 64 573 D 26 öre
blir subtraherade och avdragna, då blir övrigt en post 61 387 D 8 öre kmt

SUMMA 64 573 D 26 öre kmt

Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:32 (1682)

f. 446 (-449v)

11/4 1682

Delning uti sal. glasbruksförvaltaren Melchior Jungs sterbhus

Rådmännen H Michael Törne, H Christopher Brunell och assistenten vt Hans Roslin samt notarien Axel Aulavill

Delning emellan hans efterleverska dygdesamma matrona hu Elsa Böök och hennes enda son Melchior Jungh om 14 års ålder närvarande dess av modren tillkallade förmyndare camreraren vb h Erich Bergh.

Fasta

Gården där själva glasbruket är finns efter upprättat inventarium 10/2 1679 vara värderat för 16000 D kmt.

En gård på Södermalm å Stadens tomt på Göthegatan för 2000 D kmt.

En gård uti Södra förstaden på Badstugugatan för 800 D kmt

f. 446v

Efter bt inventarij innehåll fanns lösören.

Contant	1 400.3
Guld och Jouveler	2 230.16
Silver	2 398.20
Tenn	664.24
Koppar	248.4
Malm	49.20
Mässing	78.20
Järnredskap	427
Bleckarbete	18
Gångkläder	378
Linkläder	691
Sängkläder	578
Husgeråd	1 258.20
Böcker	420.20
Glas	3 000
Materialer	3606
Instrumenter och verktyg	66.24
Infordrande skuld mot panter	517.26
Summa	3 6833.5 D kmt

f. 447

Betalande skuld efter bt inventarium	3 186.18 D
Efter upprättat förlikning 25/2 1681 som änkan med sina styfbarn ingått har tillkommer apotekaren H Justus Fredrich Freidenreich 2 500 D kmt	
Klädeskammarförvaltaren H Johan Sahlberg bekommit Malmgården 2000 D kmt, noch bekommit contant 500 D.	
Jemen guldkedja för	229.16 D kmt
1 förgylld kanna för	90 D kmt
Till Rikens Ständers Banco har sal. Melchior Jungs sterbhus måst betala för en caution angående inspektorn sal. Anders Björn	
	12 842.13 d kmt
½ års intresse för camreraren Borgh	453 D kmt
Sedan avgår här det de deputerade nuförtiden finna glasbrukshuset med hela dess åbyggnad ej högre kunna skattas än för 12 000 D kmt emedan det helt förfallet är, och till dess reparation mycket påkostas vill, så att emellan det förra värde differerar	
	4 000 D kmt
Transport	25 801.15 D

f. 447v

Även i lika måtto skattas gården på Badstugugatan för 600 D kmt, varandes jämväl den förfallen så att differencen emellan det förra priset förblir 200 D kmt. Sist blir här en differens uppå värderingen på lösören i det änkan sig besvärade det de uti förre inventario för högt skola vara värderade så att de deputerade för den skuld där på nu gjorde en moderation näml. att samma lösörer till 350 D mindre skattades och värderades som här av går.

Summa	26 351 D 15 öre kmt
-------	---------------------

Enär denne 26351 D 15 öre post av inventarisumma avdragen är blir övrigt 10481 D 22 öre kmt där av änkan sin tiondepenning efter sal. mannens testamente 8/6 1678 bekommer, spm är 1048.6 D.
Noch efter testamente tillkommer henne 1 guldkedja om 71 ducat som efter invent. Uppföres 852 D

Transport	1 900.6
-----------	---------

f. 448

1 par Armband	504
2 st Guldringar	141
1 Diamantring	240
1 dito	72
1 dito	48
1 dito	48
1 dito	36
1 Silverkanna	360
1 Silverskål	249.12
1 Skåp	500
Summa	4 098.18 D kmt

Sonen Melchior Jungh njuter efter testamentet först 600 RD specie som här efter denne tids valör rill kmt beräknas á 6 D	3 600 D kmt
Böckerna som efter invent. Till	420.20 D kmt
Summa	4 020 D 26 öre kmt
Och blir så övrigt till delning en påst av 2362 D 16 öre kmt där av modren dygdesamma matrona hust. Elsa Böök bekommer hälften som är 1 181.8 D kmt	
Sonen Melchior Jungh bekommer den övriga hälften 1 181.8 D	
Summa	2 362 D 16 öre
Transport	36 833.5 D

f. 448v

...
Ang. sal. insp. Anders Björn mm.
..

f. 449

...
För det övriga vad anbelanger den action som änkan med sin styvson Gustaf Jung är invecklad, så ska sonen för dess anpart lika jämte sin k. moder vara responsabel till det slut som där av är att förvänta.
Blev belevat och avtalt att modren och hennes son bägge skola vara delaktiga uti det fasta, i det för dem bägge lika beräknas skall. ...
Om sonens education och upptuktelse blev slutit (f. 449v), att modren i stället för hans intresse för honom underhåller, försörjer och christeligen tuchtar, njuter han om själva capital sin säkerhet hos in k. moder all den f.. och redeste egendomen.

M. Törne Christ. Brunell Hans Roslin A. Aulaevill

Stockholms rådhusrätt 1:a avdelning F1A:54 (1697)

f. 1699

4/8 1697

Rådmanen Hr Arvid Noreen, assistenten Adolf Norden och notarien Erich Willman

Inventarium efter handelsmannen sal. Petter Muncks efterlätne änka sal. Hu Elsa Böök, som 3 juni sistledne är genom döden avgången. Till rättelse för en sal. Hustrus son av förre gifte notarien Hr Melchior Joung nu närvarande vilken och egendomen angav som följer.

Fasta

En gård och halvbyggt Stenhus, som kallas g. glasbruket uti Södra Förstaden, dels uppå fri och dels och uppå ofri grund belägen, vilken egendom berättades vara tillvärderat Kongl. Majjts. Ständers Banco A 1695 för ett av handelsmannen sal. Petter Muncks där sammastädes gjord lån för 8 000 D kmt.

En gård uppå Norrmalm och Lutters gränd belägen uppföres för 400 D kmt

f. 1699v

En gård uti Södra förstaden å dess fria och egenliggande grund uppå Glasbruksgatan vid Trappan och Nya Skeppsbron belägen vilken fasta egendom sal. Hustrun uti dess livstid uppdragit dess son hr Notarien Joung uti betalning så för dess fädernes arv, såsom och för dess testamente efter dess salig fader Glasbruks Patronen Melchior Joung och upprättat inventarium 11/4 1682 som angives till 10 000 D kmt efter uppvisat transaktion med dess salig moder 24/3 1697 upprättat.

f. 1702

..

16 st Stenfat och en smörask

12 D kmt

1 beklädning gl. Tapeter uti glasbruket

10 D kmt

..

f. 1702v

Utstående Panter

-(Pantsatta för sal. ER:s begravnings kostnader m.m.) hos madame Scharenberg & madame Fredenreich

f. 1703v

Infördrande skuld ..

f. 1704v

Betalade skuld

-Kongl. Majjts. Ständers Banco (handl. Petter Munck) .. 12 179 D 24 öre kmt

..

f. 1705v

...

Stockholm 19/11 1706

Arf Noreen & Erich Willman

Slutnoter

- 1 Leonhard Rauwolf.
- 2 Alkemist Konrad Khunrath.
- 3 Severin Göbel.
- 4 Hundstägige Erquickstund.
- 5 Jacob Cats.
- 6 William Cornwallis.
- 7 Martin Opitz.
- 8 Francois Caron
- 9 David Herlitz.
- 10 Charles de Rochefort 1668?
- 11 Antonio Mizauld.
- 12 Gottfried Finckelthaus.
- 13 Batavian Arcadia.
- 14 En reseguide.
- 15 Svetonius.
- 16 Johannes Messenius.

Referenser

MELCHIOR JUNG BOUPPTECKNING

Riksarkivet. Justitiekollegium 1637–1856

Förmyndarkammaren 1667–1924

Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924

Bouppteckningar, SE/SSA/0145A/F 1/F 1 A/27 (1679)

ELSA BOK BOUPPTECKNING

Riksarkivet. Justitiekollegium 1637–1856

Förmyndarkammaren 1667–1924

Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924

Bouppteckningar, SE/SSA/0145A/F 1/F 1 A/54 (1697)

MELCHIOR JUNG DELNING

Riksarkivet. Justitiekollegium 1637–1856

Förmyndarkammaren 1667–1924

Rådhusrättens 1:a avdelning 1850–1924

Bouppteckningar, SE/SSA/0145A/F 1/F 1 A/32 (1682)

BILAGA 6

KERAMIK

MIKAEL JOHANSSON
ARKEO KERAMIKANALYSER

I denna bilaga presenteras den analys som gjorts specifikt för det keramiska fyndmaterialet. För fyndlista med samtliga fyndposter se bilaga 2.

**Arkeologikonsults fyndnummer består vanligtvis av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid digital inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer. I vissa fall gör omständigheter i fält att inmätning av fynd istället har gjorts manuellt. I dessa fall saknas det andra numret i nummerserien. Varje fynd som fyndfördelas till Stockholms stadsmuseum får dessutom ett unikt löpnummer, se nedan.*

***Stadsmuseet har en löpande nummerserie som tilldelas fynden vid registreringen och är den numrering som sedan är sökbar i Stadsmuseets magasin. Om ett fynd gallras bort tilldelas det inget löpnummer.*

Keramik

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
3:1	1	Fat	Yngre rödgods	Mynning, brätte, buk	Tyskland	Inv färg: gulvit, grön, blå	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1675–1750	6	146	Målad dekor, koncentrisk linjer, streck. Kärl ID 3. Passning F:3.1, F:9.7.
3:2	2	Fat	Yngre rödgods	Mynning, brätte, buk, botten	Sverige	Inv färg: brun, gråvit	Ytbehandling: vitlere-engobe inv, hemrad. Glasyrtyp: blyglasyr fläckvis inv	ca 1675–1800	12	350	Målad dekor.
3:3	3	Skål	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600–1700	6	27	-
3:4	4	Fat, skål	Yngre rödgods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600–1750	3	68	-
3:5	5	Trebensgryta?	Yngre rödgods	Mynning	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1650–1750	1	27	-
3:6	6	Mineralvattenflaska	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: grå Inv färg: brun	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1680–1750	1	6	-
3:7	7	Fat	Fajans	Buk, botten	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650–1725	2	24	-
3:8	8	Tallrik	Fajans	Mynning, brätte	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1680–1700	4	42	Målad dekor, koncentrisk linjer. Kärl ID 1. Passning F:3.8, F:38.2.
4:1	9	Trebensgryta mm	Yngre rödgods	Buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600–1750	5	28	-
4:2	10	Skål	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun, gul, vit Inv färg: brun, gul	Ytbehandling: vitlere-engobe inv fläckvis utv. Glasyrtyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600–1750	3	72	-
4:3	11	Tallrik/fat	Fajans	Buk, botten	Nederländerna	Färg: vit. Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650–1750	1	17	Målad dekor, koncentrisk linjer.
4:4	12	Tallrik	Fajans	Brätte, buk	Nederländerna	Inv färg: vit, gul, mangan	Glasyrtyp: tennglasyr inv	ca 1650–1750	1	3	Målad dekor.
4:5	13	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1600–1675	1	21	Reliefdekor. Repstavsornerad portik.
9:1	14	Trebensgryta /trebenspanna	Yngre rödgods	Mynning	Nederländerna?	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600–1750	1	8	-
9:2	15	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600–1750	1	59	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasertyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
9:3	16	Stekpanna/ trebens- panna	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Nederländerna/ Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasertyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600– 1750	2	32	-
9:4	17	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, hänkel, buk	Nederländerna	Färg: brun, gul Inv färg: brun, gul	Glasertyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600– 1650	3	36	Målad dekor vitlera, koncentriska linjer, streck, punkter. Möjligt att skärorna i F:9:4 och F:17:5 kommer från samma skål.
9:5	18	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Skåft	Sverige	Färg: brun	Glasertyp: blyglasyr fläckvis utv	ca 1600– 1750	1	33	-
9:6	19	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1700	2	21	Sanerikt från samma skål som F:3:3.
9:7	1	Fat	Yngre rödgoods	Buk	Tyskland	Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1675– 1750	1	7	Målad dekor. Käril ID 3. Passning F:3:1, F:9:7.
9:8	20	Fat/skål	Yngre rödgoods	Buk, botten	Sverige	Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	3	31	Målad dekor vitlera.
9:9	21	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasertyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	11	73	-
9:10	22	Fat	Yngre rödgoods	Brätte, buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasertyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1575– 1700	7	151	-
9:11	23	Fönnings- kruka	Yngre rödgoods	Buk, botten	Sverige	Inv färg: grön	Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1700	4	99	Käril ID 2. Passning F:9:11, F:16:9, F:18:1.
9:12	24	Fat/skål	Yngre vitgoods	Buk	Tyskland	Inv färg: gulgrön	Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1700	1	7	-
9:13	25	Krus	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: gråbrun Inv färg: grå	Glasertyp: saltglasyr	ca 1600– 1700	1	2	-
9:14	26	Fat/skål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: gråvit Inv färg: vit, blå	Glasertyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1650– 1750	1	6	Målad dekor, koncentriska linjer.
9:15	27	Krus?	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit, blå Inv färg: vit, blå	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1625– 1725	2	2	Målad dekor.
9:16	28	Potta	Fajans	Buk, botten	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	3	65	Käril ID 4. Passning F:9:16, F:16:11, F:18:9
9:17	29	Apotekskrus	Stengods	Buk, botten	Tyskland	Färg: brun Inv färg: gul	Glasertyp: engobe/askglasyr	ca 1650– 1750	1	137	Käril ID 6. Passning F:9:17, F:16:10.
9:18	30	Kakel	Rumpkakel	Fragment	-	Färg: svart Inv färg:	Glasertyp: blyglasyr	ca 1600– 1700	1	5	Reliefdekor.

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
10:1	31	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning, hänkelt	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	58	-
16:1	32	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk, skaff	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	151	-
16:2	33	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	5	38	-
16:3	34	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	26	-
16:4	35	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	40	Kärl ID 5. Passning F:16.4, F:20.2.
16:5	36	Fat	Yngre rödgods	Mynning, brätte	Sverige	Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	2	100	Målad dekor vitlera. Två olika fat.
16:6	37	Trebensgryta	Yngre rödgods	Botten, tass	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	35	-
16:7	38	Trebensgryta	Yngre vitgods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Färg: grön Inv färg: gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1575– 1725	1	4	-
16:8	39	Trebensgryta	Yngre vitgods	Buk	Tyskland	Färg: grön. Inv färg: gulbrun, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1575– 1675	1	3	Stämplad dekor utv. Kan vara från samma kärl som F:63:1.
16:9	23	Förnings- kruka	Yngre rödgods	Buk, botten	Sverige	Färg: grön Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1700	5	117	Kärl ID 2. Passning F:9:11; F:16:9, F:18:1.
16:10	29	Apotekskrus	Stengods	Buk, botten	Tyskland	Färg: brun, grå Inv färg: gul	Glasyrtyp: engobe/laskglasyr	ca 1650– 1750	4	59	Kärl ID 6. Passning F:9:17, F:16:10.
16:11	28	Potta	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	1	Kärl ID 4. Passning F:9:16, F:16:11, F:18:9
16:12	40	Krus	Fajans	Buk, botten	Nederländerna	Färg: vit, blå Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1750	3	32	Målad dekor. Kärl ID 7. Passning F:16:12, F:18:10.
16:13	41	Trebensgryta	Yngre vitgods	Fot	Tyskland	Färg: gul	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1550– 1675	1	37	-
17:1	42	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	7	50	-
17:2	43	Trebens- grytakruka	Yngre rödgods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1625– 1750	2	45	-
17:3	44	Skål	Yngre rödgods	Buk, botten	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr invändigt	ca 1600– 1725	2	10	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasertyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
17:4	45	Trebensgryta mm	Yngre rödgods	Mynning, buk, botten, tass	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasertyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	5	95	-
17:5	46	Skål	Yngre rödgods	Botten, fotring	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun, gul	Glasertyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1650	1	20	Målad dekor vitlera. Sikarvoma i F:9:4 och F:17:5 kan komma från samma skål.
17:6	47	Kärl	Ogleraserat rött lergods	Buk	Spanien/ Portugal?	Färg: röd Inv färg: röd	-	ca 1600– 1700	1	7	-
17:7	48	Silkärl	Yngre vitgods	Botten	Nederländerna	Färg: grön Inv färg: grön	Glasertyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	1	7	-
17:8	49	Fat	Fajans	Mynning, buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	5	Målad dekor, koncentrisk linjer.
17:9	50	Krus	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit, blå Inv färg: vit	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	3	10	Målad dekor, kinesiserande stil.
17:10	51	Degel	Ogleraserat lergods	Mynning, buk	-	-	-	1652–1678	3	1 118	-
18:1	23	Förningskruka	Yngre rödgods	Mynning, handtag, buk	Sverige	Inv färg: grön	Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1700	14	261	Kärl ID 2. Passning F:9:11, F:16:9, F:18:1.
18:2	52	Fat	Yngre rödgods	Brätte, buk	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	41	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
18:3	53	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasertyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	2	9	-
18:4	54	Silkärl	Yngre rödgods	Botten	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasertyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	1	4	-
18:5	55	Trebensgryta	Yngre vitgods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Färg: grön Inv färg: gul	Glasertyp: blyglasyr inv utv	ca 1625– 1725	1	1	-
18:6	56	Trebensgryta	Yngre vitgods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Inv färg: gul, grön	Glasertyp: blyglasyr inv	ca 1575– 1725	2	9	-
18:7	57	Kanna?	Yngre svartgods	Botten	Nederländerna/ Tyskland	Färg: gråsvart. Inv färg: gråsvart	Glasertyp:	ca 1400– 1600	1	37	-
18:8	58	Fat?	Fajans	Botten?	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1625– 1725	1	4	-
18:9	28	Potta	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	2	14	Kärl ID 4, Passning F:9:16, F:16:11, F:18:9.
18:10	40	Krus	Fajans	Buk, botten	Nederländerna/ Tyskland	Färg: vit, blå Inv färg: vit	Glasertyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1750	3	33	Målad dekor, blommor, blad. Kärl ID 7, Passning F:16:12, F:18:10.

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
18:11	59	Apotekskrus	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: brun Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: engobe utv	ca 1600– 1750	1	11	-
18:12	60	Sparbössa?	Oglaserat rött lergods	Buk	Sverige?	-	-	ca 1600– 1750	1	10	-
18:13	61	Degel	Oglaserat lergods	Buk	-	-	-	1652–1678	1	215	-
19:1	62	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	31	-
19:2	63	Trebensgryta	Yngre vitgoods	Buk	Tyskland	Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1575– 1700	1	4	-
20:1	64	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, grönbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	17	475	-
20:2	35	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, skaft, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	3	310	Kärl ID 5. Passning F:16:4, F:20:2.
20:3	65	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, skaft	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	2	142	-
20:4	66	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	4	114	Delar från tre stycken grytor.
20:5	67	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	30	-
20:6	68	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	2	35	-
20:7	69	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	23	-
20:8	70	Trebensgryta /trebens- panna	Yngre rödgoods	Skaft	Sverige	Färg: brun Inv färg:	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	10	-
20:9	71	Fat, skål	Yngre rödgoods	Mynning, brätte, buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	5	114	Målad dekor vitlera, koncentriska linjer, streck, växter.
20:10	72	Skål	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	9	Målad dekor.
20:11	73	Kärl	Oglaserat rött lergods	Buk	-	-	-	ca 1600– 1800	1	7	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
20:12	74	Trebensgryta	Yngre vitgods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Inv färg: gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1575– 1725	1	2	-
20:13	75	Silkärl	Yngre vitgods	Botten	Nederländerna	Färg: grön Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	1	5	-
20:14	76	Fat	Yngre vitgods	Mynning, brätte	Tyskland	Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	8	Intryckt dekor, ringar.
20:15	77	Fat	Majolika	Brätte, buk	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå, gul, brun	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1630– 1660	2	34	Målad dekor, koncentriska linjer, våglinje, streck.
20:16	78	Fat/skål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1650– 1725	4	12	Målad dekor, koncentriska linjer, streck.
20:17	79	Kruka	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: brun Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: engobe	ca 1650– 1750	1	26	-
20:18	80	Kruka "Olive Jar"	Oglaserat lergods	Buk	Spanien, Seville	Färg: grå Inv färg: gråbrun	-	ca 1575– 1700	2	144	Kärl ID 8. Passning F:20:18, F:30:5.
20:19	81	Degel	Oglaserat lergods	Buk	-	-	-	1652–1678	2	-	-
20:20	82	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: svart Inv färg:	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1625– 1675	3	104	Reliefdekor. Växter, djur – Lejon? Häst?
28:1	83	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning, buk, skaft, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	21	353	-
28:2	84	Fat, skål	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	3	25	Målad dekor vitlera, koncentriska linjer, streck.
28:3	85	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun, gul Inv färg: brun	Ytbehandling: vitlere-engobe utv. Glasyrtyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600– 1700	1	3	-
28:4	86	Trebens- gryta?	Yngre vitgods	Buk	Tyskland	Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1550– 1675	1	2	-
30:1	87	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	3	31	-
30:2	88	Skål	Yngre rödgods	Buk	Sverige	Inv färg: grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	4	F:3:3 och F:30:2 kan vara från samma skål.
30:3	89	Fat/skål	Majolika	Buk, botten, foting	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1625– 1675	2	9	Målad dekor.

Keramik, forts.

Fynd- nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
30:4	90	Skål	Fajans	Mynning, buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1625– 1725	1	4	-
30:5	80	Kruka "Olive Jar"	Oglaserat lergods	Buk	Spanien, Seville	Färg: grå Inv färg: gråbrun	-	ca 1575– 1700	1	56	Kärl ID 8. Passning F:20:18, F:30:5.
31:1	91	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1800	1	8	-
31:2	92	Fat/skål	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	6	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
31:3	93	Fat	Yngre vitgoods	Mynning	Nederländerna/ Tyskland	Färg: gulgrön Inv färg: gulgrön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	1	5	-
32:1	94	Fat, skål	Yngre rödgoods	Mynning, brätte, buk, botten	Sverige	Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1700	3	104	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer, väglinje.
32:2	95	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1725	1	14	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
32:3	96	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	6	110	-
32:4	97	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, skaft	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	192	-
32:5	98	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	2	36	-
32:6	99	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1625– 1750	1	27	-
32:7	100	Förnings- kruka	Yngre rödgoods	Handtag	Sverige	Färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr utv	ca 1550– 1700	1	55	-
32:8	101	Trebensgryta	Yngre vitgoods	Mynning, buk	Tyskland	Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1575– 1700	2	20	-
32:9	102	Kruka "Olive Jar"	Oglaserat lergods	Buk	Spanien, Seville	Färg: grå Inv färg: gråbrun	-	ca 1575– 1700	1	58	-
32:10	103	Degel	Oglaserat lergods	Buk	-	-	-	1652–1678	1	746	-
36:1	104	Trebens- gryta, kruka mm	Yngre rödgoods	Mynning, buk, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1540– 1750	29	580	-
36:2	105	Kruka	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1650– 1800	2	130	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
36:3	106	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1650– 1800	1	70	-
36:4	107	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: brun, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	2	55	-
36:5	108	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1640– 1750	1	44	-
36:6	109	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1640– 1750	1	54	-
36:7	110	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1640– 1750	1	21	-
36:8	111	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1640– 1750	1	15	-
36:9	112	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	29	-
36:10	113	Stekpanna/ trebens- panna	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1540– 1700	1	23	-
36:11	114	Krus	Yngre rödgoods	Buk	England?	Färg: brun, gul Inv färg: brun	Ytbehandling: vitlere-engobe utv, sgraffito. Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1650– 1700	1	15	Ovanlig.
36:12	115	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, skaff	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	162	-
36:13	116	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, hänsel, buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600– 1750	14	373	Målad dekor vitlera, koncentriska linjer.
36:14	117	Fat	Yngre rödgoods	Mynning, brätte, buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv, hemrad. Glasyrtyp: bly- glasyr inv fläckvis utv	ca 1600– 1750	18	382	Målad dekor vitlera, koncentriska linjer, streck, punkter.
36:15	118	Kruka	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Färg: brun, gul, grön. Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1675– 1775	2	58	Målad dekor, marmorering.
36:16	119	Trebens- gryta?	Yngre rödgoods	Skaff?	Sverige	Färg: vit, grön Inv färg: röd	Glasyrtyp: blyglasyr fläckvis utv	ca 1600– 1750	1	3	-
36:17	120	Kruka	Yngre vitgoods	Buk	Polen	Färg: brun Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1650– 1750	1	6	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
36:18	121	Skål	Yngre vitgods	Buk	Nederländerna	Färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr utv	ca 1600– 1750	1	2	Spjåtkad skärva, insidan saknas.
36:19	122	Flaska	Ogglaserat rött lergods, Merida typ	Hänkel	Portugal	Färg: röd Inv färg: röd	-	ca 1550– 1675	2	14	-
36:20	123	Krus	Stengods	Hänkel	Tyskland, Frechen	Färg: brun	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1600– 1750	2	17	-
36:21	124	Apotekskrus	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: brun Inv färg: grå, orange	Glasyrtyp: saltglasyr, engobe	ca 1600– 1750	1	4	-
36:22	125	Krus	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: grå Inv färg: grå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1600– 1750	1	6	-
36:23	126	Kanna	Stengods	Buk	Tyskland, Westerwald	Färg: blå, grå Inv färg: grå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1650– 1700	1	23	Reliefdekor.
36:24	127	Krus	Stengods	Buk	Tyskland, Westerwald	Färg: grå, blå, mangan Inv färg: grågul	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1675– 1725	1	19	Reliefdekor.
36:25	128	Fatiskål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1650– 1725	3	34	Målad dekor.
36:26	129	Krus	Fajans	Buk, botten	Nederländerna	Färg: vit, blå Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	22	Målad dekor, kinesiserande stil, landskap.
36:27	130	Fatiskål	Fajans	Mynning, brätte, buk, botten	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå, gul	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1625– 1725	8	47	Målad dekor.
36:28	131	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1700– 1800	1	32	Plan.
36:29	132	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: grön ljus	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1550– 1700	2	21	Spiegel/medaljong. Viltreengobe.
36:30	133	Kakel	Kakel odef.	Fragment	-	Färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1450– 1650	1	9	-
36:31	134	Kakel	Rumpkakel	Hörnkakel, list	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1625– 1675	2	80	Reliefdekor. Geometrisk.
37:1:16	145	Degel	Ogglaserat lergods	Buk	-	-	-	1652–1678	3	251	Passform.
37:2:16	146	Degel	Ogglaserat lergods	Buk	-	-	-	1652–1678	1	142	-

Keramik, forts.

Fynd- nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
37:1	135	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mymning, buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	14	133	-
37:2	136	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mymning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	17	-
37:3	137	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mymning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	23	-
37:4	138	Fat/skål	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	2	19	Målad dekor vitlera.
37:5	139	Trebensgryta	Yngre vitgoods	Buk	Tyskland	Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1575– 1700	2	10	-
37:6	140	Fat/skål	Majolika	Botten, fotring	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1640– 1700	3	90	Målad dekor, kinesiserande stil, landskap.
37:7	141	Fat/skål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1625– 1700	3	15	Målad dekor, blommor, blad.
37:8	142	Fat/skål	Majolika	Mymning	Nederländerna	Färg: blågrå Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1600– 1650	2	9	Målad dekor, kinesisk Wan-Li dekor.
37:9	143	Krus	Stengods	Botten	Tyskland, Westerwald	Färg: grå Inv färg: grå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1600– 1700	1	19	-
37:10	144	Kakel	Rumpkakel	Blad, fris, fragment	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1625– 1675	4	134	Reliefdekor. Växter.
38:1	147	Fat	Fajans	Botten	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	9	Målad dekor, människa.
38:2	8	Tallrik	Fajans	Mymning, brätte, buk, botten	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1680– 1700	4	121	Målad dekor, porträtt av Mary II. Kärl ID 1. Passning F:3:8, F:38:2.
43:3:1	148	Fat	Yngre rödgoods	Brätte	-	Färg: röd Inv färg: brungrön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	-	1	6	-
43:3:2	149	Fat	Fajans	Brätte	-	Färg: vit. Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	-	1	2	Målad dekor. Växter.
43:3:3	150	Mineral- vattenflaska	Stengods	Skuldra	-	Färg: ljusröd Inv färg: ljusröd	Glasyrtyp: saltglasyr	-	1	6	-
43:3:4	151	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk	-	Färg: röd Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	-	1	8	-
43:3:5	152	Burk/kruka	Yngre rödgoods	Botten	-	Färg: röd Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	-	2	124	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
47:2.2	153	Krus	Stengods	Mynning	-	Färg: brungrå	-	-	1	16	-
50:1	154	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600- 1700	1	16	-
50:2	155	Degel	Oglaserat lergoods	Buk	-	-	-	1652-1678	3	397	-
53:1	156	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Skaff	Sverige	Färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis utv	ca 1600- 1750	1	41	-
53:2	157	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, hån- kel	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600- 1700	1	41	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
53:3	158	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600- 1700	4	27	-
53:4	159	Buckelfat, Ploischotel	Fajans	Mynning	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1625- 1700	1	3	Målad dekor.
53:5	160	Krus, Kugel- bauchkrug	Stengods	Hals, buk	Tyskland, Westerwald	Färg: grå, blå Inv färg: grå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1650- 1700	1	13	Reliefdekor.
59:1	161	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk, botten	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1540- 1625	6	121	-
62:1	162	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, skaff, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1550- 1750	11	805	-
62:2	163	Trebens- panna	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1550- 1700	1	26	-
62:3	164	Krus?	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1625- 1725	1	4	-
62:4	165	Krus	Stengods	Buk	Tyskland, Langenwehe	Färg: grå, brun Inv färg: orangebrå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1500- 1700	1	40	-
63:1	166	Trebensgryta	Yngre vitgoods	Mynning, buk	Tyskland	Färg: grön Inv färg: grön, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1575- 1675	1	7	Stämpelad dekor utv. Kan vara från samma kärl som F:16:8.
63:2	167	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Botten, ben	Sverige	Inv färg: gråbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1550- 1700	1	48	-
63:3	168	Apotekskrus	Majolika	Buk	Belgien, Antwerpen	Färg: vit, blå, grön, gul. Inv färg: grå	Glasyrtyp: tennglasyr utv, blyglasyr inv	ca 1550- 1625	1	9	Målad dekor, blommor, blad.
69:1	169	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1540- 1600	3	120	-
69:2	170	Trebens- panna	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1540- 1650	1	14	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
71:1	171	Trebensgryta	Yngre rödgods	Buk, skaft, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	13	406	-
71:2	172	Trebensgryta	Yngre rödgods	Skaft	Sverige	Färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis utv	ca 1625– 1750	1	135	-
71:3	173	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1625– 1750	1	14	-
71:4	174	Trebensgryta	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	32	-
71:5	175	Trebensgryta/kruka	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	30	-
71:6	176	Trebensgryta mm	Yngre rödgods	Mynning, hänkel, buk, botten, fotring	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	5	66	-
71:7	177	Skål	Yngre rödgods	Mynning, hänkel, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv fläckvis utv	ca 1600– 1750	3	83	Målad dekor vitlera.
71:8	178	Fat, skål	Yngre rödgods	Mynning, brätte, buk, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	6	155	Målad dekor vitlera, koncentriska linjer, streck, punkter.
71:9	179	Silkärl	Yngre vitgods	Botten	Nederländerna	Färg: grön Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	1	5	-
71:10	180	Fat/skål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1650– 1750	2	13	Målad dekor. Det är troligt att skårvorna i F:71:10 och F:80:1506:11 kommer från samma fat/skål.
71:11	181	Kruka	Yngre rödgods	Buk, botten	Sverige	Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	144	Krukan har ett hål i nedre delen av sidan, gjort vid tillverkningen inte borrat i efterhand.
71:12	182	Lock	Yngre rödgods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: röd	Glasyrtyp: blyglasyr utv	ca 1600– 1750	1	23	-
71:13	183	Krus, Kugelbauchkrug	Stengods	Hals, buk, botten	Tyskland, Westerwald	Färg: grå, blå Inv färg: grå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1650– 1700	2	127	Reliefdekor.
71:14	184	Krus	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit, blå Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	53	Målad dekor, kinesiserande stil, landskap.
71:15	185	Krus?	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	3	15	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
71:16	186	Kakel	Rumpkakel	Fragment	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1600– 1700	1	7	-
75:1583:1	187	Skål	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	33	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
75:1583:2	188	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, botten	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	3	136	-
75:1583:3	189	Fat/skål	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	10	-
75:1583:4	190	Tallrik/fat	Yngre rödgoods	Mynning, brätte, buk, botten	Sverige	Inv färg: grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1650– 1750	3	151	-
75:1583:5	191	Fat	Fajans	Brätte, buk	Portugal	Färg: vit, blå Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1635– 1660	1	9	Målad dekor.
75:1583:6	192	Kakel	Rumpkakel	Rump	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1600– 1700	1	37	-
75:1583:7	193	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1600– 1700	1	11	Reliefdekor.
80:1506:1	194	Kruka	Yngre rödgoods	Botten	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1700	2	185	-
80:1506:2	195	Fat/skål	Yngre rödgoods	Buk, botten	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1725	1	74	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
80:1506:3	196	Trebensgryta, silkärt	Yngre rödgoods	Buk, botten	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	4	77	-
80:1506:4	197	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	4	60	-
80:1506:5	198	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1640– 1750	2	34	-
80:1506:6	199	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	65	-
80:1506:7	200	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Skaft	Sverige	Färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	40	-
80:1506:8	201	Skål	Yngre rödgoods	Mynning, hänsel	Sverige	Färg: grönbrun Inv färg: grönbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	10	-
80:1506:9	202	Trebensgryta/skål	Yngre vitgoods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1725	2	6	-
80:1506:10	203	Silkärt	Yngre vitgoods	Buk, botten	Nederländerna	Färg: grön Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	3	17	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
80:1506:11	204	Fatiskål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grågul Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1650– 1750	1	12	Målad dekor, koncentrisk linjer, landskap.
80:1506:12	205	Buckelfat, Ploischotel	Fajans	Mynning, brätte	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	13	-
80:1506:13	206	Skål mm	Fajans	Buk, botten	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	3	31	-
80:1506:14	207	Skål	Fajans	Mynning, buk, botten, fotring	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	2	115	-
80:1506:15	208	Krus	Äldre vitgods	Buk	Frankrike?	Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr utv	ca 1250– 1450	1	1	-
82:1586:1	209	Trebens- gryta, kruka	Yngre rödgoods	Mynning, buk, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	17	239	-
82:1586:2	210	Fat, skål	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun, gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	2	52	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer.
82:1586:3	211	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Skaff	Sverige	-	-	ca 1600– 1750	1	36	-
82:1586:4	212	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1625– 1750	1	37	-
82:1586:5	213	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	2	53	-
82:1586:6	214	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Buk, botten, tass	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	3	59	-
82:1586:7	215	Kruka	Yngre rödgoods	Buk	Portugal/ Spanien?	Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1800	1	61	-
82:1586:8	216	Kärl	Yngre vitgods	Mynning?	Nederländerna/ Tyskland	Färg: grönbrun	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis utv	ca 1575– 1725	1	7	-
82:1586:9	217	Buckelfat, Ploischotel	Fajans	Mynning, buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1700	2	22	-
82:1586:10	218	Krus	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr utv	ca 1650– 1725	1	4	Målad dekor.
82:1586:11	219	Fat, skål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grå Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1600– 1750	2	11	Målad dekor vitlera, koncentrisk linjer, streck.
82:1586:12	220	Kakel	Rumpkakel	Blad, rump	-	Färg: svart.	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1625– 1675	3	71	Reliefdekor. Växter.
83:1603:1	221	Trebens- gryta?	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1525– 1625	1	5	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings-plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
83:1603:2	222	Flaska?	Oglaserat rött lergods	Buk	Iberiska halvön	Färg: röd Inv färg: röd	-	ca 1550– 1650	1	19	-
83:1603:3	223	Krus	Stengods	Buk	Tyskland, Raeren	Färg: brun Inv färg: gråvit	Glasyrtyp: saltglasyr, engobe	ca 1525– 1600	1	4	-
83:1603:4	224	Krus	Stengods	Buk	Tyskland, Köln/Frechen	Färg: grå, brun Inv färg: grå, brun	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1550– 1625	2	12	-
83:1603:5	225	Skål?	Yngre vitgods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1550– 1625	1	5	-
83:1603:6	226	Krus/kanne	Äldre vitgods	Hänkel, buk	Frankrike, Saintonge	Färg: gråvit, grön Inv färg: gråvit, grön	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis inv utv	ca 1250– 1450	2	22	Ovanlig keramik.
88:1644:1	227	Krus	Stengods	Buk	Tyskland	Färg: brun Inv färg: grå	Glasyrtyp: askglasyr/salt- glasyr	ca 1525– 1625	1	11	-
88:1644:2	228	Fat/skål	Majolika	Buk	Nederländerna	Färg: grå Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1580– 1650	1	2	Målad dekor.
88:1644:3	229	Krus?	Majolika	Buk	Nederländerna/ Belgien?	Färg: gulbrun Inv färg: gulbeige	Glasyrtyp: tennglasyr utv?	ca 1550– 1625	1	5	-
88:1644:4	230	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1540– 1650	2	11	-
103:12:1	231	Trebens- gryta, kruka	Yngre rödgoods	Buk, skaff, botten, ben	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	22	366	-
103:12:2	232	Trebens- gryta mm	Yngre rödgoods	Buk, botten	Nederländerna	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	5	44	-
103:12:3	233	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	41	-
103:12:4	234	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	2	44	Två olika grytor.
103:12:5	235	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	1	45	-
103:12:6	236	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun, grön Inv färg: brun, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1600– 1750	2	45	-
103:12:7	237	Kruka	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: grön Inv färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1630– 1750	1	43	-
103:12:8	238	Trebens- gryta/kruka	Yngre r ödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1630– 1750	1	20	-

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
103:12:9	239	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun. Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1630– 1750	1	32	Stämplad dekor utv.
103:12:10	240	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	5	-
103:12:11	241	Fat	Yngre rödgoods	Mynning, brätte, buk	Sverige	Inv färg: brun, gul, grön	Ytbehandling: vitlere-engobe inv, hemrad. Glasyrtyp: bly- glasyr inv	ca 1600– 1750	5	162	Målad dekor vitlera.
103:12:12	242	Fat/skål	Yngre rödgoods	Mynning, buk	Tyskland?	Inv färg: brun, gul	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1675– 1725	1	98	Målad dekor.
103:12:13	243	Skål	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: svartbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1750	1	21	-
103:12:14	244	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Skaff	Sverige	Färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr fläck- vis utv	ca 1630– 1750	1	125	-
103:12:15	245	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning, buk, skaff, botten	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1630– 1750	1	137	-
103:12:16	246	Skål	Yngre rödgoods, North Italian Marbled Slipware	Buk	Italien	Färg: brun, gul, grön Inv färg: brun, gul, grön	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1650	2	21	Målad dekor, marmorening.
103:12:17	247	Trebensgryta	Yngre vitgoods	Buk	Tyskland	Inv färg: gul	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1575– 1700	1	4	-
103:12:18	248	Skål	Yngre vitgoods	Mynning, buk	Nederländerna/ Tyskland	Färg: grön Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1575– 1700	3	18	-
103:12:19	249	Flaska	Oglaserat rött lergods, Merida typ	Buk	Portugal	Färg: röd Inv färg: röd	-	ca 1550– 1675	1	13	-
103:12:20	250	Burk/kruka	Stengods	Buk, botten	Tyskland	Färg: grå, brun Inv färg: grå	Glasyrtyp: askglasyr/salt- glasyr	ca 1600– 1750	5	55	-
103:12:21	251	Krus	Stengods	Botten	Tyskland	Färg: grå Inv färg: grå	Glasyrtyp: saltglasyr	ca 1600– 1725	1	25	-
103:12:22	252	Fat/skål	Majolika	Botten, foting	Nederländerna	Färg: grå Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv, blyglasyr utv	ca 1650– 1725	1	34	Målad dekor.
103:12:23	253	Fat	Fajans	Brätte, buk, botten, foting	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1750	6	37	Målad dekor, blommor, blad.

Keramik, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt	Godstyp	Del	Tillverknings- plats	Färg/ Inv färg	Ytbehandling/ Glasyrtyp	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Dekor/ övriga observationer
103:12:24	254	Skål	Fajans	Mynning, buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1750	6	65	Målad dekor.
103:12:25	255	Fat	Fajans	Buk	Portugal	Färg: vit Inv färg: vit, blå	-	ca 1625– 1660	1	7	Målad dekor. "Spindel".
103:12:26	256	Degel	Oglaserat lergods	Mynning, buk	-	-	-	1652–1678	7	930	-
103:12:27	257	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1600– 1675	1	175	Reliefdekor. Repstavsornerad portik, växter.
103:12:28	258	Kakel	Rumpkakel	Hörkakel	-	Färg: svart	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1625– 1675	1	44	Reliefdekor. Repstavsornerad portik, växter "skoklostertyp".
103:12:29	259	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: blå, grön, vit	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1625– 1675	1	65	Reliefdekor. Växter, rankor.
103:12:30	260	Kakel	Rumpkakel	Rump, fragment	-	Färg: brun, svart?	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1600– 1700	2	89	-
103:12:31	261	Kakel	Rumpkakel	Blad	-	Färg: grön	Glasyrtyp: blyglasyr	ca 1550– 1600	1	13	Reliefdekor. Porträtt? Furstekakel?
103:12:32	650	Degel	Oglaserat lergods	Botten	-	-	-	1652–1678	2	209	-
103:12:33	651	Degel	Oglaserat lergods	Botten	-	-	-	1652–1678	1	239	Glas invändigt och utvändigt.
103:12:34	652	Degel	Oglaserat lergods	Mynning	-	-	-	1652–1678	1	61	Glas invändigt och utvändigt.
Led:1	Gallrat	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1640– 1750	1	23	-
Led:2	Gallrat	Trebensgryta	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Färg: brun Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv fläck- vis utv	ca 1625– 1750	2	32	-
Led:3	Gallrat	Skål?	Yngre vitgoods	Buk	Nederländerna/ Tyskland	Färg: gulbrun Inv färg: gulbrun	Glasyrtyp: blyglasyr inv utv	ca 1600– 1750	1	3	-
Led:4	Gallrat	Fat/skål	Fajans	Buk	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: blåvit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	7	Målad dekor, kinesiserande stil.
Led:5	Gallrat	Buckelfat Ploischotel	Fajans	Mynning	Nederländerna	Färg: vit Inv färg: vit, blå	Glasyrtyp: tennglasyr inv utv	ca 1650– 1725	1	3	Målad dekor.
Led:6	Gallrat	Skål	Yngre rödgoods	Mynning	Sverige	Inv färg: gulgrå, svartbrun	Ytbehandling: vitlere-engobe inv. Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1650– 1800	1	7	Målad dekor, streck.
Prov:1	Gallrat	Trebens- gryta/kruka	Yngre rödgoods	Buk	Sverige	Inv färg: brun	Glasyrtyp: blyglasyr inv	ca 1600– 1800	2	16	-

BILAGA 7

MICRO-XRF GLAS

GRY HOFFMAN BARFOD
ÅRHUS UNIVERSITET

**Arkeologikonsults fyndnummer består vanligtvis av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid digital inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer. I vissa fall gör omständigheter i fält att inmätning av fynd istället har gjorts manuellt. I dessa fall saknas det andra numret i nummerserien.*

Glaskanalys

Woodash glasses

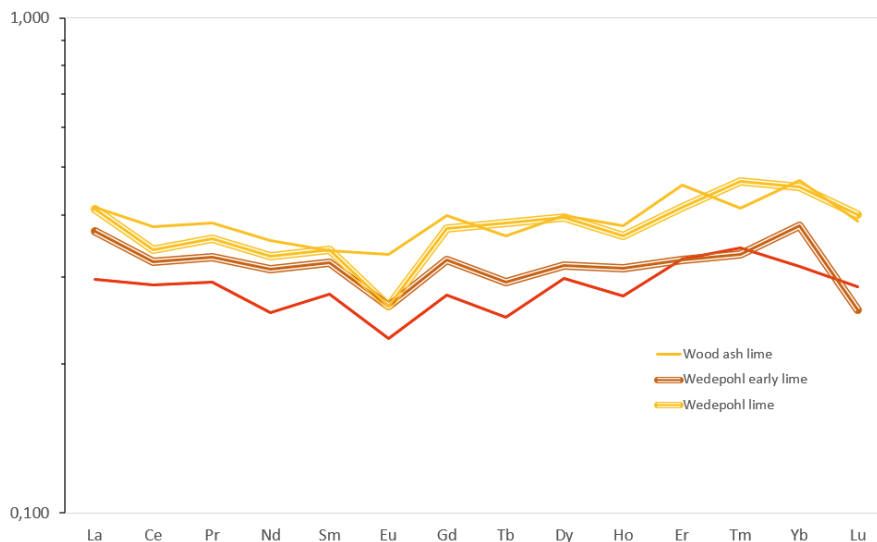
Wood ash lime type (Germany?)

Seven of the samples classify as wood ash glass (probably wood ash lime glass) most likely from Germany because the elements originating 1. from the ash are similar to this glass type (CaO/K₂O ratios of 3–5, high CaO, K₂O, Ba and P₂O₅) and 2. from the sand as reflected by REE spectra (compare with Wedepohl's wood ash lime glass in figure below). Wood ash lime type glasses is suggested by Wedepohl and Simon (2010) to have been produced around 1400–1600 CE.

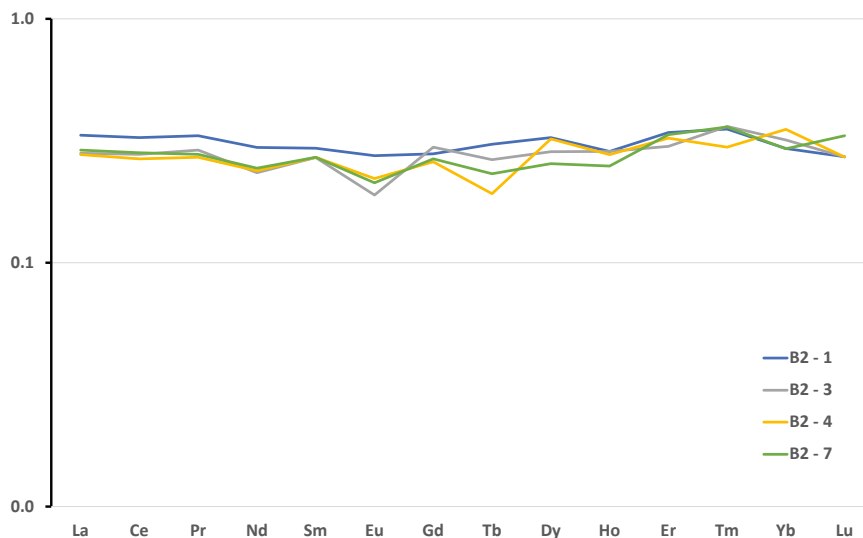
There is one sample (F:37:1:7) that has a very high CaO/K₂O ratio of 9 so perhaps it is a mixed alkali glass, but from the REE spectra, the same sand as for the other wood ash glasses.

Wood ash lime glass (Sweden?)

One sample – F:4:1:5 – has CaO/K₂O ratios of 5, but has high Al₂O₃ concentrations, which could imply a Swedish origin.

Figur 1. REE spectra observed for wood ash lime glass from Tranbodarne (thin red line) compared to wood ash lime glass reported by Wedepohl and Simon, 2010.

Figur 2. REE spectra for wood ash glass from Tranbodarne.

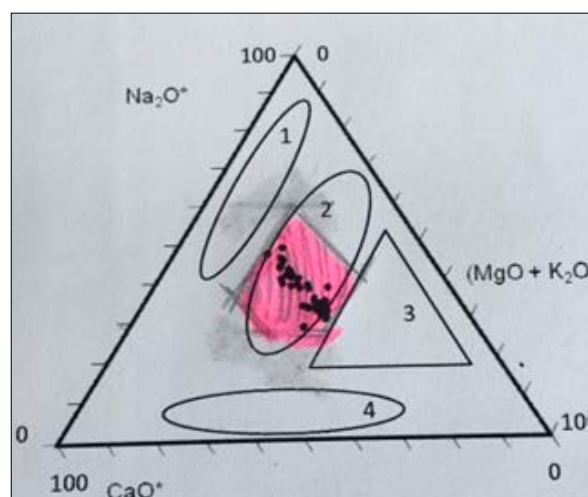
Silica-soda-lime glasses

The remaining samples are silica-soda-lime glasses similar to those reported from Cagno et al., 2012 from early 17th century London (Cagno et al., 2012). Below is a comparison between the London and Tranbodarne samples.

- Na₂O between 9 and 15%, (Tranbodarne 8–15)
- SiO₂ between 61 and 65% (Tranbodarne 60–68)
- CaO between 8 and 11% (Tranbodarne 5–13)
- K₂O varies between 4 and 10% (Tranbodarne 2,4–11)
- MgO between 2 and 4% (Tranbodarne 1,5–3)

The tranbodarne samples can be divided into two clear groups, exactly like the samples from London.

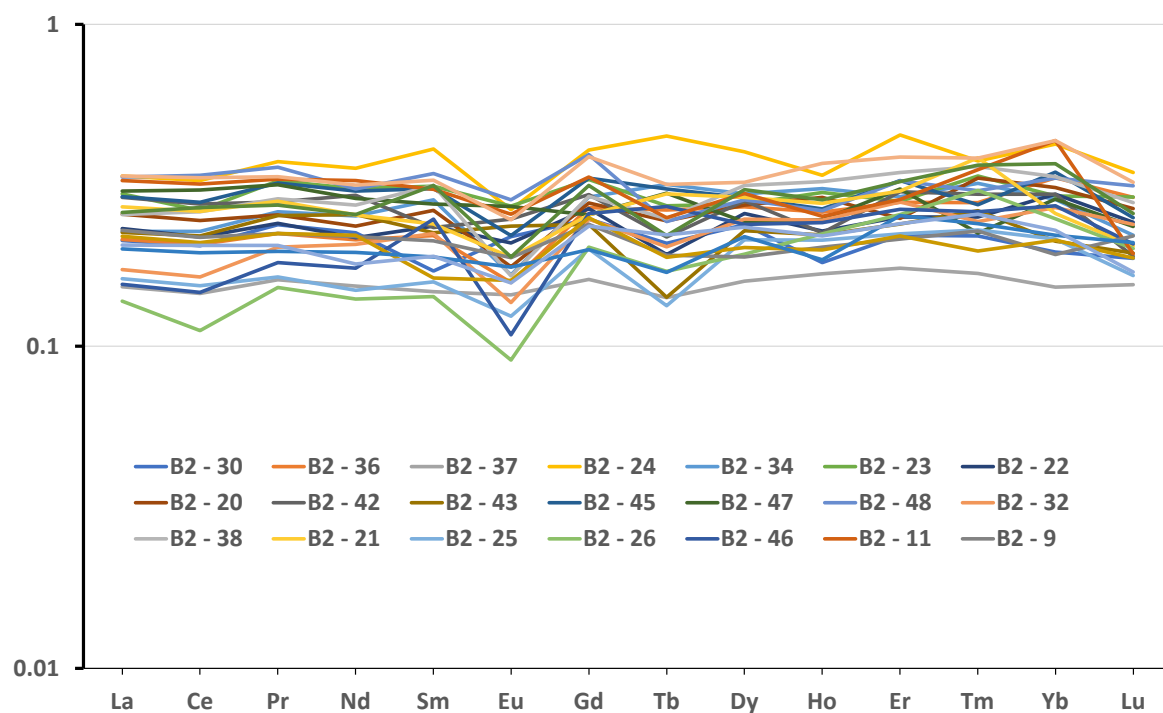
Group 1. Similar Old Broad Street, London. Moderate potash concentrations.

Figur 3. Ternary diagram from Cagno et al. (2012) showing the samples from London (black dots) compared to the Tranbodarne (pink field).

Group 2. Similar to samples from Aldgate, London, are richer in potash, rubidium and copper as well as lower in soda, magnesia and strontium.

Sand source: The strange thing is that the REE patterns for both groups are identical to woodash glass from same workshop.

Figur 4. REE spectra for silica-soda-lime group 1 and 2 from Tranbodarne.

The coloured glasses belong to group 1

1. Red – Colourant is copper (either as cuprite CuO or elemental Cu) combined with Pb in strongly reduced conditions. There is also high Zn in these samples – this is added in Venice during much later production to hold on to volatile elements such as Cd and S. Question is whether it is present for the same reason in these red samples here. The relatively high Pb helps to enhance colour.
2. Blue – Colourants are Cu for two samples and cobalt for one sample.
3. White – Colourant is calcium-antimonate crystals same as was used by the Romans for white tesserae.
4. Black or amber. Not clear if these are dark amber created by reducing furnace conditions and iron-sulphur since we cannot measure sulphur precisely. All have rel. high Ti.
5. One sample has black from added manganese (probably dark purple).

Referenser

CAGNO, S., DE RAEDT, I., JEFFRIES, T., & JANSSENS, K. 2012. Composition of Façon de Venise glass from early 17th century London in comparison with luxury glass of the same age. In *Integrated Approaches to the Study of Historical Glass* (Vol. 8422, pp. 31–42). SPIE.

Woodash glass

Wood ash lime type - very high Al₂O₃

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO ₂	TiO ₂	Al ₂ O ₃	Na ₂ O	K ₂ O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P ₂ O ₅ *	ZnO*	CaO/K ₂ O	MgO/CaO	BaO
F:4:1:5	Swedish production?		Translucent dark greenish	57,3	0,14	9,16	2,75	4,58	2,30	1,19	0,39	21,2	0,94	1,0		5		

Wood ash lime type

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO ₂	TiO ₂	Al ₂ O ₃	Na ₂ O	K ₂ O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P ₂ O ₅ *	ZnO*	CaO/K ₂ O	MgO/CaO	BaO
F:16:1:20			Translucent light greenish	55,5	0,16	3,18	0,62	8,09	3,36	1,67	1,20	24,7						
F:16:1:22			Translucent dark greenish	58,8	0,23	2,91	0,34	6,93	2,16	1,83	0,39	24,2	0,33	2,0		3		0,04
F:44:1:3			Translucent light greenish	58,7	0,16	2,90	0,59	7,05	3,49	1,59	0,95	23,1				3		
F:44:1:4			Translucent greenish	57,9	0,16	2,73	0,53	7,00	3,06	1,33	1,02	24,8				4		
F:44:1:5			Translucent greenish	54,4	0,42	2,74	BDL	8,41	3,40	1,06	1,74	25,3	0,12			3		
F:36:1:7		Fönsterglas	Translucent light greenish	62,3	0,20	1,85	BDL	6,76	2,17	0,64	0,63	23,4	0,07	1,9	2,1			
F:37:1:7 A	Very high CaO/K ₂ O – mixed alkali glass?	Fönsterglas	Translucent light greenish	61,2	0,18	3,08	2,08	2,71	2,08	1,09	0,53	24,6	0,80	1,3		3		
F:37:1:4		Bordglas, vanlige	Translucent	63,4	0,22	3,33	2,18	3,93	2,76	1,05	0,58	19,9	1,02	1,8		5		

Fortsättning på tabell: Wood ash lime type

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U																																																																																																																															
13,7	11,2	7,10	11,0	8,87	269	219	247	259	4,85	4,97	5,38	4,88	4,79	935	935	15,7	16,4	12244	142	4,00	135	103	182	72,1	84	45	83	84	117	170	350	148	159	186	963	943	768	757	789	6,81	6,84	5,84	6,60	7,02	124	109	130	127	3,69	3,44	3,59	3,02	3,77	2,72	0,89	1,60	1,49	2,90	4,53	7,80	7,91	2,33	8,93	0,48	0,33	0,50	0,38	0,56	3865	1322	3105	3690	3437	8,70	10,6	8,33	8,44	10,0	17,0	20,0	16,0	16,7	19,6	1,86	2,27	1,81	1,94	2,23	6,60	8,88	6,43	6,32	8,03	1,43	1,55	1,43	1,43	1,56	0,28	0,40	0,29	0,25	0,36	1,07	1,42	1,04	1,19	1,12	0,15	0,20	0,12	0,17	0,20	0,97	1,35	1,22	1,09	1,24	0,20	0,28	0,22	0,23	0,23	0,70	0,71	0,68	0,63	0,72	0,11	0,09	0,09	0,11	0,11	0,59	0,73	0,70	0,64	0,59	0,12	0,12	0,09	0,09	0,10	3,04	3,19	3,94	3,39	2,98	48,0	29,3	104	37,4	86,7	2,35	2,66	2,45	2,44	2,55	1,08	0,75	2,33	1,12	1,00

Silica-soda-lime glass

Group 1

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P2O5*	ZnO*	CaO/K2O	MgO/CaO	BaO
F:80:1506:4		Bordglas, vanlige	Translucent	67,9	0,09	1,91	11,8	2,39	3,18	0,94	0,81	9,90	1,04	0,05			0,3	
F:80:1506:14		Produktions-affald	Translucent light greenish. Test drop?	64,0	0,16	2,32	14,8	2,98	2,61	0,78	1,17	10,3	1,09	0,00			0,3	
F:82:1595:15		Bordglas, vanlige	Translucent	66,1	0,15	1,86	15,4	3,01	2,04	0,61	0,74	8,93	1,25	0,00			0,2	
F:103:14:14		Produktions-affald	Translucent light greenish	64,4	0,18	2,66	14,0	3,73	3,13	1,83	0,82	8,13					0,4	
F:16:1:2		Bordglas, fay-on de Venice	Translucent	65,3	0,11	2,00	14,3	3,83	2,47	0,93	0,48	9,40					0,3	
F:103:14:15		Produktions-affald	Translucent light greenish	63,7	0,21	3,01	13,7	4,10	3,00	1,95	0,77	8,38					0,4	
F:16:1:1		Bordglas, fay-on de Venice	Translucent	66,9	0,16	1,84	13,3	4,23	1,90	0,55	0,51	9,32	1,29	0,01			0,2	
F:28:1:21 A		Produktions-affald	Translucent light greenish	64,3	0,18	2,66	14,2	4,30	2,67	1,13	0,68	8,89					0,3	
F:28:1:2		Bordglas, vanlige	Translucent	63,6	0,17	2,91	12,7	4,59	2,73	1,48	1,22	9,45					0,3	
F:37:1:2		Bordglas, vanlige	Translucent	63,0	0,16	1,92	13,1	4,90	2,57	0,75	2,57	11,7	0,95	0,07			0,2	
F:9:1:2		Bordglas, fay-on de Venice	Translucent	64,8	0,10	2,02	13,8	5,20	2,29	1,15	0,69	8,78					0,3	
F:28:1:1		Bordglas, vanlige	Translucent	63,9	0,14	2,25	14,2	5,29	2,55	1,39	1,79	7,31					0,3	
F:80:1506:15		Produktions-affald	Amber (reduced) translucent moil	60,8	0,14	2,57	14,9	5,70	2,91	1,48	0,60	9,75					0,3	
F:3:1:1		Bordglas, vanlige	Translucent	65,2	0,13	1,50	12,1	5,75	2,28	0,70	0,39	10,9	1,03	0,00			0,2	
F:37:1:12		Produktions-affald	Translucent light greenish	60,8	0,11	1,90	14,5	5,75	2,67	1,02	0,93	11,2					0,2	
F:16:1:10		Bordglas, vanlige	Translucent	62,7	0,12	2,38	12,6	6,85	2,45	1,04	0,78	9,96					0,2	
F:3:1:3		Bordglas, vanlige	Translucent	61,7	0,13	2,41	13,3	7,39	2,50	1,28	0,51	9,59					0,3	
F:71:1:4		Bordglas, vanlige	Translucent	63,8	0,18	2,06	13,5	8,09	2,60	0,99	0,98	7,04	0,65	0,01			0,4	
F:16:1:15	White deco = Ca antimonates	Bordglas, fay-on de Venice	Translucent	64,2	0,12	1,80	12,2	8,40	2,29	0,62	0,63	8,73	0,90	0,04			0,3	
F:9:1:1	Needs rerun	Bordglas, fay-on de Venice	Translucent	63,4	0,15	2,39	13,6	8,74	2,42	0,62	0,57	7,60	0,68	0,00			0,3	

Fortsättning på tabell: Group 1

10,8	31,7	18,4	17,9	42,8	45,1	22,9	39,0	21,4	46,7	24,5	42,2	59,4
52,8	87,9	59,6	77,2	62,6	66,2	76,8	64,0	74,1	75,6	88,8	76,9	101
4,34	5,15	4,97	4,64	5,45	5,20	5,14	5,13	5,27	5,64	4,61	5,09	4,67
383	779	704	686	848	845	611	1021	1050	1239	642	1073	558
6,31	14,5	12,2	14,5	17,2	16,8	12,2	21,7	18,4	22,9	12,0	19,7	10,4
7,28	9,28	10,8	11,6	13,3	11,8	13,0	18,1	17,0	14,3	16,0	15,1	12,1
161	3964	6004	7209	4660	13847	5326	9411	4529	5987	3717	6371	6244
1,42	10,0	3,50	9,93	20,8	39,0	4,25	8,44	3,50	8,73	7,11	10,3	5,92
2,54	13,4	7,44	16,0	32,6	55,2	6,39	14,0	9,76	15,6	7,04	17,0	8,87
26,3	191	26,3	24,8	40,4	47,0	17,3	50,1	45,2	55,2	12,4	45,0	22,9
23,8	47,9	40,8	28,3	49,7	45,8	33,2	38,3	36,8	38,3	29,2	31,5	21,6
373	484	507	550	451	452	474	551	464	457	531	419	611
3,93	5,63	5,26	4,86	6,89	5,65	5,80	8,77	5,80	6,19	5,47	5,80	4,17
48,2	61,9	65,3	54,8	59,3	61,9	58,0	62,0	63,4	67,7	56,6	63,2	50,5
1,29	3,15	2,46	2,74	3,45	3,30	2,39	4,17	3,68	4,37	2,80	3,67	2,45
0,31	0,96	1,35	1,43	1,32	2,71	0,78	2,62	0,90	1,09	0,44	1,17	1,02
18,7	15,7	1,61	4,36	2,08	1,54	5,33	0,92	13,0	14,72	0,67	12,97	1,03
65353	290	1,04	1,78	1,19	3,42	1,80	2,35	1,63	8,56	BDL	13,1	1,03
127	527	319	392	565	904	585	626	295	441	364	375	295
4,60	7,72	6,96	6,77	8,75	8,92	6,82	10,1	8,71	10,1	6,44	9,10	6,4
8,75	14,8	13,1	13,2	16,8	15,9	13,6	19,6	16,6	20,4	12,4	18,3	12,3
1,08	1,71	1,61	1,71	2,15	2,19	1,75	2,51	1,88	2,41	1,50	2,13	1,60
4,15	6,37	5,87	6,92	8,19	8,33	6,86	9,65	7,95	8,32	5,78	7,77	6,09
0,78	1,40	1,25	1,19	1,64	1,67	1,51	2,18	1,24	1,82	1,17	1,47	0,91
0,19	0,23	0,27	0,31	0,29	0,35	0,22	0,35	0,32	0,37	0,21	0,35	0,28
0,65	1,12	1,07	0,96	1,33	1,32	1,16	1,63	1,18	1,58	1,08	1,02	0,99
0,09	0,16	0,13	0,09	0,20	0,18	0,21	0,29	0,14	0,16	0,17	0,19	0,14
0,60	1,04	0,98	0,87	1,10	1,05	1,13	1,53	1,07	1,08	1,03	0,92	0,91
0,13	0,23	0,18	0,18	0,21	0,24	0,25	0,27	0,18	0,21	0,21	0,20	0,15
0,37	0,52	0,53	0,50	0,69	0,59	0,61	0,95	0,63	0,68	0,59	0,65	0,46
0,05	0,10	0,08	0,08	0,08	0,10	0,10	0,11	0,09	0,09	0,08	0,07	0,07
0,31	0,62	0,59	0,42	0,70	0,59	0,57	0,85	0,59	0,67	0,67	0,57	0,39
0,05	0,09	0,08	0,07	0,09	0,10	0,08	0,12	0,07	0,11	0,10	0,08	0,07
1,32	1,69	1,63	1,45	1,26	1,47	1,80	1,61	2,12	1,99	1,48	1,87	1,25
9145	120	22,5	14,9	30,6	35,4	79,5	12,5	26,5	138	16,3	101	10,1
1,31	2,17	1,88	1,76	2,52	2,59	2,80	2,96	2,28	3,55	2,18	3,30	1,70
0,51	1,21	0,83	0,87	1,00	1,55	1,12	1,72	0,81	1,26	0,99	1,10	1,06

Group 1, coloured: Opaque red (Mn, Cu, Zn, Pb)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P2O5*	ZnO*	CaO/K2O	MgO/CaO	BaO
F:82:1585:24		Bordglas, färgade	Reddish brown - opaque	56,6	0,63	2,18	12,5	2,61	1,95	0,93	2,51	15,5	0,89	0,07	1,83		0,1	
F:82:1585:23		Bordglas, färgade	Reddish brown - opaque	60,3	0,17	2,14	12,8	3,85	1,85	2,32	3,59	8,53	0,73	0,04	1,34		0,2	
F:3:1:14		Produktionsaffald	Reddish brown - opaque	61,6	0,15	2,02	14,8	2,96	2,01	1,19	2,52	8,66	0,86	0,00	1,66		0,2	

Group 1, coloured: Translucent red (Cu)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P2O5*	ZnO*	CaO/K2O	MgO/CaO	BaO
B2 - 39, ledningsschakt	high Cu	Produktionsaffald	Dark translucent red	65,0	0,10	1,96	12,9	3,53	2,32	2,26	0,54	9,70					0,2	

Fortsättning på tabell: Group 1, coloured: Translucent red (Cu)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U
30,9	64,9	4,05	576	11,0	10,1	4177	14,0	36,0	4232	24,5	478	3,93	50,3	2,45	1,12	354	46,3	352	6,59	12,6	1,50	5,97	0,86	0,21	1,00	0,12	0,77	0,16	0,46	0,06	0,43	0,07	1,11	7,11	1,78	0,72

Group 1, coloured: Blue (Cu or Co)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P2O5*	ZnO*	CaO/K2O	MgO/CaO	BaO
F:1:1:2	high Cu	Bordglas, färgade	Dark blue (blue irridescence - Cu)	64,2	0,10	1,98	13,2	3,55	2,34	2,37	0,57	10,0						
F:16:1:18 A	high Co	Bordglas, färgade	Cobalt blue	68,8	0,12	2,52	13,0	6,65	1,49	1,12	0,48	4,55					0,3	0,2
F:36:1:4 A	high Co and Pb	Bordglas, färgade	Cobalt blue	67,9	0,12	2,07	7,40	8,92	2,00	1,58	0,41	8,09					0,2	

Fortsättning på tabell: Group 1, coloured: Blue (Cu or Co)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U		
14,8	21,4	29,2	38,1	4,67	694	12,3	8,15	3198	1041	212	173	40,1	421	5,04	43,0	2,64	11,46	7,80	755	203	6,19	12,4	1,38	4,86	1,01	0,20	0,94	0,14	0,89	0,18	0,50	0,08	0,46	0,06	1,00	2578	1,85	2,20
29,2	64,5	4,56	584	10,7	12,1	4377	13,5	33,6	4285	24,5	498	4,64	50,1	2,51	1,13	365	49,64	372	6,88	13,1	1,50	5,92	1,13	0,24	0,96	0,12	0,72	0,16	0,45	0,07	0,39	0,08	1,31	741	1,88	0,79		

Group 1, coloured: White (CaSb)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO ₂	TiO ₂	Al ₂ O ₃	Na ₂ O	K ₂ O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P ₂ O ₅ *	ZnO*	CaO/K ₂ O	MgO/CaO	BaO
F:16:1:15	Calcium antimonate	Bordglas, färgade	White	60,8	0,10	2,11	11,9	5,39	2,19	1,15	0,15	7,83					0,3	

Fortsättning på tabell: Group 1, coloured: White (CaSb)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U
17,7	67,2	4,06	573	10,0	10,0	1188	6,79	11,8	448	29,7	431	4,85	63,8	2,20	0,32	83,4	47889	259	6,02	11,7	1,32	5,28	1,01	0,23	0,80	0,11	0,83	0,15	0,54	0,07	0,44	0,07	1,44	8052	1,68	0,72

Group 1, coloured: Black or amber (Fe and S)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO ₂	TiO ₂	Al ₂ O ₃	Na ₂ O	K ₂ O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P ₂ O ₅ *	ZnO*	CaO/K ₂ O	MgO/CaO	BaO																		
F:32:1:2	No colourant - maybe Fe and S	Bordglas, färgade	Amber		60,2	0,34	4,72	12,7	5,91	2,30	1,33	11,2	0,60	0,17																						
F:30:1:3	No colourant - maybe Fe and S	Bordglas, färgade	Amber		63,2	0,38	3,33	9,68	5,72	1,98	0,97	13,2	0,86	0,23	0,01																					
F:16:1:17	No colourant - maybe Fe and S	Bordglas, färgade	Dark amber		62,7	0,20	3,18	14,0	4,60	2,36	1,60	9,59																					0,2	0,2		
F:71:1:8	No colourant - maybe Fe and S	Bordglas, färgade	Yellowish brownish	62,1	0,20	3,91	9,93	7,00	2,51	1,34	0,44	11,4																				0,2	0,2			

Fortsättning på tabell: Group 1, coloured: Black or amber (Fe and S)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U		
39,7	37,5																																					
114	73,3																																					
5,37	5,15																																					
1212	1208																																					
20,1	21,3																																					
10,9	16,3																																					
3384	4668																																					
71,6	8,76																																					
20,7	15,1																																					
49,4	235																																					
66,7	38,0																																					
695	447																																					
7,12	6,38																																					
87,7	70,0																																					
5,51	4,87																																					
1,85	1,22																																					
2,77	56,7																																					
33	5,18																																					
480	335																																					
10,1	9,81																																					
20,0	19,2																																					
2,25	2,21																																					
8,54	8,84																																					
1,74	1,63																																					
0,32	0,33																																					
1,55	1,34																																					
0,21	0,16																																					
1,23	1,13																																					
0,30	0,20																																					
0,81	0,60																																					
0,12	0,11																																					
0,87	0,87																																					
0,11	0,07																																					
2,43	2,18																																					
23,2	70,8																																					
3,60	3,05																																					
1,54	1,09																																					

Group 2 (higher K₂O, Rb, Cu, lower Na₂O, MgO, Sr)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO ₂	TiO ₂	Al ₂ O ₃	Na ₂ O	K ₂ O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P ₂ O ₅ *	ZnO*	CaO/K ₂ O	MgO/CaO	BaO
F:3:1:7		Bordglas, fayon de Venice	Translucent	64,8	0,09	1,64	10,4	10,2	2,01	0,78	1,20	7,74					0,3	
F:18:1:2		Bordglas, fayon de Venice	Translucent	65,2	0,11	2,35	9,20	10,2	2,24	0,99	0,70	7,82					0,3	
F:16:1:9		Bordglas, vanlige	Translucent	65,7	0,11	2,41	8,48	10,7	1,86	1,05	0,51	7,97					0,2	
F:30:1:2		Bordglas, vanlige	Translucent	65,7	0,09	1,61	9,91	10,9	1,90	0,78	0,55	7,39					0,3	
F:31:1:1		Bordglas, vanlige	Translucent	61,4	0,06	1,15	9,88	13,0	1,85	1,19	1,14	9,23					0,2	
F:103:14:12		Produktionsaffald	Translucent light greenish	65,3	0,08	1,49	10,2	11,4	1,66	0,74	1,21	6,73					0,2	

Fortsättning på tabell: Group 2 (higher K₂O, Rb, Cu, lower Na₂O, MgO, Sr)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U																																																																																																																																																																																									
17,0	19,9	20,3	17,7	17,6	19,4	172	135	154	121	97,6	112	4,28	3,40	4,90	4,53	4,43	4,20	453	364	518	664	638	549	9,25	14,7	9,53	11,8	11,9	9,35	9,38	6,16	10,2	9,14	12,6	7,52	9340	8854	4242	3931	5394	9311	7,21	24,7	5,66	11,9	18,9	9,79	6,99	12,8	8,69	6,72	7,05	7,59	209	121	71,1	43,3	78,9	49,8	87,1	86,4	87,0	97,8	118	79,1	331	310	353	395	372	384	5,61	5,23	4,33	5,44	6,47	5,66	44,2	24,8	47,2	66,7	68,4	49,6	2,04	1,20	1,90	2,60	2,29	1,98	1,70	2,85	1,32	1,55	1,81	2,63	52,4	3,47	15,5	2,72	0,66	8,38	25,5	2,53	11,7	27,3	27,0	37,4	998	762	510	453	778	852	4,67	4,14	4,86	8,13	7,70	5,19	8,83	6,71	9,26	15,7	15,7	9,86	1,22	1,02	1,10	1,89	1,93	1,36	4,72	3,79	4,03	6,92	7,41	5,59	1,31	0,76	0,84	1,27	1,67	1,19	0,14	0,12	0,16	0,25	0,22	0,18	1,03	0,81	0,80	1,02	1,17	0,99	0,18	0,11	0,09	0,19	0,16	0,13	0,91	0,73	0,81	1,10	1,20	0,94	0,19	0,18	0,17	0,22	0,26	0,20	0,56	0,54	0,47	0,64	0,73	0,59	0,08	0,09	0,07	0,12	0,11	0,07	0,55	0,50	0,43	0,52	0,67	0,54	0,07	0,07	0,06	0,07	0,10	0,08	1,10	0,72	1,17	1,73	1,53	1,56	23,7	87,1	12,4	136	59,2	17,8	1,46	1,32	1,67	2,13	2,20	1,68	1,16	1,55	0,79	1,22	1,68	1,21

Group 2: Black - or rather extremely purple? (Mn)

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO ₂	TiO ₂	Al ₂ O ₃	Na ₂ O	K ₂ O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P ₂ O ₅ *	ZnO*	CaO/K ₂ O	MgO/CaO	BaO
B2 - 41 TRANBODARNE, lager	High Mn	Produktionsaffald	Black	61,0	0,33	2,09	8,22	10,9	1,22	0,73	8,91	5,97	0,43	0,00	0,03		0,2	

Other

Fynd-nr*	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	Cl*	P2O5*	ZnO*	CaO/K2O	MgO/CaO	BaO
B2 - 50 TRANBODARNE, kranslukt? 1:1 glass	Melted ceramics	Melted material		50,3	1,65	21,3	10,4	6,36	0,61	1,38	1,53	5,92	0,09	0,19			0,1	
B2 - 50 TRANBODARNE, kranslukt? 1:1 ceramics	Ceramics	Crucible - refractory ceramics		72,8	2,15	18,9	0,48	0,51	0,00	1,53	0,01	3,21	0,00	0,00				
B2 - 51 TRANBODARNE, kranslukt? 1:2 glass	Crucible - contaminated glass	Crucible - contaminated glass (high Al) - low Ca		66,7	0,69	6,47	15,2	5,13	0,16	0,74	0,33	3,79	0,73	0,00				
B2 - 51 TRANBODARNE, kranslukt? 1:2 ceramics	Ceramics			70,1	2,20	16,2	0,04	4,21	0,00	1,23	0,00	5,76	0,06	0,00				
B2 - 52 TRANBODARNE, lager kranslukt? 1:3	Ceramics (glass too thin to analyze)	Sherd w. glaze (crucible?)	Highly refractory	73,3	2,22	19,4	0,79	1,59	0,62	0,91	0,00	0,87	0,12	0,00				
F:28:1:18	Quartz	Produktionsaffald?	Quartz	90,8	0,12	1,23	1,25	1,04	0,15	0,76	1,39	2,61	0,56	0,00			0,1	
Q1 - TRANBODARNE, KL 70/20 F1 1649	Quartz	Mineral		99,66	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL				
F:9:1	Quartz	Mineral		99,72	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL	BDL				

Other (CorB-1)

Nr	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	P2O5	Cl	Cu	PbO
CorB-1				61,6	0,089	4,4	17	1,0	1,03	0,34	0	8,56				
CorB-1				1%	5%	8%	7%	7%	193%	7%	6%	3%	41%	86%	4%	5%
CorB-1				63,3	0,1	3,86	18,0	1,0	0,2	0,3	0,2	8,6	0,4	0,1	2,9	0,5
CorB-1				0,9	0,0	0,27	1,2	0,1	0,4	0,0	0,0	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0
CorB-1																

Fortsättning på tabell: Other (CorB-1)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr88	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U
8%	3%	3%	2%	3%	4%	2%	3%	3%	1%	4%	1%	18%	3%	14%	6%	2%	1%	3%	19%	13%	4%	46%	244%	32%	49%	64%	31%	45%	18%	74%	17%	2%	10%	2%	2%	6%
0,9	4	0,1	10	5	2	32	10	20	310	0	1	0,7	5	0,11	1,54	4	19	19	0,0	0,14	0,02	0,07	0,01	0,01	0,03	0,00	0,04	0,01	0,05	0,01	0,12	0,01	4,36	86	0,80	0,22
10,9	115	3,2	602	192	64,6	1843	331	757	21987	11,2	160	0,7	176	0,11	1,54	201	3528	751	0,18	0,14	0,02	0,07	0,01	0,01	0,03	0,00	0,04	0,01	0,05	0,01	0,12	0,01	4,36	5195	0,80	0,22
13%	4%	2%	2%	3%	4%	2%	3%	3%	1%	4%	1%	18%	3%	14%	6%	2%	1%	3%	19%	13%	4%	46%	244%	32%	49%	64%	31%	45%	18%	74%	17%	2%	10%	2%	2%	6%
534	200	66	1900	360	780	21249	10	160	185	3600	690	19	751	3528	690	3	19	751	0,18	0,14	0,02	0,07	0,01	0,01	0,03	0,00	0,04	0,01	0,05	0,01	0,12	0,01	4,36	86	0,80	0,22
13%	4%	2%	2%	3%	4%	2%	3%	3%	1%	4%	1%	18%	3%	14%	6%	2%	1%	3%	19%	13%	4%	46%	244%	32%	49%	64%	31%	45%	18%	74%	17%	2%	10%	2%	2%	6%

Other (GSD-1)

Nr	Notes	Typology	Colour	SiO2	TiO2	Al2O3	Na2O	K2O	MgO	FeO	MnO	CaO	P2O5	Cl	Cu
GSD-1				54,68	1,37	13,5	0,35	3,36	2,68	15,04	0,01	7,17	0,00	0,15	
GSD-1				0,39	0,04	0,36	0,74	0,08	0,64	0,48	0,01	0,11	0,00	0,08	
GSD-1				1%	3%	3%	213%	2%	24%	3%	43%	2%		52%	
GSD-1				53,2	1	13	4	3	4	13	220	7			
GSD-1				-3%	-10%	-1%	90%	-12%	26%	-13%	100%	0%			

Fortsättning på tabell: Other (GSD-1)

Li	Be	Sc	Ti	V	Cr	Mn	Co	Ni	Cu	Rb	Sr88	Y	Zr	Nb	Mo	Sn	Sb	Ba	La	Ce	Pr	Nd	Sm	Eu	Gd	Tb	Dy	Ho	Er	Tm	Yb	Lu	Hf	Pb	Th	U	
43	50	52	7434	44	42	220	40	58	42	37	69	42	42	42	39	29	43	67	39	41	45	45	48	41	51	47	51	49	40	49	51	52	39	50	41	41	
-1%	-2%	-10%	-6%	1%	-7%	1%	2%	3%	7%	0%	1%	4%	-6%	0%	2%	8%	-4%	-4%	-1%	0%	-1%	-1%	-2%	-1%	-2%	-2%	-2%	-3%	-4%	-4%	-3%	-4%	-1%	6%	-5%	-4%	
43	51,1	57,2	7875	43	45	218	39	56	39	37	69	40,1	45	42,0	38,3	27	45	70	39,6	41,3	45,2	45,2	48,5	41,4	51,8	47,7	52,4	50,5	41,8	50,7	52,4	53,3	39,6	47	43,1	42,7	
1	1,4	2,6	114	1	5	6	1	3	1	1	2	1,6	2	1,6	0,7	1	1	7	0,6	0,5	0,9	1,1	1,2	0,7	2,1	0,9	1,2	0,5	1,2	0,9	1,3	2,0	1	0,7	0,7		
2%	3%	5%	1%	3%	10%	3%	4%	6%	3%	2%	3%	4%	4%	4%	2%	5%	2%	10%																			

BILAGA 8

GLASANALYS

GEORG HAGGRÉN
ÅBO UNIVERSITET

**Arkeologikonsults fyndnummer består vanligtvis av tre delar (X:X:X), varav det första är numret på den kontext som fyndet tillhör. Det andra numret är det löpnummer som fyndet tilldelas vid digital inmätningen i fält och det tredje är det nummer som fyndet får vid fyndregistrering i vår databas SiteWorks. Dessa tre bildar tillsammans föremålets unika fyndnummer. I vissa fall gör omständigheter i fält att inmätning av fynd istället har gjorts manuellt. I dessa fall saknas det andra numret i nummerserien. Varje fynd som fyndfördelas till Stockholms stadsmuseum får dessutom ett unikt löpnummer, se nedan.*

***Stadsmuseet har en löpande nummerserie som tilldelas fynden vid registreringen och är den numrering som sedan är sökbar i Stadsmuseets magasin. Om ett fynd gallras bort tilldelas det inget löpnummer.*

****I kolumnen Objekt (föremålstyp) uppges föremålstyp endast om denna beteckning är annan än beteckningen för objekt.*

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)***	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
1:1:1	333	Vinglas (FDV)	Buk	Stockholm?	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 80	1	Iriserat	-	1600– 1725	1	1,3	Cylindrisk form.	
1:1:2	334	Bägare	Botten	Stockholm?	Mörkblå	Diameter fot/botten: 55	2	Iriserat	-	1600– 1725	1	0,9	Mörk, nästan ogenomsynlig massa. En ringlad tråd kring fotkanten. Slitspår?	
1:1:3	335	Flaska	Buk	-	Ljusgrön	-	3	Kraftigt, devilri- fierat	-	1600– 1725	1	3,9	-	
1:1:4	336	Produktions- avfall (Pip- huvud)	Fragment	Stockholm?	Brun	Diameter buk: 25–30	2–3	Svagt iriserat	-	1600– 1700	1	1,2	-	
1:1:5	337	Pianglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	2	Kraftigt iriserat	-	1600– 1700	1	6,5	-	
1:1:6	338	Produktions- avfall (klump)	-	Stockholm?	Färglös, gråaktig	-	-	Ej	-	1600– 1700	1	8,9	11 mm tjock klump med en plan och flera flisade ytor. Lite kvarter i massan. Från spegelfram- ställning?	
1:1:7	339	Produktions- avfall (klump)	-	Stockholm?	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600– 1700	1	9,6	Långsmalt fragment av nedåt runnet glas.	
3:1:1	340	Bägare (Remmare)	Ben	-	Ljusturkos	Diameter ben: 35	1,5	Iriserat	-	1650– 1725	1	6,5	Noppa 25x20x6 mm. Hyttedekor: Hallon- noppa.	
3:1:2	341	Bägare	Mynning	-	Ljusturkos	Diameter mynning: 90	1–1,5	Iriserat	-	1600– 1750	1	1,7	-	
3:1:3	342	Bägare	Mynning	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 80	1	Iriserat	-	1600– 1725	1	0,7	-	
3:1:4	343	Vinglas	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 100	1	Iriserat	-	1600– 1725	1	1,6	-	
3:1:5	344	Bägare (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80	1	Iriserat	-	1600– 1725	1	1	-	
3:1:6	345	Vinglas	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	1,5	Svagt iriserat	-	1600– 1725	1	0,4	-	
3:1:7	346	Bägare (FDV)	Botten	-	Färglös, grönaktig	Diameter fot/botten: 80	1,5	Iriserat	Puntellmärke: 1	1600– 1725	1	8	Inga slitspår.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
3:1:8	347	Burk (FDV)	Mynning	-	Färglös, grönaktig	Diameter mynning: 100 Diameter buk: 100	1,5	Inserat, vit	-	1600– 1725	2	4,2	Utåt böjd mynnings- kant.	
3:1:9	348	Veckad flaska	Mynning, skuldra	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 32 Diameter buk: 110	-	Kräftigt iniserat	-	1625– 1700	3	30,2	Utåt böjd mynnings- kant på en kort (ca 5 mm hög) hals. Breda skuldror. Två passningar, en med gammal, en med färsk brytla.	
3:1:10	349	Schatullflaska	Buk	-	Ljusgrön	-	-	Ytterst kräftigt iniserat	-	1600– 1700	3	6	-	
3:1:11	350	Flaska	Buk	-	Ljusgrön	-	-	Kräftigt	-	1600– 1700	1	0,2	-	
3:1:12	351	Bägare (Remmare FDV?)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 130	1	Inserat, vit	-	1625– 1725	1	1,5	Ett ovanligt stort kärl.	
3:1:13	352	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1–1,5	Iniserat	-	1650– 1800	2	4,2	-	
3:1:14	353	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Lackröd	-	-	Iniserat	-	1650– 1680	1	3,8	På insidan svarta spår orsakade av glasipan. Pipans diameter varit 20 mm.	
4:1:1	354	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 50	1	Inserat, vit	-	1625– 1750	1	1,5	-	
4:1:2	355	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 70	1	Inserat, vit	-	1625– 1750	1	0,2	-	
4:1:3	356	Vinglas (Remmare FDV?)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 130	1	Inserat, vit	-	1625– 1750	1	0,8	-	
4:1:4	357	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	-	1–1,5	Inserat, vit	-	1625– 1750	4	0,8	Små fragment från olika kärl.	
4:1:5	358	Veckad flaska	Botten	-	Grön	-	-	Iniserat	Puntelmärke: 1	1625– 1700	1	52,1	-	
9:1:1	359	Vinglas (FDV)	Ben	-	Färglös, grönaktig	Diameter ben: 7 (min), 21 (max)	-	Iniserat	-	1625– 1700	1	8,1	Ett ihåligt ben i upp- ochnervänd baluster- form. Benet minst 35 mm hög.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
9:1:2	360	Vinglas (FDV)	Mynning, buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter mynning: 65 Diameter buk: 60	1-2	Iriserat	-	1625- 1700	3	4	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Hytt- dekor: Optisk dekor. En passning med gammal bryfyta.	
9:1:3	361	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 130	1	Iriserat, vit	-	1625- 1750	2	3,1	-	
9:1:4	362	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 130	1	Iriserat	-	1625- 1750	1	1	-	
9:1:5	363	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 45	1	Svagt iriserat	-	1625- 1800	1	1,5	-	
9:1:6	364	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 70	1	Iriserat	-	1625- 1800	2	0,7	Små fragment från olika kärl.	
9:1:7	365	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 40	1-2	Svagt iriserat	-	1625- 1800	1	1,8	-	
9:1:8	366	Bägare (Remmare?)	Buk	-	Grön	Diameter buk: 130	1-2	Svagt iriserat	-	1625- 1725	1	2,3	-	
9:1:9	367	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt	-	1600- 1750	2	20,6	Fyrkantig form. Från olika flaskor.	
9:1:10	368	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt	-	1600- 1750	2	4,7	-	
9:1:11	369	Flaska	Buk	-	Grön	Diameter buk: 45	-	Kraftigt	-	1600- 1800	1	10	Cylindrisk form. Hals?	
9:1:12	370	Medicinfaska	Botten, buk	-	Grön	Diameter buk: 45 Diameter fot/botten: 45	-	Kraftigt	-	1600- 1800	1	1,8	-	
9:1:13	371	Medicinfaska	Skuldra?	-	Grön	-	1	Inte iriserat	-	1600- 1850	1	0,9	-	
9:1:14	372	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Grön	-	-	Svagt iriserat	-	1650- 1680	1	0,7	En ursprunglig yta, flisor brutits från resten.	
16:1:1	373	Vinglas (FDV)	Ben	-	Färglös, grönaktig	Diameter ben: 18 (max)	-	Iriserat	-	1625- 1700	1	8,5	Övre delen av ett ihåligt cigarrformigt ben men en knapp överst på benet.	
16:1:2	374	Vinglas (FDV)	Fot	-	Färglös, grönaktig	Diameter fot/botten: 82	-	Iriserat	-	1625- 1700	1	13,5	Foten med raka fot- kanter. Fragment av ett ihåligt ben.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
16:1:3	375	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 55	1	Svagt iriserat	-	1625- 1700	1	1,7	Smal cylindrisk buk.	
16:1:4	376	Dricksglas (FDV)	Botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 70 Diameter fot/botten: 65	1	Iriserat	-	1625- 1700	1	2,6	Inga slitspår.	
16:1:5	377	Dricksglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 75 Diameter fot/botten: 70	1	Svagt iriserat	-	1625- 1700	1	1,4	-	
16:1:6	378	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 90	1	Iriserat, vit	-	1625- 1725	1	1,1	Kupig buk.	
16:1:7	379	Bägare (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 100	1	Iriserat, vit	-	1625- 1725	1	2,5	-	
16:1:8	380	Vinglas (FDV?)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 130.	1-2	Iriserat, vit	-	1625- 1725	5	9,4	Kupiga buk.	
16:1:9	381	Bägare	Botten	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 45	1	Iriserat	Puntellmärke: 1	1600- 1700	1	5,8	En pålagd vågig fot- kant.	
16:1:10	382	Bägare (Humpen)	Botten, disc, buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 45 Diameter fot/botten: 55	-	Iriserat	Puntellmärke: 1	1650- 1750	1	10,9	Två-steps bägare. Knappast slitspår.	
16:1:11	383	Vinglas (FDV?)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 60	-	Inte iriserat	-	1625- 1750	1	0,4	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
16:1:12	384	Vinglas (FDV?)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80	-	Iriserat	-	1625- 1750	3	1,9	Kupisk form.	
16:1:13	385	Bägare	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 50	-	Iriserat	-	1625- 1750	2	1,9	-	
16:1:14	386	Bägare (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig och opak- vit	Diameter buk: 60	-	Iriserat	-	1600- 1700	1	2,4	Tjocka (diam 3 mm) pålagda ribbor på färglös buk av cylindrisk form.	
16:1:15	387	Bägare?	Buk	-	Opakvit	Diameter buk: 75	-	Iriserat, vit	-	1600- 1800	1	1,5	-	
16:1:16	388	Bägare?	Buk	-	Lackröd	Diameter buk: 60	-	Iriserat, vit	-	1600- 1700	1	1	-	
16:1:17	389	Skål?	Hänkel	-	Mörkbrun	Diameter buk: 70	-	Iriserat	-	1625- 1700	1	4,2	Enkel massiv hänkel.	
16:1:18	390	Kurbitskaraff	Buk	-	Blå	Diameter buk: 120	-	Svagt iriserat	-	1625- 1800	3	0,9	Vertikala optiskt blåsta ribbor i ett av fragmenten. Hytt- dekor: Optisk dekor.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)***	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
16:1:19	391	Flaska?	Botten	-	Färglös, grönaktig	Diameter fot/botten: 120	1-3	Iriserat	Puntellmärke: 1	1625- 1800	1	25,8	Låg kinnekulle. Passning med gammal brytja. Knappast slitspår.	
16:1:20	392	Veckad flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1700	1	6,9	-	
16:1:21	393	Schatulflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	4	24,7	-	
16:1:22	394	Flaska (Shaft and globe -butelj)	Buk	-	Grön	Diameter buk: ca 200	-	Kraftigt iriserat	-	1650- 1725	1	48,3	Kupig form. Mycket luftbubblor i massan.	
16:1:23	395	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1650- 1800	3	10,5	-	
16:1:24	396	Skål?	Mynning	-	Grönaktig	Diameter mynning: 220	5-10	Svagt iriserat	-	1650- 1900	2	11,2	Passning med färsk brytja.	
16:1:25	397	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	2,5-4	Kraftigt iriserat	Tjock rund kant: 2	1600- 1700	2	2,9	Passning med färsk brytja.	
16:1:26	398	Produktions- avfall (Fragment)	-	-	Grön	-	2-3	Kraftigt iriserat	-	1600- 1800	1	5,9	Eventuell felbläst fragment.	
17:1:1	399	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 70 och 70	1	Iriserat, vit	-	1600- 1800	1	1,3	Från olika kärn.	
17:1:2	400	Vinglas (FDV?)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 20	1	Iriserat, vit	-	1625- 1700	1	0,6	Vertikala räfflor. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
17:1:3	401	Fyrkantig flaska	Botten, buk	-	Grön	Diameter buk: 67 Diameter fot/botten: 67	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1775	4	73,1	-	
17:1:4	402	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1,3	Iriserat	Diamantspår: 2	1650- 1800	3	10,8	Passning med färsk brytja.	
17:1:5	403	Produktions- avfall (Drope)	-	-	Mörkblå eller svart	Diameter buk: 4-13	-	Svagt iriserat	Puntellmärke: 1	1640- 1680	3	7,6	Långsmal, ihålig drope. Hålets diam 1-3 mm. 75 mm lång, brytlor på båda ändarna. Passningar med färska brytlor. Slitspår.	
17:1:6	404	Produktions- avfall (Smälta)	-	-	Turkos- aktig	-	-	Svagt iriserat	-	1640- 1680	1	12,8	Smälta som har runnit på någon ojämn yta.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
18:1:1	405	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 70	0,5-2	Isirat, vit	-	1625- 1750	2	1,8	Vertikala optiska räfflor. Hyttdekor: Optisk dekor.	
18:1:2	406	Bägare (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 70	1-1,5	Svagt isirat	-	1625- 1750	1	1	Optiskt blåst romb- mönster. Hyttdekor: Optisk dekor.	
18:1:3	407	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 80	1,3	Isirat, vit	-	1625- 1750	1	1,2	-	
18:1:4	408	Bägare (Remmare?)	Buk	-	Turkos- aktig	Diameter buk: 11	1-2,5	Isirat	-	1625- 1725	2	4,6	-	
18:1:5	409	Kärl	Buk	-	Blå	Diameter buk: 70	0,8	Isirat	-	1600- 1800	1	0,3	-	
18:1:6	410	Karaff?	Hals	-	Lackröd	Diameter buk: 30	1-2,5	Svagt isirat	-	1625- 1700	1	2,9	Kraftiga vertikala ribbor. Hyttdekor: Formblåsta ribbor.	
18:1:7	411	Skål	Buk, hänkel	-	Mörkbrun	Diameter buk: 80	1	Isirat	-	1625- 1700	1	5,5	En smal massiv hänkel (45 mm hög).	
18:1:8	412	Veckad flaska	Botten, buk	-	Grön	Diameter fot/botten: 115	-	Kraftigt isirat	Puntteilmärke: 1	1625- 1700	3	121	En passning med gamal brytja. Knappast slitspår.	
18:1:9	413	Veckad flaska	Buk	-	Grön	-	1,5	Isirat	-	1625- 1700	2	3,2	Passning med färsk brytja.	
18:1:10	414	Flaska	Mynning, skuldra	-	Grön	Diameter mynning: 31	-	Kraftigt isirat	-	1625- 1700	1	29,2	Enkel mynning med lite förtjockat mynningsskant. 20 mm hög hals.	
18:1:11	415	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt isirat	-	1600- 1800	6	38,8	-	
18:1:12	416	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt isirat	-	1600- 1800	2	1,8	-	
18:1:13	417	Flaska (Buk)	Mynning	-	Grönaktig	Diameter mynning: 130	4	Isirat	-	1650- 1800	1	4,7	Ulat böjd mynnings- kant.	
18:1:14	418	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1,5	Isirat	-	1650- 1800	1	4,7	-	
19:1:1	419	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 70	1	Isirat	-	1625- 1750	1	4,5	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
19:1:2	420	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 60	1	Iriserat	-	1625- 1750	1	0,2	-	
19:1:3	421	Bägare (Remmare?)	Buk	-	Ljusgrön	Diameter buk: 70	1	Iriserat	-	1625- 1750	1	0,8	-	
19:1:4	422	Produktions- avfall (Rör)	Buk	-	Färglös	Diameter buk: 7	0,3	Iriserat	-	1640- 1680	1	0,4	-	
20:1:1	423	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, grönaktig	Diameter mynning: 60	1-2	Iriserat	-	1625- 1700	3	4,1	Vertikala räfflor. Hytt- dekor. Optisk dekor.	
20:1:2	424	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 80	1	Iriserat	-	1625- 1800	1	0,6	-	
20:1:3	425	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 45	1,5	Iriserat, vit	-	1625- 1800	1	2,4	-	
20:1:4	426	Dricksglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80 Diameter fot/botten: 80	1	Iriserat, vit	-	1625- 1700	2	1,5	-	
20:1:5	427	Dricksglas (FDV)	Botten	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 65 Diameter fot/botten: 65	1-2	Iriserat	Puntellmärke: 1	1625- 1700	1	8,3	Vertikala räfflor. Hytt- dekor. Optisk dekor.	
20:1:6	428	Dricksglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80 Diameter fot/botten: 80	1	Svagt iriserat	-	1625- 1700	1	2,6	-	
20:1:7	429	Bägare?	Buk	-	Grön	Diameter buk: 100	1	Svagt iriserat	-	1600- 1850	1	0,7	Möjligen från en flaska.	
20:1:8	430	Flaska	Mynning	-	Grön	Diameter mynning: 35	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	13,3	Enkel mynning med en 20 mm hög hals.	
20:1:9	431	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1700	4	74	Från olika flaskor.	
20:1:10	432	Schatull- flaska?	Buk	-	Grön	-	2,5-5	Iriserat	-	1600- 1800	5	6,1	Nästan rund bricka som är löckast i mitten. Från en schatullflaska?	
20:1:11	433	Pianglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1800	1	12,7	-	
20:1:12	434	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Ljusgrön	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	0,6	-	
28:1:1	435	Bägare (Humpen)	Fot	-	Färglös, grönaktig	Diameter ben: 40 Diameter fot/botten: 65	-	Iriserat	-	1600- 1700	2	11,7	Nedåt vikt ihålig fot- kant. Passning med gamla brytla. Svaga siltspår.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
28:1:2	436	Dricksglas (Dricksglas)	Botten	-	Ljusgul- grön	Diameter fot/botten: 55	-	Iriserat	Punteilmärke: 1	1600- 1700	1	8,6	Svaga siltspår.	
28:1:3	437	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 35	1	Iriserat	-	1600- 1725	2	1,9	Passning med färsk bryta.	
28:1:4	438	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	-	1	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,5	-	
28:1:5	439	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, grönaktig	Diameter mynning: 70	1-1,3	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,2	-	
28:1:6	440	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 50	1-1,3	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,2	-	
28:1:7	441	Vinglas (FDV)	Fot	-	Färglös, grönaktig	Diameter ben: 20 (nedre ändan) Diameter fot/botten: 70	-	Iriserat	-	1600- 1725	1	1,8	Rak folkant. Svaga siltspår.	
28:1:8	442	Bägare	Mynning	-	Grönaktig	Diameter mynning: 50	1-1,3	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,6	-	
28:1:9	443	Bägare	Mynning	-	Grönaktig	Diameter mynning: 60	1,2-1,5	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,9	-	
28:1:10	444	Bägare	Mynning	-	Grönaktig	Diameter mynning: 70	1-1,3	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,4	-	
28:1:11	445	Bägare	Buk	-	Grönaktig	Diameter buk: 80	1	Iriserat	-	1600- 1725	2	2,5	Passning med gammat bryta.	
28:1:12	446	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1600- 1725	5	1	Små fragment från olika kärl.	
28:1:13	447	Veckad flaska	Botten	-	Grön	-	-	Svagt iriserat	-	1600- 1700	1	5,7	-	
28:1:14	448	Flaska	Botten	-	Grön	Diameter fot/botten: 80	1,5	Svagt iriserat	-	1600- 1700	1	1,6	Svaga siltspår.	
28:1:15	449	Flaska	Buk	-	Grön	Diameter buk: 90	-	Svagt iriserat	-	1600- 1850	1	0,6	-	
28:1:16	450	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600- 1850	1	3,3	-	
28:1:17	451	Pianglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1,2-2	Iriserat	Tjock rund kant: 2	1600- 1700	9	5,9	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
28:1:18	452	Föremål (Dekor- element?)	Fragment	-	Färglös, brunnaktig	-	-	Iriserat, glas- sjuka	-	1640- 1680	2	1,2	Formblåsta räfflor. Fragment från ett litet ihåligt föremål med kupig form. Hyttdekor: Formblåst.	
28:1:19	453	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	2	1,4	Klippt rund kant.	
28:1:20	454	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	0,4	Klippt rund kant.	
28:1:21	455	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	2	2,8	-	
28:1:22	456	Produktions- avfall (Glas- flisa)	-	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	0,5	-	
28:1:23	457	Produktions- avfall (klump)	-	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	1,1	Ett litet fragment av glassmält.	
28:1:24	458	Produktions- avfall (klump)	-	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	58,6	En glasklump med bl.a. stora korn av kvarns samt rostet järn.	
30:1:1	459	Bägare (FDV)	Botten	-	Färglös, gråaktig	Diameter fot/botten: 40	1-2	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,7	-	
30:1:2	460	Bägare (Remmare)	Ben	-	Ljusturkos	Diameter: ben: 30	-	Iriserat	-	1625- 1725	1	3,5	En hallonoppa kvar (19x16x5 mm). Foten gjort av en ringlad tråd. Hyttdekor: Hallonoppa.	
30:1:3	461	Karaff?	Buk	-	Mörkbrun	Diameter: buk: 100	1	Iriserat	-	1650- 1725	1	0,4	Kupig form.	
30:1:4	462	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grön- och gråakt	-	1	Iriserat	-	1600- 1725	3	0,8	Från olika kärl.	
30:1:5	463	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	7,7	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
30:1:6	464	Plinglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1-1,5	Kraftigt iriserat	-	1600- 1800	5	8	-	
30:1:7	465	Produktions- avfall (Rör)	-	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 9	1	Iriserat	-	1640- 1680	1	2,7	Ett böjt rör.	
30:1:8	466	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	0,4	Klippt rund kant.	
30:1:9	467	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	2	1,2	-	
30:1:10	468	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Färglös, grönaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	3	21,8	Från flat klump med nästan porösa ytor. Orenheter i glas- massan. En med färs brytva.	
31:1:1	469	Bägare (Humpen)	Botten (disc)	-	Färglös, gråaktig	Diameter buk: 54 Diameter ben: 54	-	Iriserat	Puntellmärke: 1	1600- 1700	1	24,7	Discpartiet mellan buken och foten.	
31:1:2	470	Bägare (Humpen)	Fot	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1600- 1700	1	3,6	Nedåt vikt ihålig fot- kant. Svaga slitspår.	
31:1:3	471	Schatullflaska	Buk	-	Blågrön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	0,8	-	
31:1:4	472	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600- 1850	2	2,7	-	
32:1:1	473	Bägare (Remmare)	Fot	-	Grön	Diameter fot/botten: 50	-	Iriserat	-	1600- 1700	1	0,9	Foten gjort av en ring- lad tråd. Slitspår.	
32:1:2	474	Karaff	Botten	-	Mörkbrun	Diameter fot/botten: 52	1	Svagt iriserat	Puntellmärke: 1	1600- 1750	1	8,1	Kupig form. Nederst på bottenkanten en enkel ringlad tråd med rund genom- skärning. Svaga slit- spår.	
32:1:3	475	Vinglas (FDV)	Fot	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 65	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	3,1	Nedåt vikt ihålig fot- kant. Sekundärböjt i hettan.	
32:1:4	476	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	1-1,5	Svagt iriserat	-	1600- 1725	1	0,5	Från olika kålt.	
32:1:5	477	Bägare (Remmare)	Buk	-	Ljusturkos	-	1-1,5	Iriserat	-	1600- 1725	4	1	Passningar med färska brytvar.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
32:1:6	478	Plinglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1-2	Iriserat	Tjock rund kant: 1 Diamantspår: 1	1600- 1800	7	12,1	-	
32:1:7	479	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Grön	-	-	-	-	1640- 1680	1	0,9	Kvartskorn i massan.	
32:1:8	480	Cylindrisk flaska	Botten	-	Grön	-	-	Svagt iriserat	-	1875- 1975	2	3,2	-	
36:1:1	481	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 80	1	Iriserat	-	1650- 1725	1	0,6	Buken haft konisk form med vid mynning. Mynnings- kanten sekundärt påverkat av hettan.	
36:1:2	482	Bägare (Remmare)	Mynning	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 80	1-1,5	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,5	-	
36:1:3	483	Bägare (Remmare)	Buk	-	Ljusgrön	Diameter buk: ca 60. Diameter ben: 40	1	Iriserat	-	1600- 1725	1	2,3	Bukig form.	
36:1:4	484	Karaff	Buk, mynning	-	Blå	Diameter mynning: 25 Diameter buk: ca 100	1-5	Svagt iriserat	-	1600- 1725	3	5,8	Kraftiga vertikala ribbor. Kan vara från olika kärl.	
36:1:5	485	Medicinfaska	Mynning, skuldra, buk	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 22 Diameter buk: 35	2	Iriserat	-	1600- 1725	2	15,8	Fyrkantig form. Enkel mynning utan någon regalin. 8 mm hög hals. Passning med gamla bryfitor.	
36:1:6	486	Veckad flaska	Buk, botten	-	Grön	-	5	Kraftigt iriserat	-	1625- 1700	1	7,2	Knappaast slitspår.	
36:1:7	487	Schatullifaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	23	-	
36:1:8	488	Schatullifaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1700	3	6	-	
36:1:9	489	Schatullifaska	Botten	-	Mörkgrön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	4,2	-	
36:1:10	490	Flaska	Botten	-	Grön	-	-	Inte	-	1600- 1850	1	1,6	-	
36:1:11	491	Schatullifaska	Buk	-	Ljusgrön	-	-	Iriserat	-	1600- 1700	1	3,6	Enkel formblåst ås på ytan. Hyttdekor. Formblåst mönster?	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
36:1:12	492	Flaska	Botten	-	Ljusgrön	-	-	Iriserat	-	1650- 1850	1	15,1	Kraftiga slitspår.	
36:1:13	493	Flaska	Buk, hals	-	Grön	-	-	Svagt iriserat	-	1700- 1900	2	6	Från olika kärl.	
36:1:14	494	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1,5-2	Iriserat	Diamantspår: 2 Spår av spröjs: 1	1650- 1850	4	13,5	-	
36:1:15	495	Produktions- avfall (Rör)	-	-	Färglös, gulaktig	Diameter:buk: 4-7	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	0,8	Diametern blir mindre mot ena ändan.	
37:1:1	496	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter:buk: 60	1	Svagt iriserat	-	1625- 1750	1	1	Rund buk.	
37:1:2	497	Bägare (Remmare)	Fot	-	Ljusgrön	Diameter fot/botten: 55	-	Svagt iriserat	-	1625- 1725	1	1,2	Foten gjort av en ring- lad tråd. Slitspår.	
37:1:3	498	Bägare (Passglas)	Fot	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600- 1675	1	1,4	Fragment av den ihålliga fokanten kvar.	
37:1:4	499	Kärl	Botten	-	Ljusturkos	-	-	Svagt iriserat	-	1625- 1850	1	1,5	Veckad form.	
37:1:5	500	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	2	13,2	-	
37:1:6	501	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1850	5	11,6	Från olika flaskor.	
37:1:7	502	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	2	4,5	-	
37:1:8	503	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Svagt iriserat	-	1640- 1680	1	1	Klippt rund kant.	
37:1:9	504	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Svagt iriserat	-	1640- 1680	1	4,1	Klippt rund kant.	
37:1:10	505	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Ljusgrön	-	-	Iriserat (vit)	-	1640- 1680	2	5,1	Klippt rund kant. Passning med färsk bryta.	
37:1:11	506	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	7,1	Spår av pipan syns.	
37:1:12	507	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	1	2,2	Spår av pipan syns.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
37:1:13	508	Produktions- avfall (Droppe)	-	-	Gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	2	6,1	En rund och en lång- smal droppe.	
37:1:14	509	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Grön och turkos	-	-	Iriserat	-	1640- 1680	5	29,3	Klumpar med orenheter.	
37:1:15	510	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Mörk- violett	-	-	Svagt iriserat	-	-	1	36	-	
44:1:1	511	Vinglas	Mynning	-	Färglös, grönaktig	Diameter mynning: 70	1	Svagt iriserat	Puntellmärke: 1	1600- 1725	1	0,4	Något kupig buk. Slitspår.	
44:1:2	512	Bägare	Botten	-	Färglös, turkos- aktig	Diameter fot/botten: 45	-	Iriserat	Puntellmärke: 1	1650- 1725	1	7,5	Vertikala räfflor (urspr. ca 16 st). Fragment av en pålagd tråd kring bottenkanten. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
44:1:3	513	Veckad flaska	Botten	-	Grön	Diameter fot/botten: 110	-	Kraftigt iriserat	Puntellmärke: 1	1625- 1700	1	133	På botten syns ett par åsar (spår från formen).	
44:1:4	514	Fyrkantig flaska	Botten	-	Grön	Diameter fot/botten: 70x70	-	Kraftigt iriserat	-	1650- 1750	1	50,1	-	
44:1:5	515	Schatuliflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	18	-	
44:1:6	516	Flaska (Butelj)	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1650- 1800	1	17,7	Shaft and globe butelj?	
44:1:7	517	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1650- 1800	1	2	-	
44:1:8	518	Fönsterglas	-	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1650- 1800	3	4,9	-	
50:1:1	519	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	1	Iriserat	-	1600- 1750	1	0,3	-	
50:1:2	520	Bägare	Buk	-	Ljusturkos	Diameter buk: 40	1,5-2	Iriserat (vit)	-	1600- 1725	1	1,2	En horisontal räfflad tråd. Buken har haft konkav profil. Hyttdekor: Tråd.	
50:1:3	521	Veckad flaska	Buk, botten	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1700	1	6,7	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
50:1:4	522	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1,5-2	Iriserat	Diamantspår: 1	1650- 1850	1	4,7	-	
63:1:1	523	Dricksglas	Botten	-	Färglös, grönaktig	Diameter fot/botten: 52	-	Iriserat (vit)	Puntellmärke: 1	1650- 1750	1	12,2	Enkel form, rätt hög kinnekulle. Svaga slitspår.	
66:1:1	524	Bägare (Humpen)	Buk, disc, botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 40 Diameter ben: 40	1	Iriserat (vit)	Puntellmärke: 1	1600- 1700	1	12,4	Cylindrisk form.	
71:1:1	525	Vinglas (FDV)	Mynning, buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 90 Diameter buk: 90	1-1,5	Iriserat	-	1625- 1725	1	1,9	Buken haft vid och låg form. Skål på fot?	
71:1:2	526	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80	1	Iriserat	-	1625- 1750	1	1,6	-	
71:1:3	527	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 40	0,7	Iriserat	-	1625- 1750	1	0,8	-	
71:1:4	528	Vinglas	Fot	-	Ljusgrön	Diameter fot/botten: 60	-	Iriserat	-	1625- 1700	3	5,9	Enkla raka fotkan- ter. En passning med gammal brytla.	
71:1:5	529	Bägare (Humpen?)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	1	Svagt iriserat	-	1600- 1700	1	0,9	-	
71:1:6	530	Bägare (Humpen?)	Buk	-	Färglös, gråaktig	Diameter buk: 50	1	Iriserat	-	1600- 1700	1	1,2	-	
71:1:7	531	Bägare (Remmare)	Ben	-	Ljusturkos	-	-	Iriserat	-	1625- 1725	1	4,1	Hallonnoppa (17x15x7 mm). Hytt- dekor: Hallonnoppa.	
71:1:8	532	Bägare	Mynning, buk	-	Brun	Diameter mynning: 90	1-2	Svagt iriserat	-	1625- 1725	1	3,4	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
71:1:9	533	Bägare	Buk	-	Grönaktig	Diameter buk: 80	1,2	Iriserat	-	1600- 1850	1	0,4	-	
71:1:10	534	Bägare	Botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 90	-	Svagt iriserat	-	1600- 1850	1	1,8	-	
71:1:11	535	Bägare?	Buk	-	Ljusgrön	-	-	Svagt iriserat	-	1600- 1750	1	2,5	Bukig form.	
71:1:12	536	Veckad flaska	Buk, skuldra	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600- 1700	6	25	Åtminstone delvis från olika flaskor.	
71:1:13	537	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600- 1800	4	15,5	Från olika flaskor.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Isisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
71:1:14	538	Flaska	Mynning	-	Grön	Diameter mynning: 38	-	Kräfftigt iserat	-	1600– 1750	1	6,1	Enkel mynning utan regalin.	
71:1:15	539	Flaska	Mynning	-	Grön	Diameter mynning: 38	-	Kräfftigt iserat	-	1600– 1750	1	1,2	Enkel mynning utan regalin.	
71:1:15	-	Flaska	Mynning	-	Grön	Diameter mynning: 38	-	Kräfftigt iserat	-	1600– 1750	1	1,2	Enkel mynning utan regalin.	
71:1:16	540	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	2	Kräfftigt iserat	-	1600– 1800	1	1,1	-	
71:1:16	-	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	2	Kräfftigt iserat	-	1600– 1800	1	1,1	-	
71:1:17	541	Produktions- avfall (Drop- pe)	-	-	Grön	-	-	Iserat	-	1640– 1680	1	0,8	-	
75:1584:1	542	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80	1–1,5	Iserat	-	1625– 1725	1	0,3	Optiskt blåsta vertikala ränder. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
75:1584:2	543	Veckad flaska	Buk	-	Grön	-	-	Iserat	-	1625– 1700	1	1,9	-	
75:1584:3	544	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1–2	Iserat	Diamantspår: 2	1650– 1850	5	8,9	-	
75:1584:4	545	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	-	Svagt iserat	-	1625– 1750	1	1,2	-	
75:1584:5	546	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1–2	Iserat	Tjock rund kant: 1 Diamantspår: 2	1625– 1800	5	7,7	En passning med gammal brytla.	
75:1584:6	547	Produktions- avfall	-	-	-	-	-	-	-	-	3	273	-	
80:1646:1	548	Bägare	Mynning	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 70	1–1,5	Iserat	-	1625– 1700	1	2,5	Diagonala räfflor. Hyttdekor: Optisk dekor.	
80:1646:2	549	Bägare	Buk	-	Färglös, grönaktig	Diameter buk: 65	1–2	Iserat	-	1625– 1700	1	2,7	Diagonala räfflor. Hyttdekor: Optisk dekor.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
80:1646:3	550	Bägare	Buk	-	Grön	Diameter buk: 50	-	Iriserat	-	1600- 1850	1	0,6	-	
80:1646:4	551	Schatulliflaska	Buk, skuldra	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	1	12,6	-	
80:1646:5	552	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1-1,5	Iriserat	-	1650- 1800	2	3,2	-	
80:1646:6	553	Produktions- avfall (Rör)	-	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 90	0,7	Iriserat (vit)	-	1640- 1680	1	1,3	-	
80:1646:7	554	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Grön	-	-	-	-	1640- 1680	2	6,1	-	
80:1646:8	555	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	-	-	-	1625- 1725	1	3,6	-	
80:1646:9	556	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	-	-	-	1625- 1725	1	2,1	-	
80:1646:10	557	Bägare (Humpen)	Botten, buk	-	Ljus gulgrön	-	-	-	-	1600- 1725	1	47,2	-	
80:1646:11	558	Bägare	Botten	-	Gulaktig	-	-	-	-	1625- 1750	1	8,5	-	
80:1646:12	559	Bägare	Botten, buk	-	Gulaktig	-	-	-	-	1625- 1750	1	3,1	-	
80:1646:13	560	Bägare (Remmare)	Buk	-	Ljusturkos	-	-	-	-	1625- 1725	1	1,2	-	
80:1646:14	561	Bägare (Remmare?)	Mynning	-	Ljusturkos	-	-	-	-	1625- 1725	1	2,3	-	
80:1646:15	562	Veckad flaska	Buk	-	Grön	-	-	-	-	1625- 1700	1	3,6	-	
80:1646:16	563	Flaska (Butelj)	Buk	-	Grön	-	-	-	-	1650- 1750	1	13,2	-	
80:1646:17	564	Schatulliflaska	Buk	-	Grön	-	-	-	-	1600- 1800	1	4	-	
80:1646:18	566	Schatulliflaska	Buk	-	Grön	-	-	-	-	1650- 1850	1	2,5	-	
80:1646:19	567	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	-	-	-	1650- 1850	7	17	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
80:1646:20	568	Produktions- avfall (Halv- färdig form)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	-	-	1640- 1680	1	2,7	-	
80:1646:21	569	Produktions- avfall (Drop- pe)	-	-	Gulaktig	-	-	-	-	1640- 1680	1	7,5	-	
80:1646:22	570	Produktions- avfall (Piphu- vud)	-	-	Brun	-	-	-	-	1640- 1680	2	14,1	-	
80:1646:23	571	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Grön	-	-	-	-	1640- 1680	1	7,9	-	
82:1:1	572	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 55	1	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,5	-	
82:1:2	573	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	1	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,3	-	
82:1:3	574	Skål?	Mynning, hänkel	-	Lackröd och mörk- blå	-	2	Iriserat	-	1600- 1725	1	1,8	Enkel mörkblå hänkel vars ävre ända är fäst på mynningskanten av ett lackrött skål.	
82:1:4	575	Bägare (Remmare)	Fot	-	Ljusturkos	Diameter fot/botten: 50	-	Svagt iriserat	-	1600- 1725	1	1	Smala (diam. 0,7 mm) trådar ringlad kring en blåst fot. Hyttdekor: Tråddekor. Knappast slitspår.	
82:1:5	576	Bägare (Remmare?)	Buk	-	Ljusturkos	-	1-1,5	Svagt iriserat	-	1600- 1725	2	2,2	Från olika kärl.	
82:1:6	577	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: ca 80	1-2	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,6	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
82:1:7	578	Bägare	Buk	-	Ljusgrön	-	1	Iriserat	-	1600- 1725	1	0,1	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Hytt- dekor: Optisk dekor.	
82:1:8	579	Kärl (Kärl FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	1	Iriserat	-	1600- 1725	4	1,5	Rätt fiata fragment från olika kärl.	
82:1:9	580	Veckad flaska	Buk	-	Ljusturkos	-	-	Svagt iriserat	-	1625- 1700	1	4,4	-	
82:1:10	581	Schatullflaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600- 1750	2	12,6	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
82:1:11	582	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1	Kräftigt iriserat	-	1600– 1750	4	0,7	-	
82:1:12	583	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 90	0,5	Kräftigt iriserat	-	1600– 1750	1	0,4	Ytterst tunt glas.	
82:1:13	584	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Svagt iriserat	-	1640– 1680	1	0,3	Två runda kanter.	
82:1585:1	585	Vinglas (FDV)	Fot	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 78	-	Svagt iriserat	-	1625– 1725	1	1,9	Raka enkla kanter. Inga slitspår	
82:1585:2	586	Vinglas (FDV)	Fot	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 80	-	Svagt iriserat	-	1625– 1725	1	0,3	Raka enkla kanter. Svaga slitspår.	
82:1585:3	587	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 62	1–1,2	Iriserat	-	1625– 1725	1	1,8	Konisk form.	
82:1585:4	588	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 70	1–1,2	Iriserat	-	1625– 1725	1	1	-	
82:1585:5	589	Vinglas (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig	Diameter mynning: 55	1–1,2	Iriserat	-	1625– 1800	1	0,7	-	
82:1585:6	590	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 140	0,6	Iriserat	-	1625– 1725	3	1,3	Mycket tunt glas. Från olika kärl.	
82:1585:7	591	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	1	Iriserat	-	1625– 1800	7	3,6	Från olika kärl.	
82:1585:8	592	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	1	Iriserat	-	1625– 1800	1	1,1	-	
82:1585:9	593	Bägare (FDV)	Mynning	-	Färglös, gulaktig och ljus- blå	Diameter mynning: 80 Diameter buk: 80	1–1,5	Iriserat	-	1600– 1700	1	0,9	En ljusblå tråd pålagd på mynnings- kanten. Optiskt blåsta diagonala räfflor. Cylindrisk form. Hytt- dekor. Tråddekor, optisk dekor.	
82:1585:10	594	Bägare (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	1–1,5	Iriserat	-	1600– 1700	1	0,7	Från bukens nedre del. Spår av en pålagd tråd kring fot- kanten kvar.	
82:1585:11	595	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	1–1,8	Iriserat	-	1600– 1700	1	1,9	Optiskt blåsta vertikala ränder. Hytt- dekor. Optisk dekor.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ) ^{***}	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
82:1585:12	596	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	1-2,2	Iriserat	-	1600- 1700	1	0,6	Optiskt blåsta vertikala räfflor. Bukens har konvex profil. Hyttdekor: Optisk dekor.	
82:1585:13	597	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 40	1	Iriserat	-	1600- 1700	1	0,6	En horisontal räfflad tråd. Hyttdekor: Tråd- dekor.	
82:1585:14	598	Bägare	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 80	1	Iriserat	-	1600- 1700	1	3,1	Spår av någon på- lagd dekor (tråd?) på mitten eller övre delen av buken. Hytt- dekor: Tråddekor?	
82:1585:15	599	Bägare (Remmare)	Fot	-	Ljusturkos	Diameter fot/botten: 56	-	Iriserat	-	1625- 1725	1	6,5	En spiral av tunna trådar (diam. 0,5 mm) pålagd på en 25 mm hög fotplatta. Hytt- dekor: Tråddekor. Knappast slitspår.	
82:1585:16	600	Bägare (Remmare)	Fot	-	Ljusgrön	Diameter fot/botten: 75	-	Iriserat	-	1625- 1725	1	5,4	En spiral av tunna trådar (diam. 0,5-1 mm) pålagd på en hög fotplatta. Hytt- dekor: Tråddekor. Knappast slitspår.	
82:1585:17	601	Bägare (Remmare)	Mynning	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 45	1,5	Svagt iriserat	-	1625- 1725	1	1,4	Kupan har kupig form.	
82:1585:18	602	Bägare (Remmare)	Buk	-	Ljusgrön	Diameter buk: 160	1	Iriserat	-	1625- 1725	4	9,3	Stor format. Friän olika kärl.	
82:1585:19	603	Bägare (Humpen)	Fot	-	Ljus gulgrön	Diameter ben: 40 Diameter fot/botten: 62	1	Svagt iriserat	-	1600- 1700	2	17	En nedåt vikt ihålig fotkant. Passning med gammal brytita. Inga slitspår.	
82:1585:20	604	Bägare (Humpen)	Disc	-	Gulaktig	Diameter ben: 37 Diameter fot/botten: 37	-	Iriserat	Puntellmärke: 1	1600- 1700	1	8	Helt cylindrisk form.	
82:1585:21	605	Bägare	Fot	-	Färglös	Diameter buk: <80 (nedre del) Diameter fot/botten: 120	-	Kraftigt iriserat (vit)	-	1600- 1700	1	3,5	En ihopprässad ihålig fotkant.	
82:1585:22	606	Bägare	Buk	-	Ljusgrön	-	1-1,5	Iriserat	-	1600- 1800	9	6,8	Från olika kärl.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads- museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
82:1585:23	607	Bägare?	Buk	-	Lackröd	Diameter buk: 60	1	Svagt iriserat	-	1600-1700	2	0,8	-	
82:1585:24	608	Karaff?	Buk	-	Lackröd	Diameter buk: 70	1-2,5	Iriserat	-	1600-1700	1	0,7	Hyttekor: Formblåsta ribbor.	
82:1585:25	609	Karaff?	Botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 110	1,5-3	Iriserat	Puntellmärke: 1	1600-1700	1	9,9	Hög kinnekulle. Svaga slitspår.	
82:1585:26	610	Karaff?	Botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: ca 90	1-2	Iriserat	-	1600-1700	1	2,8	Hög kinnekulle. Inga slitspår.	
82:1585:27	611	Karaff?	Botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 90	1-2,5	Iriserat	-	1600-1700	1	2,4	Hög kinnekulle. Inga slitspår.	
82:1585:28	612	Karaff?	Botten	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: ca 70	1-1,5	Iriserat	-	1600-1700	1	1,2	Hög kinnekulle.	
82:1585:29	613	Karaff?	Botten	-	Ljusturkos	-	-	Iriserat	-	1600-1750	1	3	-	
82:1585:30	614	Flaska (Buk)	Mynning	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 140	-	Iriserat	-	1650-1850	1	3,8	Enkel utåt böjt mynningskant.	
82:1585:31	615	Flaska (Buk)	Mynning	-	Ljusgrön	Diameter mynning: 120	-	Iriserat	-	1650-1850	1	2,3	Enkel utåt böjt mynningskant.	
82:1585:32	616	Veckad flaska	Buk	-	Ljusgrön	-	1	Iriserat	-	1625-1700	1	1,4	-	
82:1585:33	617	Veckad flaska	Buk	-	Grön	-	2	Kraftigt iriserat	-	1625-1700	1	2,8	-	
82:1585:34	618	Veckad flaska	Buk	-	Grön	-	3	Kraftigt iriserat	-	1625-1700	1	4,1	-	
82:1585:35	619	Schatullflaska	Buk, skuldra	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600-1750	17	64	Från olika flaskor.	
82:1585:36	620	Schatullflaska	Buk	-	Ljusgrön	-	1	Iriserat	-	1600-1750	1	0,6	-	
82:1585:37	621	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600-1750	3	1,5	-	
82:1585:38	622	Fragment	-	-	Färglös, gulaktig	-	1	Svagt iriserat	-	1600-1750	1	0,3	Möjigen från något kärl med en veckad buk - eller produktionsavfall.	
82:1585:39	623	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640-1680	1	2,1	Med två klippta kanter.	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
82:1585:40	624	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Gulaktig	-	-	Iriserat	-	1640– 1680	1	2,7	Med två klippta kanter.	
82:1585:41	625	Produktions- avfall? (Flisa?)	-	-	Brun	-	-	Iriserat	-	1650– 1850	1	0,6	Antingen från en droppe eller från flaskbotten.	
82:1585:42	626	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Gulaktig	-	-	Svagt iriserat	-	1640– 1680	1	1,6	-	
82:1585:43	627	Produktions- avfall (Droppe)	-	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1640– 1680	1	0,8	Droppförmig.	
82:1585:44	628	Produktions- avfall (Klump)	-	-	Grön	-	-	-	-	1640– 1680	1	10,9	På ytan någon mineralliknande massa.	
88:1645:1	629	Schatuliflaska	Skuldra	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600– 1750	1	9,1	-	
88:1645:2	630	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1650– 1800	3	3,6	-	
103:14:1	631	Vinglas (FDV)	Fot	-	Färglös, gulaktig	Diameter fot/botten: 80	-	Iriserat	-	1600– 1700	1	2,7	Enkla raka fotkanter.	
103:14:2	632	Vinglas (FDV)	Buk	-	Färglös, gulaktig	Diameter buk: 50	0,7	Iriserat	-	1600– 1700	1	0,2	-	
103:14:3	633	Bägare	Botten	-	Brun	Diameter fot/botten: 50	-	Iriserat	-	1625– 1725	1	7	Inga spår av någon tråd kring botten- kanter. Kanter ser kröjlad ut – möjligen sekundär användning. Svaga siltspår.	
103:14:4	634	Bägare	Buk	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1600– 1750	3	1,9	Från olika kärl.	
103:14:5	635	Medicinfaska	Buk	-	Grön	Diameter buk: 65	-	Iriserat	-	1600– 1850	1	8,7	Cylindrisk form. Passning med gammal brytja.	
103:14:6	636	Flaska	Buk	-	Grön	-	-	Kraftigt iriserat	-	1600– 1750	1	2,6	-	
103:14:7	637	Flaska	Botten	-	Grön	Diameter fot/botten: ca 80	-	Svagt iriserat	Puntelmärke: 1	1600– 1850	1	12,2	-	

Glas, forts.

Fynd-nr*	Löp-nr** Stads-museet	Objekt (föremåls- typ)**	Del	Tillverknings- plats	Färg	Diameter (mm)	Tjocklek (mm)	Irisering	Observationer	Datering	Antal fragm.	Vikt (g)	Beskrivning	Gallrat (X)
103:14:8	638	Schatullflaska	Buk	-	Grön	Diameter buk: >95	-	Kraftigt iriserat	-	1600– 1750	2	40	Fyrkantig. Från två olika kärl.	
103:14:9	639	Schatull- flaska?	Buk	-	Färglös, gulaktig	-	-	Iriserat	-	1650– 1850	1	3,2	-	
103:14:10	640	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1–2	Iriserat	Diamantspår: 2	1650– 1850	6	15	-	
103:14:11	641	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	1,5–2	Iriserat	-	1650– 1750	2	11,5	Möjlig från runda rutor med en dia- meter av ca 190– 200 mm.	
103:14:12	642	Produktions- avfall (Stycke)	-	-	Färglös, gulaktig	-	5,5–7	Iriserat	-	1640– 1680	1	53,7	Ett stort stycke av jämntjockt glas som har en kant med närmast 90 graders vinkel. Möjlig gjutet glas eller halvfabrikat för spegelfram- ställning.	
103:14:13	643	Produktions- avfall (Klipp- avfall)	-	-	Grön	-	-	Svagt iriserat	-	1640– 1680	1	6,3	En klippt kant.	
103:14:14	644	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Grön	-	-	Svagt iriserat	-	1640– 1680	1	2,7	-	
103:14:15	645	Produktions- avfall (Pip- huvud)	-	-	Grön	-	-	Iriserat	-	1640– 1680	1	2,2	-	
103:14:16	646	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Färglös	-	5	Inte iriserat	Diamantspår: 1	1950– 2000	1	16	Gjutet glas. Recent.	
Led:1:1	649	Produktions- avfall (Pip- huvud)	Fragment	-	Mörkröd	-	3–5	Iriserat	-	-	1	1,5	Mörk, nästan ogenomsynlig massa av glas som troligen använt till överfångs glas.	
Prov:1:1	647	Flaska	Buk	-	Grön	-	2,5	Iriserat	-	1650– 1850	1	1,9	-	
Prov:1:2	648	Planglas (Fönsterglas)	-	-	Grön	-	3–3,5	Kraftigt iriserat	Tjock rund kant: 1	1600– 1700	1	12,2	-	

BILAGA 9

ICP-ANALYS AV DEGLAR

TORBJÖRN BRORSSON
KKS, KONTORET FÖR KERAMISKA STUDIER
RAPPORT 190, 2022

ICP-analys av deglar för glas från Melchior Jungs glasbruk 1652–1678

Inledning och frågeställningar

Vid arkeologiska undersökningar under 2021 inom kvarteret Tranbodarna 11 på Södermalm i Stockholm har det bland annat framkommit spår efter Melchior Jungs glasbruk, vilket var i bruk under åren 1652 till 1678. På området påträffades en stor mängd degelfragment med tydliga spår efter glasmassa på dess insida.

Prov-nr	Fynd-nr	Objekt
Tranbod1	17:10	Degel för glas
Tranbod2	18:13	Degel för glas
Tranbod3	32:10	Degel för glas
Tranbod4	37:16:2	Degel för glas
Tranbod5	50:2	Degel för glas

Figur 1. Bitar från fem olika degelfragment har varit föremål för analys.

En viktig del i tolkningen av hur glasbruket varit uppbyggt och hur glastillverkning gick till i 1600-talets Stockholm är att studera deglarna. Därför har bland annat ICP-MA/ES-analyser utförts på ett urval deglar och syftet är att bestämma var leran till deglarna hämtades.

Metod

ICP-analys

ICP-analys (Inductively Coupled Plasma) syftar till att bestämma keramikens kemiska sammansättning. Halten av 44 olika grundämnen undersöks, och sammansättningen kan sedan användas för att bland annat påvisa ett geografiskt sammanhang för keramiken. Av de utvalda skärvorna krossas minst 0,3 gram av vardera till ett fint pulver, som löses i en syralösning. Denna lösning injiceras i exciterad argonplasma. När atomerna utsätts för denna energi kommer elektronerna att utsända färgade ljusblixtar, i ett mönster som är unikt för varje grundämne. Detta emissionsspektrum kan mätas med AES (Atomic Emission Spectrometry).

Av de 44 olika grundämnena är det tolv ämnen som utgör grunden för tolkningarna av keramikskärvornas proveniens. Det är de metalliska ämnena aluminium (Al), krom (Cr), gallium (Ga), mangan (Mn), vanadin, (V), de alkaliska jordartsmetallerna kalcium (Ca), magnesium (Mg), strontium (Sr), de sällsynta jordartsmetallerna cerium (Ce), lantan (La), alkalimetallen natrium (Na), samt övergångsmetallen kobolt (Co) som utgör grunden för indelningen i olika grupper.

Analysen innehåller en mycket stor mängd data och för att kunna bearbeta denna krävs ett avancerat statistiskt verktyg som kan grupperna proverna. Därför har all data processats i statistikprogrammet SPSS och resultatet presenteras i form av en klusteranalys och ett dendrogram.

Den kemiska analysen av proverna har utförts vid OMAC laboratories, Galway, Irland och bearbetningen av analysresultat har utförts av Torbjörn Brorsson.

Material

För att proveniensbestämma deglarna från Tranbodarna 11 har fem skärvor varit föremål för analys (figur 1; se även figur 2). Samtliga degelfragment är tjockväggiga och de har tillhört större deglar. Det kan även noteras att lerorna är relativt grova, men att de har delvis olika karaktär. Exempelvis är proverna *Tranbod1* och *Tranbod2* mycket lika till färg och grovlek.

Man kan notera att deglarna inte var framställda av den vanliga rödbrännande leran som dominerar i norra Europa, utan snarast av vitbrännande. Skillnaden mellan röd- och vitbrännande leror är att de vitbrännande har bland annat högre halter av aluminium (Al), cerium (Ce) samt kobolt (Co), medan halten av kalcium (Ca) är högre i de rödbrännande. Även järn (Fe) är betydligt högre i de rödbrännande lerorna än i de vitbrännande, men Fe ingår inte i tolkningen av lerornas proveniens.

Figur 2. De analyserade degelfragmenten från Tranbodarna. A. F:17:10, B. F:18:13, C. F:32:10, D. F:37:16:2 och E. F:50:2.

En viktig källkritisk aspekt är att glas och keramik har till stora delar samma kemiska sammansättning och därför har provtagningen skett på delar av deglarna som inte varit i kontakt med glasmassa, som exempelvis utsidan eller av rena brottytor.

Urvalet av skärvorna har utförts av Jan Kockum, Arkeologikonsult.

Analysresultat

Analysen är baserad på att likheter och skillnader identifieras och de skärvor som avviker tas bort i flera olika steg. Antalet steg är beroende på antalet analyserade skärvor. Analysresultatet i form av en

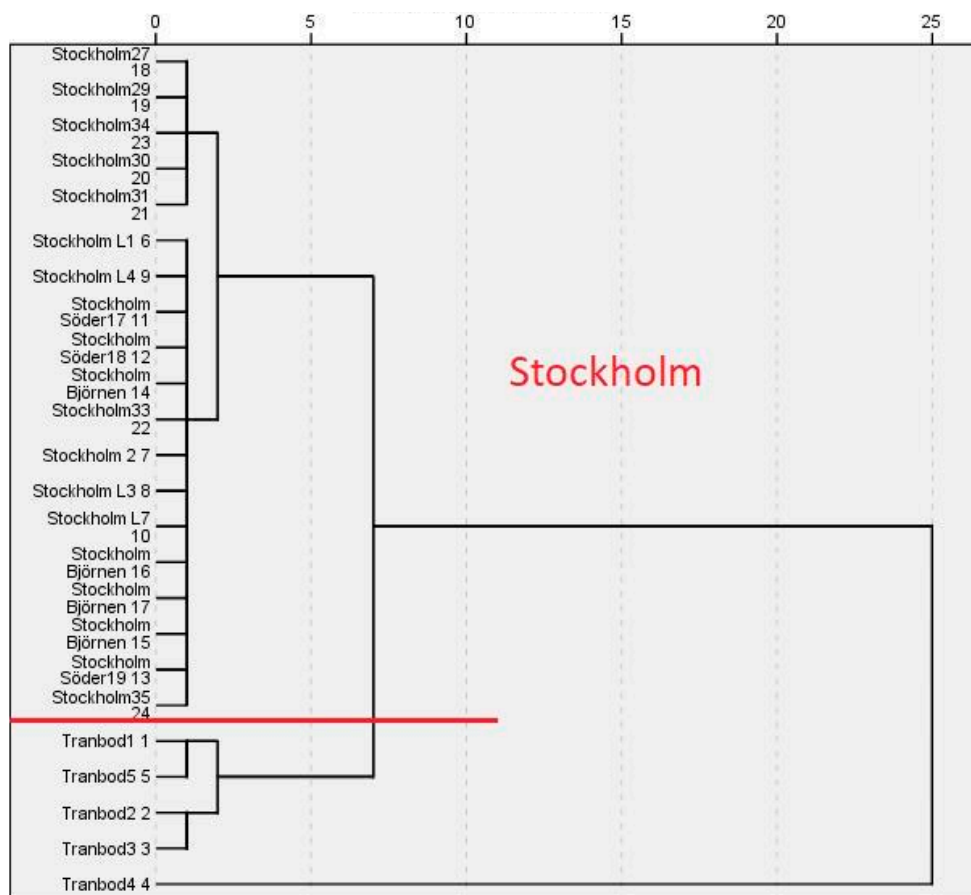
tabell över de olika grundämnena återfinns i figur 3. I det första steget har de fem degelfragmenten jämförts med lokalproducerad keramik från Stockholmsområdet (figur 4). Analyserna visar med all tydlighet att de fem deglarna inte tillverkats av leror som hämtades i eller i närheten av Stockholm.

Man kan även konstatera att fyra av dem fem deglarna är mycket lika varandra, medan provet *Tranbod4* avviker markant från de övriga. Detta prov har betydligt högre halter av kalcium (Ca), magnesium (Mg), natrium (Na) och strontium (Sr) än de övriga deglarna. Just dessa fyra förekommer med höga halter i glas och det är troligt att de förhöjda halterna beror på kontaminering av glasmassa.

Prov-nr	Al (%)	Ca (%)	Ce (ppm)	Co (%)	Cr (ppm)	Ga (ppm)	La (ppm)	Mg (%)	Mn (ppm)	Na (%)	Sr (ppm)	V (ppm)
Tranbod1	11,8	0,38	110,5	7,3	92	34,8	62,8	0,33	99	0,36	139,5	145
Tranbod2	10,5	0,15	129	3,6	111	34,3	68,7	0,2	38	0,34	168,5	122
Tranbod3	10,55	0,27	138	5,5	104	33,4	73,9	0,27	57	0,34	152	131
Tranbod4	5,84	4,66	56,9	8	21	14,15	30,9	1,86	3870	6,24	556	59
Tranbod5	11,7	0,41	107,5	7,4	95	34,3	61,6	0,32	120	0,44	147	141

Figur 3. ICP-analys av deglar från kv. Tranbodarna 11. Analysen utgör underlaget för klusteranalyserna. Provet Tranbod4 avviker från de övriga.

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)
Rescaled Distance Cluster Combine

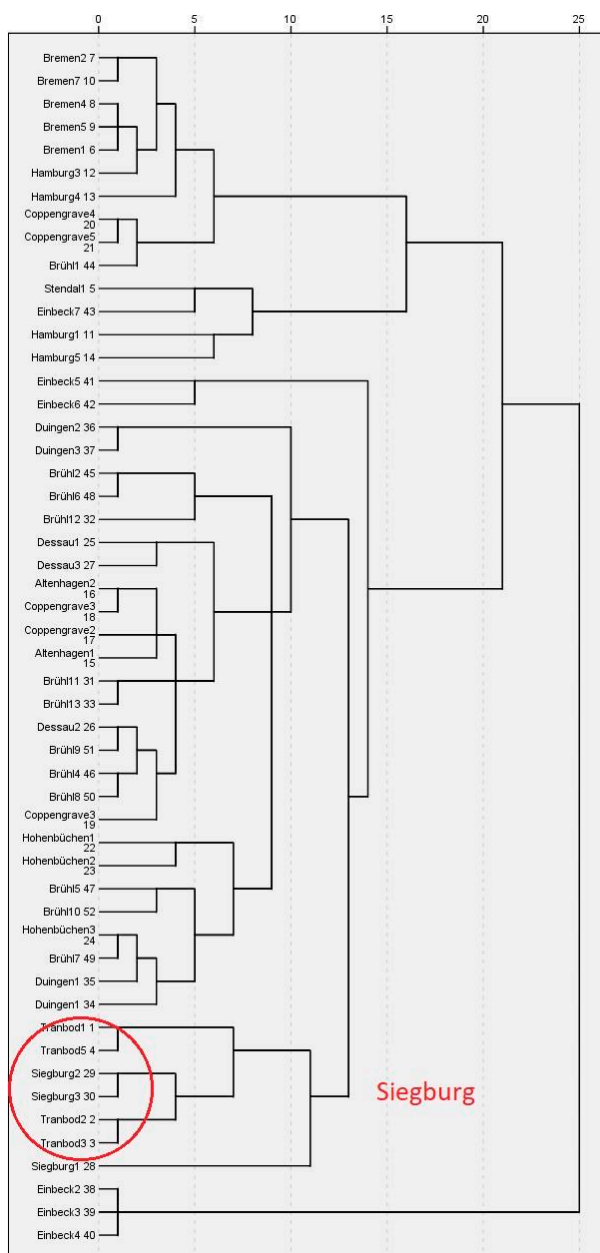
Figur 4. De fem deglarna har jämförts med keramik från Stockholmsområdet, och det finns inga likheter.

Degelfragmenten har därefter jämförts med keramik från Nederländerna och Belgien och det finns inga likheter. Därefter har deglarna jämförts med keramik från olika delar av Tyskland. Man kan konstatera att det inte finns några likheter med material från Mecklenburg-Vorpommern och Schleswig-Holstein. Även keramik från Hamburg och Bremen avviker från deglarna från Stockholm (figur 5). Keramikmaterial från det stora området i Pottland kring

Coppengrave och Duingen i Niedersachsen är också av annan kemisk sammansättning än deglarna, vilket även keramik från Dessau i Sachsen-Anhalt samt Einbeck från Niedersachsen gör. Däremot placerar sig fyra av de fem deglarna tillsammans med hantverksavfall från Siegburg i Nordrhein-Westfalen (figur 5). Siegburg ligger i ett välkänt keramikområde mellan Köln och Bonn, och detta var Europas keramikcentrum under många hundra år.

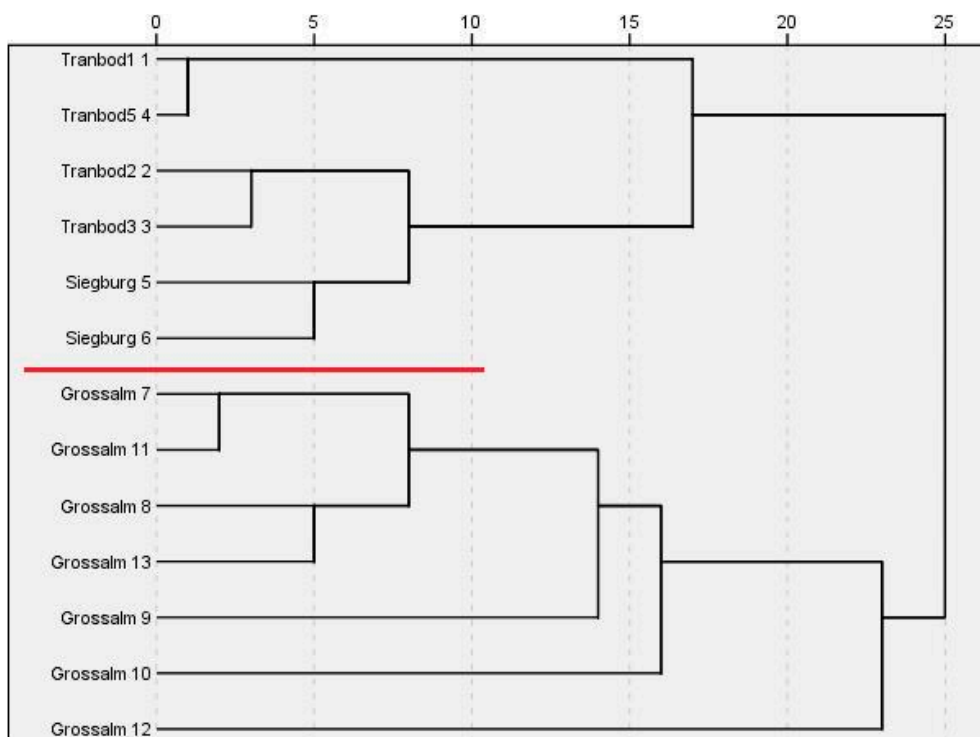
Dendrogram using Average Linkage (Between Groups)

Rescaled Distance Cluster Combine

Figur 5. Analysen visar att deglarna har likheter med hantverksavfall från Siegburg i Nordrhein-Westfalen.

Dendrogram using Average Linkage (Between Groups) Rescaled Distance Cluster Combine

Figur 6. Deglarna från Slussenområdet har mera likheter med material från Siegburg än med leror från Grossalmerode.

Grossalmerode i Hessen var tillsammans med produktionerna i närheten av Köln och Bonn en av de viktigaste orterna för keramikframställning i Europa och det skulle kunna vara möjligt att deglarna från Slussenområdet var tillverkade av leror som hämtades i Grossalmerode. Därför har deglarna jämförts med material från både Siegburg och Grossalmerode, och analysen visar mycket tydligt att deglarna var tillverkade av leror från Siegburg (figur 6). Lerorna från Grossalmerode hade en annan kemisk sammansättning och därmed är provenienserna olika.

Deglarna från Tranbodarna 11 har med största sannolikhet tillverkats av leror som hämtades i Rhenområdet, mellan Bonn och Köln.

Sammanfattning

Den analyserade deglarna har med största sannolikhet tillverkats av leror som hämtades mellan Bonn och Köln i Nordrhein-Westfalen. En av deglarna avviker markant från de övriga och detta beror sannolikt på att den blivit kontaminerad av glasmassa.

Administrativa uppgifter

Martin Johns väg 47, 263 75 Nyhamnsläge
torbjorn.brorsson@keramiskastudier.se
www.keramiskastudier.se

Höganäs 2022

Alla foton av Torbjörn Brorsson om ej annat anges

BILAGA 10

DENDROKRONOLOGISK ANALYS

HANS LINDERSON
NATIONELLA LABORATORIET FÖR VEDANATOMI OCH DENDROKRONOLOGI
GEOLOGISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET
RAPPORT NR 2021:102

DENDROKRONOLOGISK ANALYS

Dendro-nr	Prov-nr; kontext	Trädslag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer (mer vågad datering inom parantes)
93634	67A	Tall	72	Sp 47, W	1560	V 1560/61	-
93635	67B	Tall	107;3	Sp ej?	1458	E 1508	(1509-1699)
93636	39	Tall	129;3	Sp 53, W	1636	V 1636//37	-

Figur 1. De tre proverna dateras problemfritt. Bestämningen av avverkningsstiden för prov KK67B är osäker då tillväxten i provtagningspunkten upphört före trädets tillväxt. Därför blir trädets fällningstid svårbestämt. Emellertid bildade provet, den äldsta årsringen i provsamlingen år 1351. Osäkra uppgifter inom parantes.

Beskrivning av tabell

Dendroidentitetsnummer är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet. **Antal år**, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med *+n*. I samma kolumn förekommer någon gång noteringen *ew* eller *lw* dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

Splint, vankant, bark indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). **Nära vankant** uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (*ej sp*) anges en så kallad **efterdatering** (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges *sp=0* menas splinten observeras utanför ytterst/ungsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

Datering av yttersta årsring i provet är alltid års-exakt vid en datering. Om provet inte kan kors-dateras med en daterad dendrokronologisk serie anges **ej datering**. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

Beräknat fällningsår här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Administrativa uppgifter

Prov-nr: 93634-93636
Antal sågprov: 3
Datum: 12 december 2021
Hans Linderson, Laboratorieföreståndare
Lunds Universitet
Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi
Sölvegatan 12, 223 62 Lund
E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se
Telefon: 046-2227891

Mellan åren 1654–1678 fanns på Södermalm i Stockholm ett glasbruk som tillverkade glas på det ”fenidiske maneret”, alltså glas på venetianskt sätt. Tekniken att framställa detta eftertraktade klarglas hade varit en välbevakad hemlighet och här i norra Europa hade vi fått nöja oss med så kallat skogsglas, ett grön- eller brunaktigt glas som inte tillät samma konstfärdighet. Nu hade glasbrukets ägare Melchior Jung lockat hemligheten ur venetianska glasmästare och var först i Sverige med att kunna göra klarglas. Trots hans bidrag till den svenska glaskonsten så har nästan inga föremål som med säkerhet kan sägas vara av hans produktion bevarats till idag.

Genom den arkeologiska undersökning som utfördes hösten 2020 till sommaren 2021 i samband med att KF-huset skulle renoveras får vi för första gången en möjlighet till en direkt inblick i Melchior Jungs hushåll och glastillverkning. Huset som tillsammans med Katarinahissen utgör ett av stadens landmärken ligger i ett område som under 1300-talet utgjorde strandlinjen. Landhöjning och landutfyllnad har sedan dess dock gjort att det nu är nästan hundra meter ner till Saltsjön.

Undersökningen visade att när KF-huset uppfördes på 1930-talet hade man gått ner en bit i berggrunden och därmed även tagit bort spåren efter äldre bebyggelse. Först när ledningar och brunnar skulle läggas ner längs med den norra sidan av byggnaden framkom en smal remsa av bevarade arkeologiska lämningar. De äldsta var från de så kallade tranbodarna, byggnader som till hälften stod på land och till hälften på pålar ute i vattnet. Här kokade man tranolja av späcket från säl, en verksamhet som pågick från 1300-talet fram till början av 1600-talet.

I samband med de stora omdaningarna av staden, som påbörjades i 1600-talets första hälft, så fylldes strandlinjen ut med krubbvärk och jordmassor – även detta kunde undersökas. På de nya landmassorna lades tomter, gränder och gator ut. En av de första tomtinnehavarna i området blev just Jung. Hit flyttades även hans glastillverkning, tidigare förlagd till Kungsholmen, där hans bruk dock blev lågornas rov år 1652. Här på Södermalm fortsatte han sin pionjärgärning med tillverkning av glas på venetianskt sätt. I den smala remsan, som låg i utkanten av Jungs tomt, påträffades rester av byggnader; sopor från hushållet och avfall från glastillverkningen. Glaset har genomgått en noggrann analys, både till form och sammansättning, och framöver kommer det att vara möjligt att identifiera Jungs produktion, både i befintliga samlingar och i kommande arkeologiskt fyndmaterial.

Karins väg 5 Tel 08-590 840 41
194 61 Upplands Väsby www.arkeologikonsult.se

ISBN: 978-91-987745-5-9